

อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทย ที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ

โดย

นางจิตรลดา ดิษยนันทน์

กรรมการ บริษัท กันตนากรู๊ป จำกัด (มหาชน)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร การป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ ๒๖

ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๖-๒๕๕๗

บทคัดย่อ

เรื่อง อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทย ที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

ผู้วิจัย นางจิตรลดา ดิษยนันทน์ หลักสูตร ปรอ. รุ่นที่ ๒๖

งานวิจัยเรื่อง อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทย ที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ ๑) เพื่อศึกษาคุณลักษณะเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของประชาชน ๒) เพื่อศึกษาอิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทยที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการผลิตละครโทรทัศน์ไทย คือ ผู้ผลิตละครโทรทัศน์ ผู้เขียนบท ผู้กำกับ ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จำนวน ๑๑ คน และสนทนากลุ่มกับประชากรทั่วไป จำนวน ๘ คน และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบสนทนากลุ่ม โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม จากผลการศึกษา พบว่า

๑. ละครโทรทัศน์ไทยมีเนื้อหาที่นำเสนอถึงการทำความดีและการทำความชั่ว ทำให้ละครโทรทัศน์ไทยเปรียบเสมือนดาบสองคมที่ก่อให้เกิดคุณประโยชน์และเกิดโทษในเวลาเดียวกัน โดยมีอิทธิพลต่อความคิด ทศนคติ ต่อพฤติกรรมของผู้ชม ขึ้นอยู่กับวิจารณญาณในการรับชม หากประชาชนนำคุณค่าแฝงอยู่ในละครโทรทัศน์มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ก็จะสามารถเกิดประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและสังคม

๒. ละครโทรทัศน์ไทยมีอิทธิพลต่อความมั่นคงของชาติ โดยเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ปลูกฝังค่านิยมและทัศนคติผ่านความบันเทิงที่สอดแทรกในเนื้อหาของละคร ซึ่งประชาชนเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนทางสังคมและประเทศชาติ

๓. องค์กรหรือหน่วยงานทุกภาคส่วน ควรระดมสรรพกำลัง ในการส่งเสริมสนับสนุนการผลิตละครโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาในการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติในทุก ๆ ด้าน รวมถึง การส่งเสริมนโยบายให้แก่สถานีโทรทัศน์ ผลิตละครโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาในการส่งเสริมความมั่นคงของชาติ ปีละ ๑ ครั้ง โดยให้ออกอากาศในห้วงเวลาที่แตกต่างกัน เพื่อเป็นแนวทางในการเสริมสร้างจิตสำนึกของประชาชนให้กระทำตนอันเป็นประโยชน์ต่อตนเอง สังคม และส่วนร่วม รวมถึงการปลูกฝังความรัก ความสามัคคี ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

คำนำ

งานวิจัยเรื่อง อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทย ที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและจัดทำขึ้นเพื่อ ศึกษาคุณลักษณะเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่มีอิทธิพล ต่อพฤติกรรมของประชาชน และศึกษาอิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทยที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ เพื่อนำผลการวิจัยครั้งนี้ ไปเป็นแนวทางในการผลิตละครโทรทัศน์อันนำไปประกอบในสร้างสรรค์ และผลิตผลงานละครให้มีคุณภาพ และเป็นสื่อกลางในการส่งเสริมความมั่นคงของชาติมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ไม่มากนักน้อย ด้วยการให้ละครโทรทัศน์ อันเป็นสื่อกลาง และสร้างคุณค่าผ่านเนื้อหาของละครเพื่อส่งเสริมความมั่นคงของชาติให้ยั่งยืน

(นางจิตรลดา ดิษยนันทน์)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร ปรอ. รุ่นที่ ๒๖

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ช
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
ขอบเขตของการวิจัย	๓
วิธีดำเนินการวิจัย	๔
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๕
คำจำกัดความ	๕
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับละครโทรทัศน์	๗
แนวคิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ	๒๓
แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม	๓๐
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓๗
บทที่ ๓ ละครโทรทัศน์ไทย	๔๒
ความเป็นมาของละครโทรทัศน์ไทย	๔๒
จุดกำเนิดของการสร้างสรรค์ผลงานละครโทรทัศน์ (กลุ่มบริษัท กันตนา)	๔๔
การผลิตละครโทรทัศน์	๔๖
คุณลักษณะเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่ผ่านมา	๔๘
พฤติกรรมของประชาชนและอิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทยที่ผ่านมา	๖๒
คุณค่าของละครโทรทัศน์	๗๕
สรุป	๗๖

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔ ละครโทรทัศน์ไทยกับความมั่นคงของชาติ	๗๘
เนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของประชาชน	๗๘
อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทยที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ	๘๓
สรุป	๕๐
บทที่ ๕ สรุป และข้อเสนอแนะ	๕๒
สรุป	๕๒
ข้อเสนอแนะ	๕๔
บรรณานุกรม	๕๖
ภาคผนวก	๑๐๔
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๑๐๔
ภาคผนวก ข การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	๑๐๘
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์และผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม	๑๑๘
ภาคผนวก ง ตัวอย่างละครโทรทัศน์ไทยที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติ	๑๒๑
ประวัติย่อผู้วิจัย	๑๔๑

สารบัญตาราง

ตารางที่

๓-๑ แสดงสัญลักษณ์ความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ไทยกับกลุ่มผู้ชม

หน้า

๕๒

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่	
๓-๑	ละครเรื่องลูกผู้ชาย ไม้ตะพด ๖๔
๓-๒	ตะพดคล้องส่องทางไกลสำหรับเด็ก ๖๔
๓-๓	การจำหน่ายไม้ตะพดในต่างจังหวัด ๖๕
๓-๔	ไม้ตะพดสำหรับ ใช้ออกกำลังกาย ๖๕
๓-๕	ละครเรื่องป่านางเสื่อ ๖๖
๓-๖	หน้ากากนางเสื่อ ๖๖

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ละครโทรทัศน์ เป็นรายการโทรทัศน์ที่ได้รับความนิยมแพร่หลายในกลุ่มผู้ชมทุกเพศ ทุกวัย และเป็นสื่อบันเทิงประเภทรายการโทรทัศน์ที่ได้รับความนิยมสูงสุดอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสนใจละครโทรทัศน์ เพราะเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอของละคร ที่สามารถตอบสนองในการรับรู้ของมนุษย์ เนื่องจากมีความสมจริงของภาพและเสียงที่ถ่ายทอดเรื่องราว ผ่านการแสดง ทำให้กระตุ้นความรู้สึกของผู้รับชมให้คล้อยตามและนำไปสู่อารมณ์ต่างๆ เช่น สนุก ตื่นเต้น โกรธ เศร้า เสียใจ เป็นต้น และสามารถส่งเสริมการพัฒนาความคิด สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ และสังคม ส่งเสริมการแสดงออก การสร้างมนุษยสัมพันธ์ สร้างความรู้สึกร่วมกัน ไปจนถึงการสะท้อน ค่านิยม วิถีชีวิต สังคม จารีต ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม (นภาพร ฐานะนุทรัพย์, ๒๕๕๑ : ๒) ดังนั้น การรับชมละครโทรทัศน์ นอกจากได้รับความบันเทิงแล้วยังสามารถได้รับความรู้ไปจนถึงการสอดแทรก การขัดเกลาทางสังคม โดยการถ่ายทอดหรือนำเสนอเรื่องราว ผ่านเนื้อหาในละครโทรทัศน์และเป็น สื่อที่มีประสิทธิภาพในการปลูกฝังความเชื่อ ความรู้สึก นึกคิดผ่านละคร ทำให้ละครโทรทัศน์ไทย จึง เปรียบเสมือนสื่อกลาง ที่แสดงถึงทัศนคติ มุมมองของคนในสังคม ดังนั้น ละครโทรทัศน์จึงมีบทบาท และมีอิทธิพลทั้งทางบวกและทางลบต่อผู้ชม

โดยลักษณะของละครโทรทัศน์เป็นความบันเทิงแบบเล่าเรื่อง (Narrative Form) ซึ่งมีการดำเนินเรื่องต่อเนื่อง (Continuing Story) ซึ่งส่วนใหญ่ใช้เวลาออกอากาศนานนับเดือน โดยนำเสนอ เป็นตอน ทำให้การผลิตละครโทรทัศน์มีความซับซ้อน และต้องคำนึงถึงทุก ๆ รายละเอียดของการผลิต เพื่อให้ผลงานละครมีคุณภาพออกเผยแพร่สู่สายตาประชาชน และเพื่อให้ได้รับความนิยมอย่างสูงสุด นอกเหนือจากการผลิตละครโทรทัศน์เพื่อสร้างความบันเทิงให้กับผู้ชมแล้ว ในการดำเนินเรื่องของ ละครโทรทัศน์ที่ผ่านการแสดงของตัวละครด้วยการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด สอดแทรก ข้อคิดต่าง ๆ สามารถทำให้ผู้ชมเกิดอารมณ์ร่วมไปกับเรื่องราวของละคร อีกทั้งยังสามารถมีอิทธิพล ที่อาจก่อให้เกิดพฤติกรรมลอกเลียนแบบ หรือเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ชมได้เช่นกัน ดังนั้น ในการผลิตละครโทรทัศน์จึงต้องมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้ชม โดยมุ่งหมาย ไปที่ความชื่นชอบของประชาชนโดยส่วนใหญ่เป็นสำคัญ (จิตรลดา คิษยนันท์, ๒๕๓๓ : ๑๑-๑๓)

ละครโทรทัศน์ของไทยในปัจจุบันโดยส่วนใหญ่มีเนื้อหาที่เน้นความบันเทิงเป็นหลัก แต่ในความบันเทิงดังกล่าว ได้มีการสอดแทรกเนื้อหาสาระ ความรู้ เรื่องราวที่มีความหลากหลาย ทั้งในแง่มุมเชิงสร้างสรรค์ ส่งเสริม พัฒนา และสะท้อนสังคมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การสอดแทรกหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา ความกตัญญู คุณธรรม จริยธรรม การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม การทำความดี การส่งเสริมความสามัคคี การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการมุ่งหมายให้เกิดความมั่นคงในชาติ เป็นต้น ดังนั้น ละครโทรทัศน์ นอกเหนือ จากการเป็นกิจกรรมนันทนาการเพื่อสร้างสรรค์ความบันเทิง และความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้ว ยังทำหน้าที่ในการให้ข้อคิด ทศนคติต่าง ๆ แก่ผู้ชมโดยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง และสังคม จากเหตุผลดังกล่าว ละครโทรทัศน์ จึงมีหน้าที่ต้องปัจเจกบุคคล ในการช่วยตอบสนองความต้องการ และชมละครเพื่อผ่อนคลายอารมณ์ หรือหลีกเลี่ยงปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน และหน้าที่ต่อสังคม คือ การสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับศีลธรรมความดีงาม ความสามัคคี ก่อให้เกิดแนวคิด เป็นเหมือนการสอนบทเรียนทางอ้อมต่อผู้รับชม (กาญจนา แก้วเทพ, ๒๕๔๓ : ๒๖๒) ซึ่งผู้ผลิตละครโทรทัศน์ จึงเป็นผู้ที่สร้างสรรค์ผลงานละคร นอกเหนือจากการสร้างเพื่อความบันเทิงใจแก่ผู้ชมแล้ว ผู้ผลิตต้องคำนึงถึงคุณค่า เนื้อหาและคุณภาพของละครเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ชม สังคม และประเทศชาติอีกด้วย

การดำรงอยู่ในสังคม จำเป็นต้องมีความมั่นคงของสถาบันทางสังคม และมีความมั่นคงของชาติ การพัฒนาสู่ความเป็นโลกาภิวัตน์ (Globalization) ต้องมีการพึ่งพาอาศัยด้วยการบูรณาการร่วมกัน เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในด้านการคมนาคมขนส่งและเทคโนโลยีสารสนเทศ และจากบริบทของการพัฒนาดังกล่าว จึงก่อให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายที่สามารถเข้าถึงอย่างไร้พรมแดน เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ส่งผลถึงชีวิตของพลเมืองในชาติ ดังนั้นความมั่นคงของชาติ จึงเป็นการดำรงเอกราช ของชาติ ให้มีความสงบสุข ประชาชนมีการดำรงชีวิตที่มั่นคงปลอดภัย อยู่ดีมีสุข และเศรษฐกิจมีเสถียรภาพ (วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๕๔ : ๒-๔) ข้อกำหนดดังกล่าว เป็นผลประโยชน์แห่งชาติ อันเป็นกรอบในการดำรงสถานะของประเทศให้มั่นคงถาวร และการดำเนินวิถีชีวิตของประชาชนบนความหลากหลายของระบบภูมินิเวศ เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ประเพณี การมีส่วนร่วมในการพัฒนา มุ่งสู่การพึ่งพาตนเอง ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง มีภูมิคุ้มกัน มีการจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม บนพื้นฐานขององค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม บนหลักการและเหตุผล ที่มุ่งสู่การพัฒนาตนและสังคม ให้เกิดความมั่นคงและสงบสุข ยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๕๕ : ก)

ภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลง สะท้อนให้เห็นถึงการเผชิญกับกระแสความผันผวน ทำให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับความเสี่ยงในหลายมิติ (คณะนักศึกษาวិทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๕, ๒๕๕๕ : ๒๔-๒๕) รวมถึงสภาพสังคมปัจจุบัน เป็นสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร หรือ ภาพ การแสดงออก การแสดงพฤติกรรม หรือเนื้อหา ที่ถ่ายทอดมาจากสื่อประเภทละคร โทรทัศน์ จึงถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญ เพราะการนำเสนอแง่มุมของเนื้อหาละคร ในเชิงบวกและเชิงลบต่อสาธารณชน อาจมีผลต่อผู้ชมทั้งทางตรงและทางอ้อม และจากผลการศึกษาของ นภาพร รัตนทรัพย์ (๒๕๕๑ : ค) พบว่า สื่อละครทางโทรทัศน์มีผลต่อพฤติกรรมต่อผู้รับชม และมีผลต่อสังคมโดยรวมไม่มากนักน้อย ซึ่งขึ้นอยู่กับสติปัญญาและสภาพแวดล้อมของผู้รับชมในการรับ อิทธิพลของสื่ออื่น ๆ ดังนั้น ละครโทรทัศน์ จึงเป็นเครื่องมือสื่อสารที่สามารถเสริมสร้างความมั่นคง ของสังคมและประเทศชาติ ซึ่งการสร้างสรรคละคร โทรทัศน์จึงต้องคำนึงถึงคุณภาพในการผลิต มี เนื้อหาสาระให้ทั้งความบันเทิง เกิดคุณประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติอย่างแท้จริง

ผู้วิจัยในฐานะของผู้บริหาร ในตำแหน่งกรรมการ บริษัท กันตนากรู๊ป จำกัด (มหาชน) จึงมีความสนใจที่จะศึกษา อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทย ที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ เพื่อนำ ผลการวิจัยครั้งนี้ ไปเป็นแนวทางต่อผู้ผลิตละครโทรทัศน์ อันนำไปประกอบในการวางแผน พัฒนาและ สร้างสรรคผลงานละคร โทรทัศน์ไทยให้มีคุณภาพ สามารถเป็นสื่อกลางในการส่งเสริมความมั่นคง ของชาติมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาลักษณะเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของ ประชาชน
๒. เพื่อศึกษาอิทธิพลของละคร โทรทัศน์ไทยที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง อิทธิพลของละคร โทรทัศน์ไทย ที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ ผู้วิจัย ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย คือ

ศึกษาเนื้อหาของละคร โทรทัศน์ไทยประเภทต่าง ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมของประชาชน และความมั่นคงของชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เรื่อง อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทย ที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย โดยมีระเบียบ แนวทางและวิธีการ ดังนี้

๑. การประมวลและสังเคราะห์ข้อมูลจากประสบการณ์ของผู้วิจัย คือ ผู้วิจัยได้ประมวลและสังเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ

๒. ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

๒.๑ ศึกษาค้นคว้าเอกสาร บทความ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทย ที่มีผลต่อพฤติกรรมของประชาชนอันส่งผลต่อความมั่นคงของชาติ

๒.๒ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant Interview) ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้หรือมีข้อมูลในเรื่องที่ผู้วิจัยกำลังศึกษา โดยกำหนด ผู้ที่ให้ข้อมูลแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้ผลิตละครโทรทัศน์ ผู้เขียนบท ผู้กำกับละครโทรทัศน์ ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ จำนวนทั้งสิ้น ๑๑ คน

๒.๓ การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นการจัดกิจกรรมการสนทนากลุ่มกับประชาชนทั่วไป จำนวน ๘ คน เพื่อแสดงความคิดเห็นร่วมกันต่อของละครโทรทัศน์ไทยที่มีผลต่อพฤติกรรมของประชาชนอันส่งผลต่อความมั่นคงของชาติและเพื่อให้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการแสดงทัศนคติ หรือแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

๓. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๑ แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non-Structured Interview) ใช้สำหรับการสัมภาษณ์ในเชิงลึก เกี่ยวกับ คุณลักษณะเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของประชาชน และอิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทย ที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ

๓.๒ แบบสนทนากลุ่ม ใช้สำหรับการสนทนากับประชาชน เกี่ยวกับ เนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของประชาชนและอิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทย ที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ

๔. การสร้างและการทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

๔.๑ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยได้ทำการสร้างและออกแบบข้อคำถามเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับอิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทย ที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ

๔.๒ ผู้วิจัยนำข้อคำถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๒ ท่าน เพื่อทำการพิจารณาตรวจสอบเนื้อหาและ โครงสร้าง เพื่อให้ได้คำถามที่ชัดเจน ครอบคลุมเหมาะสม มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์ของความสอดคล้อง (Index of Concordance : IOC) รวมถึงผลการพิจารณาความสอดคล้องต้องผ่านเกณฑ์ มากกว่า ๐.๕ ขึ้นไป

๕. การเก็บรวบรวมข้อมูล

๕.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ โดยเป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๕.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม โดยทำการบันทึกข้อมูลในแบบบันทึก ทำการบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม

๖. การวิเคราะห์ข้อมูล

๖.๑ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม

๖.๒ วิเคราะห์เนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่มีผลต่อพฤติกรรมของประชาชน และความมั่นคงของชาติ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ได้รับทราบคุณลักษณะเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของประชาชน เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการผลิตละครโทรทัศน์ไทย ให้มีเนื้อหาที่ส่งเสริมพฤติกรรมอันดีงาม ปลุกฝังจิตสำนึก และส่งเสริมการประพฤติปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรม จริยธรรม

๒. ได้รับทราบถึงอิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทยที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติเพื่อเป็นแนวทางการวางแผนการผลิตละครโทรทัศน์ไทยให้มีเนื้อหาเพื่อลดความขัดแย้งในสังคม ส่งเสริมความสามัคคี การทำคุณงามความดีต่อสังคม และเป็นสื่อกลางในการส่งเสริมความมั่นคงของชาติ

คำจำกัดความ

ละครโทรทัศน์ไทย หมายถึง การถ่ายทอดความบันเทิงผ่านภาพ เสียง โดยมีองค์ประกอบของเนื้อเรื่อง นักแสดง ที่สื่อให้ผู้ชมได้รับรู้เรื่องราว เนื้อหาของละคร เพื่อให้ผู้ชมได้รับความสนุกสนาน ได้รับความรู้ ทั้งนี้ละครโทรทัศน์มีลักษณะของการถ่ายทอดเป็นตอน ๆ มีการดำเนินเรื่องยาวต่อเนื่อง

คุณลักษณะเนื้อหาละครโทรทัศน์ไทย หมายถึง เรื่องราว เนื้อหาสาระความรู้ แก่นเรื่อง (Theme) ที่มีรูปแบบเนื้อหาในการดำเนินเรื่องที่หลากหลาย สอดแทรกสาระความบันเทิงสอดแทรก ศิลปะของการถ่ายทอดเรื่องราวผ่านตัวละครในการดำเนินเรื่อง

อิทธิพล หมายถึง สิ่งปรากฏ หรือส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมภายหลังได้รับชม ละครโทรทัศน์ไทย และอาจเกิดจากการลอกเลียนแบบของผู้ชม รวมถึงมีผลต่อสังคม โดยส่วนรวม

ความมั่นคงของชาติ หมายถึงความเข้มแข็งในชาติ โดยประเทศดำรงอยู่ในการปกครอง ประเทศชาติในระบอบประชาธิปไตย มีสภาพของชาติบ้านเมืองที่มั่นคง มีความสงบสุข ชีวิตประชาชน มีความผาสุก มั่งคั่ง มีความปลอดภัยในการดำรงชีวิต โดยมีความมั่นคงด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและจิตวิทยา การทหาร วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัย เรื่อง อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทย ที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ ผู้วิจัย ได้ทำการศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับละครโทรทัศน์

ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความหมาย ความเป็นมา ประเภท ลักษณะ องค์ประกอบและ จุดมุ่งหมายของละครโทรทัศน์ โดยเป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ในการผลิตละครโทรทัศน์ สามารถนำเสนอแนวคิดในประเด็นต่าง ๆ ได้ ดังนี้

๑. ความหมายของละครโทรทัศน์

ละครโทรทัศน์ คือ สื่อประเภทหนึ่งที่ตอบสนองความสามารถในการรับรู้ของมนุษย์ จากความจริงของภาพและเสียงที่ถ่ายทอดเรื่องราวผ่านการแสดงออกโดยผู้แสดง ทำให้กระตุ้น ความรู้สึกของผู้รับชมให้คล้อยตามและนำไปสู่อารมณ์ต่างๆ เช่น สนุก เศร้า เป็นต้น และอาจนำไปสู่การลอกเลียนแบบพฤติกรรมที่เกิดจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า เช่น เจตคติ ความคิด ความสนใจ (นภาพร ธนะนุทรัพย์, ๒๕๕๑ : ๑๔)

ละครโทรทัศน์ หมายถึง สื่อสร้างสรรค์ที่ประกอบด้วยภาพ เสียง และการเคลื่อนไหวเสมือนจริง มีการนำเสนอเรื่องราวละคร โดยใช้นักแสดงเป็นผู้ถ่ายทอด ใช้เทคนิคในการนำเสนอ และออกอากาศ ทางโทรทัศน์ (นันทสิทธิ์ แก้วทิพยเนตร, ๒๕๕๕ : ๒)

วรภรณ์ ศรีกาญจนเพริศ (๒๕๔๔ : ๑) กล่าวว่า ละครโทรทัศน์คือรูปแบบการสื่อสาร ที่เรียกว่า “สื่อมวลชน” และละครโทรทัศน์ยังเป็นกิจกรรมของสมาชิกในทางสังคม เป็นสิ่งที่สะท้อน สิ่งที่เป็นอยู่ในสังคมปัจจุบันให้ผู้ชมได้รับรู้

สรรัตน์ จิรบรรวิสุทธิ์ (๒๕๕๔ : ๒๐-๒๑) ได้กล่าวว่า ละครโทรทัศน์เป็นบันเทิงคดี ประเภทเรื่องแต่ง (Fiction) โดยประกอบไปด้วยเรื่องราวของการสร้างความขัดแย้ง (Conflict) และ พัฒนาการความขัดแย้งนั้นไปสู่จุดสูงสุด (Climax) ก่อนจบด้วยข้อสรุปของเรื่อง (Resolution) โดยละคร โทรทัศน์เป็นการถ่ายทอดความคิดอารมณ์ ความรู้สึก จากผู้ส่งสารคือ ผู้ประพันธ์ นักเขียนบท และ ผู้กำกับการแสดง ไปยังผู้รับสารที่เป็นผู้ชมโทรทัศน์ เพื่อให้ผู้ชมเกิดอารมณ์ตามวัตถุประสงค์ ด้วย

ศิลปะ การแสดง (Acting of Performing Arts) ที่นำเสนอให้ผู้ชมได้รับรู้ได้ด้วยภาพที่ปรากฏ เช่น การแสดง โดยนักแสดง และสิ่งประกอบการแสดงและประกอบฉาก กับสิ่งต่างๆ ที่ได้ยินหรือรับรู้ เป็นเสียงสนทนา เพลงหรือดนตรี เสียงประกอบ

จากความหมายสามารถสรุปได้ว่า ละครโทรทัศน์ หมายถึง การถ่ายทอดความบันเทิงผ่านภาพ เสียง โดยมีองค์ประกอบของเนื้อเรื่อง นักแสดง ที่สื่อให้ผู้ชมได้รับรู้เรื่องราว เนื้อหาของละคร เพื่อให้ผู้ชมได้รับความสนุกสนาน ได้รับความรู้ ทั้งนี้ละครโทรทัศน์มีลักษณะของการถ่ายทอดเป็นตอน ๆ มีการดำเนินเรื่องยาวต่อเนื่อง

๒. ประเภทของละครโทรทัศน์

ปณิศา ธนสถิตย์ (๒๕๓๑ : ๑-๒) แบ่งประเภทของละครโทรทัศน์จำแนกตามการผลิตละครโทรทัศน์ในประเทศไทย แบ่งออกเป็น ๖ ประเภท ดังนี้

๑. ประเภทละครสั้นที่สรุปเรื่องราวจบภายในตอนเดียว คือ ละครโทรทัศน์ที่ใช้เวลาแสดงประมาณ ๖๐-๑๒๐ นาที และออกอากาศเป็นรายการสุดท้ายของทางสถานี

๒. ประเภทละครสั้นที่สรุปเรื่องราวจบในตอน คือ ละครโทรทัศน์ที่มีการดำเนินเรื่องและจบภายใน ๓๐ หรือ ๖๐ นาที ออกอากาศเป็นประจำทุกสัปดาห์ ซึ่งเนื้อหาหลักของละคร มีลักษณะเป็นแนวเดียวกันตลอดทั้งเรื่อง ใช้ผู้แสดงชุดเดียวกัน

๓. ประเภทละครเรื่องยาวหลายตอนจบ คือ ละครโทรทัศน์ที่มีการดำเนินของเรื่องติดต่อกันหลายตอน โดยใช้ผู้แสดงชุดเดียวกันตลอดทั้งเรื่อง มีความยาวตั้งแต่ ๘ ตอนถึง ๑๐๐ ตอน ซึ่งอาจใช้เวลาแสดงตอนละ ๓๐ หรือ ๖๐ นาที มีการออกอากาศในวัน เวลาต่าง ๆ เช่น ออกอากาศเป็นประจำทุกสัปดาห์, ออกอากาศ ๒-๓ วันต่อสัปดาห์, ออกอากาศ ๕ วันต่อสัปดาห์ และออกอากาศประจำวันในเวลาเดียวกัน

๔. ประเภทละครเรื่องยาว คือ ละครโทรทัศน์ที่มีความยาวตั้งแต่การเริ่มเรื่องจนถึงตอนจบ มีความยาวมากกว่า ๓ ชั่วโมงขึ้นไป ซึ่งอาจมีการแบ่งวันออกอากาศเป็น ๒ ภาค และในกรณีที่มีความยาวมากกว่า ๖ ตอนขึ้นไป สามารถแบ่งการออกอากาศฉายครั้งละ ๑ ชั่วโมง โดยสามารถทำการออกอากาศติดต่อกันในเวลาเดียวกันของวันถัดไป หรือในสัปดาห์ถัดไป และออกอากาศต่อเนื่องจนกว่าจะจบเรื่อง

๕. ประเภทละครภาพยนตร์โทรทัศน์ คือ ละครโทรทัศน์ที่มีความแตกต่างจากทั่ว ๆ ไป โดยเป็นเรื่องที่จบในตอน ผู้แสดงจะไม่ใช้ชุดเดียวกันตลอดทั้งเรื่องและ เรื่องที่นำมาแสดงแต่ละตอนไม่เกี่ยวเนื่องกัน แต่ตลอดทั้งเรื่องเป็นแนวเดียวกัน เช่น แนวเกี่ยวกับเรื่องลึกลับของขวัญ แนวเรื่องเกี่ยวกับตำนาน แนวเรื่องเกี่ยวกับเทพนิยาย เป็นต้น ผู้เขียนบทอาจจะมีหลายคน แบ่งกันเขียนแต่ละตอนไป

๖. ประเภทละครตลก ขวนหัวหรือเสียดสีสังคม คือ ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศเป็นประจำทุกสัปดาห์หรือทุกวันในเวลาเดียวกัน มีความยาวตอนละ ๓๐ นาที หรือมีลักษณะเป็น Small One-Act Play โดยละครประเภทนี้อาจจัดแสดงสดในห้องส่ง พร้อมกับการอัดเทปในขณะเดียวกัน และมีการแสดงต่อหน้าผู้ชมในห้องส่ง ซึ่งลักษณะเช่นนี้ เรียกว่า Studio Audience หรือเป็นละคร Sitcom และละครประเภทนี้ใช้ฉากไม่มากนัก อาจมี ๒-๓ ฉากในตอน ๑ ตอน มีผู้แสดงหลักเพียง ๒-๓ คนเท่านั้น อีกทั้งใช้ผู้แสดงชุดเดียวกันตลอดทั้งเรื่อง ซึ่งมีเนื้อหาของละครอาจเกี่ยวกับเรื่องราวที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวหรือที่ทำงาน ตัวละครในเรื่องถูกกำหนดให้เป็นคนธรรมดาที่มีการดำเนินชีวิตจริงอยู่ในสังคม

ชยพล สุทธิโยธิน และ สันติ เกษมสิริทัศน์ (๒๕๔๘ : ๖๓-๖๔) ได้การแบ่งประเภทละครโทรทัศน์จำแนกตามเนื้อหา สามารถแบ่งออกได้เป็น ๑๑ ประเภท ดังนี้

๑. ละครโศกนาฏกรรม (Tragedy) มีลักษณะสำคัญ คือ เป็นการนำเสนอความทุกข์ทรมานของมนุษย์ที่จบลงด้วยหายนะของตัวเอก ตัวเอกเป็นบุคคลที่มีความสามารถหรือมีพรสวรรค์อันยิ่งใหญ่ แต่ขณะเดียวกันก็มีข้อบกพร่องสำคัญที่เป็นปมนำไปสู่หายนะของตนในที่สุด เรื่องราวของเหตุการณ์ในละครประเภทนี้มักจะแสดงให้เห็นถึงความเจ็บปวด ทุกข์ทรมานของมนุษย์ ทำให้เกิดความรู้สึกลึกลับ เห็นอกเห็นใจ อันนำไปสู่ความเข้าใจชีวิต ความหายนะของตัวเอกที่เกิดขึ้นในเรื่องจะต้องเกิดตามกฎแห่งกรรม อันเกิดจากลักษณะนิสัยของตัวละคร การกระทำที่ผิดพลาดของตัวละครอย่างเป็นทางการเป็นเหตุเป็นผล ไม่ใช่ด้วยความบังเอิญ ซึ่งเมื่อผู้ชมชมแล้วจะได้บังเกิดความเข้าใจชีวิต (Enlightenment) เกิดการชำระล้างจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องแผ้ว (Catharsis) ที่สร้างถึงความรู้สึกลึกลับสูงส่ง และงดงามในจิตใจ (Exaltation)

๒. ละครตลกขบขัน (Comedy) ละครตลกแบ่งออกเป็น ๑ แบบใหญ่ ๆ คือละครตลกแบบฟาร์ส (Farce) และละครตลกแบบคอมเมดี้ (Comedy)

๒.๑ ละครตลกแบบฟาร์ส (Farce) เป็นละครเก่าแก่ที่สุด และเป็นจุดเริ่มต้นของละครตลกอื่น ๆ เกิดขึ้นจากธรรมชาติของมนุษย์ที่รู้จักข้อบกพร่อง ความผิดพลาดของตนเองและผู้อื่น ทำให้มนุษย์สามารถอดทนต่อสภาพแวดล้อมที่ลำบากยากเย็นได้ สามารถต่อสู้เผชิญชีวิตได้อย่างเข้มแข็งต่อไป ตลกแบบฟาร์สโดยส่วนใหญ่ใช้ความตลกแบบพลิกความคาดหมายด้วยเหตุการณ์ที่เหลือเชื่อ และเกือบไม่มีทางเป็นไปได้ในโลกแห่งความจริง และอย่างไรก็ตามผลจากข้อบกพร่องต่าง ๆ จะต้องไม่สร้างความรู้สึกลึกลับที่กลืนหายไป เจ็บปวด ทุกข์ทรมานอย่างจริงจัง เหมือนในโลกของความเป็นจริง มิฉะนั้นผู้ชมจะรู้สึกสับสนแทนที่ความตลก

๒.๒ ละครตลกแบบคอมเมดี้ (Comedy) เป็นละครตลกที่พัฒนามาจากตลกแบบฟาร์ส โดยนำเอาภาษา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ความคิดนำมาพัฒนาความตลกให้

ละเมียดละไม สุขุมลึกซึ้งยิ่งขึ้นทำให้เกิดตลกที่แนบเนียน ไม่โจ่งแจ้ง โปกฮา เออะอะ เหมือนละครตลกแบบฟาร์ส ละครตลกแบบคอมเมดี้ที่นิยมแสดงมาแต่เดิมมีหลายประเภท นอกจากนี้ยังมีการประยุกต์ละครประเภทอื่น ๆ มาผสมผสานจนเกิดเป็นละครตลกหลายประเภทย่อย ดังนี้

๒.๒.๑ ละครตลกรักโรแมนติก (Romantic Comedy) เป็นละครที่ใช้จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์แต่มีเหตุผลน่าเชื่อถือ เป็นเรื่องราวความรักของตัวละครเอกหรือพระเอก นางเอกที่มีคุณสมบัติหล่อสวยงามตามอุดมคติ ต้องเผชิญกับอุปสรรคต่าง ๆ ในตอนต้นเรื่อง แต่สามารถฝ่าฟันมาได้ จนพบกับความสุขในตอนท้ายเรื่อง เรื่องราวจะนำเสนอความสุขจากความตลกขบขัน เรียกเสียงหัวเราะจากผู้ชม ซึ่งอาศัยตัวละครตลกอาชีพ (Clown) นอกเหนือจากพระเอก นางเอก ชวนสร้างเรื่องราวตลกขบขันจากคำพูด กิริยาท่าทาง ด้วยความเป็นความเซย ความซื่อไร้เดียงสา หรือความไม่รู้

๒.๒.๒ ละครตลกชั้นสูง หรือตลกผู้ดี (High Comedy/Comedy of Manners) เป็นละครล้อเลียนเสียดสีชีวิตในสังคมชั้นสูง ล้อเลียนเรื่องราวพฤติกรรมขนบธรรมเนียมของคนชั้นสูงในสังคม ซึ่งเต็มไปด้วยขนบธรรมเนียม ประเพณี ข้อบังคับต่าง ๆ มากมายจนทำให้รู้สึกอึดอัดเกิดการสร้างเรื่องล้อเลียนขึ้น และมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ตลกผู้ดี” (Comedy of Manners) คำว่า Manners หมายถึง กิริยามารยาท ขนบธรรมเนียม สมบัติผู้ดี ซึ่งขนบธรรมเนียมและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในสังคมชั้นสูงนั้นเป็นสิ่งที่เคร่งครัดที่บังคับให้คนในสังคมนั้นต้องทำตาม สร้างความอึดอัดคนในสังคมชั้นสูงอาจจะทำอะไรก็ทำไม่ได้ หากฝ่าฝืนจะถูกลงโทษหรือตีเตือน เมื่อในโลกความเป็นจริงไม่สามารถทำได้ จึงได้สร้างตัวละครที่เป็นตัวเอกให้เป็นคนชั้นสูง ให้ละเมิดกฎเกณฑ์ของสังคม เป็นการตอบสนองความพึงพอใจ ความพอใจของผู้ชม ทั้งคนชั้นสูง และคนทั่วไปที่ได้เห็นการกระทำอันฝ่าฝืนกฎนั้น เป็นการผ่อนคลายความอึดอัดตึงเครียดที่สะสมอยู่ในใจ

๒.๒.๓ ละครตลกแบบเสียดสี (Satiric) เป็นละครที่มุ่งเน้นการเสียดสีล้อเลียนที่รุนแรงกว่าตลกชั้นสูง ละครตลกแบบเสียดสีมุ่งล้อเลียนพฤติกรรมของคนทั่วไปในสังคม มีเรื่องน่าละอาย เรื่องที่เป็นข้อบกพร่อง เมื่อผู้ชมเห็นข้อบกพร่องเหล่านั้นก็ทำให้เกิดความละอายใจ เกิดการนำไปสู่การแก้ไข ละครประเภทนี้อาศัยความสามารถของผู้ประพันธ์ในการคิดสร้างสรรค์วิธีการล้อเลียนอย่างแยบคาย เพื่อให้ผู้ชมหรือผู้ที่ถูกล้อเลียน โกรธ ซึ่งขึ้นอยู่กับการวางโครงเรื่องที่ดี การสร้างตัวละครการใช้ภาษาคำพูดที่ตลกเสียดสีอย่างเจ็บแสบ

๒.๒.๔ ละครตลกรักกระจุกกระจิม (Sentimental Comedy) เป็นที่สร้างขึ้นมา เพื่อให้ความบันเทิงแก่ผู้ชมเป็นหลัก มีลักษณะใกล้เคียงกับละครชีวิตแบบเมโรดีรามมา โดยมีเรื่องราวตั้งอยู่บนพื้นฐานตัวเอกที่น่ารักน่าเอ็นดู มีลักษณะให้ความรัก ความเห็นอกเห็นใจ ตัวเอกมากกว่าตลกแบบคอมเมดี้ (ซึ่งเสียดสีโดยปราศจากความเห็นอกเห็นใจ) ความตลกขบขัน เกิดจาก

บุคคลแวดล้อมตัวเอก เช่น คนรับใช้ เพื่อนหรือญาติของตัวเอกเป็นการสร้างความสนุกสนานขบขันแบบผิวเผิน ไม่ได้ล้อเลียนพฤติกรรมหรือข้อบกพร่องของมนุษย์ หรือทำให้เกิดความละอาย หรือสร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้ถูกล้อเลียน แต่เอามาล้อแบบน่ารักน่าเอ็นดู ชั่วเข้ากระเซ้าแหย่ให้เกิดความสนุกสนานมากกว่าความทุกข์ ละครประเภทนี้เป็นที่นิยมมากทางโทรทัศน์เพราะดูแล้วทำให้เกิดความเพลิดเพลินผ่อนคลายความตึงเครียดในชีวิตประจำวันได้ดี

๒.๒.๕ ละครตลกประเภทสถานการณ์ (Situation Comedy) เป็นละครที่มีความตลกที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของเรื่องราวสับสนอลเวง ผิดฝาผิดตัว ส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญการดำเนินเรื่องมักสร้างตัวละครที่มีบุคลิกลักษณะเฉพาะขึ้นมา ทำให้นำไปสู่การกระทำที่ตลกขบขัน ชวนหัว

๒.๒.๖ ละครตลกแนวการต่อสู้ (Action Comedy) เป็นละครตลกที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานเรื่องการต่อสู้ ชนิดไม่จริงจังไม่เน้นการฆ่า การฆาตกรรม แต่เน้นที่ความสนุกสนานตลกขบขันมากกว่า

๒.๒.๗ ละครตลกชีวิต (Drama Comedy) เป็นละครตลกที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของเรื่องชีวิตผู้คน เรื่องราวการต่อสู้ที่น่าเสนอด้วยมุมมองตลกขบขัน

๒.๒.๘ ละครตลกครอบครัว (Family Comedy) เป็นละครตลกที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของเรื่องชีวิตในครอบครัว พ่อ แม่ ลูก ที่นำเสนอด้วยมุมมองความตลกขบขัน

๒.๒.๙ ละครตลกแนวเรื่องผี (Horror Comedy) เป็นละครตลกที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของเรื่องลึกลับสยองขวัญ เรื่องภูตผีปีศาจที่น่าเสนอด้วยความตลกขบขัน

๓. ละครชีวิตรักอิงนิยาย หรือ โรมานซ์ (Romance) หรือ โรแมนติก (Romantic) เป็นละครที่นำเสนอความรู้สึกอันเกิดจากความรัก เป็นนิยายที่ทุกคนปรารถนาใฝ่ฝันที่จะได้พบแต่ไม่ได้พบพานในชีวิตจริง ละครประเภทนี้มีลักษณะนำพาหลบหนีไปจากสภาพความเป็นจริงในชีวิตไปสู่ชีวิตในอุดมคติสอดคล้องกับทฤษฎีการหลีกหนี (Escapism Media) ที่ช่วยให้ผู้คนผ่อนคลายความตึงเครียดในชีวิตประจำวัน โดยการนำพาผู้คนหลีกหนีไปจากสภาพความเป็นจริงในชีวิตที่ต้องเผชิญกับความยากจน ความลำบาก ความแร้นแค้นที่เผชิญอยู่ให้มาสัมผัสกับความสุขที่ได้ร่วมทุกข์ร่วมสุขกับตัวละคร เรื่องราวของละครประเภทนี้มักเป็นเรื่องราวความรัก การจินตนาการ เทพนิยาย การหวนถวิลหาอดีตที่รุ่งเรือง การเดินทางไปยังดินแดนอันไกลโพ้น และการผจญภัยในดินแดนที่เต็มไปด้วยสิ่งสวยงามตื่นเต้น ในสังคมที่เปี่ยมไปด้วยความสุข พระเอกมักเป็นวีรบุรุษ นางเอกเป็นวีรสตรีพร้อมด้วยคุณสมบัติและภาพสมบัติที่มนุษย์ใฝ่ฝัน มีความกล้าหาญ เปี่ยมล้นไปด้วยคุณธรรมความรักอันยิ่งใหญ่ ความเสียสละ แม้มีอุปสรรคเพียงใดในที่สุดธรรมย่อมชนะอธรรม

๔. ละครเซ็นติเมนเทิลดราม่า (Sentimental Drama) เป็นละครที่แฝงอารมณ์อ่อนไหว ตัวละครน่ารักน่าเห็นใจ พระเอก นางเอกดูพร้อมทุกประการ แม้จะมีอุปสรรคเพียงใดก็จบลงด้วยความสุขพร้อมทั้งมีหลักปรัชญาคติสอนใจบ้างตามสมควร ละครประเภทนี้เกิดจากความต้องการของผู้ชม ที่ต้องการชมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจเพียงอย่างเดียว ละครประเภทนี้เป็นต้นแบบของละครเมโลดราม่าในต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙

๕. ละครชีวิตเรียมย์ หรือ เมโลดราม่า (Melodrama) เป็นละครที่เร้าอารมณ์โดยประพันธ์ขึ้นมาเพื่อบันเทิงเรียมย์แก่ชีวิต ด้วยการผูกเรื่องให้ดำเนิน ไปอย่างสนุกสนานไม่ต้องคำนึงถึงเหตุผลมากนัก เรื่องราวที่น่าเสนอโดยส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวชีวิตรัก ความขัดแย้ง การชิงดีชิงเด่น การโต้ตอบ ละครประเภทนี้มีหัวใจสำคัญอยู่ที่โครงเรื่อง (Plot) ทำให้การดำเนินเรื่องของละครมีความสนุกสนาน ตัวละครมีความสำคัญรองลงมา ตัวละครมักเป็นแบบธรรมเนียมนิยม (Stock Character) เพื่อให้ผู้ชมจดจำเรื่องราวได้ง่าย กล่าวคือ พระเอก (Hero) มีเสน่ห์ กล้าหาญ มีคุณธรรม มีอุดมการณ์ ชื่อสัตย์สุจริต นางเอก (Heroine) มักมีลักษณะดีพร้อม มีความสวยงาม น่าใจดี มีความอดทนต่อโชคชะตาและอุปสรรคก็คดขวางต่างๆอย่างเหลือเชื่อ ตัวผู้ร้าย (Villain) ร่างกายแข็งแรง ทรหด อดทน หน้าตาไม่ไม่ค่อยดี มีความร้ายกาจแทบทุกด้าน หากความดีไม่ได้เลยเป็นคนที่ตามขัดขวางพระเอก และนางเอกอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้เป็นแบบตัวละครแบบเมโลดราม่า เป็นละครแบบตายตัว (Typed Character/ Stereo Type) ซึ่งมีลักษณะคงที่ไม่ว่าเวลาจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ก็จะมีลักษณะอย่างนั้นไปตลอด เช่นละคร โทรทศกัณฐ์เรื่อง แค้นเพื่อนรัก (A Love to Kill)

๖. ละครการต่อสู้ (Action) เป็นละครที่น่าเสนอเรื่องราวความเก่งกล้าหาญของตัวเอกที่เป็นวีรบุรุษ (Hero) ที่มุ่งปกป้องคุ้มครองสังคมสังคมและโลกให้ปลอดภัยจากการกระทำของตัวร้าย (Villain) เน้นการต่อสู้ระหว่างตัวเอกกับตัวร้าย ตัวเอกจะเป็นผู้ที่มีความสามารถสูง มีความเฉลียวฉลาด มีไหวพริบปฏิภาณ แม้ในตอนต้นเรื่อง ตัวเอกอาจจะพ่ายแพ้ต่อผู้ร้าย แต่ในที่สุดด้วยความเก่งกล้าสามารถหรือความฉลาดของตัวเอกก็จะเป็นฝ่ายชนะในที่สุด ละครประเภทนี้มุ่งสร้างความตื่นเต้น (Exciting) แก่ผู้ชม เพื่อติดตามชมว่าตัวเอกจะสามารถแก้ไขสถานการณ์หรือเอาชนะตัวร้ายได้อย่างไร

๗. ละครตื่นเต้นผจญภัย (Adventure) เป็นละครที่น่าเสนอเรื่องราวการผจญภัยไปยังดินแดนต่าง ๆ ที่ลึกลับมหัศจรรย์ เต็มไปด้วยเรื่องตื่นเต้นระหว่างการเดินทาง การเผชิญกับสิ่งเร้นลับ สิ่งแปลกใหม่ สิ่งที่ทำทลายความอยากรู้อยากเห็นของมนุษย์

๘. ละครลึกลับสยองขวัญ (Horror) เป็นละครที่มีเนื้อหาเรื่องราวเกี่ยวกับเรื่องที่เป็นปมปริศนา ปมแฝงเร้น ชวนตื่นเต้น สยองขวัญ เกี่ยวข้องกับภูตผีปีศาจต่างๆเวทย์มนต์ บางครั้งนิยมเรียกว่า “ละครผี” หรือเรื่องผี เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความลึกลับ ตื่นเต้น น่าสะพรึงกลัวของภูตผี

ปีศาจต่างๆ หรือเรื่องของวิญญาณมนุษย์ได้ และสามารถแสดงออกให้มนุษย์หวาดกลัวได้ ซึ่งปัจจุบันมีการนำเรื่องผีมาสร้างเป็นละครแนวตลกขบขัน เพื่อสร้างความสนุกสนานมากกว่าความน่ากลัว

๕. ละครฆาตกรรม (Crime) เป็นละครที่นำเสนอเหตุการณ์การฆาตกรรมการตายของบุคคลที่เกิดจากการวางแผน การฆ่าคนตายเพื่อการแก้แค้น ละครประเภทนี้มุ่งสร้างความตื่นเต้นให้กับผู้ชม โดยให้ผู้ชมติดตามว่าตัวละครที่เป็นเหยื่อจะหนีรอดพ้นจากการฆาตกรรมได้หรือไม่ และใครจะตกเป็นเหยื่อรายต่อไป เหยื่อจะถูกฆ่าได้อย่างไร คนร้ายจะถูกจับตัวมาลงโทษได้หรือไม่ ในบางครั้งตัวเอกก็ตกเป็นเหยื่อที่ถูกตามล่าอันเนื่องมาจาก เหตุการณ์ฆาตกรรมตัวเองต้องพยายามหนีเอาตัวรอดให้ได้จากสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ร้ายแรง

๑๐. ละครสืบสวนสอบสวน (Suspense) เป็นละครที่เน้นการสืบสวนเพื่อค้นหาบุคคลที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่เป็นการกระทำผิดกฎหมาย เช่น ค้ายาเสพติด ค้าอาวุธ วิทยาศาสตร์ ฆาตกรรม ซึ่งการสืบสวนนี้มีกระทำโดยตัวเอกที่มีความฉลาดหลักแหลม มีไหวพริบปฏิภาณ สามารถติดตามเบาะแสร่องรอยของคนร้ายได้ ผู้ชมจะตื่นเต้นระทึกใจไปกับตัวเอกว่าจะสามารถเปิดเผยปลีกลับที่อยู่เบื้องหลังได้หรือไม่

๑๑. ละครพื้นบ้าน (Folktale) เป็นละครที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้าน หรือเทพนิยาย เรื่องปรัมปรา เรื่องเล่าในสังคม

นิคมจิตร ฆโนธรรม (๒๕๔๒ : ๑๖๖) ได้เสนอการแบ่งประเภทของละครโทรทัศน์จำแนกตามเรื่องราว (Story) หรือ เนื้อหาได้ ๘ ประเภท ดังนี้

๑. ละครแนวอิงประวัติศาสตร์ เป็นละครที่จัดสร้างบนรากฐานของความเป็นจริงหรือจากประวัติศาสตร์ โดยการค้นคว้าหาหลักฐาน โดยละครประเภทนี้ใช้ทุนในการดำเนินงานสูง การผลิตต้องทำอย่างประณีตและใช้เวลานาน เพื่อให้ผลงานละครมีคุณภาพตามต้องการ เช่น ละครเรื่องสี่แผ่นดิน เรื่องทหารเสือพระเจ้าตาก เป็นต้น

๒. ละครแนวชีวิต เป็นละครที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับชีวิตรักของหนุ่มสาว ดำเนินพื้นบ้าน จนถึงชีวิตสังคมของคนชั้นสูงทั้งในอดีตและปัจจุบัน บางเรื่องอาจมีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตภายในครอบครัวถึงต่อสู้ดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด หรือ เป็นละครเกี่ยวกับคดีสอนใจวัยรุ่นและเด็ก เช่น ละครเรื่องทองเนื้อเก้า เรื่องบ้านทรายทอง เป็นต้น

๓. ละครแนวตลก ละครแนวเบาสมอง หรือละครที่ชวนหัว เป็นละครที่มีเนื้อหาตลกขบขัน โดยใช้สถานการณ์ในชีวิตประจำวันมาผูกเป็นเรื่องราว เป็นเกร็ดชีวิตความเป็นอยู่ ที่ชวนหัวเราะ เช่น เรื่อง พ่อครัวหัวป่า คุณปู่ชู้ซ่า เป็นต้น

๔. ละครแนวอาชญากรรมสืบสวนสอบสวน เป็นละครที่มีเนื้อหารุนแรง เกี่ยวกับคดีอาชญากรรมและฆาตกรรม หรือเกี่ยวโยงกับเรื่องของพลเมืองดีกับผู้ร้าย นักสืบ หรือสายลับ

๕. ละครแนวลึกลับ เป็นละครที่มีเนื้อหาลึกลับ แนวไสยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ซึ่งอาจจะมีการฆาตกรรมสืบสวนสอบสวนเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยก็ได้ ละครในแนวนี้มีเหตุผล ชวนคิด ติดตาม มีความตื่นเต้นน่ากลัว หรือมีการผูกเรื่องเป็นปมปริศนาชวนให้ผู้ชมติดตามเช่น ละครเรื่อง มฤตยูเขียว เรื่องกระสือ เป็นต้น

๖. ละครแนวผจญภัย เป็นละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการผจญภัยเพื่อแสวงหาโชคลาภ หรือสิ่งที่ต้องการ หรือการเผชิญภัยอันตรายในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างลุ้นระทึกเพื่อการเอาตัวรอด

๗. ละครแนวเพื่อฝัน หรือละครมหัศจรรย์ เป็นละครที่มีเนื้อหาเกินความเป็นจริง เหมาะสมสำหรับผู้ชมวัยเด็ก ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับแนวเพื่อฝัน เช่น ความมหัศจรรย์ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ หุ่นยนต์ สัตว์ล้านปี มนุษย์นอกโลก ผู้พิทักษ์สันติภาพของโลก ยอดมนุษย์ เป็นต้น

๘. ละครแนวนิทานพื้นบ้านและวรรณคดี เป็นละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณคดี ตำนาน นิทานพื้นบ้าน มีเนื้อเรื่องที่แฝงคติสอนใจ หรืออาจเกี่ยวข้องกับศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี เช่น มหาเวชสันดรชาดก พระอภัยมณี นางสิบสอง ปลาบู่ทอง เป็นต้น

ดังนั้น การแบ่งประเภทจำแนกตามการผลิตละครโทรทัศน์ จึงเป็นการแบ่งตามลักษณะของการดำเนินเรื่องและสิ้นสุดการดำเนินเรื่องในห้วงเวลา (ตอน) ต่าง ๆ รวมถึงประเภทของละครโทรทัศน์ที่จำแนกตามแนวเรื่อง จึงเป็นการแบ่งลักษณะของละครตามเนื้อหา เรื่องราวของเรื่อง ซึ่งการผลิตละครโทรทัศน์แต่ละประเภท จึงเป็นการสร้างสรรค์ผลงานละครที่มีคุณภาพและมีคุณลักษณะแต่ละประเภทแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และข้อกำหนดของสร้างผลงานละครนั้น ๆ

๓. องค์ประกอบของละครและละครโทรทัศน์

Geraldine Brain Siks (1983 : 170) กล่าวถึง องค์ประกอบของละครตามแนวคิดของ อริสโตเติล (Aristotle) จากตำราโพลีเทติกส์ (Poetics) ซึ่งถือเป็นตำราทฤษฎีการละครเล่มแรกของโลก โดยได้จำแนกองค์ประกอบของละครไว้ ๖ ส่วน ดังนี้

๑. โครงเรื่อง (Plot) หมายถึง โครงสร้างของการกระทำที่ปรากฏอยู่ในละครโดยลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างมีเหตุและผล รวมถึงมีจุดหมายปลายทางมีความสมบูรณ์อยู่ในตัวเอง คือ มีจุดเริ่มต้น มีตอนกลางและมีจุดจบของเรื่อง ซึ่งเหตุการณ์แต่ละตอนที่ประกอบเข้าด้วยกันต้องมีความสมเหตุสมผล ซึ่งเรื่องราวที่เกิดขึ้นในฉากต้องมีความสัมพันธ์หรือสืบเนื่องมาจากฉากอื่นๆ มีการวางโครงเรื่อง หรือการกำหนดชะตาชีวิตของตัวละครแต่ละตัวให้มีเรื่องราว มีการกระทำอุปสรรค ปัญหาและบทสรุปของชีวิต หรืออาจเป็นการจัดลำดับสารให้อยู่ในรูปแบบของการแสดงที่มีความขัดแย้ง

ระหว่างตัวละครเอก (Protagonist) และตัวละครฝ่ายร้าย (Antagonist) โดยการจัดลำดับสารดังกล่าว จะทำให้เชื่อมโยงสาระสำคัญของเรื่อง (Theme) ในที่สุด

๒. ตัวละคร (Character) หมายถึง ตัวบุคคลที่สมมุติให้มีความสำคัญในการดำเนิน เรื่องหรือ ผู้กระทำ ผู้แสดงเรื่องราวต่าง ๆ และได้รับผลจากการกระทำเหล่านั้นในบทละครซึ่งตัวละคร โดยหลักใหญ่แบ่งเป็น ๓ ประเภท คือ

๒.๑ ตัวเอก (Protagonist) เป็นตัวละครที่สำคัญของเรื่องซึ่งจะมีความคิด อุดมการณ์อย่างแน่วแน่ที่จะเอาชนะอุปสรรค และข้อขัดแย้ง ลักษณะเช่นนี้ทำให้ตัวเอกเป็นวีรบุรุษ วีรสตรีในสายตาของผู้ชม

๒.๒ ตัวร้าย (Antagonist) เป็นตัวละครที่ขัดขวางการกระทำของตัวเอกและ ทำให้เกิดข้อขัดแย้งและพัฒนาข้อขัดแย้งนั้นให้ลุกลามออกไป ลักษณะเช่นนี้ทำให้ผู้ชมเห็นตัวละครนี้เป็นตัวเลวร้าย และเห็นแก่ตัว

๒.๓ ตัวประกอบ (Related Characters) เป็นตัวละครที่สนับสนุนโครงเรื่อง พัฒนาไปสู่จุดสูงสุดของเรื่อง (Climax) มีหน้าที่ช่วยพัฒนาตัวละครสำคัญในเรื่อง บุคลิกตัวละครที่ดี จะต้องมีพัฒนาการ คือ ต้องมีการเปลี่ยนแปลงทางความคิด อุปนิสัยใจคอ ทศนคติต่อเรื่องราวต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างสมเหตุสมผล

๓. สาระของเรื่อง (Theme) หมายถึง ความคิดรวบยอดหรือแก่นของเรื่อง เป็น ข้อคิดสาระสำคัญหรือแนวปรัชญาที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระทั้งหมดของละคร ที่บทละครแต่ละเรื่อง นำมาเสนอต่อผู้ชม ความคิดสำคัญ หรือสาระสำคัญนี้จะพัฒนาตามสถานการณ์ในละครซึ่งจะแสดง ออกมาทางการวาง โครงเรื่อง และลักษณะตัวละคร ความคิดสำคัญหรือสาระของละครจะบอกให้ ทราบถึงจุดมุ่งหมายของบทละคร และเป็นข้อคิดแก่ผู้ชมเพื่อประโยชน์แก่ตนเอง เนื่องจากเกี่ยวข้องกับ เงื่อนไขของความเป็นมนุษย์ สาระของละครจึงเป็นความคิดที่เป็นสากลสามารถปรับใช้กับสภาพ ทั่วไปได้

๔. ภาษา (Diction) หมายถึง ภาษาในละคร ได้แก่ คำพูดที่ใช้ในละคร ชื่อเรื่อง ชื่อของตัวละครและบทสนทนา โดยภาษาในละครจะสื่อสารข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ไปยังผู้ชมและบท สนทนาจะเป็นสิ่งที่ตัวละครแสดงออกถึงความคิดและความรู้สึกออกมาเป็น วจนสาร ซึ่งเป็นศิลปะ ของการถ่ายทอดเรื่องราวหรือความคิดของผู้ประพันธ์ออกมาทางคำพูดของตัวละคร หรือบทเจรจาโดย ภาษาพูดเพื่อการแสดงให้ผู้ชมดู ไม่ใช่สำหรับการอ่าน ซึ่งจะเป็นส่วนเสริมสร้างอาคารแสดง และ ช่วยในการพัฒนาตัวละคร โครงเรื่อง ตลอดจนสาระของเรื่อง ซึ่งศิลปะการใช้ภาษาเป็นสิ่งสำคัญที่ จะนำไปสู่การเขียนบทละครที่ดี แม้ว่ามิใช่โครงเรื่อง ตัวละคร และความคิดที่ดี หากไม่มีศิลปะในการ ใช้ภาษาก็ไม่สามารถถ่ายทอดเรื่องราวและความคิดสู่ผู้ชม ได้อย่างชัดเจนและน่าฟัง บทสนทนาที่ดี

ต้องให้เหมาะสมกับประเภทของเนื้อหาในแต่ละเรื่อง บ่งบอกถึงลักษณะนิสัยของตัวละคร ความคิด และอารมณ์ของผู้พูด ซึ่งทำให้ผู้ชมเข้าใจถึงตัวละครได้เป็นอย่างดี

๖. เสียง (Sound) หมายถึง เสียงในละคร ได้แก่ เสียงพูด เสียงสนทนา (Verbal) เสียงเพลงหรือดนตรี (Song) และเสียงประกอบ (Sound Effect) หรือเสียงจากสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ที่เป็นอวัจนสาร (Verbal) เป็นสิ่งที่จะช่วยพัฒนาโครงเรื่องและสาระของเรื่อง เสียงที่น่าเสนอในละคร ต้องถูกเลือกสรรเพื่อก่อให้เกิดการกระตุ้นอารมณ์ และสร้างจินตนาการของคนดู

อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ (๒๕๔๗ : ๔๓-๔๔) ได้เสนอองค์ประกอบของละครโทรทัศน์ ไว้ ๔ ส่วน ดังนี้

๑. เรื่องราว (Story) หมายถึง สิ่งที่น่าไปสู่การมองเห็นชีวิตความนึกคิดของบุคคลต่าง ๆ โดยแสดงลักษณะนิสัยใจคอ ฐานะ สถานะ และพฤติกรรมของบุคคลเหล่านั้น รวมทั้งเหตุผล และวิธีการที่บุคคลเปลี่ยนลักษณะนิสัยจากเดิมไปสู่ลักษณะใหม่ โดยอาจมีสามเหตุ มีการขัดแย้ง มีอุปสรรคในการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงจากจุดหนึ่งไปสู่อีกจุดหนึ่ง การบอกเล่าเรื่องราว หรือการบรรยายเหตุการณ์ต่าง ๆ อาจทำให้เรื่องจบลงได้ด้วยดี มีคติธรรม มีคติสอนใจ หรือ จบลงอย่างบิดเบือน หรือ จบแบบพลิกผันในอีกรูปแบบหนึ่ง ดังนั้น สิ่งที่ทำให้เรื่องราวมีความสนุกสนาน คือ ความฉงนของผู้ชม ซึ่งไม่สามารถเดาเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในลำดับต่อไปได้ โดยเรื่องราวที่ดี ต้องมีเหตุและผล มีสาระและมีความเป็นไปได้

การสร้างเรื่องราว เท่ากับการสร้างมโนภาพหรือจินตนาการของผู้สร้าง ซึ่งในโลกแห่งจินตนาการนี้ มีบุคคล วิธีการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมเป็นที่สนใจของผู้ชม บทบาทและคุณสมบัติของบุคคลในเรื่องราวนั้น จะมีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา จากอุบัติการณ์หนึ่งไปสู่อุบัติการณ์ อีกอย่างหนึ่งจนถึงจุดอวสานของเรื่องและอาจซ่อนเงื่อนไขให้ได้คิด สิ่งเหล่านี้คือการสร้างความสนุกของเรื่องราวที่ดี

๒. โครงเรื่อง (Plot) หมายถึงโครงของเรื่องราวที่นำมาแสดง ซึ่งเรื่องหนึ่งอาจมีหลายโครง โดยโครงที่สำคัญเรียกว่า โครงหลัก (Main Plot) และโครงรอง เรียกว่า โครงเรื่องย่อย (Sub Plot) หากละครที่มีความยาวมากอาจมีโครงเรื่องหลักหลายโครงเรื่องคู่ขนานกันไป เพื่อให้เนื้อเรื่องมีความน่าสนใจ และให้สาระแก่ผู้ชมมากขึ้น โครงเรื่องที่ยู่งานนี้ต้องมีความสัมพันธ์กันและความสัมพันธ์อาจมีได้หลายลักษณะ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ต่าง ๆ ระหว่างบุคคลในเรื่อง ระหว่างบุคคลกับเหตุการณ์ ระหว่างโครงเรื่องใหญ่กับโครงเรื่องย่อย

๓. แก่นของเรื่อง (Theme) หมายถึง สาระสำคัญของเรื่อง คือ สิ่งที่ผู้สร้างต้องการจะนำเสนอแก่ผู้ชม บางครั้งจะไม่แสดงชัดเจนให้ผู้ชมทราบ แต่มักจะซ่อนไว้ในบทสนทนาและใน

๔. กระบวนการผลิตละครโทรทัศน์

ประกาศ ธนสถิติ (๒๕๓๑ : ๑๘-๒๔,๖๓-๖๖) ได้กำหนดกระบวนการในการผลิต รายการละครโทรทัศน์ ประกอบด้วย ๔ ขั้นตอน ดังนี้

๑. ขั้ววางแผน เป็นขั้นของการวางแผนงานก่อนที่จะผลิตละครโทรทัศน์ ซึ่งเป็น ขั้นที่จำเป็นอย่างยิ่ง ประกอบด้วย

๑.๑ การวางแผนโครงการผลิตรายการละคร ผู้ผลิตจะต้องวางแผนโครงการ เพื่อ เสนอต่อสถานีโทรทัศน์และผู้อุปถัมภ์รายการหรือนายทุนอื่นๆ ซึ่งการคิดโครงการผลิตรายการละครนี้ ได้แก่

๑.๑.๑ แนวเรื่อง เนื้อหาและชื่อเรื่อง ซึ่งการผลิตละครโทรทัศน์ส่วนใหญ่ นิยมนำนวนิยายหรือภาพยนตร์ไทยที่เคยผลิตแล้ว จากละครวิทยุ ละครเวที มาผลิตเป็นละครโทรทัศน์ อีกครั้งหนึ่ง หรือเป็นเรื่องที่คิดค้นขึ้นมาใหม่ ทั้งนี้การเลือกเรื่องที่ดี จึงต้องมีปัจจัยอื่น ๆ ที่เอื้อต่อเรื่อง ที่นำมาใช้ในการผลิตให้เป็นที่ชื่นชอบของประชาชนด้วยเช่นกัน ดังนั้นผู้ผลิตควรกำหนดแนวเรื่อง ระดับกว้างๆ เช่น ชีวิตครอบครัว ชีวิตรักหวานชื่น ชีวิตรักขื่นขม,ชีวิตประวัติ, อิงประวัติศาสตร์, สะท้อน สังคม, ฝึ, สิ่งลึกลับ สืบสวนสอบสวน, รักชาติ, อิงวิทยาศาสตร์, ตลกชวนหัว เป็นต้น และหลังจากนี้ จึงเลือกเรื่องตามแนวที่กำหนดและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

๑.๑.๒ ประเภทของละครและความเหมาะสมของละครประเภทนั้น ๆ ทั้งนี้การกำหนด “ประเภท” ของละครได้ว่าควรจะทำประเภท Soap Opera หรือ Serial, Series, Mini Series หรือ Dramatic Special

๑.๑.๓ ความยาวของตอน และจำนวนตอนตลอดทั้งเรื่อง และการใช้ ระยะเวลาในการผลิต

๑.๑.๔ กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งผู้ผลิตควรทราบกลุ่มเป้าหมายว่าจะเสนอให้ ใครชม คำนึงถึงเพศและวัยของผู้ชม

๑.๑.๕ สถานีที่จะทำการออกอากาศ ควรคำนึงถึง Coverage Area หรือ ครอบคลุมกำลังส่งของสถานีนั้น ๆ

๑.๑.๖ วันที่เริ่มออกอากาศและวันเวลาในการออกอากาศ ดังนั้นผู้ผลิต ควรทราบวันเวลาออกอากาศที่แน่นอน หรือหากเป็นกรณีเสนอขอเช่าเวลาสถานีโทรทัศน์ อาจ กำหนดเวลาออกอากาศให้ทางฝ่ายจัดรายการของสถานีพิจารณาและทราบถึงความถี่หรือจำนวน ครั้งในการออกรายการในแต่ละสัปดาห์ หรือช่วงวันเวลาออกอากาศแน่นอน

๑.๒ การวางตัวผู้ร่วมงาน เมื่อผู้ผลิตได้เรื่องที่จะทำการผลิตแล้วจึงกำหนด ผู้ร่วมงานที่มีบทบาทสำคัญ เช่น ผู้เขียนบท ผู้กำกับการแสดง ผู้กำกับรายการและ ผู้ร่วมงานตำแหน่ง

อื่นๆ ซึ่งการวางตัวผู้ร่วมงานให้เหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญในการผลิต โดยเฉพาะผู้เขียนบท ผู้กำกับ การแสดง และผู้กำกับรายการ ซึ่งแต่ละคนมีความถนัดในการปฏิบัติแตกต่างกันไป ดังนั้นผู้ผลิต ต้องวางตัวหรือกำหนดผู้ร่วมงานให้สอดคล้องกับความรู้ความสามารถของแต่ละบทบาทหน้าที่

๑.๓ การกำหนดงบประมาณค่าใช้จ่าย โดยส่วนใหญ่ในการผลิตละครโทรทัศน์ ผู้ผลิตจะคิดเฉลี่ยต่อความยาวของละคร ๑ ตอนที่ออกอากาศ ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ได้แก่ เรื่องหรือบทประพันธ์ บทโทรทัศน์ นักแสดงแสดง ผู้กำกับการแสดง ผู้กำกับรายการ ผู้ช่วย ผู้กำกับการแสดง ผู้ประสานงาน ผู้จัดเครื่องแต่งกาย เป็นต้น นอกจากนี้ มีค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์ในการถ่ายทำ การตัดต่อลงเสียง การทำเทคนิคพิเศษ ยานพาหนะ อาหาร เป็นต้น

๒. ขั้นตอนเตรียมการ คือ ขั้นตอนการเตรียมการดำเนินงานผลิตละคร โดยผู้ผลิตจะทำการมอบหมายงานแก่ผู้ปฏิบัติในเบื้องต้น คือ

๒.๑ การเขียนบทละครโทรทัศน์ โดยผู้ผลิตจะมอบหมายให้ผู้เขียนบทโทรทัศน์ นำเรื่องราวที่ได้รับการอนุมัติไปทำการผลิตเป็นละคร ให้พัฒนาเป็นบทละครโทรทัศน์ ซึ่งส่วนใหญ่ บทละครโทรทัศน์ไทย จะเป็นบทที่อยู่ระหว่างบทแบบสมบูรณ์ กับบทแบบกิ่งสมบูรณ์ หรือเป็นบท ไม่กำหนดรายละเอียดของมุมมองมากนัก เพราะถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้กำกับรายการที่จะตัดสินใจ เลือกใช้ภาพ หรืออาจมีการระดมภาพไว้ในกรณีที่มีความจำเป็น

๒.๒ การเตรียมงานล่วงหน้าก่อนการถ่ายทำ โดยผู้ผลิตจะทำการมอบหมายให้ ผู้กำกับการแสดงคัดเลือกตัวผู้แสดง และมอบหมายต่อให้กับผู้ประสานงานในการติดต่อนักแสดง จากนั้นจะวางแผนการถ่ายทำ โดยทำการตีความบทละครโดยละเอียดแล้วตั้งงานต่อไปยังทีมงาน แผนกอื่น เช่น ฝ่ายฉาก ฝ่ายหาสถานที่ถ่ายทำ ฝ่ายเครื่องแต่งกาย เพื่อให้ทีมงานทั้งหมดเตรียมงานใน ส่วนของตนเอง ให้พร้อมก่อนถึงวันถ่ายทำ

๓. ขั้นการถ่ายทำ เป็นขั้นตอนของการเริ่มถ่ายทำ มีการดำเนินการดังนี้

๓.๑. การถ่ายทำ ในสมัยเริ่มแรกจะเป็นการแสดงสด ไม่มีการบันทึกเทป โดย มีการซักซ้อมมาก่อน แต่ในปัจจุบันจะเป็นการบันทึกเทปไว้ก่อน ปัญหาของการถ่ายทำที่พบ เช่น ทีมงานหรือนักแสดงมาไม่ตรงเวลา ดินฟ้าอากาศไม่เอื้ออำนวย เป็นต้น

๓.๒ การตัดต่อและลงเสียง ดำเนินการเมื่อการถ่ายทำเสร็จสิ้นโดย ผู้กำกับ รายการจะทำการรวบรวมเทปทั้งหมดมาตัดต่อเรียงลำดับเหตุการณ์ตามบทละครโทรทัศน์ อาจมีการ เพิ่มเทคนิคพิเศษทางภาพ จากนั้น จะลงเสียงและเพลงประกอบ

๔. ขั้นประเมินผลรายการ เมื่อละครออกอากาศ ผู้ผลิตจำเป็นต้องตรวจดูรายการ ในขณะที่ออกอากาศไปด้วย เพราะอาจเกิดข้อผิดพลาดในขณะที่ออกอากาศได้ และเมื่อละครออกอากาศ

ไปแล้ว ผู้ผลิตรายการจะติดตามผลงานของตนจากผลสำรวจจำนวนผู้ชมโทรทัศน์ต่อรายการนั้น ๆ (Rating) เพื่อให้ทราบว่าละครเรื่องนั้น ประสบความสำเร็จต่อกลุ่มเป้าหมายอย่างไร

ดังนั้น กระบวนการผลิตละครโทรทัศน์จึงเป็นสิ่งสำคัญ และมีความเกี่ยวพันกันในทุกๆ กระบวนการของการผลิต เพื่อให้ผลงานละครมีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับหรือได้รับความนิยมจากประชาชน

๕. ตำแหน่งหน้าที่ของบุคลากรในการผลิตละครโทรทัศน์

บุคลากรในกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์มีตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ดังนี้

(Ivan Cury Cury, 1998 : 179-204)

๑. ผู้บริหาร (Executive) เป็นผู้ควบคุมดูแลกระบวนการทั้งหมดในเชิงธุรกิจการผลิต และการสร้างสรรค์ เป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบทั้งองค์กร

๒. ผู้อำนวยการผลิตฝ่ายบริหาร (Executive Producer) ทำหน้าที่ขายรายการและตัดสินใจในการจ้างบุคลากรในกระบวนการผลิต

๓. ผู้อำนวยการผลิต (Producer) อาจหมายถึง Executive Producer, Line Producer หรือตำแหน่งย่อยอื่น ๆ และรายละเอียดหน้าที่ของแต่ละตำแหน่งอาจแตกต่างกันไปในแต่ละองค์กร

๔. Production Executive หรือ Executive-in-Charge of Production มีหน้าที่หลักเกี่ยวกับเรื่องการเงิน เจริญทำสัญญา อาจต้องใช้ความสามารถด้านกฎหมาย การเงิน และการจัดการกองถ่าย

๕. Line Producer ปฏิบัติงานขึ้นตรงต่อผู้อำนวยการผลิต ผู้อำนวยการผลิตฝ่ายบริหารและ Production Executive มีหน้าที่แก้ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานในแต่ละวัน และทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยของผู้อำนวยการผลิตฝ่ายบริหาร การผลิตรายการหนึ่งอาจมี Line Producer หลายคน เช่น รายการที่ต้องออกอากาศทุกวัน อาจมี Line Producer ๒ คนที่รับหน้าที่สลับวันกัน

๖. ผู้อำนวยการผลิตร่วม (Associate Producer) หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการผลิต มีหน้าที่ปฏิบัติงานตามคำสั่งของผู้อำนวยการผลิต เช่น โทรศัพท์ติดต่อประสานงานค้นหาข้อมูล ติดต่อและดูแลผู้ร่วมรายการ ทำงานเอกสาร

๗. Production Assistants หรือ Program Assistants เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการผลิตในหน้าที่ทั่วไป เช่น ทำสำเนาเอกสาร เพื่อแจกทีมงาน เช่น บทละคร กำหนดการถ่ายทำงบประมาณ ค้นหาหาข้อมูลสำหรับการผลิต ผู้ทำหน้าที่นี้จะรู้ว่าใครทำอะไรในกระบวนการผลิตเพื่อจะเข้าไปติดต่ออย่างถูกต้อง อาจมีหน้าที่ในการจดรายงานการบันทึกเทป รวมถึงข้อมูลที่ต้องส่งให้ห้องตัดต่อ และต้องเข้าประชุมเพื่อบันทึกว่าทีมงานคนใดได้รับมอบหมายงานอะไร หากมีปัญหาฉุกเฉินภายหลังจะได้มีข้อมูลสำหรับการแก้ปัญหา

๘. ผู้กำกับ (Director) มีหน้าที่ทำรายการให้ออกมามีคุณภาพและตรงเวลา เป็นผู้ควบคุมด้านภาพของรายการ

๙. ผู้จัดการกองถ่าย (Production Manager หรือ Unit Production Manager) มีหน้าที่ติดตามงบประมาณการใช้จ่าย พิจารณาการใช้จ่ายว่าควรหรือไม่ควรจ่ายส่วนใดแล้วนำเสนอต่อผู้อำนวยการผลิตหรือผู้กำกับให้ตัดสินใจ

๑๐. เจ้าหน้าที่บัญชีและการเงิน (Accountant) ทำบัญชี และธุรกรรมทางการเงินต่าง ๆ เช่นเบิกงบประมาณ เก็บใบเสร็จรับเงิน โอนเงิน จ่ายเงิน

๑๑. ผู้ออกแบบฉาก (Set Designer) มีหน้าที่ออกแบบและควบคุมการสร้างฉากให้เป็นไปตามแนวคิดของรายการ

๑๒. ผู้กำกับศิลป์ (Art Director) มีหน้าที่ควบคุมองค์ประกอบภาพทั้งหมด ซึ่งรวมไปถึงการตกแต่งฉาก การจัดหาอุปกรณ์ประกอบฉาก

๑๓. ผู้กำกับแสง (Lighting Designer หรือ Lighting Director) มีหน้าที่ออกแบบและควบคุมการจัดแสง

๑๔. ช่างแต่งหน้า (Makeup Artist) แต่งหน้านักแสดง ต้องสามารถประมาณเวลาที่ใช้ในการแต่งหน้านักแสดงแต่ละคนได้

๑๕. ช่างทำผม (Hairdresser) ทำผมนักแสดง ต้องสามารถประมาณเวลาที่ใช้ในการทำผมของนักแสดงแต่ละคนได้

๑๖. เจ้าหน้าที่ฝ่ายเครื่องแต่งกาย (Wardrobe) มีหน้าที่ควบคุมดูแล ออกแบบและจัดหาเครื่องแต่งกายสำหรับนักแสดง ซึ่งรวมไปถึงอุปกรณ์ทุกชนิดที่ใช้ในการแต่งตัว เช่น หมวก สร้อย แหวน รองเท้า และกระเป๋าถือของนักแสดงหญิง

๑๗. ผู้ควบคุมเพลงประกอบ มีหน้าที่จัดหาหรือสร้างเพลงประกอบสำหรับรายการที่จำเป็นต้องใช้ หากเป็นการจัดหาอาจต้องติดต่อด้านลิขสิทธิ์

๑๘. เจ้าหน้าที่เทคนิคพิเศษ (Special Effects) มีหน้าที่จัดหาและควบคุมดูแลอุปกรณ์สำหรับเทคนิคพิเศษในระหว่างการถ่ายทำ เช่น อุปกรณ์ที่ต้องแตกหัก ไม้แก๊ว โต๊ะ เก้าอี้ ขวดที่ใช้ในฉากทะเลาะวิวาท สลิงสำหรับแขวนตัวนักแสดงในฉากตัวที่ตัวละครลอยตัว ระเบิด ปืน เครื่องทำควัน ไฟฟ้าลัดวงจร ไฟไหม้

จากแนวคิดตำแหน่งหน้าที่ของบุคลากรในการผลิตละครโทรทัศน์ สามารถสรุปได้ว่าบุคลากรในกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ ตำแหน่งที่รับผิดชอบหน้าที่อื่น ๆ ต่างมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบแตกต่างกันไป แต่ละบทบาทล้วนแล้วแต่ต้องปฏิบัติงานให้เกิดความเชื่อมโยงกันทั้งระบบ เพื่อให้ผลงานละครประสบความสำเร็จ มีคุณภาพเป็นไปตามความมุ่งหวัง

๖. จุดมุ่งหมายของละครโทรทัศน์

กาญจนา แก้วเทพ (๒๕๔๓ : ๒๗๒-๒๗๕) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของละครโทรทัศน์ไว้ดังนี้

๑. ละครโทรทัศน์ช่วยตอบสนองความต้องการที่ไม่สามารถจะเป็นไปได้ในโลกแห่งความจริง หรือสร้างในสิ่งที่ขาดหายไปในชีวิต ดังเช่นละครที่จบลงแบบมีความสุข ทั้งยังเป็นการแก้ไขความขัดแย้งที่ไม่อาจเกิดขึ้นได้ในความเป็นจริง แต่สามารถทำได้ในโลกแห่งจินตนาการ เช่น เรื่องความรักระหว่างชนชั้นที่จบลงด้วยความสมหวัง และการหลีกเลี่ยงปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน

๒. หน้าที่ต่อสังคม คือ สอดแทรกเนื้อหาทางศีลธรรม หรือความดีงาม ก่อให้เกิดแนวคิด เป็นเหมือนการสอนบทเรียนทางอ้อมต่อผู้รับชม

นภาพรณี อัจฉริยะกุล และพิไลวรรณ ปุกหุด (๒๕๓๕ : ๓๗) ได้อธิบายถึงจุดมุ่งหมายของละครโทรทัศน์ไว้ดังนี้

๑. เพื่อตอบสนองความต้องการทางอารมณ์ของมนุษย์ (Emotional Needs) หรือตอบสนองจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ สร้างความเพลิดเพลิน ความสนุกสนาน ความตื่นเต้น ผ่อนคลาย ความเครียด และพักผ่อนหย่อนใจ

๒. เพื่อการชำระล้างจิตใจ และเพื่อให้ตระหนักถึงความผิดชอบชั่วดี เพื่อให้รู้สึกละอายต่อการกระทำผิดของตน เกิดความรู้สึกที่อยากจะเปลี่ยนแปลงไปในสิ่งที่ดี หรืออยากทำความดี

๓. เพื่อยกระดับความคิดและสติปัญญา มุ่งเสริมสร้างปัญญาด้วยการสอดแทรกความรู้ แนวคิด วิธีการดำเนินชีวิตในสิ่งที่ถูกต้องดีงามในละครเพื่อให้เกิดการปลูกฝังความคิดจากการได้ซึมซับสาระเนื้อหา เหตุการณ์ของละคร

๔. เพื่อกระตุ้นให้เกิดกำลังในการดำเนินชีวิต โดยละครจะสะท้อนถึงการต่อสู้ฟันฝ่า อุปสรรค ความมูมานะ ขยันอดทน เมื่อชมละครแล้วทำให้เกิดความกระตือรือร้น เกิดแรงขับภายในจิตใจ เกิดแรงบันดาลใจในการต่อสู้

สรรัตน์ จิรบรรวิสุทธิ์ (๒๕๕๔ : ๒๓) ได้กล่าวไว้ว่า จุดมุ่งหมายของละครโทรทัศน์ นอกเหนือจากการได้รับความบันเทิงแล้ว ยังถือได้ว่าเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ คลายความตึงเครียด ตลอดจนเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้ชมมีความหวังและมีพลังต่อสู้ชีวิต เรื่องราวในความเป็นจริงใกล้ตัวที่พบเห็นได้ในชีวิตประจำวันของผู้ชม สิ่งต่างๆ ที่ปรากฏในละครเป็นรูปแบบความเป็นจริงที่ปรากฏอยู่ในสังคม ทำให้ผู้ชมสามารถเข้าใจเรื่องราวและมีอารมณ์ร่วมไปกับละคร โดยง่าย นอกจากได้รับ

ความบันเทิงเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจแล้ว ผู้ชมยังสามารถนำแง่คิดจากละครมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้

ดังนั้น ละครโทรทัศน์ จึงเป็นเครื่องมือในการส่งสารให้แก่ผู้ชมเพื่อให้ได้รับความบันเทิง ความสนุกสนาน ผ่อนคลาย พร้อมกับได้รับสาระ ความรู้ แง่คิด มุมมอง ทักษะคติต่างๆ ในการดำเนินชีวิต หรือสามารถนำหลักธรรม คำสอน คุณประโยชน์ที่แฝงในเนื้อหาของละคร มาประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน ให้เกิดคุณค่าต่อสังคมและตนเอง

แนวคิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ

๑. ความหมายของความมั่นคงแห่งชาติ

Marian D.Irish และ Elke Frant (1997 : 120) ให้ความหมายของความมั่นคงแห่งชาติ หมายถึง ความสามารถในการป้องกันการรุกรานจากภายนอกประเทศ และความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ การมีกฎเกณฑ์ของบ้านเมือง รวมถึงประชาชนเต็มใจและยอมรับการตัดสินใจของรัฐบาล และความชอบธรรมของระบบการเมือง และประชาชนต้องมีความเกรงกลัวต่อกฎหมายบ้านเมือง

วิชัย ชูเชิด (๒๕๔๗ : ๑๕) ให้ความหมายของ ความมั่นคงของชาติ หมายถึง สภาวะการณ์ หรือสภาพที่รัฐชาติ ภายใต้การนำของรัฐบาลที่มีอำนาจอธิปไตยในการปกครองดินแดนดังกล่าว ด้วยตนเอง ที่สามารถดำรงอยู่ด้วยความปลอดภัยจากอันตรายทั้งปวง ไม่ว่าจะเป็น เภณภัยการเสี่ยงใด ๆ ความเกรงกลัว ความกังวล และความสงสัย มีความเจริญก้าวหน้า มีเสรีต่อความกดดันต่าง ๆ ซึ่งจะ ประกันให้เกิดอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนภายในชาติดำเนินไปได้ อย่าง อิสระ มีความแน่นแฟ้น เป็นปึกแผ่น มีความแน่นอนไม่เปลี่ยนแปลงไปโดยง่าย มีความอดทนต่อแรงกดดันต่าง ๆ ที่มากระทบ ในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านเอกราช อธิปไตย ในด้านบูรภาพแห่งดินแดน ในด้านสวัสดิภาพ ความปลอดภัย และผลสุกของประชาชน ด้านการปกครองของประเทศและวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนอีกทั้ง จะต้องมีขีดความสามารถที่จะพร้อมเผชิญต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

พิเชษฐ ทองศรีนุ่น (๒๕๖๖ : ๒๐) ได้ให้ความหมายของความมั่นคง คือ ความสงบ เรียบร้อยและความสงบสุขของบ้านเมือง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดยการปราศจากการถูกละเมิด หรือคุกคามด้วยวิธีการใด ๆ ของผู้ไม่หวังดีต่อชาติและประชาชน

ประจวบ ไชยสาส์น (๒๕๔๑ : ๑๔๓, อ้างถึงใน บงกช สุทัศน์ ณ อยุธยา, ๒๕๕๑ : ๓) ให้ความหมายของความมั่นคงแห่งชาติ หมายถึง ความมั่นคงภายในและภายนอกประเทศที่ครอบคลุม หลายมิติ โดยในปัจจุบันนิยมเรียกว่า “Comprehensive Security” อาทิ เช่น ความมั่นคงทางการทหาร ซึ่งหมายถึง ความพร้อมทางการทหารเพื่อป้องกันการรุกราน เกิดความมั่นคงทางการเมือง หมายถึง การมีระบบการเมืองที่มั่นคงมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย ความมั่นคง

ทางเศรษฐกิจ หมายถึง การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ มีอัตราการส่งออกสูง ประชาชนมีรายได้สูง และความมั่นคงทางสังคม หมายถึง คุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน โดยได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง มีระบบสาธารณสุขที่ดี ปลอดภัยไร้เจ็บและมีความกินดีอยู่ดี เป็นต้น โดยในแต่ละด้านนั้นการมุ่งเน้นให้ความสำคัญของแต่ละประเทศจะแตกต่างกันไปในแต่ละช่วงเวลา และขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของประเทศนั้น ๆ

ดังนั้นความมั่นคงแห่งชาติ จึงหมายถึง ความเข้มแข็งในชาติ โดยประเทศดำรงอยู่ในการปกครองประเทศชาติในระบอบประชาธิปไตย มีสภาพของชาติบ้านเมืองที่มั่นคง มีความสงบสุข ชีวิตประชาชนมีความผาสุก มั่งคั่ง ปลอดภัยในการดำรงชีวิต มีความมั่นคงเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและจิตวิทยา การทหาร

๒. มิติความมั่นคงแห่งชาติ

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (๒๕๕๖ : ๑๑-๔๓) ได้อธิบายความหมายองค์ประกอบของความมั่นคง และปัจจัยที่เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ ไว้ดังนี้

๑. ความมั่นคงแห่งชาติด้านการเมือง

ความมั่นคงแห่งชาติด้านการเมือง หมายถึง สถานการณ์ทางการเมืองที่ทำให้ประชากรมีความเชื่อถือและศรัทธาต่อระบอบการปกครองของรัฐบาลผู้บริหารการปกครอง โดยประชากรมีความเคารพเชื่อฟัง และยอมปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล มีความเชื่อมั่นในรัฐบาลว่าจะสามารถสร้างความเป็นธรรมในหมู่ประชากร และสามารถป้องกันความแตกแยกระหว่างชนในชาติ สามารถรักษาดินแดนให้ปลอดภัยจากการแบ่งแยกยึดครอง มีเอกภาพ และรักษาศักดิ์ศรีของชาติในวงการเมืองระหว่างประเทศ รัฐบาลมีความชอบธรรม สามารถบริหารประเทศ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมีอิสระปลอดภัยจากอิทธิพล และกระบวนการในการดำเนินนโยบายของประเทศประชากร ดินแดน รัฐบาลอำนาจอธิปไตย ตลอดจนเสถียรภาพของประเทศ ปลอดภัยจากการคุกคามทั้งภายในและภายนอก และที่ปฏิบัติการภายใต้อิทธิพลของต่างประเทศ

องค์ประกอบของทางการเมือง คือ รัฐธรรมนูญ สถาบันการเมือง รัฐบาล รัฐสภา ข้าราชการสื่อมวลชน กลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ วัฒนธรรมทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ได้แก่ การบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น การปฏิรูประบบราชการ การกระจายอำนาจ การตรวจราชการ การตรวจเงินแผ่นดิน การบริหารกิจการที่ดี (Good Governance) การบริหารงานบุคคล งานนิติบัญญัติ พรรคการเมือง การเลือกตั้ง งานตุลาการ องค์กรอิสระ อุดมการณ์ทางการเมืองการปกครอง ความเป็นชาตินิยม ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศองค์กระหว่างประเทศ และเครื่องมือที่ส่งเสริมให้เกิดความมั่นคง

ทางการเมือง คือ การเจรจาโดยใช้หลักการและเหตุผลบนพื้นฐานของความถูกต้อง การดำเนินงานบนหลักธรรมภิบาล และการเจรจาทางการเมือง

๒. ความมั่นคงแห่งชาติด้านเศรษฐกิจ

ความมั่นคงแห่งชาติด้านเศรษฐกิจ หมายถึง สภาพการณ์ทางเศรษฐกิจที่ทำให้ประชากรมีงานทำ และยอมรับนับถือระบบเศรษฐกิจของประเทศสามารถฐานะทางเศรษฐกิจทั้งส่วนตัว และส่วนรวมให้สูงขึ้นได้ในอัตราที่เหมาะสม โดยที่ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ไม่มีความแตกต่างเหลื่อมล้ำกันมากนัก ประเทศสามารถรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ มีระบบภาษีอากรที่เหมาะสม และเป็นธรรม สามารถพัฒนาเศรษฐกิจตามแผนที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมีอิสระทางเศรษฐกิจจากต่างประเทศ มีความสามารถทางอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม การบริการ ตลอดจนกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่น ๆ

องค์ประกอบสถาบันทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย สถาบันการผลิต การค้า การเงิน การธนาคาร และอื่น ๆ ซึ่งทำหน้าที่กำหนดกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น กรรมวิธีในการผลิต การแจกจ่าย ผลผลิต ดังนั้น ระบบเศรษฐกิจจึงเกิดขึ้นเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันในการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ โดยสถาบันทางเศรษฐกิจทำหน้าที่ ควบคุมหน่วยธุรกิจต่างๆ ในระบบเศรษฐกิจเพื่อมิให้ขัดแย้งจนกลายเป็นการสูญเสียชีวิตและจำเป็นต้องทราบถึงรายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลในระบบเศรษฐกิจ กิจกรรมทางเศรษฐกิจ หน่วยเศรษฐกิจ วงจรในระบบเศรษฐกิจ ระบบเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ รวมทั้งระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ ได้แก่ งบประมาณ การเงิน การคลัง การตลาด การค้า การลงทุน การเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว การบริหาร การประมง ปศุสัตว์ หัตถกรรม โครงสร้างพื้นฐาน การขนส่งคมนาคม ขลประทาน ก่อสร้าง รัฐวิสาหกิจ วิสาหกิจชุมชน โครงการของรัฐด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ คือ มีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์ สามารถตอบสนองต่อระบบเศรษฐกิจ หรือมีเศรษฐกิจท้องถิ่นที่เกิดการกระจายรายได้ การพัฒนาเศรษฐกิจ เศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจบนพื้นฐานของความรู้

๓. ความมั่นคงแห่งชาติด้านสังคมจิตวิทยา

ความมั่นคงแห่งชาติด้านสังคมจิตวิทยา หมายถึง สภาพทางด้านสังคมที่ทำให้ประชากรสามารถครองชีวิตอยู่ได้ด้วยความปลอดภัย มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ได้รับความเป็นธรรมจากกระบวนการยุติธรรมและความเป็นธรรมในการดำเนินชีวิต มีความเสมอภาคและภราดรภาพ มีความรู้ความสามารถ มีวัฒนธรรม จริยธรรม และศีลธรรม มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของพลเมือง และต่อสังคม ตลอดจนมีจิตสำนึกและภาคภูมิใจในความเป็นชาติและเกียรติภูมิของบรรพบุรุษ รวมทั้งยึดมั่นในอุดมการณ์ของชาติ

องค์ประกอบของสังคมจิตวิทยา ได้แก่ พื้นฐานสังคมไทย ลักษณะของสังคม สถาบันทางสังคม การจัดระเบียบทางสังคม โครงสร้างสังคม โครงสร้างทางสังคมประกอบด้วย บรรทัดฐานทางสังคม (Norms) สถานภาพ (State) และบทบาท (Roles) เป็นต้น กำหนดให้บุคคลอยู่ในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับ ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม มีการจัดระเบียบทางสังคม ซึ่งเป็นกระบวนการที่ครอบคลุมปรากฏการณ์สังคม และมีกฎเกณฑ์ข้อบังคับต่างๆ หลายอย่าง เช่น การจัดช่วงชั้นทางสังคม บรรทัดฐานทางสังคม ซึ่งหมายถึงระเบียบแบบแผน พฤติกรรมที่คาดหวังของสังคม โดยมี กฎเกณฑ์อื่นๆ ที่สนับสนุนหลายอย่างเช่น ระบบค่านิยม ความเชื่อ อุดมการณ์ และสถาบันทางสังคม ซึ่งสังคมไทย มีสถาบันพื้นฐาน ๕ สถาบัน คือ สถาบันครอบครัว สถาบันการเมือง การปกครอง สถาบันเศรษฐกิจ สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนา สถาบันจะดำรงและสืบทอดลักษณะของความเป็นสังคมไทยได้นั้น ต้องมาจากการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ซึ่งเป็นกระบวนการทั้งทางตรงและทางอ้อมของมนุษย์ในสังคม ตั้งแต่เกิดจนตาย การขัดเกลาทางสังคม ถือเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมของสังคมจากยุคหนึ่งไปยังสังคมอีกยุคหนึ่ง

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องสังคมจิตวิทยา ได้แก่ ประชากร การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ลักษณะประจำชาติ สถาบันพระมหากษัตริย์ ความจงรักภักดี เป็นต้น เครื่องมือในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสังคมจิตวิทยา เช่น สารสนเทศ สื่อมวลชน การมีส่วนร่วมของประชาชนประวัติศาสตร์ เพื่อสร้างจิตสำนึก ต่อความรักชาติ คุณธรรม จริยธรรมฯ

๔. ความมั่นคงแห่งชาติด้านการทหาร

ความมั่นคงแห่งชาติด้านการทหาร หมายถึง ชีตความสามารถด้านการทหารที่แสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งของกำลังรบของชาติ ความพร้อมรบ ความมีประสิทธิภาพของอาวุธ ยุทโธปกรณ์และการใช้อาวุธ มีวินัย และกำลังรบอื่นๆ มีการจัดการฝึก การศึกษา การสวัสดิการ ยุทธศาสตร์ และยุทธวิธีที่สามารถป้องกันผู้รุกรานทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ รวมถึงมีความสามารถทางทหารของประเทศอันเป็นกำลังสำคัญของชาติ ที่สามารถนำมาใช้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์แห่งชาติ เกิดความมั่นคงแห่งรัฐ มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

องค์ประกอบของกำลังอำนาจทางทหาร ประการที่ ๑ คือ กำลังรบที่จัดไว้แล้ว หมายถึง กำลังพลและอาวุธยุทโธปกรณ์ ที่ใช้ได้ทันที ซึ่งมีการเตรียมพร้อมทางทหารตั้งแต่ยามปกติ เช่น กองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และทหารพราน เป็นต้น และ ประการที่ ๒ คือ ศักยภาพ หมายถึง ชีตความสามารถที่จะผลิตกำลังรบเพิ่มผลิตอำนาจการรบองค์ประกอบของศักยภาพ ๔ ส่วน คือ กำลังอำนาจทางเศรษฐกิจ กำลังอำนาจทางการเมือง ขวัญและกำลังใจ เมื่อเกิดการสู้รบขึ้น และการสนับสนุนจากพันธมิตร

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องของทางการทหาร ได้แก่ อำนาจทางการทหารของรัฐ ชีวความสามารถที่จะใช้กำลังทางทหาร เป็นเครื่องมือที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติ พฤติกรรมและการดำเนินการของรัฐ แต่อาจก่อให้เกิดอันตรายและสิ้นเปลืองงบประมาณ ดังนั้น เครื่องมือทางทหารจึงเป็นทางเลือกสุดท้ายในการเลือกใช้

๕. ความมั่นคงแห่งชาติด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความมั่นคงแห่งชาติด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสามารถอธิบายในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๕.๑ ความมั่นคงด้านวิทยาศาสตร์ คือ การสังเกต ค้นคว้าจากปรากฏการณ์ธรรมชาติ แล้วจัดเข้าเป็นระเบียบ วิชาที่ค้นคว้าได้หลักฐาน และเหตุผล แล้วจัดเข้าเป็นระบบ และมีการพัฒนาวิทยาศาสตร์และนวัตกรรมอย่างทั่วถึง

องค์ประกอบของวิทยาศาสตร์ คือ เนื้อหาสาระสิ่งแวดล้อม ปรากฏการณ์ธรรมชาติที่นำมาประมวลความรู้ จัดระเบียบวิธี การค้นคว้าหาเหตุและผล

๕.๒ ความมั่นคงด้านเทคโนโลยี คือ กระบวนการที่จะนำความรู้ที่ได้มาจากศาสตร์สาขาต่าง ๆ พร้อมประสบการณ์ที่นำมาใช้ประโยชน์ ฝีมือหรือศิลปะที่เกี่ยวข้องที่มีอยู่นำมาผลิตสินค้า ซึ่งเป็นผลผลิต หรือบริการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) หมายถึง การใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการจัดการฐานข้อมูล ประมวลผลให้เป็นสารสนเทศ รวบรวม จัดเก็บอย่างเป็นระบบเพื่อค้นคืนนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

องค์ประกอบเทคโนโลยี คือ คอมพิวเตอร์ โทรคมนาคม การจัดการและการเชื่อมต่อสารสนเทศ

๕.๓ ความมั่นคงด้านพลังงาน คือ สถานการณ์ด้านการพลังงานของชาติที่มีการบริหารจัดการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ และประเทศไทยสามารถเข้าถึงแหล่งพลังงานทั้งในและต่างประเทศ ตลอดจนมีเทคโนโลยีทางด้านพลังงาน มีการจัดทำข้อตกลงเพื่อความมั่นคงในการจัดหาพลังงานและความร่วมมือด้านพลังงานทดแทนกับต่างประเทศ เพื่อให้มีพลังงานเพียงพอต่อความต้องการของประเทศ

องค์ประกอบของพลังงาน คือ แหล่งที่มาจากพลังงานต้นกำเนิด (Primary Energy) ได้แก่ น้ำ แสงแดด ลม และเชื้อเพลิงธรรมชาติ เช่น น้ำมัน ถ่านหิน แก๊สธรรมชาติ ใต้น้ำใต้ดิน แร่นิวเคลียร์ ไม้ฟืน แกลบ ชานอ้อย และพลังงานแปรรูป (Secondary Energy) ซึ่งได้มาโดยการนำพลังงานต้นกำเนิดดังกล่าวข้างต้น มาแปรรูปเพื่อใช้ประโยชน์ในลักษณะต่าง ๆ กัน เช่น พลังงานไฟฟ้า ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม แก๊สหุงต้ม เป็นต้น

๕.๔ ความมั่นคงด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม คือ สภาพการณ์ด้านทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศมีการอนุรักษ์และการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน มีการปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัย และมีการบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการจัดทำฐานข้อมูล และส่งเสริมการศึกษาวิจัยเพื่อเสริมสร้างความรู้และใช้เป็นฐานข้อมูลในการพัฒนา มีการใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีการสร้างวินัย และปลูกจิตสำนึกของประชาชน ต่อการมีส่วนร่วมป้องกันและแก้ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

องค์ประกอบของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น อากาศ น้ำ แสงแดด ป่าไม้ สัตว์ ดิน น้ำมันปิโตรเลียม ถ่านหิน แร่ธาตุ ก๊าซธรรมชาติ เป็นต้น

ดังนั้น ปัจจัยที่ส่งเสริมและก่อให้เกิดความมั่นคงด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี คือ ส่งเสริมองค์ความรู้ และพัฒนาขีดความสามารถของคนในชาติให้มีศักยภาพ เพื่อนำมาพัฒนาประเทศ พร้อมทั้งมีการใช้ระบบข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม อีกทั้ง ปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดความมั่นคงด้านพลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ การใช้ทรัพยากรที่มีในชาติอย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด

เจษฎา มีบุญถือ (๒๕๕๓ : ๒๓) ได้กล่าวถึงความมั่นคงแห่งชาติ ในมิติต่าง ๆ ดังนี้

๑. ความมั่นคงแห่งชาติด้านการเมือง หมายถึง ประเทศชาติมีระบบการเมืองที่มีเสถียรภาพ รัฐบาลสามารถบริหารประเทศได้ครบตามวาระ มีคณะรัฐบาลที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม มีความเสียสละ และมุ่งมั่นที่จะทำงานเพื่อประเทศชาติอย่างแท้จริง บริหารงานด้วยความโปร่งใส ได้รับความเลื่อมใสและไว้วางใจจากประชาชน ตลอดจนกำหนดนโยบายที่มีประสิทธิภาพต่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติให้มีความเจริญก้าวหน้า สังคมมีความเข้มแข็ง มีความสามัคคีให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทำให้ประชาชนในชาติ มีความอยู่ดีกินดี มีสิ่งบริการและอำนวยความสะดวกอย่างครบครัน มีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน มีความสามารถในการรักษากฎหมาย และกฎระเบียบต่างๆ ภายในประเทศให้ประชาชนในชาติได้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านการต่างประเทศจะต้องมีรัฐบาลที่มีความสามารถทางการทูต นำพาให้ประเทศสามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้ในด้านเศรษฐกิจและการค้า เพื่อนำผลประโยชน์และเงินตราเข้าประเทศ และนำพาประเทศให้พ้นจากภัยคุกคามในด้านต่างๆ นอกจากนี้ จะต้องมีผู้นำที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์มีความซื่อสัตย์ มีความเสียสละ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล สามารถรู้เท่าทันเหตุการณ์ต่าง ๆ ของโลกที่เปลี่ยนแปลงและปรับตัวเพื่อรองรับสถานการณ์ใหม่ ๆ ในการที่จะรักษาผลประโยชน์ของชาติไว้ได้

๒. ความมั่นคงแห่งชาติด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การที่ประเทศมีระบบเศรษฐกิจที่เจริญเติบโตโดยต่อเนื่อง ไม่หยุดชะงัก ทั้งเศรษฐกิจภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดย

เศรษฐกิจภายในประเทศจะต้องมีโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง และกระจายออกไปทั่วประเทศ เพื่อเอื้ออำนวยให้แก่การประกอบอาชีพต่าง ๆ ของคนในชาติ ไม่ให้เกิดการสูญเปล่าทางเศรษฐกิจและเอื้อประโยชน์ต่อการดึงดูดนักลงทุนจากต่างชาติให้นำเงินมาลงทุนในประเทศ นอกจากนี้จะต้องมีระบบการเงินและการคลังที่ดี ยึดมั่นในระเบียบวินัย มีความโปร่งใส กฎหมายและระเบียบต่าง ๆ จะต้องเอื้อประโยชน์ให้การทำธุรกิจของคนในชาติเป็นไปอย่างราบรื่น ด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศ รัฐบาลจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ธุรกิจของคนไทยสามารถแข่งขันกับต่างชาติในเวทีการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ ช่วยศึกษาและหาตลาดสินค้าใหม่ ๆ ให้นักธุรกิจไทยสามารถนำกำไรที่เป็นเงินตราต่างประเทศเข้ามาภายในประเทศได้อย่างต่อเนื่อง การค้าขายและการส่งออกมีการเจริญเติบโต ได้เปรียบดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัด ทำให้มีเงินตราต่างประเทศเพื่อนำไปพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า

๓. ความมั่นคงแห่งชาติด้านการทหารและการป้องกันประเทศ หมายถึง การที่ประเทศมีความพร้อมทางด้านกำลังพลและกองทัพที่จะสามารถป้องกันรักษาเอกราชและอธิปไตย รวมทั้งผลประโยชน์อื่น ๆ ของชาติจากการใช้กำลังทหารของต่างชาติ เข้ามารุกราน ดังนั้น ความมั่นคงทางด้านการทหารนั้นจึงหมายถึง กองทัพจะต้องมีความพร้อมทางด้านกำลังพล และยุทธโศปกรณ์ และต้องมีประสิทธิภาพในการที่จะป้องกันและตอบโต้ประเทศที่คิดจะใช้กำลังเข้ารุกราน นอกจากนี้ กองทัพจะมีความมั่นคงได้ ต้องมีผู้นำที่เฉลียวฉลาดมีความรู้ความสามารถ มีภาวะความเป็นผู้นำสูงให้ความสนใจและเอาใจใส่ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิดเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของทหารในกองทัพ มีความรักในวิชาชีพ สละเวลาและชีวิตเพื่อการพัฒนากองทัพให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพสูงอย่างแท้จริง ให้ความสนใจและเฝ้าติดตามสถานการณ์ต่าง ๆ ของโลก ของภูมิภาคและของประเทศ เพื่อให้มีความพร้อมที่จะเผชิญกับภัยคุกคามทุกรูปแบบ สู้ด้ายสำหรับงานข่าวกรองของกองทัพ จะต้องมีความพร้อมอยู่ตลอดเวลา ตลอดจนดำเนินการทางการทูตเพื่อรักษาเอกราชและอธิปไตยของชาติ

๔. ความมั่นคงแห่งชาติด้านสังคม หมายถึง การที่ประเทศมีสังคมของคนในชาติที่เข้มแข็ง มีความรักและความสามัคคี เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายในชาติ อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และคนในชาติมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยที่ดีของคนในชาติ ประชาชนมีความเชื่อ มีค่านิยม มีวัฒนธรรมที่เกื้อกูลต่อการพัฒนาประเทศ และพัฒนาคุณภาพของประชาชน เช่น มีความขยัน อดทน ใฝ่หาความรู้ มีความรักชาติ ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี มีความสนใจและมีส่วนร่วมในการบริหารบ้านเมืองรัฐบาล ให้คำเสนอแนะในทางที่ดีต่อรัฐบาล รู้จักประหยัด อดออม พร้อมทั้งจะเสียสละเพื่อชาติ ไม่มีการเอาใจเอียงเอียงกันภายในชาติ ร่วมมือและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน หากสังคมของคนในชาติใดมีลักษณะดังกล่าว ก็จะทำให้ชาติพัฒนาไปได้เร็ว

เพราะคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาในทุกๆ ด้าน รวมถึงประเทศใดมีคนที่มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถสูงจำนวนมาก ประเทศนั้นก็จะมีเจริญก้าวหน้าไปได้เร็ว

๕. ความมั่นคงแห่งชาติด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี พลังงาน ทรัพยากร และ สิ่งแวดล้อม หมายถึง การที่ประชาชนภายในชาติมีการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อใช้ในเชิงการค้าและอุตสาหกรรมของประเทศอย่างต่อเนื่องและ สม่่าเสมอ อันเป็นการพึ่งพาตนเองในด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และลดการสูญเสียเงินตรา รวมถึง ประเทศมีพลังงานภายในประเทศ เพียงพอต่อการใช้ภายในประเทศ ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต พลังงานนี้รวมทั้งพลังงานในรูป ของน้ำมัน กระแสไฟฟ้า และวัสดุอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นต่อความเป็นอยู่ของประชาชนภายในชาติและ การประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมทุกชนิด หากประเทศขาดพลังงานหรือมีไม่เพียงพอแล้ว จะส่งผล กระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนและเศรษฐกิจของชาติ ตลอดจนความอยู่รอดของชาติอีก ด้วย ส่วนด้านสิ่งแวดล้อมนั้น จะมีผลต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในชาติ รวมถึงผลกระทบต่อ สภาวะแวดล้อมของโลก และการดึงดูดนักท่องเที่ยวที่จะนำรายได้เข้าประเทศ รัฐบาลจึงจำเป็นต้อง รักษาสมดุลให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม รักษาสภาวะแวดล้อมของประเทศให้ประชาชนมี อากาศและน้ำที่บริสุทธิ์ ไว้เพื่อดำรงชีวิต เพื่อประกอบอาชีพ มีการรักษาความสะอาด และความเป็น ระเบียบเรียบร้อยต่อสภาวะแวดล้อม รวมถึงสิ่งก่อสร้างต่างๆ ที่สร้างขึ้นมานั้นในประเทศด้วย

ดังนั้น ความมั่นคงแห่งชาติ จึงเป็นหลักการของประเทศ เพื่อรักษาไว้ซึ่งการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข การปลูกฝังให้คนในชาติมีจิตสำนึกใน การพิทักษ์รักษาสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ โดยสามารถแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งใน สังคมไทยอย่างสันติ เกิดความสุขสงบในสังคม ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงสามารถรักษาผลประโยชน์ของชาติอย่างยั่งยืน

แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม

๑. ความหมายของพฤติกรรม

Philip Zimbardo (1992 : 121) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรม (Behavior) ไว้ว่า เป็น ผลจากการแสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยพฤติกรรมเป็นการกระทำ ของบุคคลเพื่อปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมและเป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้

ไพบูลย์ เทวรักษ์ (๒๕๓๗) : ๑๐) กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำ การแสดงอาการ หรือ อากัปกริยาของอินทรีย์ (Organism) ทั้งในส่วนเจ้าของพฤติกรรมเองเท่านั้นที่รู้ได้ และในส่วน ที่บุคคลอื่นอยู่ในวิสัยที่จะรู้ได้

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (๒๕๔๓ : ๓๒) ให้ความหมายของพฤติกรรม หมายถึง กิริยา อาการ บทบาท ลีลา ท่าทาง การประพฤติปฏิบัติ การกระทำแสดงออกให้ปรากฏ สัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัส ทางใดทางหนึ่งใน ๕ ทวาร คือ โสตสัมผัส จักขุสัมผัส ชิวหาสัมผัส ฆานสัมผัส และทางผิวหนังหรือ มิฉะนั้นก็สามารถวัดได้ด้วยเครื่องมือ

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (๒๕๓๖ : ๓) ให้ความหมายพฤติกรรม หมายถึง การกระทำ ของบุคคลเป็นการแสดงออกในการตอบสนองหรือการตอบโต้ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในสภาพการณ์นั้น ๆ ที่สามารถสังเกตเห็นได้ ได้ยิน นับได้ สามารถวัดได้ด้วยเครื่องมือที่เป็นวัตถุวิสัยหรือเป็นปรนัย ไม่ว่าจะ เป็นการแสดงออกหรือการตอบสนอง โดยเกิดได้ทั้งภายในและภายนอกร่างกาย เช่น การร้องไห้ การคิด การกิน การอ่านหนังสือ การเต้นของหัวใจ การกระตุกของกล้ามเนื้อ เป็นต้น

พระอภัย อภิชาโต (๒๕๕๔ : ๑๒) ได้กล่าวว่า พฤติกรรม คือ กิริยาที่แสดงออกมาเพื่อ ตอบสนอง ต่อสิ่งเร้า ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ตัวกระตุ้นที่เหมาะสมกับ ความพร้อมภายในร่างกายของสัตว์ ทำให้สัตว์ปลดปล่อยพฤติกรรมออกมาได้เรียกว่า ตัวกระตุ้น ปลดปล่อย (Releasing Stimulus) วงจรกระแสประสาทที่ไวต่อตัวกระตุ้นปลดปล่อย เรียกว่า กลไก ในการปลดปล่อยพฤติกรรม (Releasing Mechanism) ดังนั้น พฤติกรรม คือ การกระทำหรืออาการที่ แสดงออกทางกล้ามเนื้อ ความคิด และความรู้สึกเพื่อตอบสนองสิ่งเร้า เช่น การกระทำการตอบโต้ กับสิ่งแวดลอม เป็นต้น

จากความหมายของพฤติกรรม สามารถสรุปได้ว่า พฤติกรรม หมายถึง กิริยา อาการ ท่าทาง การประพฤติปฏิบัติ การกระทำที่แสดงปรากฏออกมาภายนอกเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้า หรือ ตอบสนองกับสิ่งแวดล้อม ทั้งในส่วนที่เป็นพฤติกรรมของตน หรือเป็นพฤติกรรมที่บุคคลอื่นรับรู้ได้ ที่มีปฏิกิริยาของสิ่งมีชีวิตที่แสดงออกมาเพื่อตอบสนองเพื่อการอยู่รอดของชีวิต ให้สอดคล้องกับ สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง

๒. ประเภทของพฤติกรรมมนุษย์

พระอภัย อภิชาโต (๒๕๕๔ : ๑๕-๑๖) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมของมนุษย์ไว้ ๓ ประเภท ดังนี้

๑. พฤติกรรมทางกาย คือ พฤติกรรมที่แสดงออกทางการกระทำทางกาย กิริยา ท่าทาง หรือการเคลื่อนไหว

๒. พฤติกรรมทางวาจา คือ พฤติกรรมที่แสดงออกทางการพูด โดยการเปล่งเสียง เช่น การบรรยาย การเจรจา การสนทนา การถกเถียงโต้ตอบกัน เป็นต้น

๓. พฤติกรรมทางความคิด คือ พฤติกรรมทางใจ เป็นความรู้สึกนึกคิดของบุคคล เกี่ยวกับกับจิตใจและจิตใจสำนึก เช่น การคิดในสิ่งที่ดี หวังดี โอบอ้อมอารี ไม่ละโมภ ไม่คิดมุงร้าย

ต่อผู้อื่น เป็นต้น และการคิดในสิ่งที่ไม่ดี เช่น คิดเบียดเบียนผู้อื่น คิดทรยศหักหลัง คิดร้ายมุ่งทำลายผู้อื่น เป็นต้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย (ออนไลน์, ๒๕๕๐) กล่าวว่า การแบ่งประเภทพฤติกรรมจะช่วยให้เข้าใจแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมได้ง่ายขึ้น ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. พฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) เป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้โดยชัดเจน แยกได้อีกเป็น ๒ ชนิด คือ

๑.๑ พฤติกรรมที่สังเกตได้โดยไม่ต้องใช้เครื่องมือ เช่น การพูด การหัวเราะ การร้องไห้ การเคลื่อนไหวของร่างกาย หรือแม้แต่การเต้นของหัวใจ ซึ่งผู้อื่นสังเกตได้โดยอาศัยประสาทสัมผัส

๑.๒ พฤติกรรมที่สามารถใช้เครื่องมือ หรือการวิเคราะห์ในเชิงวิทยาศาสตร์ เช่น การเปลี่ยนแปลงของสารเคมี ปริมาณน้ำตาลในกระแสเลือด การทำงานของร่างกาย การทำงานของกระเพาะอาหารและ ลำไส้ เป็นต้น ซึ่งไม่สามารถสังเกตได้ด้วยตาเปล่า หรือประสาทสัมผัส

๒. พฤติกรรมภายในหรือ “ความในใจ” (Covert Behavior) เป็นพฤติกรรมของแต่ละบุคคลเท่านั้นที่สามารถรับรู้ได้ เช่น การจดจำ การรับรู้ การเข้าใจ การได้กลิ่น การได้ยิน การฝัน การหิว การโกรธ ความคิด การตัดสินใจ เจตคติ จินตนาการ พฤติกรรมเหล่านี้ อาจมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางกาย เช่น ขณะใช้ความคิดคลื่นสมองทำงานมาก หรือขณะโกรธ ปริมาณน้ำตาลในกระแสเลือดมีมาก ซึ่งวัดได้โดยเครื่องมือ ดังนั้นพฤติกรรมภายนอกและพฤติกรรมภายในมีความสัมพันธ์กัน โดยพฤติกรรมภายในเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมภายนอกนั่นเอง

ปณิธาน หล่อเลิศวิทย์ (๒๕๕๑ : ๒๑) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมของบุคคลที่มี ๒ ประเภท ดังนี้

๑. พฤติกรรมภายนอก (Over Behaviors) หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกโดยการกระทำอาจจะแสดงออกมาขณะที่บุคคลรู้สึกหรือไม่รู้สึกตัวสามารถมองเห็นได้เป็นรูปธรรม เช่น พฤติกรรมการกิน การขับถ่าย การทำงาน การใช้บริการสุขภาพ เป็นต้น ซึ่งสามารถประเมินคุณภาพบุคคลได้จากพฤติกรรมภายนอก เช่น ความสุขภาพ ความก้าวร้าว ความเรียบร้อย กิริยาท่าทาง เป็นต้น พฤติกรรมภายนอก จึงถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการที่บุคคลจะมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ

๒. พฤติกรรมภายใน (Covert Behaviors) หมายถึง การกระทำ หรือกิจกรรม ของบุคคลที่เกิดขึ้นภายในตัวของบุคคล โดยที่บุคคลอื่น ไม่สามารถสังเกตได้แต่สามารถที่จะรู้หรือทราบได้ว่ามีพฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นโดยอาศัยเครื่องมือต่าง ๆ มาช่วยในการสังเกตพฤติกรรม เช่น ความคิด ความฝัน ทศนคติ ค่านิยมหรือความเชื่อ เป็นต้น ซึ่งอยู่ในสมองของบุคคลโดยพฤติกรรมภายในมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมภายนอกที่แสดงออกมา อาจจะสอดคล้องกัน หรือไม่สอดคล้องกันก็ได้

ของพฤติกรรมของบุคคล ต่อเหตุการณ์ สิ่งของ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยเจตคติของบุคคล ประกอบด้วย ๓ องค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

๔.๑ องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) เป็นความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ พอใจ ไม่พอใจ ที่บุคคลมีต่อบุคคล สิ่งของ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่รับรู้

๔.๒ องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) เป็นการเตรียมพร้อมของบุคคลที่จะแสดง หรือไม่แสดงพฤติกรรม ต่อบุคคล สิ่งของ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่รับรู้

๔.๓ องค์ประกอบด้านความคิด (Cognitive Component) เป็นความรู้ หรือความคิดของบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของ หรือสถานการณ์ต่างๆที่รับรู้ว่าเป็นสิ่งที่ดี ไม่ดี ถูกต้อง หรือไม่ถูกต้อง เหมาะสม ไม่เหมาะสม ให้คุณ ให้โทษ

๕. อารมณ์ (Emotion) หมายถึง สภาวะทางจิตใจที่มีผลมาจากตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้น ทั้งที่มาจากภายใน ได้แก่ความไม่สบาย ความเจ็บปวด และอาจมาจากสิ่งเร้าภายนอก เช่น บุคคล อุณหภูมิ ดินฟ้าอากาศ อารมณ์อาจมีความหมายได้หลายแง่ ทั้งแง่ดี แง่ไม่ดี หรือเกิดจากถูกเร้า จึงเกิดการตอบสนอง หรือที่เรียกว่า ผลกระทบจากสิ่งเร้า ก่อให้เกิดปฏิกิริยาและมีการแสดงออกได้ เป็น ๓ แบบ คือ

๕.๑ แบบที่เกิดทันทีทันใด (Emotional Experience) เช่น โกรธ กลัว ดีใจ

๕.๒ พฤติกรรมที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากอารมณ์ (Emotional Behavior)

๕.๓ เมื่อรู้สึกดีใจ อาจเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย (Physical Change) เช่น หน้าแดง มือสั่น ปากสั่น อารมณ์กับความรู้สึกเป็น สิ่งที่ต้องเนื่องกัน และยากที่จะแยกแยะว่าสิ่งใด เป็นความรู้สึก (Feeling) สิ่งใดเป็นอารมณ์ (Emotion) เพราะเป็นภาวะที่ต้องเนื่องกัน จากความรู้สึกที่ ธรรมชาติไปจนถึงความรู้สึกที่รุนแรง

ภาณุวัฒน์ ศิวะสกุลราช (ออนไลน์, ๒๕๕๑) กล่าวว่า พฤติกรรมของมนุษย์สามารถแยกเป็นปัจจัยย่อย ๆ เรียกว่าองค์ประกอบพฤติกรรม ได้แก่ การรับรู้ การเรียนรู้ การคิด สติปัญญา เจตคติ อารมณ์และความเชื่อ มีรายละเอียดดังนี้

๑. การรับรู้ (Perception) เป็นการแปลความหมายจากการสัมผัส ไปยังสมอง และสามารถเกิดการรับรู้

๒. การเรียนรู้ (Learning) เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลก่อนข้างถาวร อันเป็นผลมาจากประสบการณ์หรือการฝึกฝน มิใช่ผลจากการตอบสนองของสัญชาตญาณ เช่น อุบัติเหตุ หรือความบังเอิญ โดยกระบวนการเรียนรู้จะเป็นกระบวนการต่อเนื่องเชื่อมโยงจากการรับรู้

๓. การคิด (Thinking) กระบวนการที่แสดงภาพปรากฏในสมอง เพื่อเป็นตัวแทนของวัตถุ สิ่งของ เหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่าง ๆ โดยความสามารถในการคิดนั้นมีความสัมพันธ์ระดับสติปัญญา เรื่องราว ประสบการณ์ การจินตนาการ (Imagination) ของบุคคลแต่ละคน

๔. สติปัญญา (Intelligence) เป็นความสามารถเฉพาะตัวบุคคล ที่จะทราบได้จากพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก ระดับของสติปัญญาสังเกตได้จากการแสดงออกที่มีความคล่องแคล่ว รวดเร็ว ความถูกต้อง ความสามารถในการคิด การแก้ปัญหาและการปรับตัว การใช้แบบทดสอบวัดสติปัญญาจะทำให้ทราบระดับสติปัญญาชัดเจนขึ้น

๕. เจตคติ (Attitude) เป็นความรู้สึกที่แสดงออกมาในทางบวกหรือทางลบ เช่น พอใจหรือไม่พอใจ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ชอบหรือไม่ชอบ ต่อบุคคล หรือสิ่งหนึ่งสิ่งใด สถานะนี้เป็นแรงที่จะกำหนดทิศทางของพฤติกรรมของบุคคลต่อเหตุการณ์ สิ่งของ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องนั้น

๖. อารมณ์ (Emotion) เป็นสภาวะทางจิตใจ ที่มีต่อสิ่งเร้า ซึ่งมีผลต่อร่างกาย และการแสดงพฤติกรรมของบุคคล

๗. ความเชื่อ (Beliefs) เป็นการยอมรับนับถือเชื่อมั่นในสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่อาจตั้งอยู่บนพื้นฐานของความคิดเหตุผลที่สามารถพิสูจน์ได้ หรืออาจตั้งอยู่บนพื้นฐานของการยอมรับ ศรัทธา โดยปราศจากเหตุผลหรือการพิสูจน์ใด ๆ จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดพฤติกรรม

สามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของพฤติกรรม โดยส่วนใหญ่เกิดจากปัจจัยภายใน ที่เกี่ยวเนื่องกับ การรับรู้ความเข้าใจ การเรียนรู้ การคิด สติปัญญา เจตคติ ทักษะ อารมณ์และความเชื่อ โดยปัจจัยดังกล่าว เกิดจากภายในจิตใจ จิตใต้สำนึก ไปจนถึงการสั่งการของสมองที่เกิดจากปัจจัยภายในและภายนอกเป็นสิ่งที่เร้า ทำให้บุคคลเกิดการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาในสถานการณ์นั้น ๆ

๔. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมนุษย์

ปีทมา ผาดจันท์ก (ออนไลน์, ๒๕๕๒) อธิบายถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมนุษย์ มีดังนี้

๑. ปัจจัยทางชีววิทยา (Biological Factors) หมายถึง การถ่ายทอดทางพันธุกรรม (Heredity) หมายถึง มนุษย์ถูกกำหนดโดย Genes อันประกอบเป็นโครโมโซมที่กำหนดลักษณะทางกายเพศ กลุ่มเลือด ลักษณะความบกพร่อง หรือลักษณะด้วย สติปัญญา ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกมา

๒. ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ (Geological Factors) หมายถึง ดินที่อยู่อาศัยของมนุษย์ ในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก มีอิทธิพลต่อการกระทำกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ เช่น คนที่อยู่ในเขตร้อนเขตอบอุ่น หรือเขตหนาว ก็จึงพยายามปรับตัวให้เข้ากับลักษณะของภูมิอากาศ เครื่องแต่งกาย ที่อยู่อาศัย เป็นต้น

๓. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม (Socio-Economic and Political Factors) ระบบสังคมเศรษฐกิจและการเมืองมีผลกระทบต่อพฤติกรรมเช่นเดียวกัน เช่น คนที่อยู่ในสังคมที่เปิดกว้าง เช่น ระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม เป็นต้น

๔. ปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่ดำรงอยู่ (Environment Factors) เช่น สังคมเมือง- ชนบท อิทธิพลของการเลี้ยงดูของครอบครัว เพื่อนบ้าน (Neighborhood) เป็นต้น

๕. ปัจจัยทางจิตวิทยา (Psychological Factors) เช่น การจูงใจ เกิดจากสัญชาตญาณ แรงขับภายในจิตใจ การตื่นตัวของร่างกาย รวมถึงการตื่นตัวที่เกิดจากสภาพแวดล้อมและการจูงใจที่เกิดจากสิ่งเร้ารอบตัว

พัชรพร มาตย์วิเศษ (ออนไลน์, ๒๕๕๒) กล่าวถึงสิ่งเร้าในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล มีดังนี้

๑. สิ่งเร้าภายใน (Internal Stimulus) ได้แก่ สิ่งที่เกิดจากความต้องการทางกายภาพ เช่น ความหิว ความกระหาย สิ่งเร้าภายในนี้จะมีอิทธิพลสูงสุดในการกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรม ต่อเด็กและเมื่อเด็กโตขึ้นในสังคม สิ่งเร้าใจภายในจะลดความสำคัญลง สิ่งเร้าภายนอกทางสังคมที่เด็กได้รับรู้ในสังคมจะมีอิทธิพลมากกว่าในการกำหนดว่า บุคคลควรจะแสดงพฤติกรรมอย่างไรต่อผู้อื่น

๒. สิ่งเร้าภายนอก (External Stimulus) ได้แก่ สิ่งกระตุ้นต่าง ๆ สิ่งแวดล้อมทางสังคมที่สามารถสัมผัสได้ด้วยประสาททั้ง ๕ คือ หู ตา คอ จมูก การสัมผัส

๓. สิ่งเร้าที่เกิดจากการเสริมแรง (Reinforcement) แบ่งออกได้เป็น ๒ ชนิด คือ

๓.๑ การเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) คือ สิ่งเร้าที่พอใจทำให้บุคคลมีการแสดงพฤติกรรมเพิ่มขึ้น เช่น คำชมเชย การยอมรับของเพื่อน

๓.๒ การเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) คือ สิ่งเร้าที่ไม่พอใจหรือไม่พึงปรารถนานำมาใช้เพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาให้น้อยลง เช่น การลงโทษเด็กเมื่อลักขโมย การปรับเงินเมื่อผู้ขับขี่ยานพาหนะที่ไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร เป็นต้น มนุษย์โดยทั่วไปจะพึงพอใจกับการได้รับการเสริมแรงทางบวกมากกว่าการเสริมแรงทางลบ

พัฒน์ สุจ้านงค์ (ออนไลน์, ๒๕๕๒) กล่าวว่า องค์ประกอบที่มีผลต่อพฤติกรรมของคน คือ กลุ่มสังคม บุคคล สถานภาพ ความเจริญด้านเทคนิค กฎหมาย ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพแวดล้อม ทัศนคติ การเรียนรู้ และจิตวิทยาสมัยใหม่ โดยปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ สามารถแบ่งได้เป็น ๒ ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านพันธุกรรม และด้านสิ่งแวดล้อม เนื่องจากทั้ง ๒ ปัจจัยนี้ทำให้บุคคลมีความแตกต่างกันทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ดังนั้น สิ่งที่กำหนดพฤติกรรมมนุษย์ คือ ลักษณะนิสัยส่วนบุคคล และกระบวนการทางสังคมอื่น ๆ ซึ่งลักษณะนิสัยนั้นประกอบด้วยความเชื่อ ค่านิยม ทัศนคติและบุคลิกภาพ ส่วนกระบวนการทางสังคมที่ไม่

เกี่ยวกับลักษณะนิสัยของมนุษย์ คือสิ่งกระตุ้นพฤติกรรมและความเข้มข้นของสิ่งกระตุ้นสถานการณ์ จึงถือได้ว่าปัจจัยทั้งหมดนี้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดและส่งผลถึงพฤติกรรมของมนุษย์

ดังนั้น ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมนุษย์ สามารถแบ่งได้ ๒ ปัจจัยสำคัญ คือ ปัจจัยภายในที่เกิดจากร่างกาย ความรู้สึก และจิตใจ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคล และ ปัจจัยภายนอก ที่เกี่ยวข้องกับ สภาพแวดล้อม สังคม ข้อมูลข่าวสาร อันเกิดจากการรับรู้ของบุคคลจึงก่อให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นท พูนไชยศรี (๒๕๕๕ : ๑๖๘-๑๗๑) ศึกษาการบริหารจัดการการผลิตละครโทรทัศน์ของบริษัท กันตนา มูฟวี่ ทาวน์ (๒๐๐๒) จำกัดและบริษัท มุมใหม่ จำกัด ผลการศึกษา พบว่า สื่อโทรทัศน์ เป็นสื่อมวลชนที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย และมีแนวโน้มการเติบโตของรายการประเภทละครโทรทัศน์ค่อนข้างสูง โดยการผลิตรายการละครโทรทัศน์ ผู้บริหารและผู้ผลิตต้องมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการผลิตละคร สามารถควบคุมดูแลการดำเนินงานโดยรวมได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้การบริหารจัดการการผลิตละครโทรทัศน์ที่มีประสิทธิภาพจึงมีความสำคัญในการทำให้เกิดผลงานละครโทรทัศน์ที่ประสบผลสำเร็จทั้ง ในด้านคุณภาพและความคุ้มค่าด้านงบประมาณ ส่งผลให้เกิดเงินทุนหมุนเวียนในธุรกิจโทรทัศน์ และเกิดการสร้างสื่อบันเทิงที่มีคุณภาพให้แก่สังคมต่อไป

นภาพร ธนะนุทรัพย์ (๒๕๕๑ : ๘๒-๘๓) ศึกษาอิทธิพลของสื่อละครทางโทรทัศน์ต่อพฤติกรรมด้านจริยธรรม กรณีศึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล ผลการวิจัยพบว่า

๑. สื่อละครทางโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมด้านจริยธรรม เป็นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมภายในครอบครัว เนื่องจากสื่อละครทางโทรทัศน์มีการถ่ายทอดเรื่องราวผ่านการแสดงด้วยความสมจริงของภาพและเสียง ทำให้มีอิทธิพลในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและอาจจะเกิดการลอกเลียนแบบของผู้รับชมไม่มากนักน้อย ขึ้นอยู่กับสติปัญญาและสภาพแวดล้อมของผู้รับชมในการรับอิทธิพลของสื่อ และสื่อทางโทรทัศน์จึงมีการจัดระดับความเหมาะสมที่จะให้ผู้รับชมบริโภคสื่อที่ดีและเหมาะสม สร้างพฤติกรรมของคนเรา เช่น การกระทำ คำพูด การแต่งตัวโดยการใช้ความรู้สติปัญญาของผู้รับชมเป็นตัวตัดสินใจกับอิทธิพลนั้นๆที่ได้รับมาจากการรับชมละคร ซึ่งจะสอดคล้องกับเจตคติที่มีอยู่แล้วในตนเอง จนแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมของตนเอง

๒. การสร้างสื่อทางโทรทัศน์ก็ควรยึดถือในจรรยาบรรณของสื่อสารมวลชนมากกว่าการยึดถือผลประโยชน์ของตนเองเป็นหลักในการทำผลกำไร เพราะการสร้างสื่อเป็นปัจจัยในการเผยแพร่สิ่งที่ดีต่อผู้รับชมสื่อ ผู้สร้างสื่อทางโทรทัศน์ควรนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มาประยุกต์ให้เข้าเนื้อหาของละครและรายการต่าง ๆ ในการสอดแทรกด้านคุณธรรมจริยธรรมเพิ่ม

มากขึ้น เพื่อให้ผู้รับชมสื่อทางโทรทัศน์นำไปเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมการสร้างละครทางโทรทัศน์จึงควรเพิ่มการสอดแทรกด้านคุณธรรมจริยธรรมในเนื้อหาของละครพยายามลดการทำร้ายร่างกาย เช่น การตบตี ทำร้ายร่างกาย ช่มชู้ เป็นต้น เป็นเนื้อหาที่ไม่ดีและไม่เหมาะสมกับผู้รับชมบางกลุ่ม เช่น เด็ก วัยรุ่น เป็นต้น ในการนำไปสู่การลอกเลียนแบบพฤติกรรม ดังนั้น ทั้งผู้ผลิตสื่อและผู้รับชมสื่อก็ควรใช้สติปัญญาในการคิดวิเคราะห์พิจารณาว่าสื่อแบบไหนที่ถูกต้องและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง สังคมและประเทศชาติบ้านเมือง

ธรรมนูญ ปัญญ โสภณ (๒๕๕๔ : ๑๕) ศึกษาละครโทรทัศน์เพื่อเยาวชนกับการพัฒนาสังคมไทย ผลการศึกษา พบว่า ละครโทรทัศน์ในปัจจุบันเน้นความบันเทิง จึงควรนำเสนอภาพลักษณ์ของตัวละครที่เกี่ยวกับเยาวชนในละครโทรทัศน์ ละครโทรทัศน์เพื่อเยาวชนสามารถพัฒนาสังคมไทยโดยสื่อสารเรื่องของเยาวชนผ่านสื่อละครในทางบวกให้มาก เพื่อให้เยาวชนมีจินตนาการเกี่ยวกับตนเอง มีพื้นที่ในการแสดงออกของนักแสดงในระดับเยาวชน รวมถึงให้ผู้เกี่ยวข้องกับสื่อโทรทัศน์นี้เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของเยาวชน เพราะการนำเสนอเรื่องที่ดีของเยาวชนผ่านสื่อละครสามารถเป็นแนวทางการพัฒนาเยาวชน รวมถึงเป็นการพัฒนาสังคมไทยในที่สุด ดังนั้นละครโทรทัศน์เพื่อเยาวชนกับการพัฒนาสังคมไทยนั้น จะ เกิดขึ้น ได้ด้วยการนำเสนอสิ่งที่เป็นประโยชน์อย่างแท้จริงที่เกี่ยวกับเยาวชนและให้เยาวชนเข้ามามีบทบาทหรือมีส่วนร่วมมากขึ้น การนำเสนอเนื้อหาละคร การแสดง และภาพลักษณ์ของตัวละครที่เกี่ยวกับเยาวชนเป็นทางเลือกใหม่สำหรับผู้ผลิตละครทางโทรทัศน์ เรื่องราวที่ใกล้ตัวกับเด็กและวัยรุ่นจะทำให้เห็นตัวตนของเขาเทียบเคียงกับสื่อและเห็นความสำคัญของตนเองที่เกี่ยวกับการเป็นคนมีคุณภาพ ความคิดสร้างสรรค์ ความเข้มแข็งในการเข้าสังคมการเรียนรู้ทักษะการดำเนินชีวิตมนุษยสัมพันธ์ ความรับผิดชอบต่อตนเอง และครอบครัว ความมุ่งมั่นเพื่ออนาคต

ธีรศักดิ์ สาคร (๒๕๕๔ : ๑๐๘-๑๐๙) ศึกษาองค์ประกอบละครโทรทัศน์ประเภทส่งเสริมสถาบันครอบครัวตามความต้องการของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า

๑. พฤติกรรมการรับชมละครโทรทัศน์ ด้านครอบครัวควรรหาโอกาสในการรับชมละครโทรทัศน์ด้วยกันมากขึ้น เพราะเป็นการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว บุตรหลานสามารถสอบถามข้อข้องใจจากการชมละครโทรทัศน์จากผู้ปกครอง และผู้ปกครองสามารถยกตัวอย่างจากละครโทรทัศน์ในการสอนบุตรหลานได้ ด้านผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ทุกช่องควรรหาเวลาที่เหมาะสม ในการนำเสนอละครโทรทัศน์ประเภทส่งเสริมสถาบันครอบครัว โดยเฉพาะช่วงเวลาที่ผู้ชมละครโทรทัศน์รับชมมากที่สุด และด้านผู้ผลิตละครโทรทัศน์ควรรสร้างละครที่มีแก่นเรื่องความรักอย่างสร้างสรรค์ ด้านเนื้อหาและบทละคร โดยสอดแทรกวัฒนธรรมไทย ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมอันดีงามของไทยมีคุณค่าและสามารถสอดแทรกผ่านองค์ประกอบนี้ สื่อไปสู่ผู้ชมละครที่ชื่นชอบแนวความรักได้เช่นกัน

๒. การใช้ประโยชน์จากการชมละครโทรทัศน์ ของกลุ่มตัวอย่างที่ชมละครโทรทัศน์ ในจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่ได้ใช้ประโยชน์จากการชมละครในด้านความเพลิดเพลิน เพื่อพักผ่อน หย่อนใจ ให้ความสุขในครอบครัว และให้ความสนุกสนานระหว่างรอยยิ้ม ดังนั้น ผู้ผลิตควรพิจารณาถึง จุดนี้ที่จะผลิตละครโทรทัศน์ที่ให้ความเพลิดเพลินให้แก่ผู้ชม เพราะในวันหนึ่งวันนั้นผู้ชมมีกิจกรรม ให้ทำมากมาย แต่สิ่งที่ผู้ชมต้องการ คือ การผ่อนคลายหรือคลายเครียด ไม่ใช่แต่การพักผ่อนนอนหลับ เท่านั้น และครอบครัวควรใช้เวลาชมละครโทรทัศน์ด้วยกัน เพื่อจะได้เติมเต็มความสุขให้กับ ครอบครัว และสร้างความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้น ลึกซึ้ง เพื่อความผูกพันของครอบครัว

๓. การใช้ประโยชน์จากการรับชมละคร ด้านมนุษยสัมพันธ์ เพื่อทำให้มีเรื่อง สนทนากับคนอื่น มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และทำให้มีความรู้เพิ่มเติมในการใช้ภาษาในการพูด และเขียน ดังนั้น ผู้ผลิตควรมุ่งเน้นเนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่จะทำให้ผู้ชมสามารถใช้เรื่องราวใน ละครเสริมความสัมพันธ์กับคนอื่นและมีความเห็นอกเห็นใจคนอื่น และผู้ชมควรนำเอาสำนวนโวหาร ที่ดีมีคุณค่าในละครโทรทัศน์มาใช้เป็นความรู้เพิ่มเติมเสริมทักษะตัวเองในกาพูดและเขียนเพื่อ ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

๔. การใช้ประโยชน์ด้านอัตลักษณ์ส่วนบุคคล พบว่ากลุ่มตัวอย่าง สามารถพัฒนา ตนเองให้อดทนและเข้มแข็งในการเผชิญกับอุปสรรคต่าง ๆ สามารถพัฒนาการควบคุมตนเอง และ สามารถพัฒนาตนเองให้มีความกระตือรือร้น ดังนั้น ผู้ผลิตหรือผู้จัดควรสร้างตัวละครที่เป็น แบบอย่างให้กับผู้ชมที่จะสามารถพัฒนาตนเองให้อดทนและเข้มแข็งในการเผชิญกับปัญหาและ อุปสรรคต่าง ๆ สามารถพัฒนาการควบคุมตนเอง และสามารถพัฒนาตนเองให้มีความกระตือรือร้น และผู้ชมควรนำแบบอย่างที่ดีและเหมาะสมของตัวละครตัวหนึ่งตัวใด เช่น พระเอก นางเอก และตัว ประกอบ ซึ่งอาจเลียนแบบทั้งจิตใจ การกระทำ และการตัดสินใจของตัวละครดังกล่าวมาใช้ใน ชีวิตประจำวัน

๕. การใช้ประโยชน์ด้านติดตามข่าวสาร เรื่องราวในละคร เป็นเสมือนกับการเล่า เหตุการณ์บางอย่างที่อาจเกิดขึ้นจริงในโลกแห่งความจริง ดังนั้นผู้ชมละครควรใช้ประโยชน์เพื่อรู้ถึง สถานการณ์ที่เกิดขึ้นปัจจุบันว่าเป็นเช่นไร รู้จักเทคโนโลยีที่ทันสมัยซึ่งเกิดขึ้นตลอดเวลา และรู้จัก เตรียมตัวพร้อมรับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในอนาคตไม่ว่าจะเป็นสถานการณ์แบบใด ชมสามารถนำเอา ประโยชน์จากการรับชมละครมาประยุกต์ใช้

เพาวีภา ภมรสถิตย์ (๒๕๒๘ : ค) ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างละครโทรทัศน์ กับสังคมไทย โดยทำการศึกษาดังแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๖ เป็นระยะเวลา ๑๘ ปี พบว่า ละครโทรทัศน์ไทยมีความสัมพันธ์และมีบทบาทกับสังคมไทย ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และ สังคม ในด้านเศรษฐกิจ ผู้อุปถัมภ์รายการและผู้ชมมีส่วนกำหนดรูปแบบและเนื้อเรื่องของละครภาวะ

เศรษฐกิจและสังคมมีส่วนกำหนดทิศทางในการจัดทำละคร และรสนิยมของผู้ชมในด้านการเมือง ละครโทรทัศน์เป็นเครื่องมือของผู้ปกครองในการสร้างความมั่นคงในการปกครองประเทศ และสร้างสังคมให้ดีขึ้น ละครโทรทัศน์ถูกใช้เป็นตัวเชื่อมระหว่างประชาชนกับรัฐบาลหรือผู้ปกครองประเทศ เนื่องจากคุณสมบัติของละคร ประสิทธิภาพของโทรทัศน์ และความนิยมที่ประชาชนมีให้กับละคร รัฐบาลทุกสมัยจึงเห็นความสำคัญของละครโทรทัศน์ว่าสามารถเป็นตัวแทนในการสื่อเรื่องราวต่าง ๆ ให้ประชาชนรับรู้ได้โดยที่ประชาชนไม่รู้ตัว ในด้านเศรษฐกิจและสังคม ผู้อุปถัมภ์รายการและผู้ชมมีส่วนกำหนดรูปแบบและเนื้อเรื่องของละครโทรทัศน์ ภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมมีส่วนกำหนดทิศทางการจัดทำละครของคณะละครและรสนิยมของคนดู แต่ไม่ว่าละครโทรทัศน์จะมีเนื้อหาในรูปแบบใดจะต้องไม่ขัดกับหลักเกณฑ์และข้อบังคับของสถานี ละครโทรทัศน์ในช่วง ๑๕ ปี จึงเป็นละครที่อยู่ภายใต้การควบคุมของผู้ปกครองประเทศ แต่เป็นละครภายใต้การควบคุมที่ช่วยชี้แนะสังคมในด้านศีลธรรม จรรยา ความรักชาติ และความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ เพื่อให้สังคมสงบเรียบร้อย มากกว่าชี้แนะสังคมให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และเป็นละครโทรทัศน์ที่ไม่ได้สะท้อนสภาพความเป็นจริงของสังคมไทยได้อย่างเต็มที่เนื่องจากข้อบังคับของสถานีและรัฐบาล

สาวิตรี กำแพงพันธ์ (๒๕๔๕ : ๑๕๓-๑๕๖) ศึกษาบทบาทของละครโทรทัศน์แนวเบาสมองเพื่อการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดี ผลการศึกษาพบว่า

๑. การรับรู้ความสัมพันธ์อันดีในครอบครัว โดยกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ประโยชน์ที่สอดแทรกอยู่ในเนื้อหาของละครโทรทัศน์แนวเบาสมอง ในด้านการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว สามารถสัมผัสได้ถึงความรัก ความอบอุ่น ความห่วงใยช่วยเหลือซึ่งกันและกันของตัวละครที่อาศัยอยู่ในครอบครัวเดียวกัน คุณค่าก็ทำให้เกิดคิดถึงครอบครัวของตัวเอง ส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยนวิถีคิดหรือพฤติกรรมบางอย่าง เช่น การปฏิบัติตัวกับครอบครัวเปลี่ยนแปลงไป จากเดิมไม่ค่อยให้ความสนใจก็หันมาใส่ใจ คุณเลมากขึ้นหรือจากที่เคยทำอยู่แล้วเป็นปกติก็ทำเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม

๒. การรับรู้ข้อคิดในการดำเนินชีวิต โดยกลุ่มตัวอย่าง รับรู้ประโยชน์ที่สอดแทรกอยู่ในละครโทรทัศน์แนวเบาสมอง ของข้อคิดที่สามารถนำมาปรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ซึ่งข้อคิดที่รับรู้ นั้น อาจจะเป็นเรื่องใหม่ที่ยังไม่เคยรู้ หรือเป็นเรื่องสามัญสำนึกที่ทุกคนรู้ แต่อาจจะมองข้ามหรือละเลยไปชั่วขณะ จึงเป็นการเตือนสติให้ผู้ชมฉุกคิดขึ้นมาได้ และ หันมาให้ความสนใจมากขึ้น

๓. รับรู้ความบันเทิง โดยกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ในสิ่งที่ผู้เขียนบทความต้องการจะสื่อ แต่ไม่ได้ให้ความสนใจกับเนื้อหาสาระที่สอดแทรกอยู่ในละคร เพราะเป้าหมายหลักในการชม คือเพื่อความบันเทิง และผ่อนคลายความเครียดเพียงอย่างเดียว ดังนั้น จึงมีการรับรู้เฉพาะความบันเทิง

แต่ไม่ได้นำมาปรับใช้ หรือนำมาปรับใช้เฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความบันเทิงเท่านั้น เช่น การจดจำ มขตลกในละครไปใช้กับเพื่อนที่โรงเรียน หรือที่ทำงาน

๔. ปัญหาและข้อคิดที่ถูกหยิบยกมานำเสนอในละครโทรทัศน์แนวเบาสมอง สำหรับปัญหาที่ปรากฏอยู่ในละครโทรทัศน์แนวเบาสมอง และมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของ ละคร นำไปสู่ปมปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ ในเรื่องนั้น ส่วนใหญ่เป็นปัญหาทั่วไปที่สามารถเกิดขึ้น ได้กับทุกๆ คนในสังคมมีทั้งเรื่องใกล้ตัวและเรื่องไกลตัว และในบางตอนยังพบว่าผู้เขียนได้หยิบยก สถานการณ์ปัจจุบัน ประเด็นสังคมที่สังคมพูดถึงในขณะนั้นนำมาเสนอในเชิงขำขัน ล้อเลียน ซึ่ง เป็นจุดเด่นของละครโทรทัศน์แนวเบาสมองที่หยิบยกเหตุการณ์ปัจจุบันมาสอดแทรกได้ตลอดเวลา เป็นสื่อที่ช่วยสะท้อนสภาพสังคมได้เป็นอย่างดี สามารถจัดกลุ่มประเด็นปัญหาได้ดังนี้

๔.๑ ปัญหาครอบครัว ซึ่งคนในครอบครัวเดียวกันที่อาศัยอยู่ร่วมกัน ย่อมมี ปัญหากระทบกระทั่งกันได้เสมอ ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นอาจมีสาเหตุมาจากความเข้าใจผิด ความคิดเห็น ที่แตกต่างกันในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งความขัดแย้งเหล่านี้ อาจเป็นความขัดแย้งระหว่างสามีกับภรรยา พ่อแม่กับลูก พี่กับน้อง ฯลฯ หรือแม้แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสมาชิกคนใดคนหนึ่งในครอบครัวแต่ได้ ส่งผลกระทบต่อสมาชิกคนอื่น ๆ ทำให้ทุกคนในครอบครัวต้องช่วยกันแก้ปัญหา

๔.๒ ปัญหาความรัก คือ ปัญหาที่มาจากเรื่องรัก ๆ ใคร่ ๆ ระหว่างหนุ่ม สาว ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้เกิดเรื่องวุ่นวายต่างๆ ตามมา

๔.๓ ปัญหาสังคม คือ ปัญหารอบตัวที่เกิดขึ้นในสังคมและมีผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิต เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ การเมือง ความเสมอภาค ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงการนำสถานการณ์ เหตุการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้นในสังคมขณะนั้นมาสอดแทรกในเรื่อง

๔.๔ ปัญหาการทำงาน จะเห็นได้ว่าเวลาในชีวิตประจำวันของคนส่วนใหญ่ นั้นมักจะหมดไปกับการทำงาน ซึ่งเป็นเรื่องธรรมดาที่การทำงานไม่ว่าจะเป็นงานอะไรก็ย่อมมี ปัญหาและความขัดแย้งได้เสมอ แม้ว่าบางครั้งนั้นอาจจะไม่เกิดจากตัวเรา แต่อาจจะปัญหาที่มา จากกลุ่มคนที่ต้องทำงานร่วมกันก็ได้

๔.๕ ปัญหาทั่วไป คือ ปัญหาที่สามารถเกิดขึ้นได้กับทุกคน มีทั้งเรื่องใกล้ตัว ที่อาจจะรู้อยู่แล้ว แต่ไม่ได้ใส่ใจ ให้ความสำคัญ หรือเรื่องใกล้ตัวที่สามารถเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อ ช่วยเตือนสติและเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

บทที่ ๓

ละครโทรทัศน์ไทย

โทรทัศน์ไทยเป็นสื่อความบันเทิงที่อยู่คู่กับสังคมไทยมายาวนาน จวบจนเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องด้วยวิวัฒนาการทางเทคโนโลยี และก่อให้เกิดสถานีโทรทัศน์ต่าง ๆ ขึ้นมากมาย ดังนั้นในการตอบสนองความบันเทิงแก่ผู้ชมด้วยละครโทรทัศน์ จึงเป็นสื่อกลางในการให้ความบันเทิงและสาระความรู้ ข้อคิด คติสอนใจแก่ผู้ชมทุกเพศทุกวัย โดยผู้วิจัยสามารถอธิบายและให้ข้อมูลเกี่ยวกับละครโทรทัศน์ไทยจากการศึกษา ความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ของผู้วิจัย ดังนี้

ความเป็นมาของละครโทรทัศน์ไทย

ผู้วิจัยสามารถสรุป ความเป็นมาละครโทรทัศน์ไทย (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, ออนไลน์, ๒๕๕๖) ได้ดังนี้

สถานีช่อง ๔ บางขุนพรหม เป็นสถานีโทรทัศน์ภาคพื้นดิน (Terrestrial Television) แห่งแรกของประเทศไทย (สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ ในปัจจุบัน) เริ่มทำการแพร่ภาพครั้งแรก เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๙๘ ในระบบวีเอชเอฟ (Very-High Frequency) เป็นระบบคลื่นความถี่สูง โดยออกอากาศเป็นภาพขาวดำ และ ละครโทรทัศน์เรื่องแรก ที่แพร่ภาพออกอากาศทางสถานี ช่อง ๔ บางขุนพรหม คือ ละครเรื่อง สุยานี ไม่ยอมแต่งงาน ออกอากาศเมื่อวันที่ ๕ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๙ ซึ่งละครโทรทัศน์ในยุคนี้เป็นละครสั้นจบในตอน และเป็นการแสดงสด มีการบอกบทขณะแสดง

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๑ เป็นยุคที่ละครโทรทัศน์เริ่มเฟื่องฟู ซึ่งนักแสดงละครเวทีเริ่มหันมาเล่นละครโทรทัศน์มากขึ้น และเป็นปีเดียวกันที่ละครวิทยุคณะ “กันตนา” ในการก้าวเข้าสู่วงการโทรทัศน์ครั้งแรก จึงทำให้ช่อง ๔ มีผู้นิยมชมกันมาก ต่อมาสถานีโทรทัศน์กองทัพบก (ททบ.) ช่องสัญญาณที่ ๗ (สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง ๕ ในปัจจุบัน) ได้เข้ามาสู่วงการละครโทรทัศน์มากขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่จะนำเรื่องละครเวที และละครวิทยุมาผลิตเป็นละครโทรทัศน์ รวมถึง เกิดการสร้างสรรค์ละครเรื่องใหม่สำหรับละครโทรทัศน์ และในช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๐๕-๒๕๑๐ ทั้ง ๒ สถานีจึงมีการแข่งขันกันผลิตละครออกอากาศจำนวนมากรวมถึงสถานีโทรทัศน์กองทัพบก (ททบ.) และ สถานี โทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง ๗ เริ่มออกอากาศอย่างเป็นทางการในระบบวีเอชเอฟ ระบบสีเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ ออกอากาศเป็นภาพขาวดำ ทางช่องสัญญาณที่ ๕ (สถานีโทรทัศน์สี

กองทัพบกช่อง ๗ ในปัจจุบัน) รวมถึงในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง ๓ เริ่มออกอากาศอย่างเป็นทางการในระบบสี ถือเป็นสถานีโทรทัศน์แห่งที่ ๒ ของประเทศไทย ที่ออกอากาศในระบบสีเช่นกัน พ.ศ. ๒๕๑๗ ถือเป็นปีแห่งการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ด้านเทคโนโลยีโทรทัศน์ของประเทศไทย เพราะสถานีโทรทัศน์ที่ออกอากาศแบบเดิมในระบบขาวดำได้เปลี่ยนระบบออกอากาศมาเป็นระบบสี แต่กิจการละครโทรทัศน์ก็เริ่มเสื่อมไปช่วงหนึ่ง เนื่องจากภาพยนตร์เรื่องยาวกลับมาได้รับความนิยม

และละครโทรทัศน์กลับมาได้รับความนิยมอีกครั้ง เมื่อมีการใช้เทปบันทึกภาพแทนการแพร่ภาพระบบวีเอชเอฟ ซึ่งในขณะนั้นสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง ๕ หรือช่อง ๕ เดิม มีการจัดละครโทรทัศน์มากกว่าช่องอื่น ๆ ออกอากาศตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์และได้รับความนิยมจากประชาชนเป็นอย่างมาก ต่อมาในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ช่อง ๕ ได้ถ่ายทอดละครเรื่อง ๓๘ ซอย ๒ (ทำการผลิตโดย บริษัท กันตนา) ซึ่งถือว่าเป็นละครสำหรับครอบครัวครั้งแรก มีคติธรรมในการดำเนินชีวิตครอบครัว

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (กบว.) ได้มีคำสั่งให้งดออกอากาศในช่วงเวลา ๑๘.๓๐-๒๐.๐๐ น. เพื่อให้ประหยัดพลังงาน จึงทำให้ละครได้รับความนิยมลดลง พร้อมกันนั้นภาพยนตร์จีนก็เข้ามามีอิทธิพลมากขึ้น ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๔ ได้ขอความร่วมมือกับสถานีโทรทัศน์ให้เสนอรายการของไทยแทนรายการต่างประเทศ ในช่วงเวลาหลังข่าว ๒๐.๐๐ น. จึงทำให้ละครไทยกลับมาได้รับความนิยมอีกครั้ง จึงมีละครโทรทัศน์ในช่วงหลังข่าว ๒๐.๐๐ น. กันทุกช่อง ได้ดำเนินยุทธวิธีนี้มาจนปี พ.ศ. ๒๕๓๐ แต่บางช่องมีการเปลี่ยนแปลงการจัดรายการในช่วงหลังข่าวอยู่บ้าง

ละครไทยในปัจจุบันออกอากาศในหลายช่วงเวลาตลอดวัน รวมถึงในช่วงไพรม์ไทม์ (ช่วงเวลาที่ผู้ชมมากที่สุด) ช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำประมาณ ๒๐.๓๐ น.-๒๒.๓๐ น. ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์และผู้อำนวยการผลิตจะดำเนินการพิจารณาโดยการนำโครงเรื่องหรือบทประพันธ์ ที่มีความน่าสนใจเป็นพิเศษ หรือผลิตละครจากบทประพันธ์ใหม่ ๆ และมีความเหมาะสมกับการผลิตรายการละครโทรทัศน์ รวมถึงคัดสรรจากเรื่องที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ชมในปัจจุบัน และคัดเลือกนักแสดงที่ดึงดูดความสนใจของผู้ชม

สถานีโทรทัศน์ไทยที่ออกอากาศ เป็นที่นิยมและเป็นที่ยึดของประชาชนในรูปแบบของฟรีทีวี หรือสถานีที่ออกอากาศเพื่อให้บริการแก่ประชาชนโดยไม่เสียค่าบริการ ประกอบด้วยสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง ๓, สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง ๕, สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง ๗, สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ และสถานีโทรทัศน์ไทย พีบีเอส ทั้งนี้ สถานีโทรทัศน์ที่กล่าวมานี้ ถือเป็นสถานีโทรทัศน์ที่ถ่ายทอดละครโทรทัศน์ในแต่ละช่วงเวลาต่าง ๆ และประชาชนในประเทศสามารถเข้าถึงบริการในทุกภูมิภาคและทุกจังหวัดของประเทศ

จุดกำเนิดของการสร้างสรรค์ผลงานละครโทรทัศน์ (กลุ่มบริษัท กันตนา)

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้สานต่อและสืบทอดเจตนารมณ์ของ ประดิษฐ์-สมสุข กัลย์จาฤก ผู้เป็นบิดาและมารดา ผู้ริเริ่มและก่อตั้งละครวิทยุคณะ “กันตนา” ที่ถือกำเนิดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยประดิษฐ์ กัลย์จาฤก คือ ผู้ที่มีบทบาทในการผลิตและอยู่เบื้องหน้าในการบริหารกิจการ รวมถึง สมสุข กัลย์จาฤก คือ ผู้ที่อยู่เบื้องหลัง และสร้างสรรค์จินตนาการผ่านบทละคร ภายใต้นามปากกาว่า “กุสุมา สีนสุข” จากจุดเริ่มต้นของการรังสรรค์ผลงานละครวิทยุอันเป็นรากฐานในการก้าวเข้าสู่วงการโทรทัศน์ในปี พ.ศ. ๒๕๐๑ ที่นำละครวิทยุ เรื่อง หลิงก็มีหัวใจ ซึ่งเป็นละครชีวิตประจำวันที่ได้รับอิทธิพลมาจากละครวิทยุฝรั่งเศสประเภท “Radio Soap Opera” นำมาถ่ายทอดเป็นละครโทรทัศน์ครั้งแรก ผ่านทางกองทัพบก ช่อง ๗ หรือ ช่อง ๕ ในปัจจุบัน โดยในอดีต การแสดงละครโทรทัศน์เป็นการแสดงสด ที่ต้องใช้ทักษะ ไหวพริบปฏิภาณและในการแก้ไขปัญหาลเฉพาะหน้าของนักแสดงอย่างชาญฉลาด เพราะรากฐานของการแสดงที่ดีขึ้นอยู่กับบทละครที่ดีเช่นกัน

จากความมุ่งมั่นในการพัฒนาการผลิตผลงานละครจากจิตวิญญาณของความเป็นศิลปิน จึงเกิดการก่อตั้งคณะส่งเสริมศิลปิน ในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ เพื่อดำเนินงานแสดงละครโทรทัศน์ ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง ๕ มีลักษณะเป็นละครสั้นจบในตอน มีเนื้อหาสะท้อนชีวิตและสร้างสรรค์สังคม ในห้วงเวลาดังกล่าว จึงเกิดการผลิตละครทางเลือกใหม่ คือ “ละครสร้างสรรค์สังคม” ด้วยละครเรื่องแรก เรื่อง “ทางที่ไม่ได้เลือก” เป็นการพัฒนางานละครโทรทัศน์ไทยที่เปลี่ยนจากการบอกบท มาเป็นตัวละครที่ต้องท้อบทด้วยตนเอง ทำให้ผู้ชมได้รับอรรถรสในการชมละครมากยิ่งขึ้น จากนั้น จึงมีการแสดงละครเรื่องอื่น ๆ รวมกว่า ๓๐ เรื่อง ประกอบกับได้รับเสียงสะท้อนในแง่บวก จากสื่อมวลชน นักวิจารณ์และนักแสดงอาวุโส ดังนั้น ละครสร้างสรรค์สังคม จึงมีจุดกำเนิดมาจาก กันตนา ซึ่งเป็นละครที่มีคุณลักษณะของเนื้อหาที่สะท้อนชีวิตของคนในสังคม เพื่อปลุกฝังและสร้างจิตสำนึกในสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เกิดความเอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในสังคม ส่งเสริมความเสมอภาคและความเท่าเทียมกัน สร้างรากฐานของประเทศชาติให้มั่นคง

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๓-๒๕๔๑ บริษัท กันตนา วิดีโอ โปรดักชั่น จำกัด ได้ริเริ่มการผลิตละครโทรทัศน์ในยุคของการสื่อสารไร้พรมแดน ภายใต้รากฐานที่มั่นคงในการเป็นผู้ผลิตงานบันเทิงที่มีอุปการณ์การผลิตที่ทันสมัย ครบวงจร เทียบเท่าสากล และติดอันดับแนวหน้าในภาคพื้นเอเชีย แปซิฟิก ได้รับการยอมรับจากบริษัทผลิตรายการในฮ่องกง ญี่ปุ่นและ ฮอลแลนด์ ที่เข้ามามีบทบาทในการร่วมกันผลิตรายการ ในช่วงเวลาดังกล่าว กันตนา จึงพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง และขยายธุรกิจในการร่วมทุน พร้อมเปิดเครือข่ายในต่างประเทศ ต่อมาได้มีการจัดโครงสร้างธุรกิจภายใน โดยแบ่ง เป็นสายงานธุรกิจอย่างชัดเจน ได้แก่ สายธุรกิจรายการละครโทรทัศน์ สายธุรกิจภาพยนตร์

แอนิเมชัน สายธุรกิจการศึกษาและราชการสัมพันธ์ อีกทั้งพัฒนาโครงการ “บูฟวี ทาวน์” ให้เป็นเมือง
ในจินตนาการทางด้านธุรกิจบันเทิง เช่น การสร้างเมืองจำลอง ฉากพระที่นั่งศรีสรรเพชร จำลองสถานี
รถไฟของจังหวัดอุดรดิตถ์ ฉากพลับพลา ท้องพระโรง หมู่เรือนไทยต่าง ๆ เป็นต้น

ด้วยการผลิตผลงานละคร นับตั้งแต่การก่อตั้งละครวิทยุ ก่อเกิดบทประพันธ์จากคลัง
ปัญญาและจินตนาการ ในนามของ ประดิษฐ์ กัลย์จาฤก และกุสุมา สมสุข รวม ๓๐๐ เรื่อง ได้ถูกนำมา
ปรับเปลี่ยนและปรุงแต่งให้เข้ากับสังคมในแต่ละยุคสมัย ตามกระแสความนิยมของประชาชน จวบจน
ปัจจุบัน กันตนา ได้มีผลงานละครออกสู่สายตาประชาชนกว่า ๑,๐๐๐ เรื่อง และพัฒนาผลงานละคร
อย่างไม่หยุดนิ่ง ภายใต้วามมุ่งมั่นในการสร้างสรรค์ผลงานอย่างต่อเนื่องและยาวนาน ทำให้ “กันตนา”
เป็นที่รู้จักของประชาชนชาวไทยและชาวต่างชาติ

ผู้วิจัย เป็นผู้คลุกคลีอยู่กับวงการละครมากกว่า ๔๐ ปี นับตั้งแต่การได้รับบทบาทใน
การแสดงบนจอแก้วในฐานะของผู้ที่อยู่เบื้องหน้าละครโทรทัศน์ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ - ๒๕๓๒ รวม
ทั้งสิ้น ๑๑ เรื่อง พร้อมกับการเรียนรู้ พัฒนาตนเองเพื่อสานต่อปณิธานของครอบครัว กับภาระหน้าที่
และความรับผิดชอบในบทบาทของผู้แต่งบทประพันธ์ กว่า ๑๒ เรื่อง ด้วยการหล่อหลอมจากแนวคิด
จินตนาการ ผนวกกับประสบการณ์ และแรงบันดาลใจเพื่อรังสรรค์บทประพันธ์ อันเป็นวรรณศิลป์
ที่ผู้วิจัยสร้างจากสุนทรียภาพทางภาษา สอดแทรกอารมณ์ความรู้สึก ในเนื้อหา สารความรู้และ
ความบันเทิง ตลอดจนมีบทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้จัดละครโทรทัศน์กว่า ๒๐๐ เรื่อง นับตั้งแต่ ปี
พ.ศ. ๒๕๓๗ จนถึงปัจจุบัน และบทบาทในตำแหน่งของผู้บริหารองค์กรในกลุ่มกันตนากรุปกว่า
๔ บริษัท ดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการ มูลนิธิประดิษฐ์-สมสุข กัลย์จาฤก อีกทั้ง ดำรงตำแหน่งรอง
อธิการบดีฝ่ายวิชาการของสถาบันกันตนา รวมถึงบทบาทของการคณะกรรมการ สภาวิชาชีพการ
แพร่ภาพ และการกระจายเสียง (ประเทศไทย) จากบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบดังกล่าว จึง
ทำให้ผู้วิจัย สังสมองค์ความรู้จากประสบการณ์ บนพื้นฐานของจิตสำนึก เพื่อส่งผ่านคุณค่าและ
ความบันเทิงแก่ประชาชน และสังคม อย่างสูงสุด

ทั้งนี้ การก่อเกิดและเติบโตขององค์กรด้วยความวิริยะอุสาหะ จากความมุ่งมั่นในการ
สร้างสรรค์จากจิตวิญญาณของศิลปิน พร้อมน้ำพักน้ำแรงของบุคลากรทุกฝ่าย ทำให้ กันตนา กลายเป็น
ผู้นำความบันเทิงของไทยจวบจนปัจจุบัน ดังนั้น ในการศึกษา เรื่อง อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทย ที่มี
ผลต่อความมั่นคงของชาติในครั้งนี้ ผู้วิจัย สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับละครโทรทัศน์ที่ผลิตโดย กลุ่ม
บริษัท กันตนา อันมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

การผลิตละครโทรทัศน์

การผลิตละครโทรทัศน์ให้มีคุณภาพและส่งผ่านความบันเทิงแก่ผู้ชมได้นั้น ผู้ผลิตละครต้องตระหนักถึงความสำคัญของการผลิตละครโทรทัศน์อันนำไปสู่เป้าหมาย เพื่อให้เกิดกระแสตอบรับ และเกิดความนิยมจากผู้ชม ทั้งนี้ผู้ผลิตต้องพิจารณาถึงคุณค่าที่ประชาชนและสังคมจะได้รับจากละครโทรทัศน์อีกด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยสามารถนำเสนอการผลิตละครในแง่มุมของหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ได้ดังนี้

๑. การวางแผน

การวางแผนในการผลิตละครโทรทัศน์ไทยเป็นขั้นตอนการดำเนินงานในขั้นตอนแรก ซึ่งประกอบไป การดำเนินการ ดังนี้

๑.๑ การเลือกเรื่อง เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องพิจารณาในการดำเนินการขั้นแรก เพื่อพิจารณาเรื่องที่จะใช้ในการผลิตละครโทรทัศน์ ซึ่งผู้ผลิตจะพิจารณาจากความสนใจของผู้ชม หรือความนิยมของผู้ชมในปัจจุบันเป็นสำคัญ รวมถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น พิจารณาจากสภาพสังคม เพื่อมุ่งเป้าหมายในการแก้ปัญหาหรือการส่งเสริมคุณค่าของสังคมในด้านใดด้านหนึ่งหรือคัดสรรจากบทประพันธ์ เป็นต้น และเรื่องราวที่จะนำมาผลิตเป็นละครโทรทัศน์นั้น อาจเป็นเรื่องที่ผู้ผลิตเสนอต่อสถานีโทรทัศน์ หรือเป็นเรื่องที่สถานีโทรทัศน์ซื้อลิขสิทธิ์บทประพันธ์แล้วนำไปให้ผู้ผลิต ทำการผลิตเป็นละครโทรทัศน์ โดยสามารถจำแนกรูปแบบของพิจารณาเรื่องเพื่อใช้ในการผลิตละคร ได้ดังนี้

๑.๑.๑ เรื่องที่ทำการเขียนขึ้นมาใหม่ โดยเริ่มจากการเขียนพล็อตเรื่อง หรือที่เรียกว่า ละครประเภทพล็อต (Plot) เป็นแก่นทั้งหมดของเรื่อง หรือ Outline คือ เรื่องที่สร้างขึ้นใหม่ อาจมีแรงบันดาลใจจากสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัว สภาพสังคม เหตุการณ์ปัจจุบัน หรือได้รับโจทย์จากทางผู้อำนวยการผลิต และในอีกกรณีหนึ่งคือ การนำเรื่องราวของละครที่เคยประสบความสำเร็จมาแล้วมาเป็นแนวทางในการผูกเรื่องขึ้นมาใหม่ จากนั้นผู้เขียนบทจะดำเนินการเขียนเรื่องย่อเพื่อนำเสนอไปทางสถานี แล้วรอการอนุมัติในลำดับต่อไป

๑.๑.๒ การสรรหาบทประพันธ์ เป็นการพิจารณาวรรณกรรมที่มีอยู่แล้วหรือจากบทประพันธ์ที่ได้รับความนิยมในอดีต แล้วทำการติดต่อขอซื้อลิขสิทธิ์จากผู้ประพันธ์ ทั้งนี้ สถานีโทรทัศน์จะเป็นผู้ซื้อลิขสิทธิ์โดยตรงกับบทประพันธ์ และทำการผลิตภายหลังได้รับการอนุมัติเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งในการนำมาผลิตเป็นละครโทรทัศน์นั้น อาจมีการดัดแปลงหรือแก้ไขเนื้อหาในบางประการ และอาจมีการปรับเปลี่ยนการตีความบทประพันธ์เพื่อให้เข้ากับยุคสมัยแต่คงไว้ซึ่งเค้าโครงเรื่องเดิม

ทั้งนี้ในการเลือกเรื่อง จึงต้องมีการพิจารณาองค์ประกอบ หรือปัจจัยอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น ความยาวในการออกอากาศ สถานีที่ออกอากาศ ประเภทของเรื่อง กลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้ เป็นต้น และสิ่งที่สำคัญที่สุดของการวางแผนงานคือ การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย เพราะการผลิตผลงานให้ออกสู่สายตาประชาชน มิใช่เพียงการสร้างความบันเทิงผ่านจอแก้วเท่านั้น แต่เป็นการส่งมอบสาระ สำคัญที่แฝงในเนื้อหาของละคร โทรทัศน์ เพื่อให้ผู้ชมรับรู้ เข้าใจ สามารถตีความจากสิ่งที่ได้รับจากสาระความรู้ของเรื่องนั้น ๆ ได้ ดังนั้น การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย จึงเป็นการส่งสารให้สอดคล้องกับผู้รับสาร สามารถเกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคติได้ตรงกัน

๑.๒ การกำหนดตัวผู้ปฏิบัติงานและงบประมาณ ถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินการผลิตให้ลุล่วง ก่อเกิดเป็นผลงานละครที่มีคุณภาพ ทั้งนี้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนต่างมีบทบาทและความสำคัญด้วยกันทั้งสิ้น เพราะการผลิตละคร โทรทัศน์มีหลายขั้นตอน ที่บุคลากรต่าง ๆ ต้องทำงานร่วมกันอย่างสมัคสมาน พร้อมดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน เช่น ผู้เขียนบทละคร ผู้กำกับ ผู้ลำดับภาพ เป็นต้น รวมถึงการกำหนดงบประมาณในการดำเนินงานในการผลิตละครแต่ละเรื่อง จึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้เกิดความคุ้มค่า จัดสรรและงบประมาณให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด

๒. การเตรียมการผลิต

การเตรียมการผลิตละคร โทรทัศน์ ประกอบไปด้วยลำดับการดำเนินงาน ดังนี้

๒.๑ การเขียนบทละคร โทรทัศน์ จะดำเนินการได้ต่อเมื่อ ได้รับเรื่องที่ต้องการให้เขียนเป็นบทละคร เป็นการกำหนดการเชื่อมโยงองค์ประกอบของ ฉาก เรื่องราว เหตุการณ์ พฤติกรรม และบุคลิกภาพของตัวละคร พร้อมกับการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการให้ผู้อ่านสามารถสื่อความหมายได้อย่างเข้าใจ ประกอบกับได้รับบรรณรศจากเนื้อหาสาระ ความบันเทิงที่สอดแทรก ความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ผ่านบทละคร ซึ่งผู้เขียนบทต้องรังสรรค์บทละครให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้ในขั้นตอนแรก เพื่อให้บทละครสามารถสร้างค่านิยมที่ดี ปลุกฝังจิตสำนึก ความดีงามให้เกิดกับผู้ชม

๒.๒ การเตรียมงานก่อนการถ่ายทำ เป็นขั้นตอนของการคัดเลือกผู้แสดงให้มีความเหมาะสมกับบทบาทของตัวละครในเรื่องนั้น ๆ และการวางแผนการถ่ายทำจากกรณีศึกษา บทละคร โทรทัศน์จากผู้กำกับ พร้อมกับการมอบหมายหน้าที่ให้กับฝ่ายต่าง ๆ เพื่อเตรียมงานในหน้าที่ของตนเองก่อนการดำเนินการถ่ายทำจริง

ทั้งนี้ บุคลากรในการผลิตละคร โทรทัศน์ทุกฝ่ายและนักแสดงล้วนแล้วแต่มีความสำคัญด้วยกันทั้งสิ้น เพราะเปรียบเสมือนกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กร และสรรค์สร้างผลงานละครที่มีคุณค่าให้ออกสู่สายตาประชาชน

๓. การผลิตละครโทรทัศน์

กระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ ในการถ่ายทำละครโทรทัศน์ มีองค์ประกอบของการถ่ายทำหลายขั้นตอน ซึ่งต้องมีการบริหารจัดการให้มีความพร้อมทั้งด้านวัสดุ อุปกรณ์ ในการถ่ายทำ อุปกรณ์ประกอบฉาก งบประมาณ ระยะเวลา รวมถึง บุคลากรที่ปฏิบัติงานในแต่ละฝ่าย นักแสดง ฯลฯ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้

การตีความบทละครให้ออกมาในรูปแบบของการแสดง สีหน้า ท่าทาง คำพูดและอารมณ์ เป็นหน้าที่สำคัญของนักแสดง เพื่อสื่อความหมาย พร้อมกับถ่ายทอดเรื่องราว ความรู้สึกนึกคิดผ่านการแสดง รวมถึงส่วนประกอบอื่น ๆ เช่น การแต่งกาย การแต่งหน้าของนักแสดง ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงสถานะภาพ บุคลิกของตัวละครนั้น ๆ รวมถึงฉากที่ใช้ประกอบในการแสดง ต่างก็สิ่งสำคัญที่ทำให้การดำเนินเรื่องมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ดังนั้นการผลิตละครโทรทัศน์ให้มีคุณภาพ จำต้องคำนึงถึงหลักความรับผิดชอบต่อสังคม และความคุ้มค่าของการผลิต เป็นการนำศาสตร์และศิลป์ทุกแขนงมาผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดเป็นผลงานที่สามารถครองใจ รวมถึงสร้างคุณค่าให้เกิดขึ้นภายในจิตใจของผู้ชม

๔. การประเมินผล

การประเมินผลรายการละครโทรทัศน์ เป็นขั้นตอนการตรวจสอบและพิจารณา รายการเพื่อประเมินคุณค่าของเนื้อหาและองค์ประกอบอื่น ๆ ในการผลิต ประกอบขั้นตอนในการประเมิน คือ

๔.๑ การประเมินผลก่อนเผยแพร่

๔.๑.๑ ภายหลังจากถ่ายทำ มีการตัดต่อ ภาพและเสียงและตรวจสอบความถูกต้องจากทีมงานในเบื้องต้น จึงเป็นการตรวจสอบรายละเอียดจากผู้อำนวยการผลิต และอาจส่งให้ผู้เขียนบทแสดงความคิดเห็นร่วมด้วย

๔.๑.๒ การประเมินจากผู้พิจารณารายการโทรทัศน์ประจำสถานีโทรทัศน์ เพื่อการตรวจสอบรายละเอียดของภาพ แสง เสียง ความยาวของละคร ฯลฯ รวมถึงพิจารณาเกี่ยวกับความเหมาะสมของเนื้อหาละคร

๔.๒ การประเมินผลระหว่างการเผยแพร่

ในขณะที่ละครกำลังออกอากาศ ผู้ผลิตรายการจะเป็นผู้ติดตามผลงาน โดยพิจารณาจาก Rating เพื่อเป็นการสำรวจความนิยมของผู้ชมต่อละครเรื่องนั้น ๆ ทั้งนี้การศึกษา หรือการสำรวจเรตติ้งรายการเมืองไทย จัดทำโดย บริษัทวิจัย ACNielsen (Thailand) โดยบริษัทจะกำหนดกลุ่มเป้าหมายในครัวเรือนแล้วนำกล่องบันทึกข้อมูล (TV Meter) ไปติดตั้งกับโทรทัศน์ของบ้าน

กลุ่มเป้าหมาย เมื่อมีการเปิดดูโทรทัศน์รายการใด เครื่องจะบันทึกรายละเอียดในการชมเอาไว้และบันทึกรายการที่ออกอากาศทุกช่องตลอด ๒๔ ชั่วโมง

ทั้งนี้ ละครโทรทัศน์ที่เผยแพร่สู่สายตาผู้ชมในปัจจุบัน ในแต่ละสถานีทัศน์มีละครออกอากาศทุกวัน ในช่วงเวลาต่าง ๆ แต่ช่วงเวลาที่ผู้ชม รับชมมากที่สุด คือ ช่วงเวลา Prime Time คือ ช่วงเวลา ๒๐.๒๕-๒๒.๓๐ น.

คุณลักษณะเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่ผ่านมา

ละครโทรทัศน์ที่มีการผลิตขึ้นทั้งในอดีตและปัจจุบัน มีการนำเสนอเนื้อหาและรูปแบบที่หลากหลาย เพราะนอกเหนือจากการถ่ายทอดสาระความบันเทิงและความสนุกสนานให้ออกสู่สายตาของผู้ชมแล้ว ยังสอดแทรกศิลปะของการถ่ายทอดเรื่องราวผ่านละครโทรทัศน์ พร้อมกับแฝงไปด้วยหลักการ วิธีการ แนวคิดที่ต้องควบคู่ไปกับการสร้างสรรค์ผลงานผ่านองค์ความรู้ บวกกับประสบการณ์ ดังนั้น ละครโทรทัศน์ ไม่เพียงแต่ผลิตขึ้นเพื่อตอบสนองความบันเทิงแล้ว ยังต้องพิจารณาในบริบทของการผลิต จุดมุ่งหมายและองค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อให้ผลงานละครทุกเรื่องก่อให้เกิดคุณค่าต่อผู้ชมอย่างสูงสุด

ผู้วิจัยสามารถนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับ ประเภทของละครโทรทัศน์ไทย การกำหนดเนื้อหาของละครตามกลุ่มเป้าหมาย และลักษณะเนื้อหาของละครโทรทัศน์ตามแนวคิดและแนวทางการปฏิบัติของกลุ่มบริษัท กันตนา ได้ดังนี้

๑. ประเภทของละครโทรทัศน์ไทย

ประเภทของละครโทรทัศน์ นั้น สามารถจำแนกได้หลายประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย หรือวัตถุประสงค์ของการผลิตนั้น ๆ รวมถึงช่วงเวลาในการออกอากาศที่แน่นอน โดยพิจารณาร่วมกับฝ่ายจัดรายการของสถานี เพื่อกำหนดความถี่ในการออกอากาศในแต่ละสัปดาห์ จึงสามารถกำหนดประเภทของละครเพื่อเข้าสู่การวางแผนการผลิตได้ ซึ่งผู้วิจัยสามารถนำเสนอประเภทของละครโทรทัศน์ไทย ได้ดังนี้

๑.๑ ละครสั้นจบในตอน เป็นละครโทรทัศน์ที่ใช้เวลาในการออกอากาศประมาณ ๑-๒ ชั่วโมง ซึ่งเนื้อหาของละครอาจเป็นเหตุการณ์ในเรื่องที่จบโดยพลิกความคาดหมาย หรือ แสดงถึงบทสรุปของเรื่องเพื่อให้ผู้ชมเกิดข้อคิด และคติสอนใจ

๑.๒ ละครเรื่องยาว (TV. Serials) เป็นละครโทรทัศน์ที่ใช้เวลาในการออกอากาศหลายตอนจบ หรือมีจำนวน ๑๐-๑๐๐ ตอน ออกอากาศเป็นประจำทุกวันหรือทุกสัปดาห์ ซึ่งเนื้อหาของละครมีความต่อเนื่องกัน ใช้ผู้แสดงเป็นชุดเดียวกัน หรือเรียกละครชนิดนี้ว่า Soap Operas ทั้งนี้

กันตนา ยังถือได้ว่าเป็นต้นแบบของการผลิตละครแนว Soap Operas (ละครชีวิตประจำวัน) โดยเนื้อหาของละครเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ที่ต้องพบเจอเหตุการณ์ในช่วงเวลาต่าง ๆ

๑.๓ ละครเรื่องยาว เป็นละครโทรทัศน์ที่ใช้เวลาในการออกอากาศมากกว่า ๓ ชั่วโมง มีการออกอากาศมากกว่า ๒ ตอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความยาวของละครเรื่องนั้น ๆ เนื้อหาของละครมีความเกี่ยวเนื่องกันตั้งแต่การเริ่มเรื่องจนถึงตอนจบของเรื่อง

๑.๔. ละครประเภทภาพยนตร์โทรทัศน์ เป็นละครจบในตอน มีเนื้อหาของเรื่องเป็นแนวเดียวกันตลอดทั้งเรื่อง แต่การดำเนินเรื่องในแต่ละตอนอาจมีความแตกต่างกัน ทั้งตัวนักแสดง สถานการณ์ และเรื่องราวแต่ละตอนไม่เกี่ยวข้องกัน

๑.๕. ละครซิตคอม (Sit-Com) เป็นละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศเป็นประจำทุกวัน หรือทุกสัปดาห์ และเป็นละครจบในตอน มีเนื้อหาที่สนุกสนาน ตลกขบขัน มีลักษณะล้อเลียนสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้น มีเนื้อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของคนในครอบครัว หรือสังคม ทั้งนี้กันตนา ถือได้ว่าเป็นต้นแบบของการผลิตละคร Sit-Com เรื่อง ๓๑ ซอย ๒ และริเริ่มการถ่ายทำ รวมถึงใช้เทคนิคการตัดต่อนอกสถานที่ อีกทั้งเป็นละครจบในตอนซึ่งมีตัวละครชุดเดียวกัน ผนวกกับการนำเสนอความแปลกใหม่ของภาพ เสียง และแนวเรื่อง จนถูกกล่าวขานและเป็นที่ประทับใจของผู้ชม

๒. การกำหนดเนื้อหาของละครตามกลุ่มเป้าหมาย

ในการผลิตและถ่ายทอดผลงานละครก่อนออกสู่สายตาประชาชนได้นั้น ผู้ผลิตจำเป็นต้องทราบหรือมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายก่อนเสมอ เพราะเนื้อหาของละครแต่ละเรื่องมีความเหมาะสมต่อผู้ชมแตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัย จึงสามารถนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดเนื้อหาของละครตามกลุ่มเป้าหมาย ได้ดังนี้

๒.๑ การกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการผลิตละครโทรทัศน์

ในการผลิตละครโทรทัศน์ ผ่านกระบวนการหลายขั้นตอน ซึ่งการเลือกเรื่องเพื่อนำมาผลิตละครนั้นเป็นการพิจารณาในเบื้องต้น แต่ต้องพิจารณาองค์ประกอบอื่น ๆ รวมด้วย เช่น วันเวลาในการออกอากาศ สถานที่ออกอากาศ แนวเรื่อง และการเลือกเรื่องต้องเหมาะสมกับเป้าหมายของผู้ชมที่กำหนดไว้ ดังนั้น เนื้อหาของละครโทรทัศน์แต่ละเรื่อง จึงมีความเหมาะสมกับผู้ชมแตกต่างกัน โดยผู้วิจัยสามารถจำแนกกลุ่มเป้าหมายของผู้ชม ได้ดังนี้

๒.๑.๑ กลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็ก คือ เด็กที่มีอายุระหว่าง ๓-๑๒ ปี ช่วงเวลาในการออกอากาศ คือ ๑๘.๐๐-๑๘.๓๐ น. ทุกวันจันทร์ถึงวันอาทิตย์ ลักษณะของเนื้อเรื่องสำหรับกลุ่มเป้าหมาย เช่น การส่งเสริมทักษะความรู้รอบตัว ด้านภาษาและการใช้ชีวิตประจำวันให้ถูกสุขลักษณะ เป็นต้น

๒.๑.๒ กลุ่มเป้าหมายที่เป็นวัยรุ่น หรือเยาวชน จำแนกเป็นวัยรุ่นตอนต้น ๑๓-๑๕ ปี วัยรุ่นตอนกลาง ๑๖-๑๘ ปี และวัยรุ่นตอนปลาย ๑๙-๒๑ ปี ช่วงเวลาในการออกอากาศ คือ ๑๘.๐๐-๑๙.๓๐ น. ทุกวันจันทร์ถึงวันอาทิตย์ ลักษณะเนื้อเรื่องสำหรับกลุ่มเป้าหมายวัยรุ่น หรือเยาวชน เช่น การส่งเสริมด้านกีฬา การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม หรือการส่งเสริมด้านการเรียน เป็นต้น

๒.๑.๓ กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้หญิง หรือหญิงวัยทำงานหรือแม่บ้าน มีอายุตั้งแต่ ๒๑ ปีขึ้นไป ช่วงเวลาในการออกอากาศ คือ ๒๐.๒๐-๒๒.๒๐ น. ตลอดสัปดาห์ ลักษณะของเนื้อเรื่อง สำหรับกลุ่มเป้าหมาย เช่น การส่งเสริมความรักและ ความสามัคคีในครอบครัว เป็นต้น

๒.๑.๔ กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ชาย คือชายวัยทำงานหรือพ่อบ้าน มีอายุตั้งแต่ ๒๑ ปีขึ้นไป ช่วงเวลาในการออกอากาศ คือ ช่วงเวลาในการออกอากาศ คือ ๒๐.๒๐-๒๒.๒๐ น. ตลอด สัปดาห์ ลักษณะของเนื้อเรื่องสำหรับกลุ่มเป้าหมาย เช่น การส่งเสริมความรักและความสามัคคีใน ครอบครัว เป็นต้น

๒.๑.๕ กลุ่มเป้าหมายที่เป็นครอบครัว คือบุคคลทุกเพศทุกวัย ช่วงเวลาใน การออกอากาศ คือ ๑๘.๐๐-๑๙.๓๐ น. ทุกวันจันทร์ถึงอาทิตย์เนื้อเรื่องสำหรับกลุ่มเป้าหมาย เช่น การ ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีในครอบครัว ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม การทำความดีในครอบครัว และสังคม

จากการกำหนดกลุ่มเป้าหมายของผู้ชมในการผลิตโทรทัศน์ของ กลุ่มบริษัท กันตนา จึงแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของสารสร้างสรรค์ผลงานละคร ที่สามารถผลิตผลงานเพื่อ ตอบสนองผู้ชมทุกเพศทุกวัย พร้อมส่งผ่านความบันเทิงโดยไม่เลือกฐานะ อาชีพ หรือการศึกษา เพราะผู้ชมในสังคมสามารถรับคุณค่าและความบันเทิงจากละคร โทรทัศน์ได้อย่างเท่าเทียมกัน

๒.๒ การจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ไทย

การจัดระดับความเหมาะสมของสื่อโทรทัศน์ เป็นความร่วมมือของสถานี วิทยุโทรทัศน์ทั้ง ๖ สถานี ได้แก่ สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง ๓, สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง ๕, สถานี โทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง ๗, โมเดิร์นไนน์ทีวี, สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง ๑๑ กรมประชาสัมพันธ์, สถานีโทรทัศน์ไอทีวี, องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่ง ประเทศไทย หรือ ไทยพีบีเอส เพื่อให้ผู้ชมสามารถเลือกดูได้ว่ารายการใดมีความเหมาะสมต่อตัวเอง และครอบครัว อาทิเช่น รายการใดที่เด็กควรดู รายการที่ผู้ใหญ่ควรให้ความแนะนำ หรือรายการที่ ไม่เหมาะสมต่อเด็กและเยาวชน เมื่อผู้ชมเปิดชมรายการโทรทัศน์ จะมีการแสดงสัญลักษณ์ของความ เหมาะสมก่อนออกรายการ โดยสถานีต่าง ๆ (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, ระบบออนไลน์, ๒๕๕๗)

สัญลักษณ์ที่นำมาใช้ในการแสดงเพื่อระบุระดับความเหมาะสมของสื่อโทรทัศน์ได้มีการเริ่มใช้ตั้งแต่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ และสิ้นสุดในวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ และได้มีการปรับเปลี่ยนสัญลักษณ์แบบใหม่โดยใช้สัญลักษณ์เป็นตัวอักษรและรูปภาพ เพื่อให้ผู้ชมเข้าใจและจดจำได้ง่ายยิ่งขึ้น รวมทั้งมีความสวยงามและสื่อความหมายได้ดี และสัญลักษณ์ดังกล่าวจะปรากฏระหว่างรายการด้านล่างซ้ายของจอโทรทัศน์ เริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ จนถึงปัจจุบัน โดยสัญลักษณ์ความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ไทยกับกลุ่มผู้ชม แสดงดังตารางที่ ๓-๑ (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, ออนไลน์, ๒๕๕๗) ดังนี้

ตารางที่ ๓-๑ แสดงสัญลักษณ์ความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ไทยกับกลุ่มผู้ชม

ภาพสัญลักษณ์	คำอธิบาย	ช่วงเวลาออกอากาศ
 รายการสำหรับเด็กปฐมวัย อายุ ๓ - ๕ ปี	ช่องสี่เหลี่ยมสีเขียวทางซ้ายมือ มีสัญลักษณ์รูปจิกซอว์อยู่ภายใน และทางขวามือมีตัวอักษร “ป” อีกแถวหนึ่งมีตัวเลขไทย ๓ และเครื่องหมาย + ใช้สำหรับรายการที่ผลิตขึ้นสำหรับเด็กวัย ๓-๕ ปี	ไม่จำกัดช่วงเวลา
 รายการสำหรับเด็ก อายุ ๖ - ๑๒ ปี	ช่องสี่เหลี่ยมสีเขียวด้านซ้ายมือมีสัญลักษณ์รูปเด็กยิ้มอยู่ภายใน ทางขวามือมีตัวอักษร “ด” อีกแถวหนึ่งมีตัวเลขไทย ๖ และเครื่องหมาย + ใช้สำหรับรายการที่ผลิตขึ้นสำหรับเด็กในวัย ๖-๑๒ ปี	ไม่จำกัดช่วงเวลา
 รายการที่เหมาะสำหรับชมทุกวัย	ช่องสี่เหลี่ยมสีเขียวด้านซ้ายมือ มีสัญลักษณ์รูปบ้านสีขาวอยู่ภายใน ทางขวามือมีอักษร “ท” อีกแถวหนึ่งมีข้อความว่า ทุกวัยใช้สำหรับรายการทั่วไป ที่สามารถรับชมได้ทุกวัย คือ ไม่มีเนื้อหาที่แสดงถึงความรุนแรงหรือเนื้อหาที่ต้องใช้วิจารณญาณในการรับชม	ไม่จำกัดช่วงเวลา
 รายการที่เหมาะสมกับผู้ชมที่มีอายุ ๑๓ ปีขึ้นไป ผู้ชมที่มีอายุน้อยกว่า ๑๓ ปี ควรได้รับคำแนะนำ	ช่องสี่เหลี่ยมสีเหลืองด้านซ้ายมือมีเครื่องหมายถูก และเครื่องหมายกากบาท อยู่ภายใน ทางขวามือมีตัวอักษร “น” อีกแถวหนึ่งมีตัวเลขไทย ๑๓ และเครื่องหมาย + ใช้สำหรับรายการที่เหมาะสมกับ ผู้ชมที่มีอายุ ๑๓ ปีขึ้นไป เป็นรายการที่อาจมีภาพ เสี่ยง	ช่วงเวลา ๑๑.๓๕ - ๐๕.๐๐ น.

ตารางที่ ๓-๑ แสดงสัญลักษณ์ความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ไทยกับกลุ่มผู้ชม (ต่อ)

ภาพสัญลักษณ์	คำอธิบาย	ช่วงเวลาออกอากาศ
	หรือเนื้อหา ที่ต้องใช้วิจารณญาณในการรับชม ผู้ชมที่มีอายุน้อยกว่า ๑๓ ปี ควรได้รับคำแนะนำจากผู้ใหญ่ ไม่ควรรับชมรายการประเภทนี้ตามลำพัง	
 <p>รายการที่เหมาะสมกับผู้ชมที่อายุ ๑๓ ปีขึ้นไป ผู้ชมที่มีอายุน้อยกว่า ๑๓ ปี ควรได้รับคำแนะนำ</p>	ช่องสี่เหลี่ยมสีเหลืองด้านซ้ายมือมีเครื่องหมาย ถูก และเครื่องหมายกากบาท อยู่ภายใน ทางขวามือ มีตัวอักษร “น” อีกแถวหนึ่งมีตัวเลขไทย ๑๓ และ เครื่องหมาย + ใช้สำหรับรายการที่เหมาะสมกับผู้ชมที่มีอายุ ๑๓ ปีขึ้นไป เป็นรายการที่อาจมีภาพ เสียง หรือเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมด้านพฤติกรรม ความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษา ซึ่งต้องใช้วิจารณญาณในการรับชมผู้ชมที่มีอายุน้อยกว่า ๑๓ ปี ควรได้รับคำแนะนำจากผู้ใหญ่ จึงไม่ควรรับชมรายการประเภทนี้ตามลำพัง	ช่วงเวลา ๒๒.๐๐ - ๐๕.๐๐ น.
 <p>รายการเฉพาะ ไม่เหมาะสำหรับเด็กและเยาวชน</p>	ทางซ้ายมือเป็นช่องสี่เหลี่ยมสีแดง มีเครื่องหมาย ฟาผ่าอยู่ภายใน ทางขวามือมีตัวอักษร “จ” อีกแถวหนึ่งมีข้อความว่า “เฉพาะผู้ใหญ่” ใช้สำหรับรายการเฉพาะผู้ใหญ่ อาจมีภาพ เสียง หรือเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมด้านพฤติกรรม ความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษา ซึ่งเมื่อพบรายการลักษณะนี้ไม่ควรให้เด็กและเยาวชนชม เพราะมีเนื้อหาที่อันตรายอย่างชัดเจน ซึ่งจะมีภาพที่ใช้ความก้าวร้าว รุนแรง น่ากลัว สะเทือนใจ มีผลกระทบทางจิตใจ หรือลักษณะที่ไม่เหมาะสม และอาจมีภาพที่มักเกี่ยวกับ บางสิ่งที่เด็กไม่ควรเลียนแบบ เพื่อป้องกันการเลียนแบบของเด็ก จากเนื้อหาของรายการนั้นๆ	ช่วงเวลา ๒๔.๐๐ - ๐๕.๐๐ น.

ผลงานละครโทรทัศน์ที่ผลิตในเครือข่าย กันตนา นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีการกำหนดเนื้อหาของละครตามกลุ่มเป้าหมาย โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของเนื้อหา ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ การดำเนินงาน การประเมิน และการตรวจสอบคุณภาพก่อนออกสู่สายตาประชาชน เพื่อให้ผู้ชมได้รับทั้งความบันเทิง สาระ ความรู้ ข้อคิด อันเกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคม ทั้งนี้ได้ผลิต ผลงานละครโทรทัศน์ และออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง ๗ นับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๓ ถึงปัจจุบัน โดยออกอากาศช่วงหลังข่าวภาคค่ำ และช่วงเย็น นอกจากนี้ยังมีละครที่ออกอากาศทาง สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง ๓ สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง ๕ อีกด้วย ทั้งนี้ ละครโทรทัศน์ของกันตนา มีเนื้อหาที่หลากหลาย สามารถตอบสนองผู้ชมได้ ทุกกลุ่ม เช่น

๑. ละครที่ผลิตขึ้นสำหรับผู้ชมที่มีอายุน้อยกว่า ๑๒ ปี เป็นละครสำหรับเด็ก เช่น ละครเรื่อง วิชาชนคนมหัศจรรย์ แก๊งป่วน ก๊วนกีฬา มหัศจรรย์วันเกิด เป็นต้น

๒. ละครที่ผลิตขึ้นสำหรับผู้ชมที่มีอายุระหว่าง ๑๓-๑๗ ปี ควรได้รับคำแนะนำจากผู้ใหญ่ จึงไม่ควรรับชมรายการประเภทนี้ตามลำพัง เป็นละครสำหรับวัยรุ่น เช่น ละครเรื่องเกิร์ลลัทพ์รับหัวใจใส่ประตู The Gang พลพรรครักแผ่นดิน ทีมซ่าท้าฝัน เป็นต้น

๓. ละครที่ผลิตขึ้นสำหรับผู้ชมที่มีมากกว่า ๑๘ ปีขึ้นไป ควรใช้วิจารณญาณในการรับชมซึ่งเป็นละครสำหรับหญิงและชาย เช่น ละครเรื่อง ลิลลี่ สีภูหยาบ, เทพบุตรมาया, เทพธิดาจำแลง และ วงเวียนหัวใจ

๔. ละครที่ผลิตขึ้นสำหรับผู้ชมทุกวัย และเป็นละครสำหรับทุกคนในครอบครัว เช่น ละครเรื่องแก้วจอมแก่น, ชั่วโม่งที่ ๒๕, เดิมรักให้เต็ม เป็นต้น

ทั้งนี้ กันตนา มิได้ผลิตละครโทรทัศน์ “เฉพาะผู้ใหญ่” (รายการเฉพาะไม่เหมาะกับเด็กและเยาวชน) เพราะคำนึงถึงหลักความรับผิดชอบต่อสังคม และมุ่งมั่น สร้างสรรค์ผลงานให้มีคุณค่าและเกิดประโยชน์ต่อสังคมให้มากที่สุด

๓. ลักษณะเนื้อหาของละครโทรทัศน์

การสร้างสรรค์ละครโทรทัศน์ของ กันตนา มุ่งเน้นความบันเทิง ความสนุกสนาน ตอบสนองความพึงพอใจและความชื่นชอบของผู้ชมเป็นหลัก มีการสอดแทรกเนื้อหาสาระความรู้ และการกำหนดแก่นเรื่อง (Theme) ที่ผู้สร้าง หรือผู้ประพันธ์บทละคร ต้องการแสดงถึงทรรศนะหรือเจตนารมณ์ที่จะนำเสนอต่อผู้ชม โดยแฝงอยู่ในเนื้อหาของเรื่อง เช่น ความรัก ความโลภ ความหลง ความเสียสละ ความผูกพัน การต่อสู้ การแย่งชิง เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม เนื้อหาของละครจะมีแก่นเรื่องประเภทใด หรือมีการดำเนินเรื่องในรูปแบบใด ก็จะมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการทำดีและการทำความชั่ว มีเนื้อหาทั้งในเชิงลบและเชิงบวกที่สอดแทรกไปด้วยข้อคิด คติเตือนใจ การแสดงถึงเหตุ

และผลของการกระทำ หรือสิ่งที่ได้รับผลกระทบของการกระทำนั้น ๆ โดยผู้วิจัยสามารถจำแนกลักษณะ เนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่ผ่านมาโดยผลิตจาก กลุ่มบริษัท กันตนามีดังนี้

๓.๑ ละครแอ็คชั่น (Action) หรือ ละครบู๊ ต่อสู้ เป็นละครที่มีความตื่นเต้น ระทึกใจ ที่อาจแสดงถึงความรุนแรง หรือแสดงศิลปะการต่อสู้ในรูปแบบต่าง ๆ การป้องกันตัวในสถานการณ์ นั้น ๆ มีฉากต่อสู้ ยิงปืน ระเบิด เผาสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเป็นการถ่ายทอด ความเป็นมาของการกระทำความคิด ชอบ ชั่ว ดี และผลของการกระทำนั้น ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงเรื่องราวของฝ่ายธรรมะ และฝ่ายอธรรม โดยสามารถยกตัวอย่างละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการต่อสู้ ได้ดังนี้

๓.๑.๑ ละครเรื่องลูกผู้ชายไม้ตะพุด เป็นละครที่แสดงถึงการต่อสู้ป้องกันตัว โดยมีไม้ตะพุดเลือดและไม้ตะพุดวิญญาณ เข้ามาเกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่อง จนเกิดการต่อสู้ ห้ำหั่น ฟาดฟันระหว่างฝ่ายธรรมะและฝ่ายอธรรม เพียงเพื่อต้องการครอบครองไม้ตะพุดของอีกฝ่าย เพื่อให้ได้มาซึ่งพลังอำนาจ อันทรงอนุภาพ

๓.๑.๒ ละครเรื่องเขี้ยวฟ้าท้าดิน เป็นละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการปราบปราม การกระทำความคิดของแก๊งค์ยาเสพติดข้ามชาติ โดยมีเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับโลกหลังความตายเข้ามาเกี่ยวข้อง และผจญไว้ซึ่งความยุติธรรมตามบทบาทของผู้พิทักษ์สันติราช ที่ยึดมั่นในการทำความดี ทำให้เกิดการต่อสู้ ห้ำหั่น และเพื่อดำรงไว้ซึ่งความถูกต้องของบ้านเมือง

และละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการต่อสู้เรื่องอื่นๆ เช่น ละครเรื่องเสือสังฟ้า ๒ พยัคฆ์ผยอง, ตีใหญ่, สารวัตรใหญ่, เลือดเข้าตา, หักลิ้นช้าง, เสือสังฟ้า และ ป่านางเสือ เป็นต้น

๓.๒ ละครผจญภัย (Adventure) เป็นละครที่มีความระทึกใจ ตื่นเต้นและชวนติดตาม มีเนื้อหาเกี่ยวกับ การเดินทางของตัวละคร ที่ต้องออกสู่ภัยอันตราย ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ไม่คาดคิด และไม่สามารถคาดเดาเหตุการณ์ล่วงหน้าได้ เพื่อแสวงหา เสาะหา สิ่งที่ต้องการ หรือเพื่อไขข้อข้องใจอันนำไปสู่การค้นพบในสิ่งที่มุ่งหวัง ปราบปราม โดยสามารถยกตัวอย่างละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการผจญภัย ได้ดังนี้

๓.๒.๑ ละครเรื่องธิดาพญายม มีเนื้อหาเกี่ยวกับการผจญภัยในห้วงเวลาต่าง ๆ ของเหล่าเทพที่ทะลุมิติไปตามสถานที่ต่างแดน ต่างยุค ซึ่งตัวละครสำคัญของเรื่องมีพลังวิเศษเหนือธรรมชาติ เป็นการต่อสู้ของฝ่ายธรรมและอธรรม มีเนื้อหาเกี่ยวกับฝ่ายอธรรมที่เข้ามาสร้างความวุ่นวายในโลกมนุษย์ ทำให้ฝ่ายธรรมะในฐานะของเหล่าเทพผู้พิทักษ์ ต้องเข้ามาปราบและขจัดความชั่วร้ายให้หมดไป

๓.๒.๒ ละครเรื่องหุบเขากินคน มีเนื้อหาเกี่ยวกับการผจญภัยของตัวละครที่ข้ามมิติย้อนอดีตไปยังอาณาจักรโบราณ และต้องเผชิญอุปสรรคในหุบเขากินคน ซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการแก่งแย่งให้ได้มาซึ่งอำนาจ การแฝงข้อคิดเกี่ยวกับคุณค่าของมนุษย์ ความแตกต่าง

ทางด้านเชื้อชาติ ฐานะ ยศถา บรรดาศักดิ์ สอดแทรกข้อคิดทางพุทธศาสนา ลดความโกรธ ความโลภ และการครองสติ รวมถึง มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักของแม่ มิตรภาพ การใช้ไหวพริบเพื่อเอาตัวรอด ในสถานการณ์ต่าง ๆ

และละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการผจญภัยเรื่องอื่น ๆ เช่น ละครเรื่องเกาะมหัศจรรย์, เสราคาร์ล และ หุบเขากินคน เป็นต้น

๓.๓ ละครตลก ขบขัน (Comedy) เป็นละครเบาสมอง ที่มีเนื้อหาให้ชวนหัวเราะที่มุ่งเน้นความสนุกสนาน ให้ผู้ชมได้ผ่อนคลายอารมณ์ขณะรับชม ซึ่งมีเรื่องราวที่เกี่ยวกับการล้อเลียน การแสดงพฤติกรรม ท่าทาง การหยอกล้อ การสนทนา หรือสร้างสถานการณ์ในชีวิตประจำวันให้เกิดอารมณ์ขัน โดยสามารถยกตัวอย่างละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับตลก ขบขัน ได้ดังนี้

๓.๓.๑ ละครเรื่องผู้การเรื่อเร่ เป็นละครที่มีสนุกสนาน และมีความขบขันของผู้การเรื่อหนุ่ม โดยเป็นเรื่องราวการพบเจอกับสถานการณ์อลเวง วุ่นวาย ของการตกเตียงกลิ้งแก๊ง หยอกล้ออันเป็นกลวิธีการพิชิตใจหญิงสาวจากชายหนุ่ม โดยมีตัวละครอื่นๆ ที่มีบทบาทในการสร้างความขลุมน และเคล้าเสียงหัวเราะ เช่น ตัวละครพ่อตาที่ขัดขวางความรักของผู้การเรื่อหนุ่ม ตัวละครเพื่อนสนิทของพระเอกนางเอกในท้องเรื่องที่สร้างความเพืดเพลิน ครื้นเครงตลอดการดำเนินเรื่อง เป็นต้น

๓.๓.๒ ละครเรื่องพ่อบ้านเมียเปลอ เป็นละครที่มีเนื้อหา ของคู่รักสามีภรรยา ทั้ง ๔ คู่โดยเป็นเรื่องราวเหตุการณ์ชวนขบขันของพฤติกรรมความเจ้าชู้ที่เปลอและเรื่องราวสนุกสนานของ ชายหนุ่ม ที่แอบนอกใจภรรยาโดยใช้กลวิธีต่าง ๆ ในการหลบหลีก ปลีกตัว เพื่อให้ได้มีโอกาสใกล้ชิดกับหญิงอื่นตามแบบผู้ชายไม้เลื้อย และเรื่องราวของภรรยาสาวกับกลเม็ดในการสกัดที่เด็ดของสามีเจ้าชู้ แต่เรื่องราวแฝงไปด้วยข้อคิด และการเตือนสติในการครองชีวิตคู่ให้ยืนยาว เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับคู่สามี ภรรยาให้รักกันยาวนาน

และละครที่มีเนื้อหาตลกขบขัน เช่น ละครเรื่องสาวน้อยร้อยซัง ซิงซ่าชาติ, เท่งเต่ง, ลี้อีสบ, คู่รักคู่รบ, หัวใจไกลปืนเที่ยง, ซ้อปี้ปี้รัก และยอดรักร้อยล้าน เป็นต้น

๓.๔ ละครอาชญากรรม (Crime) ละครฆาตกรรมซ่อนเงื่อน หรือปมสังหาร เป็นละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการกระทำผิด เช่น การฆ่าคนตาย ปล้นทรัพย์ ชิงใจ การก่ออาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ โดยมีเนื้อหาที่แสดงถึงความรุนแรงของตัวละคร แสดงถึงปมเหตุที่ก่อให้เกิดอาชญากรรม หรือสิ่งที่บ่มเพาะให้เกิดแรงจูงใจในการก่อเหตุร้าย และแสดงถึงผลกระทบที่ได้รับจากผลของการกระทำ ความผิด โดยสามารถยกตัวอย่างละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับอาชญากรรม ได้ดังนี้

๓.๔.๑ ละครเรื่องเลือดเข้าตา มีเนื้อหาเกี่ยวกับการก่ออาชญากรรม ของตัวละคร (ตัวร้าย) ที่มุ่งร้าย ทำลายความมั่นคงของคนในสังคมและประเทศชาติ โดยเป็นเรื่องราวในของ

การผจญความยุติธรรมในสังคมของตัวละครซึ่งเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ที่ยึดถือความถูกต้องเป็นเข้ม
ทิศในการดำรงชีวิต เพื่อดำรงไว้ซึ่งสิทธิอันเท่าเทียมของประชาชนทุกคน ภายใต้กฎหมายฉบับ
เดียวกัน

๓.๔.๒ ละครเรื่องซีอูย เป็นละครที่มีเนื้อหาการก่ออาชญากรรมของ หลี่อูย แซ่เอ็ง
เป็นการนำชีวิตประวัติของอาชญากรที่มีพฤติกรรม จับเด็กมาฆ่าทิ้งแล้วเอาตัวมากับ โดยเชื่อว่าเป็นยา
อายุวัฒนะ จวบจนถูกจับขังคุกและประหารชีวิตด้วยการยิงเป้า

๓.๕ ละครแฟนตาซี (Fantasy) เป็นละครที่มีเนื้อหาเกินความเป็นจริง เนื้อหาธรรมชาติ
เป็นเรื่องที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ เวทมนตร์ พลังจิต พลังอำนาจวิเศษ สิ่งของวิเศษ เช่น แม่มด พ่อมด นางฟ้า
เทวดา สัตว์ประหลาด หรือปีศาจ เป็นต้น รวมถึงละครแนววิทยาศาสตร์ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ เทคโนโลยี
วิวัฒนาการทันสมัย เครื่องจักรกล การวิเคราะห์ หรือการศึกษาทดลอง โดยมีการสอดแทรกการดำเนิน
เรื่องที่สนุกสนาน ชวนติดตาม ทำให้ผู้ชมเสมอเหมือนอยู่ในโลกแห่งจินตนาการ โดยสามารถยกตัวอย่าง
ของละครแฟนตาซี ได้ดังนี้

๓.๕.๑ ละครเรื่องได้ผู้เฒ่า สหายฟ้าจอมกวน เป็นละครแฟนตาซีที่มีเนื้อหา
เกี่ยวกับตัวละครฝ่ายธรรมะและอธรรม โดยตัวละครฝ่ายธรรมะเป็นผู้ที่มีพลังอำนาจวิเศษ เพื่อขัดขวาง
ความชั่วร้ายจากการก่อเหตุและจุดชนวนปัญหาในสังคมของฝ่ายอธรรม แก้ปัญหานั้นเป็นการในสังคม
ทั้งการขาดระเบียบ การแก่งแย่งชิงดีชิงเด่น เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ผู้คนไม่เกรงกลัว
ต่อกฎหมาย เข้าวุ่นซึ่งเป็นอนาคตของชาติขาดทิศทางและแนวทางปฏิบัติให้ถูกต้อง ตามครรลอง
เพื่อการผจญความถูกต้อง ความยุติธรรมในสังคม เพื่อให้เยาวชน และประชาชนในสังคมเกิดความ
สงบสุข

๓.๕.๒ ละครเรื่อง สุดหัวใจเจ้าชายเทวดา เป็นละครที่นำเค้าโครงเรื่องมาจาก
วรรณกรรมเรื่อง อิเหนา เพื่อประยุกต์ให้เข้าสู่ยุคสมัยในปัจจุบัน มีเนื้อหาเกี่ยวกับการพบเจอสถานการณ์
ต่าง ๆ เกิดปมปัญหามากมาย

และละครที่มีเนื้อหาเกินความเป็นจริง เนื้อหาธรรมชาติ เช่น พระจันทร์แดง, ป่าสนธยา,
สุริยันต์ล่องหน, ชมพูเบิกฟ้า, สัญญาณดวง, เกล็ดมรกต, และ อนันดาลัย เป็นต้น

๓.๖ ละครพื้นบ้าน (Folk Drama) หรือละครตำนานพื้นบ้าน เป็นละครที่มีเนื้อหา
เกี่ยวกับเรื่องเล่าสืบต่อกันมา เป็นการดำเนินเรื่องอย่างง่าย ๆ โครงเรื่องไม่ซับซ้อน ตรงไปตรงมา โดย
เป็นการกล่าวถึงตัวละครสำคัญของเรื่อง ซึ่งตัวละครเอกอาจพบปัญหาแล้วฟันฝ่าอุปสรรคไปอย่าง
ลุล่วง แล้วจบด้วยการสอดแทรกคติสอนใจ

๓.๖.๑ ละครเรื่อง เจ้าชอใจซื่อ เป็นบทประพันธ์ของ สมสุข กัลย์จาฤก ที่เคย
ถ่ายทอดผ่านละครวิทยุที่มีความโด่งดังและได้รับการกล่าวขานในอดีต แล้วนำมาผลิตเป็นละคร โทรทัศน์

ในเวลาต่อมา โดยเนื้อหาของ เจ้าขอใจชื่อ เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความซื่อของตัวละครเอก ที่มีจิตใจเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่นด้วยมิตรไมตรีจิต และการมุ่งมั่น บากบั่นพยายามในการศึกษาเล่าเรียน และดำรงชีพด้วยการทำมาหากินอย่างสุจริตและเที่ยงตรง มีจิตใจของผู้ที่รักและดำรงไว้ซึ่งทรัพย์ในดินสินในน้ำอย่างสูงสุด

๓.๖.๒ ละครเรื่อง ใจแม่ เป็นละครที่น่าตำนานกล่อก้าวน้อยฆ่าแม่ นำมาผลิตเป็นละครโทรทัศน์ โดยมีการปรับเปลี่ยนเรื่องราวให้เข้ากับยุคสมัย มีเนื้อหาเกี่ยวกับลูกชายผู้เป็นที่รักของแม่ มีความหลงผิด และคิดการอันเป็นกุศลต่อมารดาและผู้อื่น จวบจนวันที่ลูกชายต้องตกอยู่ในสถานการณ์อันเลวร้ายที่เกิดขึ้นกับชีวิต จนท้ายที่สุดจึงปลื้มกายรับความตายเพื่อชดใช้กรรม

๓.๗ ละครอิงประวัติศาสตร์ (Historical) เป็นละครที่สอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับเกียรติประวัติบุคคลสำคัญของชาติในอดีต เพื่อปลูกฝัง และแผ่ทัศนคติแก่ผู้ชมให้เห็นคุณค่าของการดำรงความเป็นชาติในปัจจุบัน สามารถยกตัวอย่างของละครอิงประวัติศาสตร์ ได้ดังนี้

๓.๗.๑ ละครเรื่อง ราชอาณาจักร เป็นละครอิงประวัติศาสตร์โดย “ราชอาณาจักร” เป็นชื่อของ กษัตริย์องค์สุดท้าย แห่งราชวงศ์ศรีวังสา ผู้ครองรัฐปัตตานี เมื่อ ๓๐๐ กว่าปีล่วงมาแล้ว ซึ่งเป็นยุคที่มั่งคั่งที่สุดในบรรดากษัตริย์ทั้ง ๔ โดยองค์สุดท้ายเป็นสตรี แต่มีชะตาชีวิตที่น่าเศร้า ซึ่งพระองค์เป็นธิดาของเจ้าเมืองปะหังกับรายาอูง เมื่อครบ ๑๒ ปีก็ตามแม่กลับมาอยู่ ปัตตานี และถูกบังคับให้แต่งงานถึง ๒ ครั้ง ครั้งแรกกับออกญาเดโช เพื่อคานอำนาจกับอยุธยา และอีกครั้งกับเจ้าชายแห่งยะโฮร์ แต่ชีวิตครอบครัวมีอันต้องสิ้นสุดลง เมื่อเจ้าเมืองยะโฮร์ กลับหลงเสน่ห์นางระบำ จนทำให้ชีวิตคู่จบลง ดังนั้น ราชอาณาจักร คือกษัตริย์ที่ถูกบันทึกไว้ในประวัติศาสตร์ว่า เป็นผู้ที่น่าความมั่งคั่งมาให้กับรัฐปัตตานี และเป็นผู้ที่สานสัมพันธ์อันดีกับสยามประเทศ ในครั้งที่อยุธยายังเป็นเมืองหลวง และอยู่ในยุคของพระเจ้าปราสาททอง

๓.๗.๒ ละครเรื่อง วีรชนคนกล้า จอมนางงามเทวี เป็นละครอิงประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นเรื่องราวของเจ้าหญิงแห่งละโว้นคร ผู้ทรงกรำศึกเพื่อปกป้องผืนแผ่นดิน ต่อมาได้อพยพผู้คนมาอยู่ที่นครทริภุชชัย พระนางก็ได้สร้างสรรค์ความเจริญให้แก่อาณาจักร โดยเฉพาะด้านศาสนา และทรงกล้าหาญต่อสู้กับอริราชศัตรูเพื่อป้องกันอาณาจักร และทรงเป็นกษัตริย์ผู้กล้าหาญพระองค์หนึ่งในประวัติศาสตร์ชาติไทย

และละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับอิงประวัติศาสตร์ เช่น พระเจ้าพรหมมหาราช, กษัตริยา, มหาราชผู้แผ่นดิน, วีรชนคนกล้า, และนายขนมต้ม เป็นต้น

๓.๘ ละครภูตผี (Horror) เป็นละครที่มีเนื้อหาของขวัญน่าสะพรึงกลัว เป็นละครเกี่ยวกับ ภูต ผี ปีศาจ วิญญาณ หรือเกี่ยวกับไสยศาสตร์สิ่งชั่วร้าย แต่แฝงไปด้วยเนื้อหาของผลกรรมของการทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว โดยสามารถยกตัวอย่างของละคร ได้ดังนี้

๓.๘.๑ ละครเรื่องสุสานคน เป็นละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับจิตและวิญญาณของตัวละครเอกที่ชั่วขณะหนึ่ง ร่างกายของเธอเสมือนตายไปแล้ว แต่จิตความคิดยังไม่ตาย สามารถรับรู้เรื่องราวจากสิ่งรอบข้าง ได้ตลอดเวลา จวบจนถึงคราที่ต้องจบชีวิตและกลายเป็นวิญญาณแต่จิตวิญญาณที่ยังหวงหาอาหาร กังวลและร้อนรน กับสิ่งที่รับรู้และต้องเผชิญกับความโลภ ความอาฆาตมาดร้าย ของคนใกล้ตัวและคนที่ไว้ใจที่สุด โดยเรื่องสุสานคนเป็น จึงเป็นละครที่แฝงไปด้วยคติเตือนใจ ของกิเลส ตัณหา ความอยากได้อะไรก็มี ความทะเยอทะยาน ที่มุ่งร้ายต่อผู้อื่น ทำร้ายที่สุดแล้ว โลกะ โทสะ โมหะในจิตของผู้ที่คิดร้ายนั้น จะย้อนกลับมาทำลายชีวิตของตนเอง และยังสะท้อนให้เห็นถึงการรู้จักผิดชอบชั่วดี ไม่ละโมภโลภมากในทรัพย์สินของผู้อื่น เพื่อให้รู้จักบาปบุญคุณโทษ

๓.๘.๒ ละครเรื่องเงินปากผี เป็นละครระทึกขวัญ ที่ผู้คนบางกลุ่มยังอยู่ภายใต้อำนาจของดวงวิญญาณและความเชื่อต่อสิ่งลึกลับ ซึ่งละครสะท้อนถึงความโลภของมนุษย์ โดยเป็นความเชื่อของการนำทรัพย์สิน เงินตราใส่ไปในโลงศพและในปากของผู้เสียชีวิต เพื่อให้ได้นำไปใช้ในภพหน้า จากเรื่องราวของการขโมยเงินจากปากของศพ ทำให้ผู้ที่มีความละโมภ ได้พบจุดจบของชีวิต และได้พบความน่าสะพรึงกลัวของดวงวิญญาณที่ตามมาทวงคืน และเนื้อหาของละครสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อ และการกระทำผิดอันนำไปสู่การจบชีวิตด้วยผลแห่งกรรม

และละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ ภูตผี เช่น เรื่องเจ้าปลง, เจ้าสาวในชุดดำ, นางแมงผี, ปอบผีฟ้า และ ประการังสีดำ เป็นต้น

๓.๙ ละครลึกลับ สยองขวัญ (Mystery) เป็นละครที่มีเนื้อหาที่ให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกหวาดกลัว ตระหนก สร้างความรู้สึกขวัญผวา และรู้สึกสยองขวัญ ซึ่งอาจมีการสร้างฉาก หรือการแสดงที่ทำให้ผู้ชมตกใจ มีเรื่องราวเกี่ยวกับความเจ็บปวด ความตาย หรือสิ่งที่เหนือธรรมชาติ เป็นการสร้างประสบการณ์อันน่าหวาดหวั่น ให้เกิดในส่วนลึกของจิตใจผู้ชม โดยสามารถยกตัวอย่างของละครได้ดังนี้

๓.๙.๑ ละครเรื่องเกล็ดมรกต เป็นละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเผชิญกับความลึกลับและความน่าสะพรึงกลัวกับเหตุการณ์ในถ้ำมรกต โดยมีนางพญามรกตที่ดื่มเลือดสดจากสาวพรหมจรรย์เพื่อชีวิตที่เป็นอมตะ และเรื่องราวของการเนรมิตตนเองให้อยู่ในท่ามกลางของสังคมชั้นสูงกับภาพลวงของคฤหาสน์อัน โอฬาร พรั่งพร้อมด้วยบริวารรวมถึงมีการแสดงอิทธิฤทธิ์อันน่าสะพรึงกลัว

๓.๙.๒ ละครเรื่องคนตาพิพย์ เป็นละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ ความน่าสะพรึงกลัวของการมองเห็นและสัมผัสได้ถึงดวงวิญญาณที่ตามมาทวงดวงตาคืน ภายหลังจากที่ตัวละครเอกได้รับการผ่าตัดดวงตา และต้องพบเจอกับดวงวิญญาณที่ตามอาฆาตแค้น กับภารกิจที่ต้องอาศัยดวงตาพิเศษในการช่วยเหลือตำรวจในการตามหาผู้ร้ายลักพาเด็ก

และละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความลึกลับ สยองขวัญ เช่น ละครเรื่องเรื่องรู้ถึงลึกลับชาติ, ทายาทอสูร, คนทะเล, ห้องหุ่น, เพชรตาแมว, ภูตพยาบาท และด้วยแรงอธิษฐาน เป็นต้น

๓.๑๐ ละครปมจิตวิทยา (Psychological) เป็นละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการของจิต ความคิด ที่แสดงถึงอารมณ์ บุคลิกภาพ พฤติกรรมภายนอกและพฤติกรรมภายในของตัวละคร อาจเกี่ยวเนื่องกับความผิดปกติทางจิต หรือความวิปริตทางจิต เกิดการกระทำ นำไปสู่ความหายนะ รวมถึงการมุ่งร้ายต่อผู้อื่น โดยสามารถยกตัวอย่างของละคร ได้ดังนี้

๓.๑๐.๑ ละครเรื่องฆาตกรจิตกรรม เป็นละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความวิปริตทางจิตของตัวละครผู้เป็นจิตรกร และความทะเยอทะยานในการผันตัวเองให้เป็นประติมากรที่มีชื่อ เพื่อสร้างผลงานประติมากรรมเสมือนคน แต่ความผิดปกติทางจิตและความคิด จึงกลายเป็นฆาตกรในคราบศิลปิน ที่ใช้ร่างมนุษย์ที่ไร้ลมหายใจเพื่อรังสรรค์ผลงานทางประติมากรรม

๓.๑๐.๒ ละครเรื่องสาวสองหน้า เป็นละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับปมภายในจิตใจของตัวละครที่มีสองบุคลิก ที่มีทั้งบุคลิกของความเป็นหญิงสาวที่เรียบร้อย สุภาพอ่อนโยนในเวลากลางวันและ ในคราบของหญิงสาวสุดเปรี้ยว ยั่ววนชวนหลงใหลที่ชอบใช้ชีวิตในยามราตรี ประกอบกับจิตสำนึกของตราบาปที่ผู้อื่นหยิบยื่นให้ กับการเป็นต้นเหตุทำให้พี่สาวฝาแฝดเสียชีวิต

และละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับจิตวิทยา เช่น ละครเรื่องหมาดำ และ ซิอู เป็นต้น

๓.๑๑ ละคร โรแมนติก (Romance) เป็นละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักที่แสดงถึงความสวยงามสดใส ซาบซึ้ง หรือเป็นฉาก สถานการณ์ที่บ่งบอกถึงบรรยากาศ ความรู้สึกประทับใจ เกิดความรู้สึกพิเศษ ความรู้สึกดีที่ได้รับความรัก ทำให้ผู้ชมคล้อยตาม และรับรู้ถึงความรู้สึกในความรักที่ถ่ายทอดผ่านตัวละคร โดยสามารถยกตัวอย่างของละคร ได้ดังนี้

๓.๑๑.๑ ละครเรื่องสะพานดาว เป็นละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักที่เกิดขึ้นระหว่างหญิงสาวที่มีฐานะร่ำรวย ฉลาดหลักแหลม กับชายหนุ่มที่มีฐานะยากจนทำงานเป็นพนักงานโรงแรม เป็นคนหนักเอาเบาสู้อึดจรรยา จริตใจ สร้างสมความดี มีความเพียร จึงได้รับการสนับสนุนการศึกษา จนกลายเป็นผู้บริหารโรงแรม ซึ่งเป็นเรื่องราวของการก้าวล่วงอุปสรรคความรักและข้ามผ่านความแตกต่างของฐานะทางสังคม

๓.๑๑.๒ ละครเรื่องเจ้าสาวของอานนท์ เป็นละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักของชายหนุ่มที่หลงรักลูกสาวชาวสวน โดยความรักเริ่มจากความเข้าใจผิดที่ชายหนุ่มคิดว่าผู้ที่จับเรือรับส่งเป็นชายแต่แท้จริงเป็นหญิง และการก่อร่างสร้างรักที่เริ่มจากอคติจนพัฒนามาเป็นความเข้าใจ และเกิดเป็นความรักในที่สุด

และละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรัก โรแมนติก เช่น ละครเรื่องเพียงแต่ใจเรารักกัน, มนต์มายา, หัวใจสองภาค, สายธารหัวใจ, โกลีโกลหัวใจเดียวกัน, บัวกลางบึง เป็นต้น

๓.๑๒ ละครจากชีวิตจริง (Saga) เป็นละครที่น่าตำนานของวีรชน หรือชีวประวัติของบุคคลที่ถูกเล่าขานหรือเป็นที่น่าจดจำ โดยเป็นประวัติของการดำเนินชีวิต แล้วนำมาสร้างเป็นละครโทรทัศน์เพื่อระลึกถึงผลงานและคุณงามความดี โดยสามารถยกตัวอย่างของละครได้ดังนี้

๓.๑๒.๑ ละครเรื่องนายขนมต้ม เป็นละครเกี่ยวกับตำนานวีรชนคนกล้า เป็นเรื่องราวของนายขนมต้ม ที่เกิดในสมัยพระเจ้าอยู่หัวท้ายสระ ครั้นกรุงศรีอยุธยา พ่อแม่และพี่น้องถูกพม่าฆ่าตายหมดและต้องอยู่วัดตั้งแต่วัยเยาว์ เริ่มฝึกวิชามวยไทยตั้งแต่วัยหนุ่ม ซึ่งในสมัยพระเจ้าเอกทัศ นายขนมต้มและชาวบ้านถูกกวาดต้อนไปเป็นเชลยศึกเมืองพม่าครั้งเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ ๒ และได้แสดงฝีมือลายมือในเชิงมวยในคราที่พม่าเข้ามาเปรียบ (ชก) กับนายขนมต้ม ต่อมาได้มีการจัดให้ชกต่อหน้าพระที่นั่งถวายแด่พระเจ้าอังวะทอดพระเนตร ทำให้นายขนมต้มชนะการชกพม่าถึงเก้าคนสิบคนและเป็นที่พอพระทัย จนมีการกล่าวสรรเสริญนายขนมต้ม ซึ่งเนื้อหาดังกล่าวแสดงถึงศิลปะมวยไทยที่อยู่คู่ชาติไทยในครั้งอดีตจวบจนเป็นเรื่องเล่าขาน และมีกล่าวในพงศาวดารของประเทศพม่าสืบมา

๓.๑๒.๑ ละครเรื่องโผนกึ่งเพชร เป็นการนำประวัติแชมป์โลกคนแรกของประเทศไทยที่ได้ครองแชมป์โลกถึง ๓ สมัย หรือนำชีวประวัติมาสร้างเป็นละครโทรทัศน์

และละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตจริง เช่น ละครเรื่องทิมมวยไทย, เลือดเข้าตา, จิตรกร, สารวัตเถื่อน, และชูชิ่ง ชิงชิง เป็นต้น

๓.๑๓ ละครวิทยาศาสตร์ (Sciences Fiction) เป็นละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการทดลอง วิทยาศาสตร์ ด้านวิทยาศาสตร์ มีการนำเสนอเนื้อหาและมุมมองของการประดิษฐ์เทคโนโลยี ทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกตื่นตาตื่นใจ และน่าติดตาม

๓.๑๓.๑ ละครเรื่องแฝดล่องหน เป็นละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ การทดลองเทคนิครวมถึงวิธีการเพื่อให้มนุษย์ล่องหนได้ เป็นเรื่องราวของหญิงสาวฝาแฝดผู้ที่คิดฉ้อฉลวิชาแย่งชิงคนรักของผู้เป็นน้อง เป็นที่ครหา จนเป็นเหตุให้หนีออกจากบ้าน จวบจนพบกับศาสตราจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการทดลองทางวิทยาศาสตร์ได้ช่วยเหลือไว้ จึงเกิดการทดลองสร้างมนุษย์ล่องหนสำเร็จ และนำไปสู่เรื่องราวของการแก้แค้นในลำดับต่อมา

๓.๑๓.๒ ละครเรื่องสุริย์รัตน์ล่องหน เป็นละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการทดลองทางวิทยาศาสตร์เพื่อให้ร่างกายโปร่งแสง กลายเป็นมนุษย์ล่องหน เมื่อตัวเอกของละครจำต้องกลายเป็นมนุษย์ล่องหนจากการทดลองของ ดร.ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญทางวิทยาศาสตร์อันล้ำหน้า จากเหตุการณ์ดังกล่าว ทำให้ตัวเอกของเรื่องหลุดพ้นจากเงื้อมมือศัตรู และเพื่อออกตามหาพร้อมกับช่วยเหลือแม่ของตนที่ถูกขังในห้องใต้ดินไว้ได้

๓.๑๔ ละครชีวิตประจำวัน (Slice of life) เป็นละครที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวเนื่องกับการดำเนินชีวิต ประจำวันของแต่ละบุคคลในครอบครัวหรือสังคม แสดงถึงวิถีชีวิต การเผชิญหน้าและการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยสามารถยกตัวอย่างของละคร ได้ดังนี้

ละครเรื่อง ๓๘ ซอย ๒ เป็นละครที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของครอบครัวอาศัยในบ้านเลขที่ ๓๔ ซอย ๒ เป็นละครส่งเสริมความรัก ความอบอุ่น ความสามัคคีของครอบครัว โดยมีเนื้อหาที่แฝงด้วยคติธรรมในการดำเนินชีวิตครอบครัว และเป็นละครชุดประเภท "Family Drama" เรื่องแรกของประเทศไทย

๓.๑๕ ละครสืบสวนสอบสวน (Suspense) เป็นละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสืบสวนไขข้อข้องใจ เป็นการค้นหาและพิสูจน์ความจริงให้ได้มาซึ่งคำตอบ หรือหาตัวผู้ที่ทำให้เกิดความผิดอันดำรงไว้ซึ่งเป็นธรรมเนียมในสังคม และเกิดความสงบสุขแก่คนในสังคม โดยสามารถยกตัวอย่างของละคร ได้ดังนี้

๓.๑๕.๑ ละครเรื่องเจ้าสาวสลัดตัน เป็นละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการอำพรางตัวของตัวเอกในเรื่อง เพื่อเข้าไปค้นหาความจริงของการหายตัวไปอย่างปริศนาของพี่สาวคู่แฝด และต้องพบเจออุปสรรค พร้อมเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝัน ซึ่งทำเจอกับสถานการณ์ต่างๆ มากมาย และนำไปสู่การค้นหาคำตอบ

๓.๑๕.๒ ละครเรื่องยอดตำรวจหญิง เป็นละครชุดจบที่ในตอน มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวน ผดุงไว้ซึ่งความถูกต้อง และยุติธรรมผู้พิทักษ์สันติราช เพื่อป้องกันภัยร้ายด้านยาเสพติด และป้องกันการก่อการร้ายพร้อมปราบปรามเหล่าร้ายให้หมดไปในสังคม

และละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสืบสวนสอบสวน เช่น มายาตะวัน, ยอดตำรวจหญิง, วันไฟวัยฝัน และหนึ่งใจใบจักร เป็นต้น

พฤติกรรมของประชาชน และอิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทยที่ผ่านมา

ละครโทรทัศน์เปรียบเสมือนสื่อกลางของการสะท้อนสังคมทั้งในแง่บวกและแง่ลบ โดยผู้วิจัยสามารถอธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมของประชาชนและอิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทย ได้ดังนี้

๑. พฤติกรรมของประชาชน

พฤติกรรมของประชาชนในปัจจุบันมีความหลากหลาย มีการแสดงออกแตกต่างกันขึ้นอยู่กับองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อม สภาพครอบครัว สภาพสังคม การดำเนินชีวิต อาชีพ วัย การศึกษา ฯลฯ ทั้งนี้ปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายใน ล้วนแล้วแต่มีความเกี่ยวข้องกันต่อพฤติกรรมของ

บุคคลทั้งสิ้น รวมถึงรายการโทรทัศน์ประเภทละคร ถือได้ว่าเป็นสื่อที่อยู่คู่ในการดำรงชีวิต เพื่อให้ความบันเทิงแก่ผู้ชมทุกเพศทุกวัย ดังนั้น ละครโทรทัศน์จึงเข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตของผู้ชม เพราะเป็นแหล่งบันเทิงที่เข้าถึงได้ทุกครัวเรือนและในยุคเทคโนโลยี ที่การสื่อสารเข้าถึงได้ทุกที่ ทำให้การรับชมละครโทรทัศน์มิได้จำกัดเพียงในที่อยู่อาศัย แต่ผู้ชมสามารถเข้าถึงความบันเทิงได้ง่ายขึ้น ผ่านเครื่องเล่น เครื่องใช้ทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น แท็บเล็ต โน้ตบุค โทรศัพทมือถือ เป็นต้น

ทั้งนี้ พฤติกรรมของประชาชนไทยในปัจจุบัน ที่เป็นกลุ่มผู้ชมประเภทคนทำงาน แม่บ้าน นักศึกษา ฯลฯ โดยส่วนใหญ่นิยมชมละครหลังข่าว เพราะเป็นช่วงที่มีผู้ชมเข้าชมมากที่สุด และภายหลังจากชมละครเรื่องใด ที่มีฉาก ตอน มีประเด็นที่น่าจับตามอง หรือมีเนื้อหาความรุนแรงเป็นที่สนใจของผู้ชมในขณะนั้น มักมีการถกเถียง วิพากษ์วิจารณ์ หรือสนทนาร่วมกันในกลุ่ม รวมไปถึงมีการถกประเด็นต่างๆ ผ่านเครือข่ายโซเชียลเน็ตเวิร์ค หรือห้องสนทนา รวมไปถึงมีการตั้งกระทู้ตั้งข้อสงสัย การดำเนินเรื่องในตอนต่อไป หรือมีการวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในตอนนั้น ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงการให้ความสนใจของผู้ชมต่อละครโทรทัศน์ไทยในปัจจุบัน เพราะละครสามารถมีอิทธิพลต่อความคิดของผู้ชม ทำให้ผู้ชมสามารถจินตนาการตามตัวละครและคล้อยตามเนื้อหาละครได้เช่นกัน

พฤติกรรมการเลียนแบบ เป็นอีกพฤติกรรมหนึ่งของผู้ชม ที่นิยมเลียนแบบ ทำตามกระแสของละคร อาจเกิดจากความชื่นชอบของผู้ชมที่มีต่อนักแสดงเรื่องนั้น ๆ ทั้งนี้อิทธิพลของละครที่มีต่อบุคคลที่มีผลต่อความรู้สึก นึกคิด หรือทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ขึ้นอยู่กับว่าละครโทรทัศน์มีอิทธิพลในด้านใด เช่น ด้านการแต่งกายของตัวละคร คำพูด บุคลิก ลักษณะกิริยา ท่าทางการกระทำ เป็นต้น ทั้งนี้ ละครโทรทัศน์ไทยอาจนำไปสู่พฤติกรรมที่หลากหลาย ขึ้นอยู่กับเนื้อหา หรือองค์ประกอบของละครเรื่องนั้น ๆ

แต่อย่างไรก็ตาม ละครโทรทัศน์ ยังเป็นสื่อที่สร้างความบันเทิง ให้สาระความรู้ แก่นสารหรือจุดประกายให้เกิดจิตสำนึกที่ดี เสมือนดูละครสะท้อนตัวเอง เกิดการเปลี่ยนพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น เพราะได้รับข้อคิด คติสอนใจจากละคร แต่ในทางกลับกัน ละครโทรทัศน์อาจเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้ชมมีพฤติกรรมเลียนแบบที่ไม่เหมาะสม หากผู้ชมขาดวิจารณญาณ และขาดการให้คำแนะนำ หรือคำปรึกษาจากผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด

๒. อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทย

ละครโทรทัศน์ไทยที่ปรากฏในอดีตและในปัจจุบัน อาจมีเนื้อหาที่สะท้อนสังคม หรือนำไปสู่การชี้นำสังคมทั้งในทางที่ถูกและในทางที่ผิด ซึ่งการผลิตละครโทรทัศน์โดยส่วนใหญ่ มุ่งเน้นความนิยมของผู้ชมเป็นหลัก หรือคำนึงถึงเรตติ้งเป็นสำคัญ โดยเนื้อหาของละครแต่ละเรื่องจะประกอบไปด้วยเรื่องราวที่เกี่ยวกับ ความรัก โลก โกรธ หลง อาฆาต พยาบาท คุณธรรม จริยธรรม

รวมไปถึงการแสดงพฤติกรรมของตัวละครต่าง ๆ เช่น การแสดงความรัก การกอด การสัมผัสร่างกาย ระหว่างชายหญิง การต่อสู้ ทะเลาะวิวาท การทำร้ายร่างกาย เป็นต้น ซึ่งหากผู้ชมขาดวิจารณญาณในการชม หรือ ขาดการดูแล ขาดการให้คำแนะนำจากผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้ สามารถยกตัวอย่างจากภาพข่าว เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม ในช่วงเวลาที่ละครเรื่องนั้นได้รับความนิยมอย่างสูงสุด โดยผู้ชมมีการเลียนแบบพฤติกรรมหรือมีค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไป อันเกิดจากแรงจูงใจจากละคร แสดงตัวอย่างดังนี้

ละครเรื่อง ลูกผู้ชายไม้ตะพด

แผนภาพที่ ๓-๑ : ละครเรื่องลูกผู้ชายไม้ตะพด (Doocit, ออนไลน์, ๒๕๕๕)

ละครเรื่องลูกผู้ชายไม้ตะพด เป็นละครการต่อสู้ ป้องกันตัวระหว่างฝ่ายธรรมะและฝ่ายอธรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งพลังอำนาจอันทรงอนุภาพ

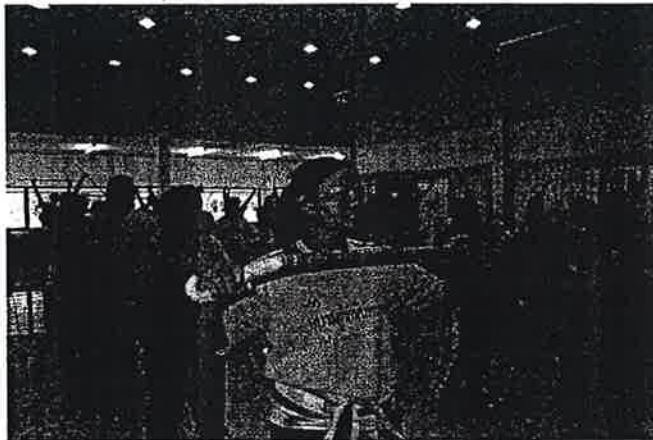
แผนภาพที่ ๓-๒ : ตะพดกลิ้งส่องทางไกลสำหรับเด็ก (Thai.alibaba.com, ออนไลน์, ๒๕๕๕)

มีการพัฒนาจากสิ่งประดิษฐ์ของไทยนำมาผลิตเป็นนวัตกรรมสำหรับเด็ก ตะพดกลิ้งส่องทางไกลสำหรับเด็ก ซึ่งมีการจำหน่ายใน เว็บไซต์

แผนภาพที่ ๓-๓ : การจำหน่ายไม้ตะพดในต่างจังหวัด (Ohomylife.com, ออนไลน์, ๒๕๕๕)

จากภาพธุรกิจการค้าในท้องตลาดในเขตชุมชนในต่างจังหวัด พบว่า มีการจำหน่ายไม้ตะพดสำหรับเด็กและผู้ใหญ่มาก

แผนภาพที่ ๓-๔ : ไม้ตะพดสำหรับใช้ออกกำลังกาย (บ้านเมือง, ออนไลน์, ๒๕๕๕)

ข้อมูล ในเว็บไซต์ บ้านเมือง พบว่า สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขต (สพล.) ชัยภูมิ มีการนำนวัตกรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการนำไม้ไผ่บ้าน มาประดิษฐ์เป็นไม้ตะพด เพื่อเป็นอุปกรณ์ในการใช้ออกกำลังกายและเป็นการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย

ละครเรื่อง ป่านางเสือ

แผนภาพที่ ๓-๕ : ละครเรื่องป่านางเสือ (Showwallpaper.com, ออนไลน์, ๒๕๕๕)

ละครเรื่องป่านางเสือ เป็นละครที่มีเนื้อหาพิทักษ์ความถูกต้องและความดีงาม เพื่อปกป้องรักษาทรัพยากรป่าไม้ โดยเป็นเรื่องราวของการต่อสู้ เพื่อผดุงความถูกต้อง ในการอนุรักษ์พิทักษ์รักษาป่าไม้ หรือทรัพยากรทางธรรมชาติให้มีความสมบูรณ์ของประเทศ

แผนภาพที่ ๓-๖ : หน้ากานางเสือ (Bugaboo, ออนไลน์, ๒๕๕๕)

ภาพแสดง ความนิยม และความชื่นชอบ ละครเรื่องป่านางเสือ โดยเด็กๆ แสดงการใส่หน้ากากคล้ายของตัวละครนางเสือ

จากตัวอย่างของภาพดังกล่าว แสดงถึงอิทธิพลที่มีผลต่อประชาชน และสังคม อีกทั้งแสดงให้เห็นถึงค่านิยมของผู้ชม ที่ติดตามเนื้อหาของละครโทรทัศน์ ดังนั้น ละครโทรทัศน์ไม่เพียงแต่ให้ความบันเทิงแก่ผู้ชมแล้ว ยังสามารถมีอิทธิพลต่อตัวบุคคล และสังคม ขึ้นอยู่กับ การรับรู้และการนำสาระความรู้ของละครไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันมากน้อยเพียงใด

๓. อิทธิพลของละครโทรทัศน์ที่ผ่านมามีผลต่อประชาชนจำแนกตามกลุ่มเป้าหมาย

อิทธิพลของละครโทรทัศน์ที่ปรากฏในสื่อต่าง ๆ แสดงถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและอาจเกิดจากการลอกเลียนแบบตามกระแสสังคมของผู้ชม ประกอบกับประชาชนในปัจจุบันสามารถเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศได้ง่าย และเมื่อประชาชนสามารถรับชมละครได้หลากหลายช่องทาง จึงทำให้เกิดการกระจายข้อมูลไปอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้อิทธิพลของละครโทรทัศน์สามารถมีผลต่อพฤติกรรมของประชาชนในเชิงบวก เช่น ละครโทรทัศน์ที่มีการถ่ายทอดเรื่องราวผ่านการแสดงและการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับหลักธรรม คำสอนทางพระพุทธศาสนา ด้านจริยธรรมมีอิทธิพลต่อผู้ชม และสามารถนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น และอิทธิพลในเชิงลบ เช่น พฤติกรรมการแสดงความก้าวร้าวทางอารมณ์ หรือพฤติกรรมการแต่งกายที่ไม่สุภาพ หรือแต่งกายล่อแหลมเลียนแบบตามละคร เป็นต้น ดังนั้น ผู้วิจัยสามารถ ยกตัวอย่างและนำเสนอข้อมูลจากการศึกษา ค้นคว้าจากบทความ ผลงานวิจัย ผลการศึกษา วิทยานิพนธ์ และแนวคิดของนักวิชาการ นักการศึกษา รวมถึงนักศึกษาฯลฯ ที่ได้รับการกล่าวถึง หรือข้อค้นพบเกี่ยวกับอิทธิพลของละครโทรทัศน์ที่มีต่อประชาชน โดยผู้วิจัยสามารถจำแนกตามกลุ่มเป้าหมาย ได้ดังนี้

๓.๑ อิทธิพลของละครโทรทัศน์ที่มีต่อเด็ก

ละครโทรทัศน์ไทยเป็นสื่อความบันเทิงที่เด็กสามารถเข้าถึงได้ง่าย สามารถให้สาระความรู้ และอาจมีอิทธิพลทั้งในเชิงบวกและเชิงลบดังนี้

๓.๑.๑ อิทธิพลต่อเด็กในเชิงบวก

สุภาพันท์ บุนนาค (๒๕๔๖ : ง) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับการใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจจากการชมละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำของเด็กในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินเมื่อได้รับชมละคร และส่งผลให้คลายความเครียดจากการเรียน สามารถลดความน่าเบื่อจากกิจกรรมอื่น ๆ อีกทั้งละครโทรทัศน์ส่งผลต่อกลุ่มตัวอย่างในการซื้อช็อคโกแลต คดีสอนใจและคำสอนต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ (๒๕๕๒ : ๗๕) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับและความต้องการของเด็กที่มีต่อรายการโทรทัศน์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับชมรายการโทรทัศน์ร่วมกับผู้ปกครอง และมีการเปิดรับชมช่วงเวลาที่มีการถ่ายทอดละครโทรทัศน์มากที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่างรับชมละครคมแฝกมากที่สุด และจากการรับชม กลุ่มตัวอย่างได้รับความรู้ และประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้จากกระบวนการละครสร้างสรรค์ นำมาช่วยให้เกิดทักษะการสื่อสารด้วยท่าทางมากยิ่งขึ้น

๓.๑.๒ อิทธิพลต่อเด็กในเชิงลบ

ประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ (ออนไลน์, ๒๕๕๖) กล่าวว่า ละครโทรทัศน์ที่เผยแพร่ในสังคมไทย มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างค่านิยมให้แก่เด็ก แต่บทละครในปัจจุบันมีการใช้ความรุนแรง และเกิดพฤติกรรมเลียนแบบให้แก่ผู้บริโภค มีผลต่อเด็กในสังคมอย่างมาก

พัชราภรณ์ ไชยวัฒน์ (๒๕๕๕ : ง) การศึกษาความเป็นบันเทิงไทยผ่านอุตสาหกรรมละครโทรทัศน์ จากผลการศึกษสามารถสรุปได้ว่า ละครไทยส่วนใหญ่ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือช่วงเวลา Prime Time ตั้งแต่เวลา ๑๙.๐๐ น. ไปจนถึงกระทั่ง ๒๒.๐๐ น. ซึ่งเป็นเวลาอยู่ร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว ตั้งแต่ ปู่ ย่า ตา ยาย พ่อ แม่ ไปจนถึงลูก หลาน ฯลฯ และความเป็นจริงมีหลายครอบครัวที่ยกให้ละครโทรทัศน์ เป็นพ่อแม่บุญธรรม เป็นพี่เลี้ยงดูแลบุตรแทนตัวเอง แต่การดูโทรทัศน์ของผู้ใหญ่จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจ มีวิจารณญาณเพียงพอในการสอนให้เด็ก ๆ รู้ถึงความคิด คำพูดและการกระทำที่ตัวละครแต่ละตัวสื่อออกมาตามบทบาทว่า เป็นอย่างไร เป็นสิ่งที่ดีและควรเอาเป็นแบบอย่างหรือไม่ สิ่งไหนดีหรือสิ่งไหนที่ไม่ควรเลียนแบบ นั่นคือผลกระทบของละครไทยที่ทำให้เด็ก ๆ จะซึมซับเอาแต่พฤติกรรมส่วนที่ไม่ดี ซึ่งง่ายต่อการเรียนรู้ และเป็นแบบอย่างในการใช้ เพื่อทดลองแสดงพฤติกรรมนั้นต่อคนในครอบครัวหรือคนใกล้ชิด เพราะเนื้อหาละครไทยส่วนใหญ่สรรสร้างสาระน้อยกว่าความบันเทิง อาศัยความโลภ ความโกรธ ความหลงของตัวละครเป็นตัวดำเนินเรื่อง ใช้ความอยากรู้อยากดู อยากเห็นเพื่อสนองความพึงพอใจ ความสนใจ มีเนื้อหาประชดประชัน เสียดสี ความโลภ ความใคร่ ความอิจฉา ความริษยา ความพยาบาท อาฆาตแค้น ความหลง ดังนั้นละครไทยส่วนใหญ่จึงมีอิทธิพลในการครอบงำและชี้นำเด็ก หากผู้ใหญ่หรือผู้ที่ดูแลขาดความเอาใจใส่ขณะชมละครของเด็กอย่างใกล้ชิด อาจทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่ไม่ดีงาม และนำไปสู่ภัยต่อสังคมในอนาคตได้

สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล (๒๕๕๐ : ๗) ได้กล่าวถึงละครโทรทัศน์ ในคอลัมน์ เรตติ้ง” โทรทัศน์ไทย ผลประโยชน์เพื่อ “เด็ก” หรือ “กลุ่มทุน” ไว้ว่า ในการชมละครโทรทัศน์ของเด็กในปัจจุบันหากเด็กมีการรับชมมากเกินไป ส่งผลให้เด็กเกิดการดูโทรทัศน์อย่างต่อเนื่อง ขาดการอ่านหนังสือหรือทำกิจกรรมอื่น ๆ น้อยลง และไม่คัดเลือกรายการที่เหมาะสม ทำให้เห็นภาพที่แสดงถึงความรุนแรงการใช้ภาษาและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ซึ่งเด็กอาจจะคุ้นชินกับภาพความรุนแรงที่ได้รับ มีความคิดอยากเลียนแบบพฤติกรรมดังกล่าว อีกทั้ง ผลสะท้อนจากการรับชมรายการที่มีเนื้อหาไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก ผ่านพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง จะมีส่วนกระตุ้นให้เกิดความเคยชิน ขาดความรู้สึกรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้ที่ถูกกระทำ ขณะที่พฤติกรรมทางเพศผ่านสื่อโทรทัศน์ จะทำให้การเข้าสู่พฤติกรรมทางเพศของเด็กเร็วขึ้น โดยเฉพาะ

กับเพื่อนวัยเดียว อาจเกิดความเข้าใจผิดในเรื่องเพศสัมพันธ์ มีการใช้ความรุนแรงทางเพศโดยรู้เท่าไม่ถึงกาล

๓.๒ อิทธิพลของละครโทรทัศน์ที่มีต่อเยาวชนหรือในกลุ่มวัยรุ่น

ละครโทรทัศน์ไทยสามารถตอบสนองความต้องการเพื่อสร้างความบันเทิงหรือการพักผ่อนหย่อนใจแก่เยาวชนหรือวัยรุ่น สามารถให้ทั้งสาระความรู้ และอาจมีอิทธิพลทั้งในเชิงบวกและเชิงลบดังนี้

๓.๒.๑ อิทธิพลต่อเยาวชนหรือวัยรุ่นในเชิงบวก

จากการศึกษาของ นันทพร อติเรกโชติกุล และเนตรชนก กองทน (๒๕๔๕ : ๖๕) เกี่ยวกับพฤติกรรมการรับชมละครโทรทัศน์ไทยและการนำไปใช้ประโยชน์ในการนำไปพัฒนาตนเองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏนครราชสีมา แสดงให้เห็นว่าการชมละครโทรทัศน์ของนักศึกษา ก่อให้เกิดการรับรู้ถึงประโยชน์ของละครโทรทัศน์ในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาตนเอง สามารถพัฒนาความรู้ความเข้าใจในสภาพปัญหาของคนไทยในสังคม และนำไปสู่การเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในสังคม

ญาดา วิทยาพันธ์ประชา (๒๕๕๒ : ค) ได้ศึกษาผลของละครเพื่อสังคมไทยในการพัฒนาศีลธรรมเยาวชน ได้ค้นพบว่า การนำเสนอละครที่สอดแทรกศีลธรรม และคุณธรรมพื้นฐานหลัก ๓ ประการ คือ วินัย เคารพ อุดมถน ด้วยการนำเสนอเรื่องราวด้วยภาพพฤติกรรมและบทพูด บทสนทนาของตัวละคร สามารถนำไปสู่การปรับใช้เพื่อให้ความรู้ และสร้างทัศนคติที่ดีให้แก่เยาวชน และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ชม รวมถึงเยาวชนมีระดับความรู้ ทัศนคติ พฤติกรรมด้านศีลธรรม ก่อนและหลังรับชมละคร ซึ่งแสดงให้เห็นว่าละครมีผลต่อผู้ชมในการให้ความรู้ สร้างทัศนคติ อันนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม

ชรณนุชร ปัญญาโสภณ (๒๕๕๔ : ๑๗) ได้ศึกษาละครโทรทัศน์เพื่อเยาวชนกับการพัฒนาสังคมไทย ได้ค้นพบว่า ละครโทรทัศน์สามารถเสริมสร้างให้เยาวชนไทยเป็นคนที่มีคุณภาพ รักการเรียนรู้ ใฝ่รู้ มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลตามกระบวนการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ได้ ทั้งนี้ละครโทรทัศน์ไม่จำเป็นต้องสื่อเรื่องเพศ ภาษา ความรุนแรง แต่เป็นการส่งเสริมและเปิดโอกาสให้แก่ เยาวชนได้รับการปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้อย่างดี ความรู้ทางด้าน วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ที่จะนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมเพื่อสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้

๓.๒.๒ อิทธิพลต่อเยาวชนหรือวัยรุ่นในเชิงลบ

กาญจนา โชคเหรียญสุขชัย (๒๕๕๐ : ก, ๗) กล่าวว่า ละครโทรทัศน์ที่มีฉากการแสดงออกหรือสื่อให้เห็นถึงการมีความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงในบริบทต่าง ๆ เช่น

การกดขี่ข่มเหงทางเพศ การชิงรักหักสวาท มีอิทธิพลต่อเยาวชนที่อาจนำไปสู่แรงยั่วของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากแรงผลักดันในตนเอง ด้วยความอยากรู้อยากเห็น ผวนกกับแรงเสริมจากเพื่อนและสภาพแวดล้อมของสังคม และจากการศึกษาจิตลักษณะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการเลือกรับรู้หรือตีความละครโทรทัศน์ของเยาวชนไทย ค้นพบว่า จากการนำเสนอเนื้อหาของละครโทรทัศน์เยาวชนมีการเลือกรับรู้หรือตีความพฤติกรรมก้าวร้าว โดยส่วนใหญ่มีความวิตกกังวลต่อภาพที่ได้รับชมอยู่ในระดับสูง เกิดความรู้สึกรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง และนำไปสู่การควบคุมตนเอง แต่เยาวชนมีการตระหนักและให้ความสำคัญถึงผลดีผลเสียของละครโทรทัศน์ในระดับต่ำ

บ่อยครั้งที่ละครโทรทัศน์สร้างและเป็นต้นแบบของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในสังคม ส่งผลกระทบต่อวัยรุ่นที่ชมโทรทัศน์และเกิดการลอกเลียนแบบพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น การชิงดีชิงเด่น การแก้แค้น การใช้ภาษาไม่สุภาพ การแต่งกายที่ล่อแหลม ฯลฯ ตัวอย่างละครที่มีเนื้อหารุนแรง และเสี่ยงต่อพฤติกรรมเลียนแบบของวัยรุ่นแม้จะมีผู้ปกครองคอยให้คำแนะนำในขณะที่ วัยรุ่นชมละครก็ตาม แต่วัยรุ่นก็สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตเพื่อชมละครย้อนหลังได้หลายครั้งในช่วงเวลาอื่น โดยปราศจากผู้ปกครองคอยแนะนำ ทำให้เกิดการลอกเลียนแบบพฤติกรรมจากตัวละครมากขึ้น (ภัทราวดี ธีเลอร์, ๒๕๕๖ : ๕๕)

ดวงอมร พิทักษ์ธรรม (๒๕๕๐ : ค) ศึกษาการเลียนแบบละครโทรทัศน์ของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร พบว่า วัยรุ่นในกรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีการเลือกชมละครโทรทัศน์ตามความนิยมของสังคม หรือความนิยมของนักแสดงที่ชื่นชอบ และกลุ่มตัวอย่างเคยมีพฤติกรรมการหนีโรงเรียนเลียนแบบตัวละครในโทรทัศน์ และละครโทรทัศน์มีอิทธิพลในด้าน การแต่งกาย และด้านบุคลิกต่อวัยรุ่น

๓.๓ อิทธิพลของละครโทรทัศน์ที่มีต่อประชาชนทั่วไปในวัยทำงานหรือในกลุ่มของผู้ใหญ่

ละครโทรทัศน์ไทยเป็นสื่อเพื่อสร้างความบันเทิงแก่ผู้ชม และอยู่คู่กับคนไทยมาช้านาน อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือที่ส่งผ่านสาระความรู้ ข้อคิด คติสอนใจแก่ผู้ชม แต่ภาพและเนื้อหาของละคร อาจมีอิทธิพลทั้งในเชิงบวกและเชิงลบแก่ผู้ชม ดังนี้

๓.๓.๑ อิทธิพลต่อประชาชนทั่วไปในวัยทำงานหรือผู้ที่บรรลุนิติภาวะในเชิงบวก

การชมละครโทรทัศน์ของผู้ชม เพื่อความบันเทิงและความสนุกสนาน และสามารถรับรู้ประโยชน์ต่างๆ ที่แฝงอยู่ในเนื้อหาของละคร รวมถึงส่งผลต่อตนเองในการนำประโยชน์ที่ได้รับไปใช้ในใช้ในการอยู่ร่วมกันในสังคม (นุชรี ต้นติวิจิตร, ๒๕๖๖ : ค)

ละครโทรทัศน์สามารถมีผลต่อพฤติกรรมเลียนแบบของผู้ชมละคร เพราะได้รับอิทธิพลมาจากตัวละครที่แสดงในละครโทรทัศน์ ที่มีเนื้อหาประเภทอิงประวัติศาสตร์ แฝงด้วยการปลุกจิตสำนึกของการดำรงรักษาความเป็นไทย ทำให้ผู้ชมมีพฤติกรรมอันนำไปสู่ ความรู้สึกในการหวงแหนและรักษา ศาสนา พระมหากษัตริย์ (สิริโยธยา ณ นคร, ๒๕๕๐ : ๖)

ละครโทรทัศน์ที่มีการถ่ายทอดเรื่องราวผ่านการแสดงและการนำเสนอ เนื้อหาเกี่ยวกับหลักธรรม คำสอนทางพระพุทธศาสนา ด้านจริยธรรมมีอิทธิพลต่อผู้ชมทำให้มีการ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและอาจเกิดการลอกเลียนแบบของผู้รับชม ในด้านจริยธรรม ซึ่งขึ้นอยู่กับ สติปัญญาและสภาพแวดล้อมของผู้รับชม (นภาพร ธนะนุทรัพย์, ๒๕๕๑ : ๖)

๓.๓.๒ อิทธิพลต่อประชาชนทั่วไปในวัยทำงานหรือผู้ที่บรรลุนิติภาวะในเชิงลบ

เนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่เน้นอุดมการณ์ชายเป็นใหญ่ รวมถึง การสร้างความชอบธรรมในการกระทำความรุนแรงต่อสตรี โครงเรื่องนำไปสู่การแก้แค้น ซึ่งรักหัก สวาท เกิดความขัดแย้งและความเข้าใจผิดระหว่างพระเอกและนางเอก นำไปสู่การใช้ความรุนแรง แก่นของเรื่องโดยส่วนใหญ่ชี้ให้เห็นถึงฝ่ายหญิงที่ต้องอดทนต่อการกระทำความรุนแรงจากฝ่ายชาย ดังนั้น ละครที่มีเนื้อหาดังกล่าวเป็นการบ่มเพาะหล่อหลอม สร้างทัศนคติความรุนแรงต่อสตรี ทำให้ ผู้ชมเกิดพฤติกรรมเลียนแบบได้ (ศศิณี ยาวิชัย, ๒๕๕๔ : ๖)

ปริญญา เทวานานุมิตรกุล (อ้างถึงใน Matichon online, ออนไลน์ : ๒๕๕๓) ให้สัมภาษณ์กับสื่อมวลชนเมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้กล่าวว่า อิทธิพลละคร โทรทัศน์ “ฉากพระเอกข่มขืนนางเอก” จุดชนวนเกิดคดีอาชญากรรม พบพฤติกรรมการทำร้ายร่างกาย การแฟนตนเองไปจนถึงก่ออาชญากรรม หรือผู้หญิงเลียนแบบละครในการตบตีแย่งผู้ชาย ซึ่งฉาก เหล่านี้มีให้เห็นแทบทุกวัน และส่วนหนึ่งเกิดจากปัญหาในสังคม ที่สื่อสร้างจุดขายของละครโดยการยั่วยุทางอารมณ์เสมอเหมือนการชักนำให้เยาวชนประพฤติดัวไม่เหมาะสม

อนุชาม่วงใหญ่ (ออนไลน์ : ม.ป.ป.) กล่าวว่าคนไทยได้รับการถ่ายทอด ความรุนแรงผ่านการกระตุ้นให้เกิดความคิดจากละครโทรทัศน์ ที่แสดงถึงเรื่องราวที่สะเทือน อารมณ์ มีเนื้อหาที่สามารถกระชากใจผู้ชม และกลายเป็นดาบสองคมต่อสังคมในด้านต่าง ๆ หรือ ละครที่เนื้อเรื่อง แสดงถึงความรัก ความริษยา แย่งชิงคนที่ตนรัก และมีฉากการพยายามฆ่าตัวตาย ด้วยการกรีดหลอดเลือดที่ข้อมือเพื่อประชดความรักที่ไม่สมหวัง จากตัวอย่างของละครที่แสวงหา ทางออกแบบผิด ๆ ทำให้เกิดการเลียนแบบอันเกิดจากอารมณ์ชั่ววูบที่ขาด สติยั้งคิดในทางลบได้

๓.๔ อิทธิพลของละครโทรทัศน์ที่มีต่อครอบครัวและสังคม

ละครโทรทัศน์ไทยกลายเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และอาจเป็นเครื่องมือในการโน้มน้าวจิตใจ หรือเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตของผู้ชมในสังคม โดยมีอิทธิพลทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ดังนี้

๓.๔.๑ อิทธิพลต่อครอบครัวและสังคมในเชิงบวก

นิตยาวิ วัชรโรบล (๒๕๕๓ : ค) ศึกษาอิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทยที่มีผลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศไทย ค้นพบว่า ละครโทรทัศน์ไทย ในอดีตจนถึงปัจจุบันมีเนื้อหาที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการไปท่องเที่ยวตามรอยละครโดยใช้สถานที่ถ่ายทำ เพราะผู้ชมส่วนใหญ่อยากจะไปเที่ยวตามรอยละครโทรทัศน์หลังจากที่ได้รับชมละครโทรทัศน์ และปัจจัยของละครโทรทัศน์ไทยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ชมอันนำไปสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ คือ ด้านตัวละคร ด้านสาระของเรื่อง ด้านภาษา ด้านเสียง และด้านภาพ

กาญจนา แก้วเทพ (๒๕๓๕ : ๒๐๑-๒๒๐) ได้กล่าวถึง อุดมการณ์ด้านชาตินิยมในละครโทรทัศน์ไทย ที่สอดแทรกอยู่ในเนื้อหาของละคร ซึ่งมีอิทธิพลในการหล่อหลอมความคิดและจิตสำนึกของผู้ชม ซึ่งประเทศไทยมีการนำเสนอเนื้อหาละครประเภทอิงประวัติศาสตร์ เพื่อกระตุ้นเตือนให้คนไทยเกิดความรักชาติ และเกิดการธำรงรักษาความมั่นคงของชาติไว้

ธีรศานต์ สาคร (๒๕๕๔ : ค) ได้ศึกษา องค์ประกอบละครโทรทัศน์ประเภทส่งเสริมสถาบันครอบครัวตามความต้องการของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ชมใช้ประโยชน์ในการชมละครโทรทัศน์เพื่อความเพลิดเพลินพักผ่อนหย่อนใจ ในส่วนของด้านอัตลักษณ์ส่วนบุคคล ละครโทรทัศน์สามารถเป็นสื่อชี้แนะเพื่อให้ผู้ชมสามารถพัฒนาตนเองให้อุดหนุนและเข้มแข็งในการเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ได้ อันนำไปสู่การใช้เวลาว่างของครอบครัวร่วมกัน อีกทั้งการชมละครทำให้ผู้ชมรู้จักเตรียมความพร้อมเพื่อรับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้

๓.๔.๒ อิทธิพลต่อครอบครัวและสังคมในเชิงลบ

เสรี วงศ์มณฑา (ออนไลน์ : ๒๕๕๖) กล่าวว่า ผลกระทบทางลบของละครโทรทัศน์ที่มีผลต่อพฤติกรรม และมีแนวโน้มที่ทำให้คนในสังคมคิดและคล้อยตามไปโดยปริยายเมื่อคนในสังคมเสพติดละคร อาจเกิดการเสพติดสิ่งที่ไม่ดีเมื่อคนดูติดตามและทำในสิ่งที่ผิด เช่น ใช้ถ้อยคำไม่สุภาพ วัตถุนิยม ความรุนแรง อบายมุข เป็นต้น ทั้งนี้ ปัญหาดังกล่าว ขึ้นอยู่กับพื้นฐานนิสัยของผู้ชมด้วยเช่นกัน

ธีรโชติ เกิดแก้ว (ออนไลน์ : ๒๕๔๕) กล่าวว่า มายาภาพหรือละครโทรทัศน์เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาสังคม เพื่อนำเสนอผลกระทบเหล่านั้นทั้งในระดับปัจเจกบุคคล เช่น การติดสุรา เสพยาเสพติด ความไม่รับผิดชอบ การเป็นหนี้สิน การคบเพื่อนที่ไม่ดี ตลอดจน

การมีทัศนคติ ค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง และระดับสังคม เช่น ปัญหาความยากจน ปัญหาครอบครัวแตกแยก ทะเลาะวิวาท ู้สาว การค้าขายอาวุธสงคราม ยาเสพติด การคอร์รัปชัน เป็นต้น ซึ่ง เนื้อหาในละครพยายามชี้ให้เห็นภาพแห่งความจริงที่เกิดขึ้นแล้ว และแนวโน้มของปัญหารวมถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อให้ผู้ชมได้ตระหนักและหาทางป้องกันปัญหาเหล่านั้นที่จะเกิดขึ้นไว้ล่วงหน้า แต่ละครก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลหรือก่อให้เกิดปัญหาสังคมได้เช่นกัน สามารถสรุปได้ดังนี้

๑. การแต่งกายที่ผิดระเบียบของมหาวิทยาลัย ของตัวละครที่แสดง เป็นนักศึกษา เช่น เอาเสื้อออกนอกกางเกง กระโปรง การแต่งกายด้วยเสื้อผ้านักศึกษาที่เน้นสมัยนิยม มากกว่าความถูกต้องตามกฎ ระเบียบของมหาวิทยาลัย ส่งผลให้เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมดังกล่าว ของเยาวชนในสังคม

๒. การประชดประชันของตัวละคร เช่นนางเอกประชดพระเอก หรือ ผู้ที่แสดงเป็นลูกประชดพ่อแม่ด้วยการกระทำต่าง ๆ ที่ไม่ถูกต้อง เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งที่เด็กอาจซึมซับเอาพฤติกรรมดังกล่าว ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการเลียนแบบอย่างผิด ๆ ได้

๓. การแก้ปัญหาด้วยอบายมุข มีละครหลายเรื่อง หลายตอนที่สะท้อนถึงการแก้ปัญหาอย่างไม่ถูกต้อง เช่น เมื่อผิดหวังหรือเกิดการไม่เข้าใจกันระหว่างพระเอก กับนางเอก พระเอกจะหาทางออกด้วยการดื่มสุรา มายาภาพในลักษณะนี้ อาจมีอิทธิพลต่อผู้ชม ทำให้เกิดการเลียนแบบวิธีแก้ปัญหาดังกล่าวได้

๔. การกรีดร้องของนางร้ายที่ผิดหวังความรักจากพระเอกหรือไม่ ประสบความสำเร็จในเรื่องใดเรื่องหนึ่งในลักษณะเกินความจริง แม้ว่าจะสะท้อนถึงธรรมชาติของมนุษย์บางคนที่ต้องการได้อะไรมาย่างง่าย ๆ พอเมื่อผิดหวังก็จะแสดงอาการดังกล่าวออกมา นี่ก็เป็นอีกตัวอย่างหนึ่ง ที่อาจนำไปสู่การเลียนแบบและการมีค่านิยมที่ชอบได้สิ่งใดสิ่งหนึ่งมาอย่างง่าย ๆ เมื่อผิดหวังจากเรื่องนั้น ๆ ก็มักจะแสดงอาการทुरนทुरาย กรีดเสียงร้องออกมาอย่างน่าตกใจ

๕. การมองผู้อื่นด้วยสายตาเหยียดหยามของนางร้าย ตัวร้ายหรือ การใช้สายตาแสดงออกถึงความคิดมุ่งร้าย หรือความพยาบาท คิดร้ายต่อผู้อื่น เป็นอีกพฤติกรรมหนึ่งที่อาจนำไปสู่การปลูกฝังค่านิยมแห่งความเคียดแค้นและ ชิงชัง

๖. การไม่สะท้อนถึงการทำมาหากิน แต่สะท้อนภาพของความฉาบฉวย ในการทำมาหากินที่ปรากฏในละคร ซึ่งขัดกับหลักความเป็นจริงที่มนุษย์ต้องทำมาหากินด้วยความ รับผิดชอบ ขยัน อดทนจนกว่าจะตั้งตัวได้ การสะท้อนแง่มุมดังกล่าวอาจทำให้คนซึมซับพฤติกรรม เหล่านี้ได้

๗. เน้นเรื่องการบริโภคนิยมมากกว่าการแสวงหา ซึ่งเราจะเห็นพฤติกรรม ที่ตัวละครแสดงออกมาหลายเรื่องที่มีมุ่งให้ผู้ชมเห็น สังคมแห่งการบริโภคหรือวัตถุนิยม เช่น การ

รับประทานอาหารตามภัตตาคารหรือร้านอาหารที่หรู ๆ และอาหารที่มีราคาแพง การใช้เสื้อผ้าราคาแพง แฟชั่นที่น่าสมัย การใช้รถยนต์หรู ราคาที่แพง เป็นต้น พฤติกรรมเหล่านี้อาจส่งผลให้เกิดการเลียนแบบ และเกิดค่านิยมในการบริโภคตามกระแสค่านิยมทางสังคมที่ไม่หยุดนิ่ง

๘. พฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกมาโดยตัวละคร เป็นการปลุกฝังค่านิยมให้แก่ผู้ชม และหลายครั้งที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมผู้กระทำความผิด ซึ่งผู้ต้องหาให้การยอมรับว่าเลียนแบบจากละคร และเนื้อหาละครบางเรื่องได้ชี้แนะให้ผู้ชมแก้ปัญหาด้วยการใช้ความรุนแรง

๙. อัตนินิบาตกรรมหรือการฆ่าตัวตาย ในละครบางเรื่อง ตัวละครฆ่าตัวตาย เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งที่อาจนำไปสู่ค่านิยมเรื่องการฆ่าตัวตายของคนในสังคม

๑๐. การปล่อยชีวิตให้จมปลักอยู่กับสิ่งชั่วร้าย เช่น จมอยู่กับสุรายาเสพติด การพนัน เป็นต้น เป็นอีกพฤติกรรมหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นภาพของชีวิตที่ประสบกับปัญหา ท้อถอย หมดหวัง เป็นลักษณะการขาดปัญญาที่อาจส่งผลให้เกิดการเลียนแบบของคนที่ยังขาดวิจรรณญาณได้

๑๑. การจับผิด เป็นอีกพฤติกรรมหนึ่งที่เราจะพบในละครทุกเรื่อง โดยเฉพาะตัวนางร้าย หรือบริวารที่คอยจับผิดฝ่ายตรงกันข้ามอยู่ตลอดเวลา เพื่อหาทางเล่นงานให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย นอกจากนี้พฤติกรรมดังกล่าวยังมีลักษณะสอดโคลนใส่กัน เพื่อชิงความได้เปรียบและเหยียบฝ่ายตรงกันข้ามให้ย่อยยับไป

๑๒. หูเบา เป็นอีกพฤติกรรมหนึ่ง มักจะถูกถ่ายทอดออกมาจากตัวพระเอก นางเอกเป็นส่วนใหญ่ พฤติกรรมดังกล่าวเป็นพฤติกรรมที่สะท้อนถึงโมหะ ความเขลา ขาดปัญญา ไม่ใคร่ครวญ ไม่ตรวจสอบอย่างละเอียดถี่ถ้วน แต่เชื่อตามคำกล่าวหาหรือประจักษ์พยานบางอย่าง ซึ่งก็มักบังเอิญเป็นเหตุให้มีการเข้าใจผิดกันระหว่างนางเอกกับพระเอก

๑๓. ขาดความยุติธรรม เป็นอีกพฤติกรรมหนึ่ง ที่มักจะสะท้อนออกมาจากผู้แสดงที่รับบทเป็นพ่อแม่ที่ไม่ยึดความเป็นกลางต่อลูก โดยจะลำเอียงเข้าข้างลูกคนใดคนหนึ่ง ส่วนใหญ่จะเป็นตัวร้ายในเรื่อง และจะมีอคติต่อลูกอีกคนหนึ่งก็คือพระเอกหรือนางเอกที่จะต้องถูกดูถูกเหยียดหยาม คำว่าแม่ในเรื่องที่ไม่ใช่เหตุ นอกจากนี้ยังสะท้อนออกมาในตัวละครที่รับบทเป็นสามีที่มีภรรยา ๒ คน มักจะเข้าข้างใดข้างหนึ่งอย่างขาดเหตุผล

๑๔. รักสนุกจนขาดวิสัยทัศน์ เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งของพฤติกรรมที่ตัวละครบางคนในบางเรื่องแสดงออกมา อาจนำไปสู่การเลียนแบบของผู้ชม

๑๕. การให้ค่าของคนที่วัดดูภายนอกมากกว่าด้านคุณธรรม อาจก่อให้เกิดค่านิยมที่ผิดคือการวัดค่าของมนุษย์ที่วัดดูภายนอก ไม่ได้มองไปที่คุณธรรมหรือความดี

๑๖. ความอิจฉาริษยา อยากมี อยากเป็นเหมือนคนอื่น ทำให้ต้อง
ทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้มา อาจนำไปสู่การสร้างค่านิยมแห่งความอยากมี อยากเป็นในทางที่ผิดได้

๑๗. การดูถูก การดูหมิ่น หรือการเหยียดหยามผู้อื่น เป็นอีก
พฤติกรรมหนึ่งที่มีมักจะสะท้อนออกมาจากผู้แสดงที่รับบทเป็นคุณหญิง คุณนาย ผู้ดีทั้งหลาย ที่คอยแต่
จะกดขี่ข่มเหงผู้ที่ต่ำต้อยกว่า และพุดจาดูถูก ถากถาง

จากตัวอย่างของบทความ ผลงานวิจัย ผลการศึกษา วิทยานิพนธ์ การค้นคว้า
อิสระเกี่ยวกับอิทธิพลของละคร โทรทัศน์ที่มีต่อประชาชน ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ จึงแสดงให้เห็นว่า
ละคร โทรทัศน์มีอิทธิพลต่อผู้ชม ขึ้นอยู่กับว่าผู้ชมสามารถรับรู้และประยุกต์ใช้สิ่งที่แฝงอยู่ในละคร
ให้เกิดผลกับตนเองในด้านใด หากการชมละครของผู้ชมโดยใช้วิจารณญาณในการคิด วิเคราะห์
และรับรู้ถึงประโยชน์ที่ละครต้องการสื่อให้ทราบ ก็จะทำให้ผู้ชมสามารถนำสาระ ความรู้ที่ได้รับ
จากละครไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันต่อตนเองและสังคมได้อย่างมีคุณค่า แต่หากผู้ชมรับรู้โดย
ขาดความความความเข้าใจ ขาดวิจารณญาณ หรือขาดการให้คำชี้แนะ ก็อาจนำไปสู่การเรียนรู้และ
เลียนแบบพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดภัยแก่ตนเอง ครอบครัวและสังคมได้เช่นกัน

คุณค่าของละครโทรทัศน์

ละคร โทรทัศน์ เป็นรูปแบบความบันเทิงที่อยู่คู่กับคนไทยมายาวนาน ในการทำหน้าที่
ถ่ายทอดเรื่องราว สาระความรู้ ข้อคิด คติเตือนใจที่แฝงด้วยคุณค่า สอดแทรกในเนื้อหา ผ่านตัว
ละคร สะท้อนสังคม ให้ผู้ชมได้รับรู้เรื่องราวในแง่มุมต่าง ๆ ดังนั้น ผู้วิจัยสามารถนำเสนอคุณค่าของ
ละคร ได้ดังนี้

๑. คุณค่าของละครต่อตนเอง

ละครโทรทัศน์สามารถเกิดคุณค่าต่อตนเอง หรือต่อตัวบุคคล ได้ดังนี้

๑.๑ ละครโทรทัศน์สร้างความเพลิดเพลิน (Pleasure) แก่ผู้ชมด้วยการตอบสนอง
ความต้องการทางอารมณ์ ให้เกิดความสุขสนุกสนาน ตื่นเต้น ผ่อนคลาย ลดความตึงเครียดใน
ชีวิตประจำวัน และสร้างความสุขให้แก่ผู้ชม

๑.๒ ละครโทรทัศน์ให้คุณค่าทางสุนทรียภาพแก่ผู้ชม โดยสามารถรับรู้ เข้าใจ
จนเกิดความเชื่อ ความศรัทธา นำไปสู่การแสดงความคิดเห็นและเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ รวมถึง
สามารถพิจารณาถึงความถูกต้องดีงามของเนื้อหา หรือพฤติกรรมของตัวละครในเรื่องนั้น ๆ ได้

๑.๓ ละครโทรทัศน์สามารถให้ข้อคิด หรือคติสอนใจ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่น

๑.๔ ละครโทรทัศน์ให้คุณค่าในการพัฒนาความคิด อารมณ์ และจิตใจก่อให้เกิดการยก ระดับทางสติปัญญา

๒. คุณค่าของละครต่อสังคมและประเทศชาติ

ละครโทรทัศน์สามารถเกิดคุณค่าต่อสังคมและประเทศชาติ ได้ดังนี้

๒.๑ ละครโทรทัศน์ให้คุณค่าในด้านการเสริมสร้าง และส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีในครอบครัว อันเป็นรากฐานความมั่นคงในสังคมและประเทศชาติ

๒.๒ ละครโทรทัศน์ให้คุณค่าในด้านการเผยแพร่เอกลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีการดำเนินชีวิตของท้องถิ่น ภาษาถิ่นในภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ชมได้ตระหนักและ เห็นคุณค่าในการดำรงไว้ซึ่งมรดกของชาติ ผ่านละครโทรทัศน์

๒.๓ ละครโทรทัศน์ให้คุณค่าของการเป็นสื่อกลางในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีในสังคมผ่านเนื้อหา และตัวละคร

๒.๔ ละครโทรทัศน์ให้คุณค่าในการส่งเสริม การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสอดแทรกเนื้อหาในการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในสังคม ก่อให้เกิดความมั่นคงในการดำรงชีวิตของประชาชนและส่งผลต่อความมั่นคงของประเทศชาติตามลำดับ

สรุป

ละครโทรทัศน์ไทยที่นำเสนอออกสู่สายตาประชาชน ล้วนแล้วแต่มีเนื้อหาที่มุ่งเน้นความบันเทิง แต่ในความบันเทิงดังกล่าว ยังมีเนื้อหาที่แฝงไปด้วยแง่คิด คติสอนใจ หรือแสดงถึงเรื่องราวที่สะท้อนชีวิตของคนในสังคม การถ่ายทอดผ่านตัวละครที่แสดงถึงเหตุและผลของปัญหา และการคลี่คลายปัญหา อีกทั้งเนื้อหาของละครยังมีการส่งเสริมและสนับสนุนความสัมพันธ์อันดีภายในครอบครัว เพราะสถาบันครอบครัวเป็นรากฐานของการสร้างคนให้เป็นคนดี อันเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาไปสู่สังคมที่ดีเช่นกัน รวมถึงยังแฝงเนื้อหาที่ปลูกฝังจิตสำนึกของผู้ชมให้เกิดความรักและความหวงแหนในทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และค่านิยมทางศิลปวัฒนธรรมของไทย วิถีการดำเนินชีวิตในสังคมแต่ละช่วงเวลา ผ่านดนตรี วรรณกรรม และบทละครโทรทัศน์ สะท้อนให้เห็นถึงความมีเอกราชของชาติ ให้เกิดการอนุรักษ์และหวงแหนสิ่งดีงาม พร้อมกับการสร้างจิตสำนึกในการกระทำตนอันเป็นประโยชน์ต่อตนเอง และสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

เมื่อละครโทรทัศน์ เข้ามามีบทบาทต่อความคิด ทศนคติและพฤติกรรมของประชาชน ซึ่ง ผู้วิจัยในฐานะผู้ผลิตละครโทรทัศน์ในกลุ่มบริษัท กันตนา ต่างให้ความสำคัญ พร้อมกับคำนึงถึง ทุกรายละเอียดในกระบวนการผลิตเพื่อถ่ายทอดความบันเทิง สาระ ความรู้ แง่คิด คติเตือนใจ รวมถึง สร้างคุณค่าที่แฝงอยู่ในเนื้อหาของละคร เพื่อให้ผู้ชมได้เกิดการซึมซับ รับรู้ นำไปสู่การเลือกประพฤติ ปฏิบัติตนตามแบบอย่างที่ดี และให้ผู้ชมใช้วิจารณญาณในการเลือกสรร แล้วนำคุณค่าที่แฝงในละคร นำมาพัฒนาตนเองให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม สังคมและประเทศชาติ

บทที่ ๔

ละครโทรทัศน์ไทยกับความมั่นคงของชาติ

จากการรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์จากบุคลากรสำคัญที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์รายการละครโทรทัศน์ไทย และการรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มกับประชาชน ในฐานะของผู้ชมรายการละครโทรทัศน์ไทย ในการวิจัยเรื่อง อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทย ที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ ผู้วิจัยสามารถนำเสนอข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

๑. เนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของประชาชน
๒. อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทยที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ

เนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของประชาชน

ละครโทรทัศน์ไทยเป็นสื่อความบันเทิงที่แฝงด้วยสาระความรู้ ความสนุกสนานที่ถ่ายทอดผ่านนักแสดง แต่การถ่ายทอดเรื่องราว เนื้อหาที่สะท้อนสังคมจึงเปรียบเสมือนดาบสองคม ที่อาจนำไปสู่อิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้ชมทั้งในเชิงลบและเชิงบวก และจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มในการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำเสนอประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๑. ความคิดเห็นต่อลักษณะเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่ผ่านมา

ละครโทรทัศน์ไทยมีการออกอากาศนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มากกว่า ๕๐ ปี โดยละครแต่ละเรื่องที่มีการออกอากาศที่ผ่านมา มีการนำเสนอเนื้อหา และมีแนวละครที่มีความหลากหลาย ทั้งนี้ เนื้อหาของละครส่วนใหญ่เป็นการนำเรื่องราวในชีวิตของผู้คนในสังคม ผสมกับจินตนาการของผู้ประพันธ์และผู้เขียนบทละคร มากล้นกรอกรเป็นความบันเทิงเพื่อถ่ายทอดสู่สายตาผู้ชม และ จากการสัมภาษณ์บุคลากรสำคัญที่เกี่ยวข้องในกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ รวมถึงการสนทนากลุ่มกับประชาชนเกี่ยวกับเนื้อหาละครโทรทัศน์ไทยนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ผู้วิจัยสามารถนำเสนอข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มในประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

- ๑.๑ ความหลากหลายของเนื้อหาละครโทรทัศน์ไทย

ละครโทรทัศน์ไทยที่ผ่านมา มีเนื้อหาที่หลากหลาย มีการนำเสนอเนื้อหาที่มีเกี่ยวข้องกับทางสังคม ขึ้นอยู่กับช่วงเวลานั้น ๆ หรือเป็นการนำความต้องการและความนิยมจากแนวละครของประชาชนในสังคม เพื่อตอบสนองความบันเทิง โดยเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยส่วนใหญ่

นำเสนอเรื่องเดิม ๆ ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงมากนัก ซึ่งละครไทยมีการนำเสนอแนวละครที่หลากหลาย เช่น ละครแอ็คชั่น, ต่อสู้, ละครตลก, ละครอิงประวัติศาสตร์, ละครลึกลับ, สยองขวัญ หรือละครโรแมนติก ละครแนวครามา เป็นต้น ละครแนวต่าง ๆ เป็นการสร้างสรรณ์ในการชมให้แก่ผู้ชม

๑.๒ สิ่งที่ปรากฏในเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทย

ทั้งนี้ละครโทรทัศน์ไทยในอดีต มีเนื้อหา ภาษา การดำเนินเรื่องที่ละมุนละม่อม ไม่รุนแรง เน้นการนำเสนอเกี่ยวกับเรื่องราวชีวิตในครอบครัว หรือความรักของหนุ่มสาว ที่หยอกล้อ สนุกสนาน มีการแสดงถึงวิถีชีวิต วัฒนธรรมและมีเนื้อหาที่ให้ข้อคิดดี ๆ ต่อผู้ชม โดยมีเนื้อหาที่มีประโยชน์ต่อผู้ชมเป็นอย่างมาก แต่เนื้อหาของละครในปัจจุบันมีความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ และมีการนำเสนอความรุนแรงมากขึ้นไป

สิ่งที่ปรากฏในเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยโดยส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรัก แอ่งชิงความรัก ชิงรักหักสวาท ปมปัญหาชีวิต การแบ่งชนชั้น ตัวละครที่สู้ชีวิตเพื่ออนาคตที่ดีขึ้นที่สะท้อนถึงเรื่องราวที่เคยเกิดขึ้นจริงกับคนในสังคมและเป็นเรื่องใกล้ตัวของผู้ชม แต่เนื้อหาของละครจะมีด้านคุณธรรม จริยธรรม ทางด้านคติของละคร มีการดำรงคุณธรรม ต่อสู้พาดฟันกับ อยุติธรรมทั้งหลาย มีทั้งด้านที่ดีและไม่ดี ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ลักษณะของสังคมไทยจะถูกสะท้อนออกมาในรูปแบบละคร และละครเป็นอย่างไรสังคมก็เป็นจึงสะท้อนสิ่งเหล่านั้น ถือได้ว่าประชาชน ยังดำรงคุณธรรม ด้านธรรมะขนบธรรมเนียม หรือ คณิตชนะคนเลว

๑.๓ ข้อจำกัดในการนำเสนอเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทย

เนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยในอดีตมีการเปิดกว้างมากกว่าในปัจจุบัน โดยมีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการเมือง นักการเมือง อาชีพตำรวจทหารที่เกี่ยวกับการทุจริตมิชอบด้วยกฎหมาย แต่ภายหลังกรอบการผลิตจำกัดและแคบลง ด้วยข้อกำหนดของคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (กบว.) ในอดีต ทำให้ผู้ผลิตมีข้อจำกัดในการผลิต ทำให้ไม่สามารถตีแผ่พฤติกรรมทุจริตของนักการเมือง กลายเป็นข้อจำกัดของการนำเสนอเนื้อหาดังกล่าว หากหน่วยงานของรัฐ ปิดกั้นไม่ให้นำเสนอเกี่ยวกับเรื่องการเมือง ทำให้ประชาชนไม่สามารถแยกแยะความถูกผิด ด้านการเมืองได้อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม การนำเสนอเนื้อหาดังกล่าว จึงเป็นการนำเสนอข้อมูลให้กับประชาชนได้รับทราบ ในการเป็นเกราะป้องกัน ตนเองและชุมชนต้องร่วมกับขจัดสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อละครโทรทัศน์ไทย ที่ผ่านมาผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมได้ว่า ละครโทรทัศน์ไทยที่ผ่านมามีเนื้อหาที่หลากหลาย โดยส่วนใหญ่นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสังคม มุ่งเน้นเกี่ยวกับความรัก การแอ่งชิงความรักระหว่างชายหญิง การแบ่งชนชั้นฐานะคนรวยคนจน อันเป็นเนื้อหาที่ตอบสนองความต้องการของผู้ชมในสังคม และปรากฏละครที่ส่งเสริมคุณค่าให้เกิดความมั่นคงในสังคมและประเทศชาติ ซึ่งส่วนใหญ่ มี

เนื้อหาเกี่ยวกับ การปราบปรามยาเสพติด และการกระทำผิดอื่น ๆ การตัดไม้ทำลายป่า การอนุรักษ์ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ซึ่งในอดีตละครโทรทัศน์ไทยมีการนำเสนอเนื้อหา ที่เกี่ยวกับการเมือง ทหาร ตำรวจ และเนื้อหาที่เกี่ยวกับหน่วยงานราชการ แต่เนื่องด้วยข้อบังคับของคณะกรรมการบริหาร วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ทำให้ละครโทรทัศน์ไทยหลีกเลี่ยงและงดการนำเสนอเนื้อหา ดังกล่าว ที่อาจเกิดผลกระทบต่อหน่วยงานหรือ องค์กรของรัฐ ดังนั้น เนื้อหาของละครที่ผ่านมาจึงมี เนื้อหาเกี่ยวกับสังคม และความรัก

๒. อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทยที่มีต่อพฤติกรรมของประชาชนและสังคม

ละครโทรทัศน์ ถือได้ว่าเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความบันเทิง โดยเป็นสื่อที่มี อิทธิพลต่อผู้ชมในสังคม เพราะละครโทรทัศน์ ถือได้ว่าเป็นสื่อที่ได้รับความนิยมจากผู้ชมมากที่สุด อีกทั้งการนำเสนอเนื้อหาที่สะท้อนสังคมในแง่มุมต่าง ๆ จึงทำให้ประชาชนผู้รับชม ต่างก็สามารถ รับรู้และเกิดพฤติกรรมเลียนแบบตามอย่างละคร ได้เช่นกัน และ จากการสัมภาษณ์บุคลากรสำคัญที่ เกี่ยวข้องในกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ รวมถึงการสนทนากลุ่มกับประชาชนเกี่ยวกับอิทธิพล ของละครโทรทัศน์ไทยที่มีต่อพฤติกรรมของประชาชนและสังคม ผู้วิจัยสามารถนำเสนอข้อมูลจาก การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มในประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

๒.๑ อิทธิพลในเชิงลบ

ละครโทรทัศน์เป็นสิ่งที่สะท้อนสังคมและนำเรื่องราวในสังคมมาสร้างสรรค์ ให้มีความสนุกสนานน่าติดตามขึ้น หากผู้ชมที่ชมโดยขาดวิจารณญาณ เลือกลงสิ่งที่ไม่ดีจากในละคร หรือ ตามกระแสแฟชั่น เช่น การฟุ้งเฟ้อ ค่านิยม การแต่งกาย เสื้อผ้า อาจนำไปสู่พฤติกรรมเลียนแบบ ของผู้ชม รวมถึงเด็กและเยาวชนอาจเลียนแบบพฤติกรรม คือ รัน ไม่เคารพผู้ใหญ่ ไม่มีระเบียบวินัย ใช้ความรุนแรง ใช้อาวุธ พุดจาหยาบคาย ใช้กำลัง รวมถึงเนื้อหาของละครเกี่ยวกับการแย่งชิงผู้หญิง แย่งผู้ชาย อาจเป็นส่วนหนึ่งที่เกิดการกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบ หรือกลายเป็นพฤติกรรมที่ คຸ້ນชินในสื่อโทรทัศน์และในสังคม

หรือในกรณีที่ละครไทยเรื่องใดที่ได้รับความนิยมก็จะชี้นำสังคมได้ ตัวอย่างละคร เรื่องหนึ่ง ที่มีฉากการฆ่าตัวตายเพื่อหนีปัญหา หากผู้ชมที่กำลังคูกอยู่ เป็นคนที่กำลังผิดหวังในความรัก หรือกำลังเผชิญกับปัญหา ภาพในละครที่ผู้ชมเห็นอาจนำไปสู่การเลียนแบบได้

๒.๒ อิทธิพลในเชิงบวก

ละครทุกเรื่องแฝงด้วยคุณค่า และละครโทรทัศน์ไทยเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มาช้านาน เพราะหล่อหลอมวิถีคิด ทักษะคติ ค่านิยมของผู้ชมมาตั้งแต่เด็ก เพราะละครมิใช่เพียงความ บันเทิงภายในบ้าน แต่ผู้ใหญ่ที่ชมละครร่วมกับเด็ก ๆ สามารถชี้แนะและนำสิ่งที่สอดแทรกอยู่ในละคร ไปสอนลูกสอนหลาน และผู้ชมสามารถนำละครมาสะท้อนตนเอง เพราะละครทุกเรื่องมีคติสอนใจ

และละครจึงมีหน้าที่จุดประกายความคิด เช่น ละครเรื่องระนาดเอกก็ปลุกกระแสให้เด็กและเยาวชนหันมาเล่นระนาดเอกมากยิ่งขึ้น พร้อมกับได้รับความสนใจจากสังคม ถึงแม้จะเป็นความนิยมในระยะเวลาหนึ่ง เพราะเป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย หรือการนำเสนอละครที่มีการนำการเล่นลิเกเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินเรื่อง ทำให้ผู้ชมรับรู้และเข้าใจ และเยาวชนมีการอนุรักษ์ศิลปะของไทย รวมถึงสนใจเรื่องลิเกมากขึ้น

ทั้งนี้ ละครจะมีอิทธิพลอย่างไร ก็ขึ้นอยู่กับวิจารณญาณของผู้ชมและการนำข้อคิดดี ๆ คติเตือนใจ ไปใช้ในชีวิตและผู้ใหญ่ควรให้คำแนะนำแก่เด็กและเยาวชนในระหว่างการดูละคร โทรทัศน์เพื่อให้สามารถแยกแยะได้ว่า สิ่งใดถูกสิ่งใดผิด หรือสิ่งใดดีและไม่ดี และสิ่งใดที่เด็กควรจะนำมาเป็นแบบอย่างที่ดี รวมถึงครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นของสังคมที่ดีงาม หากครอบครัวมีเกราะป้องกันในการรับชมละคร โทรทัศน์อย่างมีสติและวิจารณญาณ ก็สามารถส่งผลต่อสังคมที่ดีได้เช่นกัน”

จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม เกี่ยวกับเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทย ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของประชาชน สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ว่า ละครโทรทัศน์ไทยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของประชาชนทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ โดยการนำเสนอเนื้อหาของละครนั้น ปรากฏพฤติกรรมในการแสดงของตัวละคร ในแบบของการเป็นคนดีและคนไม่ดี เพื่อให้การดำเนินเรื่องมีความสนุกสนาน เป็นไปตามบทละครที่กำหนดไว้ สามารถเชื่อมโยงสถานการณ์ต่าง ๆ ในท้องเรื่อง และเข้าถึงแก่นเรื่องอย่างแท้จริง แต่สิ่งที่ละครนำเสนอ และถ่ายทอดผ่านการแสดงนั้น เสมือนละครสะท้อนสังคม เพราะละครโทรทัศน์ไทยที่สร้างสรรค์ออกสู่สายตาผู้ชมนับตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน ได้นำเรื่องราวในชีวิตของผู้คนในสังคมมาปรุงแต่ง สร้างอรรถรส และจินตนาการของผู้สร้าง แล้วถ่ายทอดออกมาเป็นละคร เพื่อให้ผู้ชมได้รับความบันเทิง สารระ ความรู้ คุณค่า และอรรถประโยชน์ในการดำเนินชีวิตอย่างมีสติ โดยใช้ละครโทรทัศน์เป็นเครื่องมือ เพื่อสื่อให้เห็นถึงผลของการกระทำ ย้ำเตือน สะท้อนจิตสำนึก ให้ผู้ชมประพฤติตนตามครรลองครองธรรม

๓. ละครโทรทัศน์ไทยเสริมสร้างพฤติกรรมที่ดีแก่ประชาชนในสังคม

ละครโทรทัศน์ไทยนอกจากจะสร้างความสนุกสนานและความบันเทิงอันเป็นคุณค่าทางความรู้สึกต่อผู้ชม ละครยังมีคุณค่าที่แฝงอยู่ในเนื้อหาอันเป็นประโยชน์ในการเตือนสติ สอนใจให้ผู้ชมตระหนักถึงการทำความดีและผลของการทำความชั่วและจากการสนทนากลุ่มกับประชาชนเกี่ยวกับคุณค่าของละครโทรทัศน์ไทยที่เสริมสร้างพฤติกรรมที่ดีแก่ประชาชนในสังคม ผู้วิจัยสามารถนำเสนอข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มในประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

๓.๑ การเสริมสร้างพฤติกรรมที่ดีในด้านคุณธรรม จริยธรรม

หากผู้ชมนำศีลธรรม จริยธรรม ธรรมมะ คำสอนที่สอดแทรก ที่ปรากฏและแฝงอยู่ในละคร ก็จะสามารถนำสิ่งดี ๆ เหล่านั้น นำไปเป็นแบบอย่างของชีวิต ด้วยคติธรรม การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว และเมื่อละครโทรทัศน์ไทย ได้มีการนำเสนอเรื่องราวที่เป็นประโยชน์ ส่งเสริมด้านการทำคุณงามความดี ย่อมสามารถเสริมสร้างพฤติกรรมที่ดีแก่ประชาชนในสังคม ให้มีคุณค่า และมุ่งสู่ทัศนคติที่ดีงาม เกิดการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดี เป็นการจุดประกายความคิด นำไปสู่การทำความดี เริ่มจากจุดเล็ก ๆ

โดยละครทุกเรื่องมีการสอดแทรกสาระความรู้ ข้อคิดเตือนใจ เพราะละครนำเนื้อหาเรื่องราวมาจากชีวิตจริง เป็นละครโทรทัศน์ที่สะท้อนสังคม มีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม คำสอนในพระพุทธศาสนา หากรับชมละครและนำข้อคิดดี ๆ ที่แฝงในละครมาใช้ในชีวิตประจำวัน ก็สามารถเกิดผลดีต่อตนเองและสังคมได้เช่นกัน

๓.๒ การเสริมสร้างพฤติกรรมที่ดีในด้านประเพณี ศิลปวัฒนธรรม

การสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของไทย ก็จะสามารถจุดประกายความคิดของผู้ชมได้ และละครก็จะเป็นส่วนหนึ่งในการนำเสนอเรื่องราวดี ๆ ที่มีคุณค่า ผู้ชมก็จะสามารถรับรู้ถึงคุณค่านั้น ๆ ซึ่งทำให้ผู้ชมรับรู้ถึงวัฒนธรรมไทย เกิดความรักและหวงแหนมรดกทางวัฒนธรรม

๓.๓ การเสริมสร้างพฤติกรรมที่ดีในด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

ละครโทรทัศน์ไทยที่มีการเสริมสร้าง หรือสอดแทรกคุณค่าที่แฝงด้วยแนวทางหรือแบบอย่างของการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีในสังคม รักและอนุรักษ์ ทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยละครมีเนื้อหาที่กระตุ้นเตือนให้เห็นความสำคัญของการรักษาทรัพยากรป่าไม้ และทรัพยากรทางธรรมชาติอย่างสูงสุด จึงเสมือนเป็นสื่อกลางในการชักนำหรือโน้มน้าวให้ประชาชนในสังคมเห็นคุณค่าและและใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด

๓.๔ การเสริมสร้างพฤติกรรมที่ดีในด้านความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ละครสามารถสร้างเสริมพฤติกรรมที่ดีต่อผู้ชมได้ โดยการนำเสนอละครแนวประวัติศาสตร์ ละครแนวรักชาติ จะแฝงคุณค่าให้คนดูเกิดความรักชาติ และปลูกฝัง ปลูกจิตสำนึกที่ดี แฝงคุณค่าให้กับผู้ชมดู

จากการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม เกี่ยวกับสิ่งที่ละครโทรทัศน์ไทยเสริมสร้างพฤติกรรมที่ดีแก่ประชาชนในสังคม สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ว่า ละครโทรทัศน์ไทยนอกเหนือจากการให้ความบันเทิงแก่ประชาชนในสังคมแล้ว ยังสามารถปลูกฝังค่านิยมที่ดีงาม ทางคุณธรรม จริยธรรม ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและแฝงด้วยวิถีการดำเนินชีวิตด้วยการครองสติ โดยใช้หลักธรรม

คำสอนในพระพุทธศาสนา เพราะปลูกฝังคำสอน หลักการ การคิดดี พูดดีทำดี การทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว หากประพฤติดีประพฤติชอบ รวมถึงสร้างคุณงามความดีแก่ตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ บุคคลนั้นก็จะได้รับผลตอบแทนที่ดีเช่นกัน

ดังนั้น ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับละคร โทรทัศน์ไทยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของประชาชนได้ว่า

ละคร โทรทัศน์ไทยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของประชาชน โดยการนำเสนอเนื้อหาของละครนั้นปรากฏพฤติกรรมในการแสดงของตัวละครในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้การดำเนินเรื่องในละครมีความสนุกสนาน ให้เป็นไปตามบทละครที่ได้กำหนดไว้สามารถเชื่อมโยงสถานการณ์ต่าง ๆ ในท้องเรื่องและเข้าถึงแก่นเรื่องอย่างแท้จริง แต่สิ่งที่ละครนำเสนอและถ่ายทอดผ่านการแสดงนั้นเสมือนละครสะท้อนสังคม เพราะละคร โทรทัศน์ไทยที่สร้างสรรค์ออกสู่สายตาผู้ชมนับตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน ได้นำเรื่องราวในชีวิตของผู้คนในสังคมมาปรุงแต่ง สร้างอารมณ์ และจินตนาการของผู้สร้าง แล้วถ่ายทอดออกมาเป็นละคร เพื่อให้ผู้ชมได้รับความบันเทิง สาระความรู้ คุณค่า และอรรถประโยชน์ในการดำเนินชีวิตอย่างมีสติ โดยใช้ละครโทรทัศน์เป็นเครื่องมือเพื่อสื่อถึงผลของการกระทำ ย้ำเตือน สะท้อนจิตสำนึกให้ผู้ชมประพฤติตนตามครรลองครองธรรม ดังนั้น สิ่งที่ปรากฏสู่สายตาประชาชน จึงปรากฏเนื้อหาที่นำเสนอทั้งด้านมืด และด้านสว่าง การทำความดีและการทำความชั่ว ทำให้ละครโทรทัศน์ไทยเปรียบเสมือนดาบสองคมที่ให้คุณและให้โทษ และสามารถมีอิทธิพลต่อความคิด ทศนคติ นำไปสู่พฤติกรรมของประชาชน ขึ้นอยู่กับวิจารณญาณในการรับชม และการรับรู้แล้วนำคุณค่าที่แฝงอยู่ในละครโทรทัศน์มาประยุกต์ใช้ในสังคมมากน้อยเพียงใด

อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทยที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ

ปัจจุบันละครโทรทัศน์กลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันของประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศ เพราะเป็นรายการที่มีทั้งสาระความรู้ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน อันสอดแทรกเนื้อหาอารมณ์ความรู้สึก ที่ถ่ายทอดผ่านผู้แสดง โดยเนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศสู่สายตาผู้ชมนั้นอาจมีเนื้อหาที่แสดงถึงปมขัดแย้งของเรื่อง และการคลี่คลายปัญหาของปมขัดแย้งนั้น ๆ และลักษณะเนื้อหาโดยส่วนใหญ่มีองค์ประกอบของสิ่งที่สะท้อนแง่มุมที่ดีและสิ่งที่ไม่ดีในสังคม อันเป็นส่วนหนึ่งของอรรถรส ให้ปมขัดแย้งของละครมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นและจากการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มในการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำเสนอข้อมูลดังต่อไปนี้

๑. อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทยที่มีต่อความมั่นคงของชาติ

ละครโทรทัศน์ไทยเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดมุมมองทางสังคม โดยนำเสนอเรื่องราวเนื้อหาผ่านการแสดงของนักแสดง และละครโทรทัศน์ไทยยังเป็นรายการที่ผู้ชมให้ความนิยมอย่างสูงสุด จากความนิยมดังกล่าว จึงทำให้ละครโทรทัศน์สามารถเป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อผู้ชมในสังคม และจากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มเกี่ยวกับอิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทยที่มีต่อความมั่นคงของชาติ ผู้วิจัยสามารถนำเสนอข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มในประเด็นต่าง ๆ ได้ ดังนี้

๑.๑ อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทยต่อความมั่นคงของชาติในด้านการเมือง

ละครโทรทัศน์ไทยมีข้อจำกัดในการนำเสนอเกี่ยวกับเรื่องการเมืองโดยตรง แต่ในละครบางเรื่องมีการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับการต่อต้านการคอร์รัปชัน ที่แสดงถึงผลกระทบของการคอร์รัปชันในสังคม ในชุมชน หรือระบบระเบียบการปกครองในชุมชนเมือง ชุมชนชนบท ยกตัวอย่างละครโทรทัศน์ เช่น ละครเรื่อง ชุมแพ แสดงถึงการต่อต้านทุจริตคอร์รัปชัน และละครเรื่อง สี่แผ่นดิน ส่งเสริมความมั่นคงด้านการเมือง การปกครอง

๑.๒ อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทยต่อความมั่นคงของชาติในด้านเศรษฐกิจ

ละครโทรทัศน์ไทยมีอิทธิพลต่อความมั่นคงของชาติด้านเศรษฐกิจ ยกตัวอย่างละครเรื่อง ผู้ใหญ่ลีกับนางมา เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงในประเทศในขณะนั้น ในช่วงที่ละครกำลังจะออกอากาศ เกิดปัญหาภัยกับชาวนา เพราะชาวนาเริ่มนำข้าวไปจำหน่าย ราคาข้าวตกต่ำ ชาวนาทิ้งนา และมีเรื่องเกี่ยวกับการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องในการสนับสนุนของนักธุรกิจที่ทำให้ปุ๋ยเคมีเข้ามามีบทบาทในประเทศอย่างมาก แต่เรื่องเกษตรอินทรีย์ในขณะนั้นกำลังตื่นตัว ละครเรื่องนี้จึงเป็นแรงเสริมให้เกษตรกรหันมาให้ความสำคัญของอาชีพตนเองมากยิ่งขึ้นและให้ความสำคัญกับเกษตรอินทรีย์ เพราะคนส่วนใหญ่ในประเทศเป็นชาวนา หากชาวนาเกิดความมั่นคง ส่งผลเศรษฐกิจตามลำดับ รวมถึงละครบางเรื่องมีการนำเสนอเนื้อหาที่สอดแทรกหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในวิถีของการดำเนินชีวิต ทั้งในชุมชนเมืองและชนบท โดยเป็นการสอดแทรกเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกของการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับล่าง และในระดับครัวเรือน ชุมชน สังคม และประเทศชาติตามลำดับ

หรือ ละครเกี่ยวกับการส่งเสริมการประกอบอาชีพ ความมุ่งมั่นพยายามของตัวละครที่ฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อความก้าวหน้าและสร้างฐานะที่ดีให้กับตนเอง สามารถส่งเสริมหรือกระตุ้นให้ผู้ชมนำไปเป็นแบบอย่าง

๑.๓ อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทยต่อความมั่นคงของชาติในด้านสังคมจิตวิทยา

ตัวอย่างละครเรื่อง เก็บแผ่นดิน เป็นละครที่ทำให้คนเกิดความรักชาติ ภูมิใจในชาติมากยิ่งขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็เกิดความเข้าใจประเทศเพื่อนบ้าน เข้าใจถึงเหตุและผลของละคร ซึ่งละครเพียง ๑ เรื่อง สามารถสร้างอิทธิพลได้ในหลายๆ ด้าน

ละครส่งผลต่อสังคม หมายถึงรวมถึงครอบครัว ซึ่งเป็นองค์กรเล็ก ๆ ในสังคม และเมื่อประชาชนเสพละครโทรทัศน์ก็จะมีการซึมซับสิ่งนี้ ถ้าละครมีเนื้อหาที่บั่นทอนความสามัคคีของคนในชาติ ประเทศชาติก็จะไม่มั่นคง หากละครมีการส่งเสริมให้ผู้ชมคิดบวก มีความเสียสละ ส่งเสริมความสามัคคี นำเสนอการแก้ปัญหาด้วยความประนีประนอมก็จะทำให้ประเทศชาติมั่นคง เพราะละครเป็นส่วนหนึ่งของการจุดประกายให้เกิดความคิดในสังคม

หรือแม้กระทั่งสิ่งที่สื่อถึงเรื่องคัมหรือการดื่มแอลกอฮอล์ โดยจะสอดแทรกภัยอันตรายและผลกระทบของการสูบบุหรี่และสิ่งของมีนเมา ทำให้คนในสังคมเกิดการซึมซับ และลดระดับการสูบและการดื่มลงไปมากเมื่อเทียบกับในอดีตที่ผ่านมา หรือละที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการปราบปราม กวาดล้างยาเสพติด มีการให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด และสิ่งมีนเมา ก็สามารถทำให้ผู้ชม ลดละเลิกหรือร่วมกันป้องกันภัยจากยาเสพติดได้ เป็นการปลูกจิตสำนึกถึงโทษมหันต์ของผู้เสพ และผู้ค้ายาเสพติด

ดังนั้น ละครโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อสังคมและจิตวิทยาของคนในประเทศ และมีผลในทุกระดับชั้น หากละครมีการสร้างทัศนคติในด้านใดด้านหนึ่ง ซึ่งสามารถมีส่วนในการยกระดับสังคมได้ เช่น บางคนชมละครและอยากเป็นตำรวจ ทหาร นักวิทยาศาสตร์ หรืออยากเป็นนักการเมืองที่ดี ไม่โกงกินบ้านเมือง เพราะได้รับแรงบันดาลใจมาจากละคร

๑.๔ อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทยต่อความมั่นคงของชาติในด้านสังคมการทหาร

ละครประวัติศาสตร์สามารถนำไปสู่การปลูกฝัง ปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนในชาติเกิดความรักชาติ เกิดความหวงแหนในชาติบ้านเมือง ซึ่งอาจนำไปสู่การจุดประกายความคิดของเด็ก เยาวชน ที่อย่างเป็นทหาร หรืออยากเป็นวีรชนชาติเพื่อ ปกป้องรักษาอธิปไตยของไทย ให้ยั่งยืนและมั่นคง

๑.๕ อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทยต่อความมั่นคงของชาติในด้านสังคม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ละครโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อความมั่นคงด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ที่มีการปลูกฝังแนวคิด ในเชิงรูปธรรม แต่มีการนำเสนอเนื้อหาของละคร ที่เป็นการปลูกจิตสำนึกที่ดีของประชาชนให้อนุรักษ์ ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน หรือมีการสอดแทรกแนวทางการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ดังนั้นเนื้อหาสาระ ที่เกี่ยวกับปลูกฝังค่านิยมที่

ดีของประชาชน ก็สามารถเสริมสร้างสังคมอันดีและมีผลต่อประเทศชาติที่มั่นคงได้เช่นกัน ตัวอย่าง
ละครเรื่อง ป่านางเสื่อ เป็นละครเกี่ยวกับการรณรงค์ป้องกันการตัดไม้ทำลายป่า เป็นละครที่เสริมสร้าง
จิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประเทศให้ยั่งยืน และต่อต้านการกระทำผิดของนัก
ธุรกิจที่หวังเพียงประโยชน์ส่วนตน

ละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การป้องกันการ
การตัดไม้ทำลายป่า สามารถทำให้ผู้ชมเกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และปลูกฝังให้เกิดการร่วมกัน
ดูแลทรัพยากรป่าไม้ร่วมกัน

จากการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม เกี่ยวกับอิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทย
ที่มีต่อความมั่นคงของชาติ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ว่า ละครโทรทัศน์ไทยมีอิทธิพลต่อความมั่นคง
ของชาติ เนื่องจากละครโทรทัศน์ไทยเป็นเครื่องมือในการเป็นสื่อกลาง ของการถ่ายทอดความรู้
ความเข้าใจ ปลูกฝังค่านิยมและทัศนคติผ่านความบันเทิงที่สอดแทรกในเนื้อสาระที่มีความหลากหลาย
มุ่งส่งเสริมให้เกิดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ผ่านภาพสะท้อนจากละคร
โทรทัศน์ มีการนำเสนอเนื้อหาที่ส่งเสริมความเป็นปึกแผ่นในชาติ สร้างภูมิปัญญาและสร้างภูมิคุ้มกัน
ทางสังคมผ่านละครให้เกิดขึ้นในจิตสำนึกของผู้ชม โดยการซึมซับ นำไปสู่การกระทำตนให้อยู่ใน
ศีลธรรมอันดีงาม รวมถึงกระทำตนอันเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ
ตามลำดับ

๒. การผลิตและการพัฒนาปรับปรุงเนื้อหาละครโทรทัศน์ไทยเพื่อส่งเสริมความมั่นคง ของชาติ

เนื้อหาของละครโทรทัศน์เป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งของละครที่สามารถปลูกฝัง
ค่านิยมที่ดี และสามารถปลูกฝังค่านิยมในเชิงลบที่อาจก่อให้เกิดปัญหาต่อตัวบุคคลและในสังคมได้
เช่นกัน จากการสนทนากลุ่มกับประชาชนเกี่ยวกับลักษณะเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่ส่งเสริม
ความมั่นคงของชาติ ผู้วิจัยสามารถนำเสนอข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มในประเด็น
ต่าง ๆ ได้ดังนี้

๒.๑ การพัฒนาและสร้างสรรค์เนื้อหาของละครเพื่อส่งเสริมความมั่นคงของชาติ

ผู้ผลิตละครควรผลิตละครที่นำเสนอคุณค่าไปสู่ความมั่นคงของชาติ เริ่มที่
จากครอบครัวเป็นอันดับแรก เมื่อครอบครัวของเรารวมกันทำให้สังคมแข็งแรง เริ่มจากจุดเล็ก ๆ ในสังคม
ใช้ศิลปะในการนำเสนอทางอ้อมที่ไม่ใช่การขัดเยียด ซึ่งต้องเริ่มจากการสร้างสรรค์ละครที่ส่งเสริม
ความมั่นคงในสถาบันครอบครัว เมื่อครอบครัวมีภูมิคุ้มกันที่ดี ก็จะนำไปสู่ความมั่นคงของประเทศ
ตามลำดับ

การผลิตละครเพื่อส่งเสริมความมั่นคงของชาติ สามารถนำเสนออัตชีวประวัติ หรือบุคคลตัวอย่างที่เป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม ตัวอย่างในเชิงบวก เชิงสร้างสรรค์ เพื่อเป็นแรงเสริมแรงกระตุ้นให้ผู้ชมได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของเรื่องที่ต้องการนำเสนอ เช่น ต้องการให้ชายไทย หรือเยาวชนไทย สมัครเป็นทหารเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการรักษา และคงไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ โดยผู้ผลิตควรมีการพัฒนาเนื้อหาของละคร ใช้กลวิธีในการนำเสนอ ให้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการปกป้องประเทศ การอุทิศตนในการเป็นวีรของชาติได้ประโยชน์อย่างไร นำเสนอความภาคภูมิใจในเกียรติยศและศักดิ์ศรีของชายชาติทหารเป็นต้น

ควรใช้วิธีการแฝงหรือสอดแทรกเนื้อหาลงในละคร เช่น หากมีการตัดไม้ และการเผาทำลายป่า ทำให้ฝนไม่ตก ทรัพยากรทางธรรมชาติลดลง หรือครอบครัวแตกแยก ขาดการอบรมเลี้ยงดู ทำให้เกิดปัญหาในสังคม เกิดปัญหาเยาวชนคิดสิ่งเสพติด เป็นต้น ซึ่งละครสามารถสอดแทรกเรื่องราวเหล่านี้โดยไม่ให้กระทบต่อแก่นของเรื่อง

ควรนำเสนอเนื้อหาที่สื่อถึงความรักความหวงแหน ห่วงใยในประเทศชาติ วิธีป้องกัน ป้องปรามภัยอันตรายที่จะมาคุกคามประเทศ อาทิ ภัยจากกลุ่มก่อการร้าย ภัยจากยาเสพติด การทุจริตประพฤติมิชอบ รักในสถาบันหลักของชาติเป็นต้น หรืออาจหยิบยกอัตชีวประวัติบุคคลสำคัญที่ทำคุณงามความดีให้แก่ประเทศชาติหรือ พระราชประวัติของพระมหากษัตริย์ในอดีต นำมาสร้างเป็นละครเพื่อปลูกและกระตุ้นจิตสำนึกของคนให้ชาติให้ตระหนักถึงความเป็นปึกแผ่นของชาติ เพื่อให้ประเทศมีความมั่นคง โดยสิ่งสำคัญคือการปลูกฝังผ่านสถาบันครอบครัวเพื่อให้สร้างสำนึกที่ดี ให้เกิดขึ้นตั้งแต่ระดับเยาวชนของชาติ

และควรสร้างละครที่เน้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศ และส่งเสริมด้านการศึกษาโดยปลูกฝังให้เด็กหรือเยาวชนรักและให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเรียน หรือส่งเสริมการกีฬา เพื่อเป็นเครื่องมือในการกล่อมเกลายาวชนและผู้ชมให้เป็นคนดีในสังคม

๒.๒ การลดความรุนแรงหรือความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ไทย

ในปัจจุบันประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน AEC แต่ผู้ผลิตบางค่ายกำลังนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชาติไทย ที่ไทยรบกับพม่า ซึ่งเนื้อหาอาจเสนอการปลุกใจให้คนรักชาติ แต่สถานการณ์ปัจจุบันก็อาจนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่าง ๒ ประเทศก็เป็นได้ และควรมีการนำเสนอในแง่มุมที่แตกต่างกันออกไป เพราะเรื่องเหล่านี้ละเอียดอ่อนอาจทำให้ประเทศอื่น ๆ โดยผู้ผลิตต้องคำนึงถึงสถานการณ์ของสังคม การเมือง และสภาวะแวดล้อมในปัจจุบันด้วยเช่นกัน

ผู้ผลิตละครควรสร้างเนื้อหาที่สามารถลดความขัดแย้งในสังคมได้ ให้ประชาชนมีความรักสามัคคี ป้องคองกัน ควรลดเนื้อหาความรุนแรงลง และเมื่อตัวละครที่แสดงทำผิดต้องมี

บทลงโทษที่ชัดเจน ให้เห็นถึงบาปบุญคุณโทษ ควรมีเนื้อหาที่ปลูกฝังความดี สร้างสรรค์สังคมหรือ การนำเสนออาจสอดแทรกหรือผู้ผลิตควรมีชั้นเชิงในการนำเสนอเนื้อหาที่แฝงอย่างแยบยล

ควรลดความรุนแรงที่อันนำไปสู่พฤติกรรมเลียนแบบที่อาจก่อให้เกิดปัญหาแก่เยาวชนหรือสังคม รวมถึงผู้ชมในฐานะผู้ปกครอง หากมีการใช้ตลกขบขัน มีเหตุและผล สามารถแนะนำ ตัวอย่างที่ปรากฏในละครแก่กับบุตรหลาน ให้ปฏิบัติตนเป็นคนดี ละครก็สามารถก่อให้เกิดคนดี ๆ ขึ้นในสังคมและประเทศชาติ

จากการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม เกี่ยวกับการผลิตและการพัฒนาปรับปรุง เนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยเพื่อส่งเสริมความมั่นคงของชาติ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ว่า ในการสร้างสรรค์เนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทย เพื่อมุ่งหวังให้ประชาชนในชาตินำคุณค่าที่แฝงอยู่ในละคร นำไปพัฒนาตนเอง สังคมและประเทศชาติให้เกิดความมั่นคงและผาสุกได้นั้น องค์การหน่วยงานราชการ ควรเปิดโอกาสให้ละครโทรทัศน์สามารถนำเสนอความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคม ในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อเป็นการป้องกัน และป้องกันสังคม ที่มีใช้เพียงแต่การสะท้อนสังคม แต่นำไปสู่การรับรู้ปัญหา และแนวทางแก้ปัญหา บนพื้นฐานของความถูกต้องทางคุณธรรม และจริยธรรม โดยละครสามารถใช้กลวิธีในการนำเสนอเนื้อหาที่มีใช้การยัดเยียด แต่เป็นการแทรกซึมสาระต่าง ๆ อย่างแยบยลให้ผู้ชมเกิดการซึมซับ เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาตนเองตามลำดับ แล้วนำไปสู่การพัฒนาสังคม และเกิดความมั่นคงในชาติตามมา

๓. การใช้ประโยชน์จากละครโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมความมั่นคงของชาติ

ละครโทรทัศน์ไทยมีกระบวนการสร้างสรรค์และการผลิตที่ต้องผ่านขั้นตอนในการ พินิจพิจารณา ตรวจสอบ และประเมินคุณค่าในหลายขั้นตอน พร้อมกับการไตร่ตรอง คัดสรรค เพื่อ ผลิตผลงานละครที่มีคุณภาพ ก่อนถ่ายทอดออกสู่สายตาผู้ชม เพื่อให้ละครสามารถส่งเสริมคุณค่าและ เกิดคุณประโยชน์ให้แก่ผู้ชมและสังคม ได้อย่างสูงสุด จากการสนทนากลุ่มกับประชาชนเกี่ยวกับการ ใช้ประโยชน์จากละครโทรทัศน์ เพื่อส่งเสริมความมั่นคงของชาติ ผู้วิจัยสามารถนำเสนอข้อมูลจาก การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มในประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

๓.๑ การใช้ประโยชน์จากละครโทรทัศน์เพื่อตนเอง

- ให้นำบาปบุญคุณโทษที่แฝงอยู่ในละครให้ผู้ชมกลับมาย้อนดูตนเอง เพื่อ ยกระดับจิตใจของตนเอง
- ผู้ผลิตในฐานะเป็นสื่อที่สร้างสารผ่านละคร โทรทัศน์ให้ผู้ชมสามารถเกิด แนวคิด มีวิธีแก้ปัญหา แนวทางในการหาทางออกของปัญหา หรือเป็นการสร้างเกราะป้องกันให้กับ ผู้ชม เมื่อผู้ชมเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีในละคร ก็จะสามารถกระตุ้นเตือนผู้ชมไม่ถูกชักจูงไปในสังคมที่ ไม่ดีได้ และผู้ชมเองก็จะสามารถนำประโยชน์ที่ได้จากละครไปพัฒนาตนเอง

- ผู้ผลิตสามารถใช้ประโยชน์จากละครโทรทัศน์ ในการส่งผ่านคุณค่าที่ดีในละคร สอดแทรกทัศนคติที่ดี มุ่งส่งเสริมการทำดี มีจิตใจดี ประพฤติปฏิบัติบนครรลองในสิ่งที่ดีงาม และเมื่อคนดูได้รับการปลูกฝังซ้ำแล้วซ้ำเล่า ก็จะเกิดการซึมซับ และผู้ชมก็จะสามารถนำคุณค่าและประโยชน์ที่แฝงอยู่ในละคร ไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

๓.๒ การใช้ประโยชน์จากละครโทรทัศน์เพื่อครอบครัว

ละครที่น่าเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับ การต่อต้านการปราบปรามยาเสพติด สามารถแทรกซึมและปลูกฝังความคิดของผู้ชม โดยผู้ชมสามารถนำสิ่งที่รับรู้ไปเป็นแนวทางเป็นเกราะป้องกันตนเองไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และเป็นแนวทางในการป้องปรามบุตรหลาน และเยาวชนในสังคมให้ห่างไกลจากยาเสพติด

๓.๓ การใช้ประโยชน์จากละครโทรทัศน์เพื่อสังคมและประเทศชาติ

ผู้ผลิตสามารถมีส่วนในการสร้างสารที่เป็นการปลูกฝังจิตสำนึกของคนดูได้ เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนให้คนดู เกิดการยับยั้งชั่งใจ นำไปสู่การเป็นคนดีของสังคม ยกตัวอย่างเช่น การนำเสนอเรื่องกฎแห่งกรรม ให้ผู้ชมกลัวบาปกรรม แล้วใช้ละครโทรทัศน์เป็นเครื่องมือในการสร้างความมั่นคงให้แก่สังคม และชาติบ้านเมือง

ละครโทรทัศน์ไทยที่มีการส่งเสริมความมั่นคงในชาติ โดยให้ละครเป็นสื่อกลางในการสร้างรากฐานความมั่นคงในชาติ เริ่มจากนำเสนอเนื้อหาให้ประชาชนรับรู้ เข้าใจ การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ ทหารและเกิดความใกล้ชิดระหว่างประชาชนและรัฐของชาติมากยิ่งขึ้น และผู้ชมสามารถเกิดแนวคิดในการสร้างความสามัคคี เข้าใจถึงความสำคัญของความมั่นคงของชาติ

จากการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากละครโทรทัศน์ เพื่อส่งเสริมความมั่นคงของชาติ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ว่า ผู้ผลิตละครโทรทัศน์สามารถใช้ประโยชน์ในการส่งผ่านคุณค่าไปยังผู้ชม ให้เกิดความมั่นคงในชาติ โดยการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างความปรองดอง ความรักความสามัคคีในชาติ กระตุ้นเตือนให้ผู้ชมปฏิบัติตนในกรอบของกฎหมาย และกระทำตนเป็นประโยชน์ต่อสังคมและบ้านเมือง รวมถึงผู้ชมใช้ประโยชน์จากละครโทรทัศน์ เพื่อส่งเสริมความมั่นคงของชาติ โดยการชมละครด้วยการใช้วิจารณญาณและให้คำแนะนำบุตรหลานในการชมละครอย่างถูกต้อง รวมถึงสามารถนำละครมาสะท้อนคุณตน เพื่อยกระดับจิตใจ และกระทำตนอันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม สังคมและประเทศชาติ

ดังนั้น ผู้วิจัยสามารถจึงวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับอิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทยที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติได้ว่า

อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทยที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ สามารถสรุปได้ว่า ละครโทรทัศน์ไทยเป็นเครื่องมือของการเป็นสื่อกลาง ในการนำเสนอเนื้อหาสาระที่มีความหลากหลาย

มุ่งส่งเสริมให้ประชาชนกระทำตนเป็นคนดี โดย อิทธิพลที่แฝงอยู่ในละครโทรทัศน์ไทยอันนำไปสู่ความมั่นคงของชาติได้นั้น เกิดจากการสร้างสรรค์ละครโทรทัศน์ ที่มีเนื้อหาที่มุ่งส่งเสริมให้ประชาชนในชาติ ให้เกิดจิตสำนึกที่ดี มีความรักสามัคคี ประองคอง เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ นำไปสู่การประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดีของสังคม ไม่เบียดเบียน จ้อโกง ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น ซึ่งผู้ผลิตละครสามารถนำเสนอเนื้อหาที่นำไปสู่ความมั่นคงของชาติ โดยสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอที่สอดแทรกหรือผนวกเนื้อหาที่นำไปสู่ความมั่นคงในสังคม และของชาติบ้านเมืองโดยนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องและนำไปสู่ความมั่นคง เช่น การบริหารบ้านเมืองตามหลักธรรมภิบาล การประกอบอาชีพด้วยความสุจริต การกระทำตนเป็นคนดีและทำประโยชน์ให้เกิดแก่สังคม การส่งเสริมความรักและความสามัคคีของคนในชาติ การใช้หลักการและเหตุผลทางวิทยาศาสตร์มาคิดวิเคราะห์ พิจารณา หาข้อสรุปมากกว่าความเชื่อมงายอย่างไร้เหตุผล การใช้เทคโนโลยีบนพื้นฐานของความเข้าใจ การใช้พลังงานอย่างคุ้มค่า การดูแล และใช้ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด เป็นต้น ดังนั้น การสร้างความมั่นคงของชาติผ่านสื่อรายการ ละครโทรทัศน์ได้นั้น ละครจึงต้องมีเนื้อหาสาระที่มุ่งประโยชน์แก่ส่วนรวมและความผาสุกของประเทศ และประชาชนในฐานะผู้ชม สามารถนำคุณค่าที่รับรู้ได้จากละครมาสร้างคุณประโยชน์แก่ส่วนรวม หรือประพฤติตนเป็นคนดีของสังคมจากจุดเล็กๆ แผ่ขยายไปสู่ชุมชน สังคม และเมื่อสังคมเป็นปกติสุข จึงนำไปสู่ความมั่นคงของชาติอย่างยั่งยืน

สรุป

จากการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม เรื่อง อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทย ที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า

ละครโทรทัศน์ไทย มีอิทธิพลต่อผู้ชม โดยเกิดจากการรับชม รับฟัง รับความบันเทิงที่ละครโทรทัศน์ถ่ายทอดให้แก่ผู้ชม ซึ่งเนื้อหาของละครโทรทัศน์มีความหลากหลาย มีแนวละครหลายประเภท เพื่อตอบสนองความบันเทิงแก่ผู้ชม โดยส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต หรือช่วงเวลาของการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมเมือง สังคมชนบท รวมถึงมีเนื้อหาในรูปแบบของสิ่งที่เหนือความเป็นจริง ชวนฝัน จินตนาการ และเนื้อหาเหล่านี้มีการปรุงแต่งเรื่องราว เพื่อเสริมอรรถรสให้แก่ผู้ชม อีกทั้งความบันเทิงที่ผู้ชมได้รับนั้น สามารถทำให้ผู้ชมมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อ สิ่งเร้า เช่น สนุกสนาน เกิดเสียงหัวเราะเพราะความขบขันของตัวละคร รู้สึกดีตื่นเต้น เร้าใจ หดหู่ โมโห เป็นต้น รวมไปถึง เกิดการรับรู้ เข้าใจ จดจำ และนำไปสู่การตีความเนื้อหา คุณค่า ที่แฝงอยู่ในละคร จนสามารถเปลี่ยนทัศนคติ วิธีการ การดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตน ซึ่งคุณค่าที่แฝงอยู่ในละครล้วนแล้วแต่เป็น

การบ่งชี้ให้เห็นถึง การทำดีได้ดี การทำชั่วได้ชั่ว กฎแห่งกรรม ผลของการกระทำ การนำคุณธรรม จริยธรรม หลักตามคำสอนในพระพุทธศาสนา มาสอดแทรกในละคร อันเป็นกระบวนการปลูกจิตสำนึก ผ่านละครโทรทัศน์ อย่างไรก็ตาม ละครโทรทัศน์เปรียบเสมือนดาบสองคม หากผู้ชมรับชมโดยขาด วิจารณ์ญาณ หรือขาดการให้คำแนะนำอย่างถูกต้อง ซึ่งสามารถนำไปสู่พฤติกรรม การเลียนแบบในเชิงลบและไม่ก่อประโยชน์แก่ตนเอง แต่หากผู้ชมนำคุณค่ามาใช้ให้เกิดประโยชน์ ก็สามารถมีอิทธิพล ในเชิงบวก ก็จะสามารถยกระดับจิตใจ พัฒนาตน พัฒนาการความคิด เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ได้ในที่สุด และเมื่อผู้ชม เกิดการพัฒนาสติปัญญา เกิดการตั้งสมณค่านิยมที่ดี ย่อมจะนำไปสู่สังคมที่แข็งแกร่ง เพราะ ประชาชนเป็นรากฐานของประเทศ อันเป็นกลไกในการขับเคลื่อนสังคม จึงนำไปสู่ความมั่นคงของ ประเทศ แต่การขับเคลื่อนประชาชนให้สามารถเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความมั่นคงในชาติได้นั้น ประชาชน ต้องมีความรู้ ความเข้าใจในหลักการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของหลักความรับผิดชอบต่อ ตนเอง สังคม และประเทศชาติ ดังนั้น การสร้างสรรค์ละครโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาในการส่งเสริมความ มั่นคงในประเทศในด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมจิตวิทยา ด้านการทหารด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี พลังงานทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม จึงเป็นสื่อกลางในการปลูกจิตสำนึกใน การส่งผ่านวิถีคิด วิถีปฏิบัติ ผ่านเนื้อหา เพื่อนำไปสู่ความมั่นคงของชาติได้อย่างเป็นรูปธรรม

บทที่ ๕

สรุป และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทย ที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ ๑) เพื่อศึกษาคุณลักษณะเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของประชาชน ๒) เพื่อศึกษาอิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทยที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคคลสำคัญในการผลิตละครโทรทัศน์ คือ ผู้ผลิตละครโทรทัศน์ผู้เขียนบท ผู้กำกับละครโทรทัศน์ ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จำนวน ๑๑ คน และประชากรทั่วไปที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่ม จำนวน ๘ คน และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบสนทนากลุ่ม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์เนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่มีผลต่อพฤติกรรมของประชาชนและความมั่นคงของชาติ โดยผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ ได้ดังนี้

สรุป

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

๑. การศึกษาคุณลักษณะเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของประชาชน พบว่า

ละครโทรทัศน์ไทยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของประชาชนทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ โดยสิ่งที่ปรากฏสู่สายตาของผู้ชม จึงปรากฏคุณลักษณะเนื้อหาที่นำเสนอทั้งด้านมืดและด้านสว่าง แสดงถึงการทำความดีและการทำความชั่ว ทำให้ละครโทรทัศน์ไทยเปรียบเสมือนดาบสองคมที่ก่อให้เกิดคุณประโยชน์และเกิดโทษในเวลาเดียวกัน อีกทั้งยังมีอิทธิพลต่อความคิด ทศนคติ อันนำไปสู่พฤติกรรมที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับวิจารณญาณในการรับชม แต่หากประชาชนนำคุณค่าที่แฝงอยู่ในละครโทรทัศน์มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของตนเอง เพื่อการดำรงอยู่ในสังคม โดยสามารถพัฒนาตน หรือกระตุ้นเตือนสติ ในการปฏิบัติตนบนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรม ก็จะสามารถเกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคมได้

ทั้งนี้ ละครโทรทัศน์ไทยเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงผู้ชมได้ทุกเพศทุกวัย และเนื่องด้วยแนวละครที่มีความหลากหลาย จึงสามารถตอบสนองความบันเทิงและเร้าอารมณ์ความรู้สึกให้ผู้ชม

คล้อยตาม รวมถึงภาพ ภาษา และการแสดงของนักแสดงอันเป็นส่วน ประกอบในการขับเคลื่อนเนื้อหา ของเรื่องให้มีความสมบูรณ์ ทำให้การชมละครของผู้ชมเกิดอรรถรสมากยิ่งขึ้น จึงส่งผลให้ประชาชน เกิดความนิยมชมชอบต่อละครเรื่องนั้น ๆ และเมื่อความชื่นชอบพัฒนาความรู้สึกกลายเป็นการติดตาม งานละครอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ละครแต่ละเรื่องได้รับกระแสการตอบรับที่ดีจากผู้ชม แต่สิ่งที่แฝง อยู่ในละครนั้นล้วนแล้วแต่สอดแทรกเนื้อหาทางด้านมืดและด้านสว่าง หรือสะท้อนเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง กับการกระทำความดีและการกระทำความชั่วปะปนกันไป เพื่อให้ละครสามารถบ่งชี้ถึงสังคมนใน การดำเนินชีวิต ประกอบการสร้างสรรค์ละครโทรทัศน์ ที่เป็นการนำเรื่องราวชีวิตจริงของผู้คนใน สังคม ผนวกกับจินตนาการของผู้ประพันธ์และการเขียนบทละคร จึงทำให้เป็นการปลูกกระแสของ ชีวิตจริงอิงนิยายที่ผู้ชมเสมอเหมือน ได้สวมบทบาทเป็นตัวละครที่ชื่นชอบ เมื่อผู้ชมเกิดความซึมซับ เรื่องราวเนื้อหาจากในละครที่สะท้อนความเป็นตัวตนของคนในสังคม จึงทำให้ผู้ชมเกิดกระแสการ พุดถึงละครเรื่องนั้นๆ และเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมตามแบบอย่างในละคร หากผู้ชมที่ขาดวุฒิ ภาวะและขาดการให้คำแนะนำจากผู้ปกครองหรือผู้ใกล้ชิด ก็สามารถเกิดพฤติกรรมเลียนแบบที่อาจ เป็นภัยต่อตนเองและสังคม แต่หากผู้ชมรับชมด้วยการใช้วิจารณญาณพร้อมกับการซึมซับคุณค่าที่ แฝงอยู่ในละคร ย่อมจะทำให้ผู้ชมสามารถนำความรู้ที่ได้จากเนื้อหาในละคร นำไปเตือนสติ เกิดการ พัฒนาทางสติปัญญาและพฤติกรรมของตนให้ดีขึ้นได้ ดังนั้น เนื้อหาของละครโทรทัศน์จึงมีอิทธิพล ต่อพฤติกรรมของประชาชน ทั้งในทางตรงและทางอ้อม ขึ้นอยู่กับวิจารณญาณความรู้ความเข้าใจใน เนื้อหาขณะรับชม เพราะคุณค่าของละครจะเกิดขึ้นต่อเมื่อ ผู้ชมสามารถเก็บเกี่ยวคติสอนใจ คติธรรม คุณธรรม ที่แฝงอยู่ในเนื้อหา และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตให้เกิดประโยชน์ได้อย่างสูงสุด

๒. เพื่อศึกษาอิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทยที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ พบว่า

ละครโทรทัศน์ไทยมีอิทธิพลต่อความมั่นคงของชาติ เนื่องจากละครโทรทัศน์เป็น เครื่องมือในการเป็นสื่อกลาง ของการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ปลูกฝังค่านิยมและทัศนคติผ่าน ความบันเทิงที่สอดแทรกไปด้วยเนื้อสาระที่มีความหลากหลาย และประชาชนเป็นกลไกสำคัญใน การขับเคลื่อนทางสังคม ให้ดำเนินไปตามครรลอง และยังเป็นแรงผลักดันในการส่งเสริมบทบาททาง สังคมให้มีการเชื่อมโยงกันทั้งระบบ เมื่อมีการสร้างความรู้ ทัศนคติ วิธีคิด และสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม ผ่านละครโทรทัศน์จึงก่อให้เกิดการปลูกจิตสำนึกแก่ผู้ชม โดยการซึมซับ นำไปสู่การกระทำตนให้อยู่ ในศีลธรรมอันดีงาม รวมถึงกระทำตนอันเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ ตามลำดับ

ทั้งนี้ ละครโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อความมั่นคงของชาติ เนื่องด้วยพฤติกรรมของประชาชน มีความเกี่ยวข้องต่อสังคมในวงกว้าง และแผ่ขยายไปสู่ระดับประเทศ เพราะประชาชนเป็นผู้ขับเคลื่อน ทางสังคม ให้ดำเนินไปตามครรลอง และยังเป็นแรงผลักดันในการส่งเสริมบทบาททางสังคมให้มีการ

เชื่อมโยงกันทั้งระบบ ทั้งนี้ ละครโทรทัศน์ยังเป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อประชาชน และเป็นรายการโทรทัศน์ที่ประชาชนรับชมมากที่สุด จนกลายเป็นวัฒนธรรมและเป็นค่านิยมของการเสพสื่อบันเทิง อีกทั้งประชาชนทุกเพศทุกวัย ล้วนแล้วแต่เข้าถึงละครได้โดยง่าย จนละครโทรทัศน์เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของผู้ชม และเป็นกิจกรรมที่ทำร่วมกันภายในครอบครัว เมื่อละครโทรทัศน์มีการนำเสนอเนื้อหาเรื่องราวผ่านการแสดงจึงทำให้ประชาชนซึมซับละครโทรทัศน์ได้โดยง่าย แต่หากประชาชนสามารถรับชม รับรู้ รับฟังแล้วนำคุณค่าที่แฝงอยู่ในละครมาเป็นข้อคิดสติเตือนใจในการดำเนินชีวิต ก็จะสามารถปฏิบัติตนในสังคมได้อย่างปกติสุข เกิดคุณค่าต่อส่วนรวม สังคม และประเทศชาติตามลำดับ แต่หากประชาชนรับชมละครโทรทัศน์เพียงเพื่อความบันเทิง แต่มิได้นำละครมาสะท้อนตนเองหรือมองข้ามคุณค่าที่อยู่ในละคร การรับชมดังกล่าวก็ไม่อาจเกิดคุณประโยชน์หรือมีอิทธิพลในเชิงบวกต่อตนเองและสังคมได้เช่นกัน และสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ เป้าหมายของละครโทรทัศน์ไทยเพื่อให้มีอิทธิพลต่อความมั่นคงของชาติ โดยเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมได้นั้น ต้องเริ่มจากการผลิตรายการละครโทรทัศน์ที่ควรสร้างสรรค์และมุ่งเน้นเนื้อหาที่แฝงด้วยคุณค่าทางจิตใจ ส่งเสริมให้ประชาชนในประเทศมีความรักสามัคคี สามารถประพฤติตนตามครรลองของสังคมวัฒนธรรม จริยธรรม ความดีงาม ส่งเสริมการประกอบอาชีพอย่างสุจริต พร้อมกระตุ้นเตือนการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน และมีการใช้ทรัพยากรในชาติให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยสามารถเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เพื่อเป็นแนวทางต่อองค์กรหน่วยงานภาครัฐและเอกชนรวมถึง สถานีโทรทัศน์และผู้ผลิตรายการละครโทรทัศน์ อันนำไปสู่การส่งเสริมและสร้างสรรค์การผลิตละครโทรทัศน์ไทยที่ส่งผลต่อความมั่นคงของชาติ ดังนี้

๑. หน่วยงานภาครัฐ กรม กระทรวง สถาบัน สามารถมีส่วนส่งเสริม สนับสนุน หรือร่วมระดมทุน ทรัพยากร หรือแนวคิดในการร่วมกันจัดทำละครที่มีเนื้อหาในการส่งเสริมความมั่นคงของชาติในด้านต่าง ๆ เช่น ส่งเสริมความมั่นคงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการผลิตละครที่มีเนื้อหาในการอนุรักษ์หรือธรมรงค์ ปลูกฝังจิตสำนึกแก่ประชาชนให้มีความรักและหวงแหน พร้อมกับมีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในชาติให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด เป็นต้น

๒. สถานีโทรทัศน์ ควรกำหนดนโยบายหรือการสนับสนุนส่งเสริมบริษัทผู้ผลิตรายการละครโทรทัศน์ให้สร้างสรรค์ผลงานละครที่มีเนื้อหาหรือแฝงสาระความรู้ข้อคิดคติเตือนใจในการประพฤติปฏิบัติตนอันนำไปสู่ความมั่นคงของชาติในบริบทต่างๆ ซึ่งอาจมีการวางแผนร่วมกันกับผู้ผลิตให้มีการสอดแทรกเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องต่อความมั่นคงของชาติ ทั้งนี้ สถานีควรมีการระบุ

เป้าประสงค์ของการสร้างรากฐานการผลิตสื่อ เพื่อเป็นเครื่องมือกระตุ้นเตือนให้ผู้ชมหรือประชาชนในสังคมเกิดความรัก สามัคคีในประเทศชาติ เพื่อเป็นการแสดงเจตนารมณ์ที่ต้องการเสนอคุณค่าแก่สังคมและประเทศชาติ รวมถึงผู้ผลิตสามารถผลิตละครฟอร์มยักษ์ ปีละ ๑ ครั้งของแต่ละสถานี โดยออกอากาศในห้วงเวลาที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นละครที่มีการระดมทุน สรรพกำลังของศิลปิน และบุคลากรสำคัญในการผลิตงานละครโทรทัศน์ เพื่อสร้างสรรค์ละครที่มีสาระ ความรู้ วิถีคิด ทัศนคติ ปมปัญหาและวิธีการแก้ปัญหา อันผูกเรื่องราวให้เข้าสู่แก่นเรื่องที่เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติในด้านในด้านหนึ่ง หรือ มุ่งความมั่นคงของชาติในหลาย ๆ ด้าน หรือผนวกเนื้อหาที่ต้องการสอดแทรกให้อยู่ในแก่นเรื่องเดียวกัน เพื่อยกระดับจิตใจของผู้ชม พร้อมกับพัฒนาสติปัญญา ไปจนถึงการกระทำอันนำไปสู่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

๓. ผู้ผลิตรายการละครโทรทัศน์และบุคลากรที่มีบทบาทหน้าที่ในการผลิตควรมีการวางแผนคัดสรรคับทประพันธ์และเนื้อหา รวมถึงสร้างสรรค์บทละครโทรทัศน์ที่แฝงด้วยคุณประโยชน์ต่อสังคมในแง่มุมต่างๆ ที่เป็นการส่งเสริมความมั่นคงในชาติ แล้วทำการพิจารณาตรวจสอบ รวมถึงลดทอนเนื้อหาของละครที่อาจนำไปสู่อิทธิพลหรือพฤติกรรมเลียนแบบในเชิงลบ แล้วทำการเสริมสร้างพร้อมกับแฝงคุณค่าในเนื้อหาของละครให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ชมมากที่สุด

๔. ประชาชนในฐานะผู้ชม ควรใช้วิจารณญาณในการรับชมหรือให้คำแนะนำแก่เด็กและเยาวชน หรือบุคคลใกล้ชิด เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบที่อาจก่อให้เกิดปัญหาต่อบุคคลหรือสังคม และควรนำคติข้อคิดที่แฝงอยู่ในคุณค่าของละครโทรทัศน์มาเตือนสติหรือกระตุ้นเตือนต่อตนเอง ให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุข เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

๕. องค์กรหรือหน่วยงานทางภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ควรมีการประสานความร่วมมือ ด้วยการระดมสรรพกำลังโดยแสวงหาทางเลือกของการผลิตละครโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาในการส่งเสริมความมั่นคงของชาติในทุกๆ ด้าน ซึ่งอาจเป็นการผลิตเพื่อการถ่ายทอดในวันพิเศษ เพื่อสร้างเสริมความสามัคคีให้เกิดขึ้นกับคนในชาติ ทุกภูมิภาค พร้อมทั้งส่งเสริมความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์อย่างยั่งยืน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

กาญจนา แก้วเทพ. มิติด้าน “อุดมการณ์” ในละครโทรทัศน์. กรุงเทพฯ : มูลนิธิภูมิปัญญา, ๒๕๓๕.

กาญจนา แก้วเทพ. สื่อสารมวลชนทฤษฎีและแนวทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ :

ภาพพิมพ์, ๒๕๔๓.

คณะนักศึกษามหาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๕. ยุทธศาสตร์ชาติ พุทธศักราช

๒๕๕๗-๒๕๖๑. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.), ๒๕๕๕.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี,
๒๕๕๕.

โครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาพของสังคม (Media Monitor). รายงานผลการศึกษารอบ

ที่ ๓๘ ของละครไทยปี ๒๕๕๑. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริม
สุขภาพ, ๒๕๕๑.

เจษฎา มีบุญดี. ความมั่นคงแห่งชาติ : การสร้างชาติไทยให้ยั่งยืน. กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, ๒๕๕๓.

ชยพล สุทธิโยธิน และสันติ เกษมสิริทัศน์. การสร้างสรรค์ละครโทรทัศน์. นนทบุรี : มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมราช, ๒๕๔๘.

ปณิธาน หล่อเลิศวิทย์. นิยามศัพท์ส่งเสริมสุขภาพ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยระบบ

สาธารณสุข, ๒๕๔๑.

ปนัดดา ธนสถิต. ละครโทรทัศน์ไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๑.

ไพบุลย์ เทวรักษ์. จิตวิทยา : ศึกษาพฤติกรรมภายนอกและภายใน. กรุงเทพฯ : เอส.ดี. เพรส,

๒๕๓๗.

ศิริชัย พงษ์วิชัย. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์. พิมพ์ครั้งที่ ๑๗. กรุงเทพฯ :

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน. กรุงเทพฯ : อักษรภาพพิมพ์, ๒๕๔๓.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์. สื่อสารมวลชนเบื้องต้น : สื่อมวลชน วัฒนธรรมและสังคม. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๗.

วารสาร หนังสือพิมพ์

ธรรณูธร ปัญญาโสภณ. “ละครโทรทัศน์เพื่อเยาวชนกับการพัฒนาสังคมไทย”, วารสารนักบริหาร. ปีที่ ๓๑ (๔), ๒๕๕๔. หน้า ๑๕.

ภัทราวดี ธีเลอร์. “บาปบุญที่สะท้อนผ่านละครไทย”, วารสารนักบริหาร. ปีที่ ๓๓ (๓), กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๖. หน้า ๕๕.

สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล. “ทางสองแพร่ง เรดติ้งโทรทัศน์ไทย ผลประโยชน์เพื่อเด็ก หรือกลุ่มทุน”, มติชนรายวัน. ปีที่ ๓๐ (๑๐๗๑๕), ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๐. หน้า ๗.

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารวิจัย

กาญจนา โชคเหรียญสุขชัย. “จิตลักษณะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการเลือกรับรู้หรือตีความละครโทรทัศน์ของเยาวชนไทย”. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์, คณะนิเทศศาสตร์, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, ๒๕๕๐.

จิตรลดา ดิษยนันท์. “กลยุทธ์ในการผลิตรายการละครโทรทัศน์ของ บริษัท กันตนา วิดีโอโปรดักชั่นจำกัด”. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการสื่อสารมวลชน, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

ณาดา วิทยาพันธ์ประชา. “ผลของละครเพื่อสังคมไทยในการพัฒนาศีลธรรมเยาวชน”. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขานิเทศศาสตร์พัฒนาการ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

ดวงอมร พิทักษ์ธรรม. “การเลียนแบบละครโทรทัศน์ ของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร”. การค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๐.

ธีรศานต์ สาคร. “องค์ประกอบละครโทรทัศน์ประเภทส่งเสริมสถาบันครอบครัวตามความต้องการ
ของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่”. ปัญหาพิเศษศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขา
นิเทศศาสตร์, มหาวิทยาลัยแม่โจ้, ๒๕๕๔.

นท พูนไชยศรี. “การบริหารจัดการการผลิตละครโทรทัศน์ของบริษัท กันตนา มูฟวี่ ทาวน์
(๒๐๐๒) จำกัด และบริษัท มุมใหม่ จำกัด”. โครงการวิชาชีพนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
สาขานิเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

นภาพร ธนะนุทรัพย์. “อิทธิพลของสื่อละครทางโทรทัศน์ต่อพฤติกรรมด้านจริยธรรม”.
มหาวิทยาลัทยมหิดล. สารนิพนธ์วารสารศาสตรบัณฑิต, สาขาวิชาสื่อสารมวลชน,
มหาวิทยาลัทยมหิดล, ๒๕๕๑.

นันทสิทธิ์ แก้วทิพยเนตร. “พฤติกรรมการรับชมละครโทรทัศน์ ของนักศึกษาศาสนาบัณฑิตศึกษา
วิทยาเขตชลบุรี”. ปริญญานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการ
นันทนาการ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๕.

นิกมจิตร มโนธรรม. “การทำงานของบุคลากรด้านการจัดรายการยูทูปเบิกของสถานีวิทยุโทรทัศน์
ไทยทีวีสีช่อง 4 บางขุนพรหม”. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาสื่อสารมวลชน,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

นิตยาวิดี วัชโรบล. อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทยที่มีผลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวใน
ประเทศไทย”. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
๒๕๕๓.

นุชรี ตันตวิจิตร. “การรับรู้ประโยชน์จากละครโทรทัศน์ของผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร”.
วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต” สาขานิเทศศาสตร์” จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
๒๕๓๖.

บงกช สุทัศน์ ณ อยุธยา. “การจัดการศึกษากับความมั่นคงแห่งชาติ วิเคราะห์โรงเรียนชาวไทยภูเขา
นพค. ๓๒ (ภาคเหนือ) กับโรงเรียนปอเนาะ (ภาคใต้)”. รายงานการวิจัย, คณะรัฐศาสตร์,
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๑.

บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ. “พฤติกรรมการเปิดรับและความต้องการของเด็กที่มีต่อรายการโทรทัศน์”.
งานวิจัยภาควิชาการประชาสัมพันธ์, คณะนิเทศศาสตร์, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต,
๒๕๕๒.

พิเชษฐ ทองศรีนุ่น. “ไทยมุสลิมกับความมั่นคงแห่งชาติ : ศึกษากรณีชาวไทยมุสลิมในอำเภอรามัน
จังหวัดยะลา”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๖.

พระอภัย อภิชาโต. “การศึกษาหลักธรรมสำหรับพัฒนาพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคมปัจจุบัน”.

วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

พัชรกรรณ์ ไชยวัฒน์. “การศึกษาความเป็นบันเทิงไทยผ่านอุตสาหกรรมละครโทรทัศน์”.

การค้นคว้าอิสระนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขานิเทศศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,
๒๕๕๕.

เพาวิภา ภมรสติธย์. “ความสัมพันธ์ระหว่างละครโทรทัศน์กับสังคมไทย”. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
๒๕๒๘.

วรภรณ์ ศรีกาญจนเพริศ. “การถ่ายทอดความหมายความฉลาดทางอารมณ์ในละครโทรทัศน์
หลังข่าว”. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔.

ศศิณี ยาวิชัย. “การวิเคราะห์เนื้อหาความรุนแรงต่อสตรีที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ไทย”.

การค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสื่อสารศึกษา,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๔.

สรรัตน์ จีรบวรวิสุทธิ. “พัฒนาการและสุนทรียทัศน์ในการสร้างสรรค์บทละครโทรทัศน์ไทย”.

วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสื่อสารการแสดง, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

สาวิตรี กำแพงพันธ์. “บทบาทของละครโทรทัศน์แนวเบาสมองเพื่อการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดี

ในครอบครัว”. นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิเทศศาสตรพัฒนาการ,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

สิริโยธยา ณ นคร. “ละครโทรทัศน์ที่มีผลต่อพฤติกรรมเลียนแบบ ของสตรีวัยทำงาน”. การค้นคว้า

อิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
๒๕๕๐.

สุภาพันท์ บุญนาค. “พฤติกรรมการเปิดรับ การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจจากการชมละคร

โทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำของเด็กในจังหวัดเชียงใหม่”. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์
มหาบัณฑิต, สาขาสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๖.

สัมภาษณ์

ธำรงค์ดี วงษ์สุวรรณชัย, ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ดาวเทียม มิราเคิล แซนแนล. สัมภาษณ์. ๑๗

พฤษภาคม ๒๕๕๗.

พรสุดา ฮาวานี่ ต่ายเนาวิคัง, ผู้ผลิตละครโทรทัศน์. สัมภาษณ์. ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๗.

มารุต สาโรวิท, ผู้ผลิตละครโทรทัศน์. สัมภาษณ์. ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗.

มณีรัตน์ ประสงค์สันติ, ผู้ผลิตละครโทรทัศน์. สัมภาษณ์. ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๗.

ยิ่งยศ ปัญญา, ผู้เขียนบทละครโทรทัศน์. สัมภาษณ์. ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗.

ลลิตา ฉันทศาสตร์โกศล, ผู้เขียนบทละครโทรทัศน์. สัมภาษณ์. ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗.

สุภัฒจิต สุวรรณนพ, ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7. สัมภาษณ์. ๒๐ พฤษภาคม

๒๕๕๗.

อนูวัฒน์ ถนอมรอด, ผู้กำกับละครโทรทัศน์. สัมภาษณ์. ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๗.

อินทนนท์ รัตนกาญจน์, ผู้กำกับละครโทรทัศน์. สัมภาษณ์. ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗.

เอกภพ ตันหยงมาศกุล, ผู้กำกับละครโทรทัศน์. สัมภาษณ์. ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗.

เอื้องอรุณ สมิตสุวรรณ, ผู้เขียนบทละครโทรทัศน์. สัมภาษณ์. ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗.

สนทนากลุ่ม

กาญจนา ภูธง, พนักงานบริษัท. สนทนากลุ่ม. ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗.

จุลศักดิ์ หาญคุณะเศรษฐ์, ธุรกิจส่วนตัว. สนทนากลุ่ม. ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗.

ณัฐวรรณ เจริญศุภผล, รัฐบาลการครู. สนทนากลุ่ม. ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗.

ชนาฤทธิ รอดทัศนาศนา, นักศึกษา. สนทนากลุ่ม. ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗.

นรวิวัฒน์ บุญจรัส, พนักงานบริษัท. สนทนากลุ่ม. ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗.

ปิยนุช เทพสว่างค์, ธุรกิจส่วนตัว. สนทนากลุ่ม. ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗.

ราณี เพ็ชรหลิม, รัฐบาลการทหาร. สนทนากลุ่ม. ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗.

ศิริพร เขียวสีม่วง, พนักงานบริษัท. สนทนากลุ่ม. ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗.

เอกสารที่ไม่ตีพิมพ์

นภกรณ อัจฉริยะกุล และพิไลวรรณ ปุกหุด. “การผลิตรายการละครโทรทัศน์”. เอกสารการสอน
ชุดวิชาการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์หน่วยที่ ๘-๑๕ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชิวราช.
๒๕๓๕.

วิชัย ชูเชิด. “ความมั่นคงศึกษา (Security Studies)”. เอกสารประกอบการศึกษาวิชาความมั่นคง
ศึกษา (Security Studies) โรงเรียนเสนาธิการทหารบก. ๒๕๔๗.

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. “คู่มือใช้เป็นแนวทางในการศึกษาตามหลักสูตรของ วิทยาลัย
ป้องกันราชอาณาจักร”. เอกสาร วปอ. หมายเลข ๐๐๘. ๒๕๕๖.

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. “แนวทางในการศึกษาตามหลักสูตร ของ วิทยาลัยป้องกัน
ราชอาณาจักรหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) และ หลักสูตรการป้องกัน
ราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน (ปรอ.) ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๓ –
๒๕๕๔”. เอกสาร วปอ. หมายเลข ๐๐๘ คู่มือเรื่องความมั่นคงแห่งชาติ. ๒๕๕๔.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ชรณธร ปัญญาโสภณ. “ละครโทรทัศน์เพื่อเยาวชนกับการพัฒนาสังคมไทย”. (ออนไลน์). เข้าถึง
ได้จาก : http://www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive_journal/oct_dec_11/pdf/aw03.pdf, ๒๕๕๔.

ธีรโชติ เกิดแก้ว. “มายาภาพในละครทีวีกับปัญหาสังคม”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.academic.hcu.ac.th/forum/board_posts.asp?FID=146&UID, ๒๕๕๕.

แนวหน้า. “บทบาทสื่อ ในการยุติความรุนแรงต่อผู้หญิงและเด็ก”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
<http://www.naewna.com/lady/columnist/6103>, ๒๕๕๖.

บ้านเมือง. “ไอเดียสุดเจ๋ง นำไม้ไผ่มาประดิษฐ์เป็นไม้ตะพดเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านใช้
ออกกำลังกาย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.banmuang.co.th>, ๒๕๕๕.

ปรเมศร์ กลิ่นหอม. “พฤติกรรมมนุษย์”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://hbdkru.blogspot.com/2009/12/3.html>, ๒๕๕๑.

ประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ. “บทบาทสื่อในการยุติความรุนแรงต่อผู้หญิงและเด็ก”. (ออนไลน์).
เข้าถึงได้จาก : <http://www.naewna.com/lady/columnist/6103>, ๒๕๕๖.

- ปีทมา ผาดจันท์ก. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมนุษย์”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
<http://courseware.nmutl.ac.th/courses/44/unit1102.htm>, ๒๕๕๒.
- พัชรพร มาตย์วิเศษ. “พฤติกรรมมนุษย์”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.l3nr.org/posts/203344>, ๒๕๕๒.
- พัฒน์ สุจันง. “แนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.gotoknow.org/posts/273959>, ๒๕๕๓.
- ภาณุวัฒน์ ศิวะสกุลราช. “แนวคิดพื้นฐานพฤติกรรมมนุษย์”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
<http://www.geh2001.ssru.ac.th>, ๒๕๕๑.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. “พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
<http://www.oknation.net/blog/lrukk/2007/07/14/entry-1>, ๒๕๕๐.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. “การจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ไทย”. (ออนไลน์).
เข้าถึงได้จาก : <http://th.wikipedia.org/wiki/>, ๒๕๕๗.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. “ละครโทรทัศน์ไทย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://th.wikipedia.org/wiki/>, ๒๕๕๖.
- เสรี วงศ์มณฑา. “ผลกระทบจากละครโทรทัศน์ต่อสังคม”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
<http://kmofca.wordpress.com>, ๒๕๕๖.
- อนุชา ม่วงใหญ่. “สื่อมวลชน : อิทธิพลต่อการฆ่าตัวตาย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
<http://www.healthcarethai.com>, ม.ป.ป.
- Bugaboo. “หน้ากานางเสื่อ”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.bugaboo.tv>, ๒๕๕๕.
- Doeiit. “ละครลูกผู้ชายไม้ตะพด”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://doeiit.blogspot.com/2012/04/22.html>, ๒๕๕๕.
- Matichon online. “ฉากพระเอกข่มขืนนางเอก จุดชนวนเกิดคดีอาชญากรรม”. (ออนไลน์). เข้าถึง
ได้จาก: http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1265289118&grpId=00&catid, ๒๕๕๓.
- Showwallpaper.com. “ปานางเสื่อ”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.showwallpaper.com>,
๒๕๕๕.
- Thai.alibaba.com. “ตะพดกล้องส่องทางไกลสำหรับเด็ก”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://thai.alibaba.com/product-tp-img/-146477893.html>, ๒๕๕๕.
- Ohomylife.com. “ท่องเที่ยวภาคกลาง”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.ohomylife.com/travel/Center_saraburi_PhraPhutthabat.php, ๒๕๕๕.

ภาษาอังกฤษ

Geraldine Brain Siks. Drama with Children. New York : Harper & Row, 1983.

Irish, Marian D. and Elke, Frant. Introduction to Comparative Politics Thirteen Nation – States. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall Inc, 1978.

Ivan Cury. Directing & Producing for Television: A Format Approach. Woburn, MA : Focal Press, 1998.

Zimbardo, Philip G. Psychology And Life. New York USA : Publishers Inc, 1992.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- แบบสัมภาษณ์
- แบบสนทนากลุ่ม

แบบการสัมภาษณ์

เรื่อง อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทย ที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ

การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant Interview) ประกอบด้วย

๑. ผู้ผลิตละครโทรทัศน์	จำนวน ๓ คน
๒. ผู้เขียนบท	จำนวน ๓ คน
๓. ผู้กำกับละครโทรทัศน์	จำนวน ๓ คน
๔. ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์	จำนวน ๒ คน

แนวคำถามในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

๑. เนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของประชาชน
  - ๑.๑ ความคิดเห็นต่อลักษณะเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่ผ่านมา
  - ๑.๒ ละครโทรทัศน์ไทยมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของประชาชนและสังคมอย่างไร
  - ๑.๓ ละครโทรทัศน์สามารถมีส่วนสร้างเสริมพฤติกรรมที่ดีแก่ประชาชนในสังคมอย่างไร
๒. อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทย ที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ
  - ๒.๑ ละครโทรทัศน์ไทย มีอิทธิพลต่อความมั่นคงของชาติในด้านใดบ้าง (ด้านการเมือง, ด้านเศรษฐกิจ, ด้านสังคมจิตวิทยา, ด้านการทหาร, ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม)
  - ๒.๒ การผลิตละครโทรทัศน์ไทยเพื่อส่งเสริมความมั่นคงของชาติ ควรมีเนื้อหาของละครโทรทัศน์ในลักษณะใด
  - ๒.๓ การใช้ประโยชน์จากละครโทรทัศน์ในการเป็นสื่อกลาง เพื่อส่งเสริมความมั่นคงของชาติได้ด้วยวิธีการใดบ้าง

แบบการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เรื่อง อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทย ที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ

ข้อคำถามใช้สำหรับการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นการจัดกิจกรรมการสนทนากลุ่มเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อของละครโทรทัศน์ไทยที่มีผลต่อพฤติกรรมของประชาชนอันส่งผลต่อความมั่นคงของชาติ ประกอบด้วย ประชาชนทั่วไปจำนวน ๘ คน

แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม

๑. คุณลักษณะเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของประชาชน

๑.๑ ความคิดเห็นต่อลักษณะเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่ผ่านมา

๑.๒ ละครโทรทัศน์ไทยมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของประชาชนและสังคมอย่างไร

๑.๓ ละครโทรทัศน์สามารถมีส่วนสร้างเสริมพฤติกรรมที่ดีแก่ประชาชนในสังคม

อย่างไร

๒. อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทย ที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ

๒.๑ ละครโทรทัศน์ไทย มีอิทธิพลต่อความมั่นคงของชาติในด้านใดบ้าง

(ด้านการเมือง, ด้านเศรษฐกิจ, ด้านสังคมจิตวิทยา, ด้านการทหาร, ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม)

๒.๒ เพื่อเป็นการส่งเสริมความมั่นคงของชาติ ท่านคิดว่า ละครโทรทัศน์ไทยควรมีการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใด

๒.๓ คุณค่าที่แฝงอยู่ในละครโทรทัศน์สามารถนำไปสู่การปฏิบัติตนหรือใช้ประโยชน์เพื่อให้เกิดความมั่นคงของครอบครัว สังคม และประเทศชาติได้อย่างไรและด้วยวิธีการใดบ้าง

ภาคผนวก ข การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

- **รายนามผู้เชี่ยวชาญ**
- **แบบประเมินความสอดคล้องสำหรับผู้เชี่ยวชาญ**
- **ผลการประเมินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ**

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

๑. ผศ.ปนัดดา ธนสถิต ตำแหน่งอธิการบดีสถาบันกันตนา
๒. พันเอกหญิง มุกดา ซื่อมาก อาจารย์ที่ปรึกษาประจำวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

แบบประเมินความสอดคล้องสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

การตรวจสอบคุณภาพของแบบการสัมภาษณ์ และแบบสนทนากลุ่ม เรื่อง อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทย ที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ ด้วยการหาคุณภาพด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๒ ท่าน แสดงการแปรผลในการประเมินความสอดคล้อง ดังนี้

สอดคล้อง (เห็นด้วย)	กำหนดคะแนนเป็น	+ ๑
ไม่แน่ใจ	กำหนดคะแนนเป็น	๐
ไม่สอดคล้อง (ไม่เห็นด้วย)	กำหนดคะแนนเป็น	- ๑

สำหรับการแปลความของค่า IOC ที่คำนวณได้ มีค่าความสอดคล้องที่ยอมรับได้ ต้องมีค่า IOC หรือ ค่าความสอดคล้องที่ยอมรับได้ ๐.๕๐ ขึ้นไป

$$\text{สูตรการคำนวณ ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC} = \frac{\sum R}{N} \quad (\text{ศิริชัย พงษ์วิชัย, ๒๕๕๐ : ๑๔๒})$$

เมื่อ IOC	=	ดัชนีความสอดคล้อง
$\sum R$	=	ผลรวมของการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ
N	=	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

แบบประเมินความสอดคล้องสำหรับผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

๑. แบบประเมินความสอดคล้องของแบบการสัมภาษณ์ เรื่อง อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทย ที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ
๒. แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสนทนากลุ่ม เรื่อง อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทยที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ

๑. แบบประเมินความสอดคล้องของแบบการสัมภาษณ์ เรื่อง อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทย ที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิดเห็นของการพิจารณาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบการสัมภาษณ์ เรื่อง อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทย ที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ ตามเกณฑ์ที่กำหนดดังนี้

- +๑ หมายถึง สอดคล้อง (เห็นด้วย)
- ๐ หมายถึง ไม่แน่ใจ
- ๑ หมายถึง ไม่สอดคล้อง (ไม่เห็นด้วย)

รายการประเมิน แบบการสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		
	+๑	๐	-๑
๑. ความคิดเห็นต่อลักษณะเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่ผ่านมา			
๒. ละครโทรทัศน์ไทยมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของประชาชนและสังคมอย่างไร			
๓. ละครโทรทัศน์สามารถมีส่วนสร้างเสริมพฤติกรรมที่ดีแก่ประชาชนในสังคมอย่างไร			
๔. ละครโทรทัศน์ไทย มีอิทธิพลต่อความมั่นคงของชาติในด้านใดบ้าง (ด้านการเมือง, ด้านเศรษฐกิจ, ด้านสังคมจิตวิทยา, ด้านการทหาร, ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)			
๕. การผลิตละครโทรทัศน์ไทยเพื่อส่งเสริมความมั่นคงของชาติ ควร มีเนื้อหาของละครโทรทัศน์ในลักษณะใด			
๖. การใช้ประโยชน์จากละครโทรทัศน์ในการเป็นสื่อกลาง เพื่อส่งเสริมความมั่นคงของชาติได้ด้วยวิธีการใดบ้าง			
รวม			
ค่า IOC เฉลี่ย			

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน
(.....)

๒. แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสนทนากลุ่ม เรื่อง อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทย ที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิดเห็นของการพิจารณาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสนทนากลุ่ม เรื่อง อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทย ที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ ตามเกณฑ์ที่กำหนดดังนี้

- + ๑ หมายถึง สอดคล้อง (เห็นด้วย)
- ๐ หมายถึง ไม่แน่ใจ
- ๑ หมายถึง ไม่สอดคล้อง (ไม่เห็นด้วย)

รายการประเมิน แบบสนทนากลุ่ม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		
	+๑	๐	-๑
๑. ความคิดเห็นต่อลักษณะเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่ผ่านมา			
๒. ละครโทรทัศน์ไทยมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของประชาชนและสังคมอย่างไร			
๓. ละครโทรทัศน์สามารถมีส่วนสร้างเสริมพฤติกรรมที่ดีแก่ประชาชนในสังคมอย่างไร			
๔. ละครโทรทัศน์ไทย มีอิทธิพลต่อความมั่นคงของชาติในด้านใดบ้าง (ด้านการเมือง, ด้านเศรษฐกิจ, ด้านสังคมจิตวิทยา, ด้านการทหาร,ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี พลังงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)			
๕. เพื่อเป็นการส่งเสริมความมั่นคงของชาติ ท่านคิดว่า ละครโทรทัศน์ไทยควรมีการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใด			
๖. คุณค่าที่แฝงอยู่ในละครโทรทัศน์สามารถนำไปสู่การปฏิบัติตนหรือใช้ประโยชน์เพื่อให้เกิดความมั่นคงของครอบครัว สังคม และประเทศชาติได้อย่างไรและด้วยวิธีการใดบ้าง			
รวม			
ค่า IOC เฉลี่ย			

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน
(.....)

ผลการประเมินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ

๑. แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของ แบบการสัมภาษณ์ เรื่อง อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทย ที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ จำนวน ๒ ฉบับ แสดงดังตารางที่ ๑ ดังนี้

ตารางที่ ๑ แสดงผลการประเมินความสอดคล้อง (IOC) ของแบบการสัมภาษณ์ เรื่อง อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทย ที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ

คำถามในการสัมภาษณ์	ผู้เชี่ยวชาญ		ΣR	IOC	แปลความหมาย
	ท่านที่ ๑	ท่านที่ ๒			
๑. ความคิดเห็นต่อลักษณะเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่ผ่านมา	๑.๐๐	๑.๐๐	๒.๐๐	๑.๐๐	สอดคล้อง
๒. ละครโทรทัศน์ไทยมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของประชาชนและสังคมอย่างไร	๑.๐๐	๑.๐๐	๒.๐๐	๑.๐๐	สอดคล้อง
๓. ละครโทรทัศน์สามารถมีส่วนสร้างเสริมพฤติกรรมที่ดีแก่ประชาชนในสังคมอย่างไร	๑.๐๐	๑.๐๐	๒.๐๐	๑.๐๐	สอดคล้อง
๔. ละครโทรทัศน์ไทย มีอิทธิพลต่อความมั่นคงของชาติในด้านใดบ้าง (ด้านการเมือง, ด้านเศรษฐกิจ, ด้านสังคมจิตวิทยา, ด้านการทหาร, ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม)	๑.๐๐	๑.๐๐	๒.๐๐	๑.๐๐	สอดคล้อง
๕. ท่านคิดว่า การผลิตละครโทรทัศน์ไทย เพื่อส่งเสริมความมั่นคงของชาติ ควรมีเนื้อหาของละครโทรทัศน์ในลักษณะใด	๑.๐๐	๑.๐๐	๒.๐๐	๑.๐๐	สอดคล้อง
๖. การใช้ประโยชน์จากละครโทรทัศน์ในการเป็นสื่อกลาง เพื่อส่งเสริมความมั่นคงของชาติได้ด้วยวิธีการใดบ้าง	๑.๐๐	๑.๐๐	๒.๐๐	๑.๐๐	สอดคล้อง
รวม	๖.๐๐	๖.๐๐	๑๒.๐๐	๖.๐๐	สอดคล้อง
ค่า IOC เฉลี่ย	๑.๐๐	๑.๐๐	๒.๐๐	๑.๐๐	

จากตารางที่ ๑ พบว่า ผลการประเมินความสอดคล้อง (IOC) ของ แบบการสัมภาษณ์ เรื่อง อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทย ที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ จำนวน ๒ ฉบับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยรวมอยู่ที่ ๖.๐๐ และเมื่อพิจารณา ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแต่ละข้อคำถาม มีค่า ๑.๐๐ สามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้

๒. แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของ แบบสนทนากลุ่ม เรื่อง อิทธิพลของ ละครโทรทัศน์ไทย ที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ จำนวน ๒ ฉบับ แสดงดังตารางที่ ๒ ดังนี้

ตารางที่ ๒ แสดงผลการประเมินความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสนทนากลุ่ม เรื่อง อิทธิพลของละคร โทรทัศน์ไทย ที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ

คำถามในการสนทนากลุ่ม	ผู้เชี่ยวชาญ		Σ R	IOC	แปลความหมาย
	ท่านที่ ๑	ท่านที่ ๒			
๑. ความคิดเห็นต่อลักษณะเนื้อหาของ ละครโทรทัศน์ไทยที่ผ่านมา	๑.๐๐	๑.๐๐	๒.๐๐	๑.๐๐	สอดคล้อง
๒. ละครโทรทัศน์ไทยมีอิทธิพลต่อ พฤติกรรมของประชาชนและสังคม อย่างไร	๑.๐๐	๑.๐๐	๒.๐๐	๑.๐๐	สอดคล้อง
๓. ละครโทรทัศน์สามารถมีส่วนสร้าง เสริมพฤติกรรมที่ดีแก่ประชาชนในสังคม อย่างไร	๑.๐๐	๑.๐๐	๒.๐๐	๑.๐๐	สอดคล้อง
๔. ละครโทรทัศน์ไทย มีอิทธิพลต่อ ความมั่นคงของชาติในด้านใดบ้าง (ด้าน การเมือง, ด้านเศรษฐกิจ, ด้านสังคม จิตวิทยา, ด้านการทหาร,ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม)	๑.๐๐	๑.๐๐	๒.๐๐	๑.๐๐	สอดคล้อง
๕. เพื่อเป็นการส่งเสริมความมั่นคงของ ชาติ ท่านคิดว่า ละครโทรทัศน์ไทยควรมี การพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใด	๑.๐๐	๑.๐๐	๒.๐๐	๑.๐๐	สอดคล้อง

ตารางที่ ๒ (ต่อ)

คำถามในการสนทนากลุ่ม	ผู้เชี่ยวชาญ		ΣR	IOC	แปลความหมาย
	ท่านที่ ๑	ท่านที่ ๒			
๖. คุณค่าที่แฝงอยู่ในละครโทรทัศน์สามารถนำไปสู่การปฏิบัติตนหรือใช้ประโยชน์เพื่อให้เกิดความมั่นคงของครอบครัว สังคม และประเทศชาติได้อย่างไรและด้วยวิธีการใดบ้าง	๑.๐๐	๑.๐๐	๒.๐๐	๑.๐๐	สอดคล้อง
รวม	๖.๐๐	๖.๐๐	๑๒.๐๐	๖.๐๐	สอดคล้อง
ค่า IOC เฉลี่ย	๑.๐๐	๑.๐๐	๒.๐๐	๑.๐๐	

จากตารางที่ ๒ พบว่า ผลการประเมินความสอดคล้อง (IOC) ของ แบบการสัมภาษณ์ เรื่อง อิทธิพลของละคร โทรทัศน์ไทย ที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ จำนวน ๒ ฉบับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยรวมอยู่ที่ ๖.๐๐ และเมื่อพิจารณา ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแต่ละข้อคำถาม มีค่า ๑.๐๐ สามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์และผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant Interview) ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้หรือมีข้อมูลในเรื่องที่ผู้วิจัยกำลังศึกษา โดยกำหนดผู้ที่ให้ข้อมูลแบบเจาะจง ประกอบด้วยบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการผลิตละครโทรทัศน์ไทย แสดงตามรายชื่อ ดังต่อไปนี้

1. ชำรงค์ดี วงษ์สุวรรณชัย, ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ดาวเทียม มิราเคิล แชนแนล
2. สุบัณฑิต สุวรรณนพ, ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7
3. มารุต สาโรทาท, ผู้ผลิตละครโทรทัศน์
4. พรสุดา ฮาวานี่ ต่ายเนาวิคอง, ผู้ผลิตละครโทรทัศน์
5. มณีรัตน์ ประสงค์สันติ, ผู้ผลิตละครโทรทัศน์
6. เอกภพ ต้นหยงมาสกุล, ผู้กำกับละครโทรทัศน์
7. อนุวัฒน์ ถนอมรอด, ผู้กำกับละครโทรทัศน์
8. อินทนนท์ รัตนกาญจน์, ผู้กำกับละครโทรทัศน์
9. อึ้งยศ ปัญญา, ผู้เขียนบทละครโทรทัศน์
10. เอื้องอรุณ สมิตสุวรรณ, ผู้เขียนบทละครโทรทัศน์
11. ลลิตา ฉันทศาสตร์โกศล, ผู้เขียนบทละครโทรทัศน์

รายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นการจัดกิจกรรมการสนทนากลุ่มกับประชาชนทั่วไป จำนวน ๘ คน เพื่อแสดงความคิดเห็นร่วมกันต่อของละครโทรทัศน์ไทยที่มีผลต่อพฤติกรรมของประชาชนอันส่งผลต่อความมั่นคงของชาติและเพื่อให้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการแสดงทัศนคติร่วมกัน โดยทำการสนทนากลุ่มเมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ประกอบด้วยประชาชนในฐานะของผู้ชมละครโทรทัศน์ แสดงรายชื่อ ดังต่อไปนี้

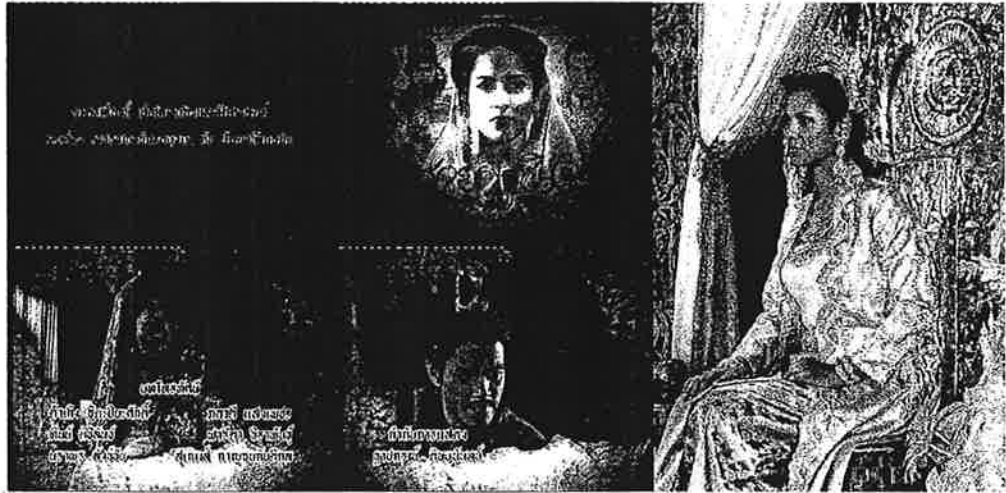
1. ศิริพร เจียวสีม่วง, ประกอบอาชีพ พนักงานบริษัท
2. จุลศักดิ์ หาญคุณะเศรษฐ์, ประกอบอาชีพ ธุรกิจส่วนตัว
3. ธนาฤทธิ์ รอดทัศนาศนา, นักศึกษา
4. ณัฐวรรณ เจริญสุขผล, ประกอบอาชีพ รับราชการครู
5. ราณี เพ็ชรหลิม, ประกอบอาชีพ รับราชการทหาร
6. กาญจนา ภูธง, ประกอบอาชีพ พนักงานบริษัท
7. นรวัดน์ บุญจรัส, ประกอบอาชีพ พนักงานบริษัท
8. ปิยนุช เทพสว่างค์, ประกอบอาชีพ ธุรกิจส่วนตัว

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างละครโทรทัศน์ไทยที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติ

- ละครเรื่อง ราชอาณาจักร
- ละครเรื่อง ป่านางเสือ
- ละครเรื่อง เขี้ยวไฟทำดิน
- ละครเรื่อง มหาราชกู้แผ่นดิน

ละครเรื่อง ราชอาณาจักร

๑. การส่งเสริมความมั่นคงของชาติ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ร่วมกับบริษัท กันตนาฯ จำกัด สร้างละครอิงประวัติศาสตร์ “ราชอาณาจักร” เพื่อส่งเสริมความรัก ความสามัคคีในสังคม โดย ละครเรื่อง ราชอาณาจักร เป็นละครที่มีเนื้อหาในการส่งเสริมความมั่นคงของชาติด้านสังคมจิตวิทยา โดยมีเนื้อหาในการส่งเสริมความรัก ความสามัคคีในสังคม เพื่อช่วยการแก้ไขปัญหาความไม่สงบ โดยใช้กลไกและเครือข่ายภาคีพันธมิตรทั้งในและนอกพื้นที่ เข้าร่วมสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่มีภาระหน้าที่ในการสร้างสันติ สมานฉันท์ในพื้นที่ให้สามารถดำเนินงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เป็นสื่อสร้างความเข้าใจระหว่างกันของผู้คนต่างวัฒนธรรมที่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และเป็นสื่อกลางที่ช่วยจุดประกายให้สังคมได้หวนกลับมาสนใจความเป็นมา ความผูกพัน และประวัติศาสตร์ของทั้งสองชนชาติที่ได้ร่วมสร้างชาติ สร้างสังคมด้วยกันมาจนถึงปัจจุบัน อันจะเป็นรากฐานในการส่งเสริมให้ชนในชาติเกิดความเข้าใจ ความรัก ความสามัคคีที่แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

๒. เรื่องย่อ

ราชอาณาจักร คือกษัตริย์ที่ถูกบันทึกไว้ในประวัติศาสตร์ว่า เป็นผู้ผู้นำความมั่งคั่งมาให้กับรัฐปัตตานี และเป็นผู้ที่สานสัมพันธ์อันดีกับสยามประเทศ โดยราชอาณาจักร พระธิดาของราชอาณาจักรกับสุลต่านอับดุลฆอฟูร แห่งรัฐปาหัง ได้อภิเษกสมรสกับ ยังดีเปอร์ตูวันมูคอรี โอรสเจ้าเมืองยะโฮร์ โดยทั้งสองพระองค์อาศัยอยู่ด้วยกันที่เมืองปัตตานีราชอาณาจักร ปกครองเมืองปัตตานีเมื่อปี พ.ศ. ๒๑๗๘ พระองค์ทรงโปรดการกสิกรรมและพาณิชยกรรมมาก มีรายได้จากการขายพืชผลที่ทรงปลูกไว้ในอุทยานจนไม่ต้องใช้เงินของแผ่นดินเลย อีกทั้งยังยกทรัพย์สินเงินทองที่หามาได้ให้เป็นของรัฐ

ทำให้เป็นที่ชื่นชมอย่างมากของชาวเมืองปัตตานี ทรงเป็นเจ้าขององค์แรกที่ทำกร ค้าขายกับชาวต่างประเทศด้วยพระองค์เอง ทรงจัดเรือสินค้าพร้อมกับต้นที่วางพระทัยให้นำสินค้าจากเมืองปัตตานีไปขาย ตามหัวเมืองต่าง ๆ บรรดากัปตันของรายากูนิงได้รับสมญานามว่า พ่อค้ารายารายากูนิงได้รับเกียรติจากเมืองสยาม เฉกเช่นเดียวกับรายาฮิยา ด้วยการขนานนามว่า พระนางเจ้าหญิง

พระองค์ได้ทำการสานต่อสัมพันธไมตรีกับเมืองสยามอย่างแน่นแฟ้น ด้วยการเสด็จเยือนไปยังกรุงศรีอยุธยาด้วยพระองค์เอง เพื่อประสานรอยร้าวที่เกิดขึ้นในการศึกสงครามสมัยรายากูนิง โดยชีวิตสมรสของรายากูนิงในช่วงหลัง มีปัญหา เพราะพระสวามีไปหลงไหลติดพัน นางดั่งสิรัต นักร้องเสียงทองของราชสำนัก จนถึงขั้นต้องเลิกร้างกัน พระสวามีและข้าราชการบริพารของพระสวามีต้องเสด็จกลับเมืองยะโฮร์ รายากูนิงจึงปกครองเมืองปัตตานีตามลำพัง โดยบ้านเมืองมีความร่มเย็นเป็นสุขตลอดพระชนม์ชีพของพระนาง รายากูนิงสิ้นพระชนม์ใน พ.ศ. ๒๒๒๕ (ค.ศ. ๑๖๘๖) ชาวเมืองปัตตานีขนานพระนามพระองค์ว่า “มัสโหม บือซาร์” เนื่องจากรายากูนิงไม่มีรัชทายาท จึงทำให้ราชวงศ์ศรีวังสาที่ครองเมืองปัตตานีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๐๐๐ ต้องสิ้นสุดลง

หลังจากนั้นเจ้าเมืองปัตตานีมา จากราชวงศ์อื่นๆ หลายราชวงศ์ แต่ไม่มีเจ้าเมืองคนใดที่มีผลงานโดดเด่นเท่ากับสมัยราชวงศ์ศรีวังสา การค้ากับต่างประเทศก็เสื่อมลง ชาวยุโรปเดินทางออกจากเมืองปัตตานีหมด คงเหลือแต่พ่อค้าชาวจีน ญี่ปุ่น อินเดีย และอาหรับเท่านั้น

ละครเรื่อง ป่านางเสือ ๑ และ ๒

๑. การส่งเสริมความมั่นคงของชาติ

ละครเรื่อง ป่านางเสือ เป็นละครที่มีเนื้อหาในการส่งเสริมความมั่นคงของชาติในด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมความมั่นคงด้านสังคมจิตวิทยา โดยเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกของประชาชนในชาติให้รักและหวงแหนทรัพยากรทางธรรมชาติ ในการอนุรักษ์ป่าไม้ และเสริมสร้างความสามัคคีในสังคมให้ร่วมใจกันผดุงความยุติธรรม การเสียสละความสุขของตนเองเพื่อประโยชน์ของประเทศไทยและส่วนรวม

๒. เรื่องย่อ

อิทธิ หัวหน้าหน่วยปราบปรามการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า พาพฤษภา ลูกสาวคนเดียวที่อายุเพียง ๔ ขวบ เข้าร่วมพิธีมอบเหรียญให้อาสาชาวบ้านที่ช่วยกันปกป้องรักษาป่าในพื้นที่ และพฤษภาได้พบกับเสือดำตัวหนึ่งจนเกิดความรู้สึกผูกพัน ในระหว่างเดินทางกลับ อิทธิถูกรอพบ่าโดยลูกน้องของนายสินชัย ผู้มีอิทธิพลที่ลักลอบตัดไม้ทำลายป่า ซึ่งแค้นที่อิทธินำกำลังมาปราบ

ในห้วงเวลาของการต่อสู้นั้น อิทธิให้ลุงเดช ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดคอยดูแลอิทธิ ให้พาพฤษภาหนีไป และฝากพฤษภาไว้กับลุงเดช พร้อมกับสอนให้พฤษภาดูแลป่าต่อจากเขา เมื่ออิทธิยื่นหัตถ์สูญจนเสียชีวิต ลุงเดชพาพฤษภาหนีไป และได้พบกับแสงหัวหน้าโจรที่เคยเป็นทหารลูกน้องเก่า จึงให้ความช่วยเหลือต้อนรับ ลุงเดชเล่าเรื่องพฤษภาให้คนในค่ายโจรฟัง และตัดสินใจอยู่กับแสงตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ในขณะที่เดียวกันลุงเดชก็ล่อมให้แสงกับพวกเลิกเป็นโจรหรือถ้าจะปล้นก็ปล้นแต่

พวกที่โกงกินมีอิทธิพล และก็ช่วยกันปกป้องป่า แสงและพวกต่างยินดีพร้อมกลับใจ ลุงเดชให้ทุกคนเรียกพวกเขาว่า คาว

๑๕ ปีผ่านไปคาวเติบโตท่ามกลางความรักของทุกคน มีจักจั่นและไผ่ ซึ่งเป็นลูกของแสง เป็นเพื่อนสนิท ทั้งสามรักกันเหมือนพี่น้องคลานตามกันมา ลุงเดชและทุกคนต่างสอนวิชาการต่อสู้ แกะรอย ถ่าสัตว์ สารพัดจนทั้งสามเก่งกาจไม่กลัวใคร วันหนึ่งลุงเดชพาเด็กทั้งสามไปเที่ยวในตัวเมือง ขากลับเจอกับพวกลักลอบตัดไม้ เด็กทั้งสามแสดงฝีมือเอาชนะพวกลักลอบตัดไม้มาได้ ลุงเดชจึงเห็นความสามารถของทั้งสามและเริ่มไว้ใจที่จะให้ออกปกป้องป่า

คาว จักจั่นและไผ่ ได้พบกับเสือคาวตัวเดิมที่เคยติดตามความมาตั้งแต่เด็ก เสือคาวพาไปพบลูกเสือที่ถูกทิ้งไว้ ลุงเดชเห็นว่าเสือคาวผูกพันกับคาวอาจส่งลูกเสือมาให้คอยดูแลคาวจึงให้เลี้ยงไว้ คาวจึงตั้งชื่อลูกเสือว่า สายฟ้า เมื่อสายฟ้าโตพร้อมออกป่า ประกอบกับได้พรวิเศษจากพระธาตุองค์ จึงทำให้ คาว จักจั่นและไผ่ มีพลังวิเศษ และทุกครั้งที่ถูกจู่โจมจากเหล่าร้าย ก็จะมีเงาค่าของหญิงสาวปรากฏขึ้นกับพวก หญิงสาวแต่งชุดดำใส่หน้ากากเสือ มีฝีมือน่ากลัวเคลื่อนไหวเร็วเหมือนเสือร้าย กระสุนปืนไม่อาจจะระคายเคืองที่แท่งเหล็กคาวนั่นก็คือ คาว จักจั่น และไผ่นั่นเอง ต่างแต่งตัวพรางตัวแต่งชุดดำแยกกันปรากฏตัวด้านโน้นที่ด้านนี้ที่ ผสมผสานกับเสียงคำรามของสายฟ้ารวมทั้งเสียงสั่นไหวของใบไม้ทั้งป่าเหมือนเสียงร้องโหยหวน ทำให้พวกมันตกใจนึกว่าคนเป็นเสือ เสือเป็นคนร้ายเสียไปทั่วว่าป่ามีอาถรรพ์มีนางเสือคอยปกป้องป่า แต่พวกมีอิทธิพลไม่ยอมแพ้ พวกมันต่างรวมตัวกัน วางแผนที่จะบุกตัดไม้อีกพวกมันถึงกับจ้างอาจารย์หมอมือชื่อทางไสยศาสตร์มานำการบุกเพื่อบำรุงขวัญและกำลังใจให้กับพวกมือปืนของพวกมัน แต่ทั้งอาจารย์และพวกมันก็ถูกนางเสือเล่นงานจนยับเยินอีกเช่นเคย ในยามปรกติคาวนอกจากคอยระวังรักษาป่า ยังลอบเข้ามาปะปนกับชาวบ้านในหมู่บ้านใกล้แนวป่าที่นับวันก็มีพวกผิดกฎหมายลูกน้องของผู้มีอิทธิพลทั้งหลายที่เข้ามาแผ่อำนาจสร้างอิทธิพล ด้วยอยู่ไกลมือกฎหมายชาวบ้านไม่สามารถต่อกรกับพวกมันได้คาว จักจั่น ไผ่ กับลุงเดชในคราบของลุงกับหลานทั้งสามคน ต่างคอยช่วยเหลือพวกชาวบ้านด้วยอีกด้านหนึ่ง ถ้าพวกมันใช้วิธีรุนแรงเมื่อไหร่ นางเสือก็จะปรากฏตัวไล่ล่าสั่งสอนกำจัดพวกมันออกไป

กลุ่มผู้มีอิทธิพล ได้วางแผนใหม่สั่งมือปืนบุกสังหารเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ในขณะที่ตรวจสภาพป่า และสร้างข่าวใส่ร้ายว่าเป็นฝีมือของโจรกลุ่มหนึ่งมีหัวหน้าเป็นผู้หญิงฉายาว่า นางเสือ จนทำให้ทางการคือท่านรองกองเกียรติ ผู้ซึ่งเป็นเพื่อนสนิทของ ท่านอธิบดีมอบหมายให้ ผู้กองฤทธิชัย เป็นผู้ดำเนินการเข้ามาสืบสวนหาความจริงและตามล่า นางเสือ

ผู้กองฤทธิชัย เจ้าหน้าที่ตำรวจป่าไม้ ได้ถูกสั่งให้ติดตามหาตัวนางเสือ ที่อาละวาดฆ่าคนอยู่เพราะถึงการกระทำของนางเสือเป็นการขจัดคนชั่ว แต่ก็ถือว่าเป็นคนนอกกฎหมาย แม้ว่าผู้กองฤทธิชัยจะนิยมชมชอบ ในสิ่งที่นางเสือปราบคนชั่ว แต่หน้าที่จับคนร้ายก็คือหน้าที่ ในขณะที่ผู้กองฤ

ฤทธิ์ ปลอมตัวเข้าไปปะปนกะพวกคนร้าย แต่เสียที่ถูกจับได้เสียก่อน ผู้กองถูกวางยาไม่รู้ตัว และเสียที่เกือบถูกพวกผู้ร้ายยิงทิ้งกลางป่า คาวที่อยู่อีกฝั่งของป่า ได้ยินเสียงปืน ก็มาเจอผู้กองกำลังจะถูกฆ่า คาวได้ยินพวกคนร้ายบอกว่า เป็นตำรวจ จึงเข้าช่วยผู้กองฤทธิ์ คาวจัดการพวกผู้ร้ายจนหมด ซึ่งหันมาผู้กองก็หมอบไปพร้อมกับฤทธิ์ที่ถูกพวกคนร้ายวางยาสลบเช่นกัน ทำให้ผู้กองได้เห็นนางเสื้อแต่ละนางๆ สักพัก อภิชาติ เพื่อนรัก ทนายความหนุ่ม คู่หูของผู้กองฤทธิ์ ที่ชอบออกตามล่าคนร้ายภาคสนามด้วยกันก็ตามมาช่วย

ฤทธิ์ได้ข่าวเรื่องนายสินชัยจึงไปที่บ้านดอนเสือพร้อมกับอภิชาติ ระหว่างนั้นลุงเดชก็พา คาว ไผ่ และจ๊กจั่นมาสำรวจพื้นที่ป่าดอนเสือด้วย คาวเห็นพวกนักเลงรังแกชาวบ้าน คาว ไผ่ และจ๊กจั่นเข้าช่วยต่อสู้กับพวกนักเลง ผู้กองฤทธิ์ โศดเข้าร่วมด้วยจนพวกนักเลงหนีไป ทั้งหมดทำความรู้สึกกันโดยที่คาวไม่ได้เปิดเผยตัวจริงว่าเป็นนางเสื้อ แต่ผู้กองฤทธิ์แอบสังเกตเห็น คาว ไผ่ และจ๊กจั่น มีความคล่องแคล่วในการต่อสู้เป็นอย่างยิ่ง แต่ก็เก็บความสงสัยไว้ในใจ

ลุงเดชพาทั้งสามคนมาอยู่ที่บ้านดอนเสือ และพักอยู่กับ ป้าเนียน ซึ่งเป็นสถานีนอนามัย เพื่อต้องการให้เรียนรู้วิถีคนเมือง แต่ลุงเดชยังคงเก็บงำเรื่องราว และตัวตนของคาว ไผ่ เพื่อความปลอดภัยของตัวเอง ลุงเดชสั่งป้าเนียนห้ามพูดเรื่องท่านอิทธิ และศูนย์อาสาในอดีตให้เด็ดๆ ฟังโดยเด็ดขาด

ชาวบ้านดอนเสือ จัดการทำบุญครบรอบ ๑๕ ปี การเสียชีวิตของท่านอิทธิ คุณหญิงรัตนา ภริยาของท่านอิทธิมาร่วมงานด้วย ผู้กองฤทธิ์ กับอภิชาติก็ตามมาดูแลคุณหญิง คาวได้พบกับคุณหญิงรัตนา คุณหญิงรู้สึกถูกชะตาคาวมาก ลุงเดชเห็นทั้งคู่จึงไม่ค่อยสบายใจ ในงานคาวยังได้พบกับผู้กองฤทธิ์อีกครั้ง ผู้กองเองก็รู้สึกถูกชะตากับคาวมาก ทั้งคู่คุยกันถูกคอ จนผู้กองออกปากชวนคาวไปเที่ยวในเมืองบ้าง ความสัมพันธ์ของผู้กองฤทธิ์ กับพฤตษาขยายตัวขึ้นอย่างเงิบๆ ทั้งสองเริ่มสนิทกันมากขึ้น

ฤทธิ์โดนพักงานเพราะแผนของสินชัยเพื่อให้ทำงานง่ายขึ้น แต่ฤทธิ์ก็ได้โอกาสไปบ้านดอนเสือเพื่อจัดการอย่างเต็มที่ ฤทธิ์มาถึงบ้านดอนเสือก็ช่วยคาวกับจ๊กจั่นปราบพวกค้ำผู้หญิง และนายสินชัยก็อยู่เบื้องหลังการค้ำผู้หญิงด้วย ฤทธิ์ คาว จ๊กจั่นช่วยพวกผู้หญิงออกมาได้ จนทำให้ฤทธิ์เริ่มสงสัยในตัวคาว

วันหนึ่งอภิชาตินำรูปของคาวไปวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์ออกมาหน้าเหมือนกับคาวมาก จนฤทธิ์กับอภิชาติถึงกับตะลึง ทั้งคู่คิดว่ายังไม่อยากให้คุณหญิงรัตนาเห็นรูปในตอนนี้อยู่ เพราะฤทธิ์ยังไม่แน่ใจว่าคาวคือนางเสื้อหรือเปล่านั้น จึงทำรูปขึ้นมาใหม่ไม่ให้เหมือนคาว คุณรัตนาหวังว่าคาวจะเป็นลูกของตน แต่เมื่อได้เห็นรูปว่าไม่ใช่คาวก็เสียใจแต่ก็ยังเอ็นดูคาวกับจ๊กจั่นเหมือนเดิม

ดาวกับจ๊กจั่นขอให้คุณหญิงรัตนาวาไปที่โรงแรมที่จัดงานประมูลเพชรเพื่อหวังดูทางหนีทีไล่ และได้พบกับฤทธิชัย ฤทธิชัยเริ่มสงสัยดาวแต่ก็ยังทำอะไรไม่ได้ เมื่อถึงวันงานประมูลเพชร ดาวกับจั่นจั่นไปงานกับคุณหญิงรัตนาวาเพื่อจะปล้นเพชร นางเสื่อปล้นเพชรได้สำเร็จ โดยขโมยเพชรมาไว้ที่นายสินชัยกับลูกน้อง จึงไม่มีใครค้นเจอเพชร และนางเสื่อก็ย้อนกลับมาเอาเพชรจากนายสินชัยตอนที่ทุกคนกลับไปหมดแล้ว สินชัยแค้นมากที่โดนนางเสื่อหลอกเอาเพชรไปง่าย ๆ

ทอมดักตามฆ่าฤทธิชัย สินชัยให้ทอมวางมือ เพราะสินชัยมีแผนให้ลินจงปลอมเป็นนางเสื่อเพื่อหลอกทุกคนว่านางเสื่อไม่ใช่โจรปล้นคนไม่ดีมาให้คนจนอย่างที่คุณคิด ฤทธิชัยคิดว่านายสินชัยต้องมีคนใหญ่คนโตคอยช่วยเหลืออยู่เบื้องหลัง

นางเสื่อตัวปลอมบอกอาละวาดฆ่าตำรวจ และจ๊กจั่นก็โดนระเบิดจากพวกนางเสื่อปลอม จ๊กจั่นได้พรจากพระพุทธรูปพร้อมๆ กับดาวและไผ่ อาวุธจึงไม่ระคายผิว แต่แรงระเบิดมากจนร่างกายภายในบอบช้ำหยุดทำงาน

ดาวตั้งสมาธิ ให้จ๊กจั่นอาศัยร่างตัวเองตามที่พระพุทธรูปแนะนำ แล้วเอาร่างจ๊กจั่นไปเก็บไว้ในถ้ำ ดาวพาฤทธิชัยกับอภิชาติมาพบร่างไว้วิญญาณของจ๊กจั่นที่นอนอยู่ และทั้งคู่ก็ต้องตกใจเมื่อจ๊กจั่นมาอาศัยร่างดาวอยู่ เพื่อร่างใหม่

ฤทธิชัยเห็นดาวร่วมมือกับตนจัดการกับนางเสื่อ คิดว่านางเสื่อที่ปะทะกันต้องเป็นนางเสื่อปลอมแน่ และดาวต้องเป็นนางเสื่อตัวจริงจึงมาช่วยพวกตน ดาวในร่างนางเสื่อจัดการกับนางเสื่อปลอมที่สินชัยส่งมาเพื่อล่อลวงให้จ๊กจั่น

ดาวมาพบคุณหญิงรัตนาวา คุณหญิงจึงได้รู้ว่าจ๊กจั่นอยู่ในร่างดาว ที่ชายหาด ดาวกับฤทธิชัยเจอคนบ้ากำลังจมน้ำจึงเข้าไปช่วยแต่ช่วยไม่ทันคนบ้าจมน้ำตาย จ๊กจั่นจึงเข้าร่างคนบ้า ทุกคนดีใจที่จ๊กจั่นได้ร่างใหม่ชั่วคราว และฤทธิชัยได้รับรายงานจากกองเกียรติเรื่องสถานที่ส่งของของนายสินชัย ทั้ง ๔ จึงลงมือสืบอีกครั้ง

คุณหญิงรัตนาวามาเปิดค่ายอาสาที่บ้านคอนเสื่อ โคนพวกคนร้ายรอบยิงได้รับบาดเจ็บ ดาวตามไปฆ่าพวกมันด้วยความแค้นที่ทำร้ายคุณหญิงจนตัวเองได้รับบาดเจ็บ ฤทธิชัยตามมาช่วยดาวไว้ ฤทธิชัยพยายามพาดาวออกจากป่า สายลมส่งกระแสจิตให้ไผ่กับลุงเดชมาร่วม นายสินชัยโกรธมากที่จัดการกับพวกคุณหญิงไม่สำเร็จ เงินในบัญชีของสินชัยหายไปเพราะฤทธิชัยแอบโอนไปให้มูลนิธิต่างๆ ทอมรายงานนายใหญ่เรื่องสินชัยทำงานผิดพลาด นายใหญ่สั่งให้สินชัยรีบเก็บนางเสื่อและฤทธิชัยโดยเร็ว สินชัยให้ลินจงก่อควนค่ายอาสา และรอบทำร้ายเจ้าหน้าที่อยู่ตลอด แต่พวกดาวก็จับตัวนางเสื่อปลอมไม่ได้สักที และยังคงสืบเรื่องแบงก์ปลอมของนายสินชัยไปด้วย

ลินจงกับอาจารย์เงินบุกไปถ้ำที่เก็บร่างจ๊กจั่น ดาวกับอาจารย์เงินปะทะกันฤทธิชัยตามมาช่วยดาวไว้ลินจงระเบิดถ้ำเพื่อทำลายร่างจ๊กจั่น จ๊กจั่นจะเข้าไปเอาร่างเดิมออกมาแต่โดน

ระเบิดจนวิญญานหลุดออกจากร่างใหม่ไป ทำให้จ๊กจั่นได้กลับเข้าร่างเดิม ทุกคนดีใจมาก อภิชาติจับตัวยู่วมาและทลายโรงพิมพ์เงินปลอมของนายสินชัยได้สำเร็จ กู้หลินให้สร้อยที่มีเหรียญส่งคลื่นสัญญาณกับอภิชาติ

นายใหญ่รู้ว่านายสินชัยและลินจงทำงานพลาด จึงส่งเขชินมาควบคุม กำจรรยาตามข่าวฤทธิ์ชัยที่ค่ายอาสา แต่ดาวก็ไม่บอกอะไร ดาวครุ่นคิดถึงเหตุการณ์ที่ผู้กองจะให้คุณหญิงมาขอแต่งงาน ดาวรักป่าและไม่อยากเลิกเป็นนางเสื่อ ดาวในร่างนางเสื่อจึงล่อให้ผู้กองออกมาเจอ และถามว่าผู้กองจะทำยังไงกับนางเสื่อ ผู้กองอยากให้หมอบตัว นางเสื่อบอกว่าถ้าวันไหนผู้กองจัดการกับพวกตัดไม้ทำลายป่าได้ นางเสื่อก็จะหายไป

อภิชาติทำงานสำเร็จ กลับมาที่บ้านคอนเสื่อ และบอกฤทธิ์ชัยว่าคุณหญิงกำลังสงสัยว่านางเสื่อคือพุกษา ฤทธิ์ชัยเองก็เริ่มคิดว่า นางเสื่อ น้องพุกษา และดาว คือคนคนเดียวกัน อภิชาติดีใจที่จ๊กจั่นกลับร่างเดิม และอยากจะหมั้นจ๊กจั่น ไว้ก่อนจึงเอาสร้อยที่กู้หลินให้ไว้หมั้นจ๊กจั่นพอกลับมาพวกลินจงก็ตามรังควานอภิชาติ อภิชาติโทรเตือนกิ่งเกียรติให้ระวังตัว

เขชินบุกเผาทำลายค่ายชุมโจรของแสง จนแสง สมพร และสมาชิกโจรได้รับบาดเจ็บ ใฝ่เข้ามาช่วยไว้ ดาว คุณหญิงรัตนา จ๊กจั่น และลุงเดชถูกพวกนายสินชัยจับมาได้ ลุงเดชได้บอกความจริงกับคุณหญิงรัตนาว่าดาวคือพุกษา ลูกของท่านอิทธิและคุณหญิง ที่ลุงเดชต้องพาตัวไป เพราะท่านอิทธิต้องการให้พุกษาคู่แผลป่าต่อจากท่าน

สร้อยจับสัญญาณถูกทำลาย พวกฤทธิ์ชัยจึงลำบากที่จะตามตัวคุณหญิง วิญญานท่านอิทธิมาช่วยพวกดาวนำทางไปหาพวกมัน และมาจัดการกับไอ้ไชยจนตกลงไปในหลุมดักสัตว์ตาย พวกดาวช่วยคุณหญิงออกมาได้

ท่านอิทธิมาพบคุณหญิง และบอกว่าดีใจที่คุณหญิงได้พบลูก ท่านอิทธิขอโทษดาวที่ต้องให้ดาวมาอยู่ในป่า ดาวดีใจและเต็มใจที่ได้ทำหน้าที่ดูแลป่าแทนพ่อ เมื่อคุณหญิงปลอดภัย พวกลุงเดชและสมาชิกโจรก็บุกเข้าทำร้ายสถานีสำรวจที่พวกเขชินควบคุมอยู่ พวกดาวตามมาสมทบจนจัดการกับพวกมันได้สำเร็จ สินชัย ลินจง อาจารย์เงินตาย และฤทธิ์ชัยขอดาวแต่งงานและลาออกจากราชการ เพราะเขาไม่ต้องการตามจับนางเสื่ออีก และจะอยู่ช่วยดาวดูแลป่าต่อไป

เมื่อองค์กรลับ Black evil ที่เคยถูกนางเสื่อโค่นองค์กร จนต้องถอยกลับไปนั้น ได้กลับมาขยายฐานในไทยครั้งหนึ่ง คราวนี้ไม่ได้มาเพื่อหาทางควบคุมเส้นทางธุรกิจเท่านั้น แต่ต้องการควบคุมและยึดครองประเทศไทยให้อยู่ในกำมือด้วย และครั้งนี้ยังได้เกณฑ์นักฆ่ามาจากทั่วสารทิศ เพื่อจับนางเสื่อออกไปให้พ้นทาง ที่มีฝีมือน่าเกรงขามที่สุดคือ “คาเยมั่ง” อาจารย์ผู้มีวิชาซึ่งได้เอารูปปั้นของงูเงือกที่มีอาถรรพณ์มาตั้งแต่โบราณ มาปลุกเสกจนมีชีวิต เพื่อฆ่านางเสื่อและ

พวกของนางเสื่อทุกคนที่ขวางทางตามคำสั่งของนายใหญ่คนเดิม นางเสื่อและพวกต้องเผชิญกับศัตรูที่ร้ายกาจอีกครั้ง

หลังจากที่นายใหญ่ได้หนีรอดไปได้ในภาคที่แล้ว ครั้งนี้จึงกลับมาในรูปแบบของการปลอมตัวเป็นบุคคลที่มีตำแหน่งสูงในองค์กรต่างๆ เพื่อวางสายงานของตนให้บรรลุผลสำเร็จ และด้วยฝีมือการปลอมแปลงตัวที่เหนือชั้น ทำให้ตบตาทุกคนได้อย่างแนบเนียนไม่มีใครรู้ว่ามันเป็นใครกันแน่ บ้าน ตะวันแดง คือกองบัญชาการลับขององค์กรที่มีชื่อรหัสว่า Black evil ศัตรูเก่าของนางเสื่อ ที่นี้มีการคุ้มกันอย่างหนาแน่น เพราะเป็นชุมกำลั่งที่มีอาวุธยุทธโปกรณ์ร้ายแรงมากมาย นายใหญ่ปลอมตัวเป็น ท่านรองก้องเกียรติ และติดต่อชายความลับและพื้นที่ทรัพยากรของประเทศให้ชาว ต่างชาติเงินถูกทางการจับ หลักฐานมัดท่านรองก้องเกียรติ (ตัวจริง) อย่างแน่นหนาจนไม่สามารถคืนหลุดได้ ฤทธิชัย อดีตผู้กองมือหนึ่งของวงการตำรวจกับดาว เชื่อว่าต้องมีแผนการที่ซับซ้อนบางอย่างเกิดขึ้น ดาวให้ใฝ่กับจันจิราช่วยระวังเหตุการณ์ที่บ้านคอนเสื่อ ก่อนที่ดาวกับฤทธิชัย จะมุ่งหน้าไปกรุงเทพฯ เพื่อหาความกระจ่างและหาทางพิสูจน์ว่าท่านรองก้องเกียรติ(ตัวจริง) บริสุทธิ์ ขบวนการคุมตัวท่านรองวิ่งไปตามทางจากกรุงเทพฯ เพื่อไปยังค่ายนเรศวร แต่แล้วก็มีขบวนการของคนร้ายเข้าสกัดและชิงตัวท่านรองไปได้ มีเจ้าหน้าที่รอดตายหนึ่งคนให้การว่าเป็นพวกของท่านรองเองที่มาพาท่านรองหนีไป

ฤทธิชัยกับดาวนัดพบกับ อภิชาติ และ จักจั่น ที่สำนักงานของอภิชาติ เพื่อปรึกษาหาความกระจ่างของเรื่องนี้ ขณะที่ทั้ง 4 คน ปรึกษากันอยู่นั้น ก็มีกำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เข้ามาเชิญตัว อภิชาติกับฤทธิชัย ไปสอบสวน ด้วยเหตุผลว่าทั้งสองคนเคยใกล้ชิดกับท่านรอง และมีหลักฐานบางอย่างที่บ่งบอกว่า อภิชาติและฤทธิชัยอาจเป็นผู้สมรู้ร่วมคิดกับท่านรองด้วย จักจั่นไม่พอใจคิดจะอาละวาด ดาวห้ามไว้บอกว่าเรื่องนี้ต้องเป็นหน้าที่ของนางเสื่อ เจ้าหน้าที่ตำรวจคุมตัวฤทธิชัยและอภิชาติไปที่กรมบังคับการตำรวจ ทั้งคู่ได้พบกับ ท่านรองศักดิ์ ซึ่งถูกแต่งตั้งให้ทำหน้าที่แทนท่านรองก้องเกียรติ ท่านรองศักดิ์เสนอให้ อภิชาติ และ ฤทธิชัย สารภาพเพื่อโทษจะได้เบาบางลงแต่ อภิชาติกับฤทธิชัยไม่ยอมรับในสิ่งที่ตนเองไม่ได้กระทำ ขบวนการคุมตัวฤทธิชัยกับอภิชาติไปอย่างแน่นหนา เพื่อไม่ให้เกิดการชิงตัว แต่แล้วรถเจ้าหน้าที่คุ้มกันก็ถูกขบวนการของคนร้ายสกัด ความจริงพวกมันคือเจ้าหน้าที่ปลอมที่ต้องการเก็บทั้งสองคน แต่แล้วเสียงเหี้ยวสายลมดังก้องขึ้น พร้อมเงาดำสองร่างปรากฏ เป็นนางเสื่อที่สาครกระสุนใส่พวกมันจนแคคคิน ช่วยฤทธิชัยกับอภิชาติไว้ได้ เป็นดาวกับจักจั่นนั่นเอง

ดาวกับจักจั่นพาฤทธิชัย อภิชาติกลับมาซ่อนตัวที่บ้านคอนเสื่อ ในค่ายของลุงเดชและแสงทั้งหมดลงความเห็นว่าจะต้องหาต้นตอว่าใครเป็นคนอนุญาตให้บริษัทต่างชาติมาเปิดสัมปทานจัดสรรป่าไม้ครอบคลุมพื้นที่ป่าไม้เกือบครึ่งของประเทศไทย รวมทั้งแหล่งทรัพยากรที่สำคัญอื่นๆ

ของประเทศด้วย ความจริงแล้วที่ผู้ใหญ่ของกรมกองต่างๆ เช่นอนุมัติให้นั้นเป็นผู้ใหญ่และรัฐมนตรี (ตัวปลอม) ที่นายใหญ่ปลอมแปลงตัวเป็นทุกคนด้วยฝีมือการปลอมตัวขั้นเทพที่แนบเนียน ส่วนตัวจริงนั้นถูกลักพาตัวไปคุมขังไว้ในค่ายใหญ่ของพวกมัน ฤทธิชัยกับอภิชาติพบว่าการอนุมัติทุกอย่าง อยู่ภายใต้การดำเนินของนักธุรกิจไทยคนหนึ่งที่เป็นนายหน้าจัดการแทนชาวต่างประเทศทั้งหมด เป็นบุคคลที่มีคอนเนกชั่นมากมายกับกรมกองต่างๆ บุคคลผู้นั้นคือ ฌุพันธ์ นามมงคลดี (ซึ่งความจริงก็คือนายใหญ่ปลอมตัวมานั่นเอง) และตัวจริงก็ถูกองค์กร Black evil จับตัวไปเช่นกัน ดาวพบว่าคราวนี้องค์กรร้ายใช้แผนสูง แทนที่จะใช้กำลังยึด จับไล่หรือบังคับชาวบ้านเหมือนครั้งก่อน พวกมันกลับใช้เงินซื้อใจชาวบ้าน ทั้งเปิดค่ายตัดไม้ที่ถูกต้อง เปิดบาร์แหล่งสำราญสารพัด มีสวัสดิการอย่างดี ดูเหมือนว่าพวกมันกำลังสร้างรายได้และความเจริญให้แก่ชุมชนจนคนในชุมชน ไม่ได้เกลียดใจ และนางเสือกก็ไม่ใช่ที่ต้องการของชาวบ้านอีกต่อไปแล้ว

อภิชาติและฤทธิชัย ลอบเข้าไปหาฌุพันธ์ที่บ้านพักเพื่อสอบถามว่าใครอยู่เบื้องหลัง การขอสัมปทานทั้งหมด แต่พบว่าฌุพันธ์ถูกยิงตายแล้ว (นายใหญ่เอาสมุนของมันมาปลอมตัวเป็นฌุพันธ์แล้วยิงทิ้ง) ทั้งสองพบเครื่องบันทึกข้อมูลขนาดเล็กที่ใช้ดาววัน โหลดข้อมูลจาก คอมพิวเตอร์ตกอยู่ใต้โต๊ะ จึงเก็บไว้ตรวจสอบ ขณะที่กำลังจะหลบหนีออกมา ก็พบว่าท่านรองศักดา และ ผู้กองสัตยา (รองศักดาและผู้กองสัตยา รับเงินจากนายใหญ่จนยอมขายชาติ) ได้นำกำลังตำรวจ พร้อมหน่วยพิเศษมาไล่ล่าล้อมจับอภิชาติ และฤทธิชัย เกิดการต่อสู้อย่างดุเดือด อภิชาติและฤทธิชัย หนีรอดไปได้อย่างหวุดหวิด ท่านรองศักดาจัดแถลงข่าวว่าผู้สังหารฌุพันธ์คือ อภิชาติและฤทธิชัย

ฤทธิชัยกับอภิชาติ ถูกตามล่าอย่างดุเดือดจากเจ้าหน้าที่ตำรวจภายใต้การนำของผู้กอง สัตยา อีกทั้งยังถูกกลุ่มของนายใหญ่ตามล่าด้วย ดาวต้องการให้กลับไปบ้านดอนเสือกเพื่อตั้งรับ แต่ ทั้งสองไม่ยอมกลับไป เพราะเกรงว่าพวกมันจะนำกำลังทั้งหมดไปถล่มบ้านดอนเสือก ลุงเดช และพวก นางเสือกคงไม่อาจต้านทานได้ รวมทั้งไม่อยากให้นางเสือกต้องฆ่าเจ้าหน้าที่ในเครื่องแบบที่ไม่รู้ต้นลึก หนาบางด้วย ในขณะเดียวกัน ป้าไม้เริ่มถูกตัด โคนลง แก๊สธรรมชาติถูกขน นาข้าวมีคนควบคุมให้ ชาวบ้านทำนาและส่งออกไปยังที่ใดไม่มีใครรู้ นางเสือกไม่สามารถทำอะไรได้ เพราะทุกอย่างเป็นไป อย่างถูกกฎหมาย มีผู้มีอำนาจ (ตัวปลอม) คอยสั่งให้เจ้าหน้าที่คอยระวังดูแลและอำนวยความสะดวกให้ทุกประการ ในที่สุดกำลังของนายใหญ่ก็ตามมาพบฤทธิชัยกับอภิชาติ พวกมันยิงสาด กระสุนเข้าใส่ทั้งสองรวมทั้งชาวบ้านอย่างไม่ปราณี ทุกคนถูกกระสุนปืนล้มตาย ฤทธิชัยกับอภิชาติ ถูกกระสุนบาดเจ็บสาหัส พวกมันเข้ามาหมายยิงซ้ำเพื่อจบชีวิตคนทั้งสอง ทันใดนั้นเสียงเหยี่ยวสาย ลมก็องมา รถจี๊ปเข้ามาจอดพรวด ร่างของดาวกับจ๊กจั่นไฟและจันจิรา ในชุดรัดกุมแบบปฏิบัติการ คืบตัวขึ้นมาจากรถ ยิ่งกราดพวกมันจนล้มคว่ำไปหมด

ดาวพาฤทธิชัยกับอภิชาติที่บาดเจ็บสาหัสไปยังหุบเขา เพื่อขอพรพระภิกษุให้ช่วยเหลือ โดยมีลุงเดชและแสงนำสมาธิกโจรมาช่วยนำร่างของทั้งสองเข้าไปในหุบเขา ดาว จักจั่น ใฝ่ ถูกเข้าลงยกมือพนมภาวนาให้พระภิกษุช่วย ทันใดนั้นก็มิแสงสีทองปรากฏครอบคลุมร่างของ ฤทธิชัยและอภิชาติจนเต็มไปหมด ลุงเดช แสง และพวกสมาธิกโจร ต่างตื่นตื่นเมื่อเห็น ทั้งหมด ออกมาจากถ้ำ โดยที่ฤทธิชัยและอภิชาติดูเป็นปกติไม่มีแม่แต่รอยข่วน ณ. เวลานี้ ทั้งฤทธิชัยและ อภิชาติ พลอยได้พลังศักดิ์สิทธิ์คุ้มครองเช่นเดียวกับ ดาว จักจั่น และใฝ่

ดาวตัดสินใจปล้นเพื่อยึดไม้ทั้งหมดคืน ทำให้เกิดความระส่ำระสายต่อค่ายตัดไม้ จน ต้องมีการหยุดปิดค่ายชั่วคราว ทำให้พวกชาวบ้านไม่พอใจพวกนางเสียมาก แต่ดาวไม่สนใจออก ปล้นทำลายทุกอย่างของพวกมันจนเสียหายยับเยิน นายใหญ่แก่นใจมาก นำอาจารย์ผู้มีอาคมชื่อ คา ยะมังมา เพื่อกำจัดนางเสียกับพวก คะยะมัง เหา रुपปั้นของงูเงือกงองที่มีอาถรรพณ์มาตั้งแต่โบราณ มา ปลุกเสกจนมีชีวิต และยังปลุกเสกมิดหมอมที่มีพลังสามารถกำจัดนางงูเงือกงองขึ้นมาด้วยหนึ่งเล่ม หากนางงูเงือกงองมีพลังมากเกินไป จนเป็นอันตรายต่อตนเองก็จะได้กำจัดเสีย หลังจากนั้นก็สั่งให้ นางงูเงือกงองออกตามล่าและทำลายนางเสียกับพวกของนางเสียทุกคน นางงูเงือกงอง มีพลังฝีมือร้าย กางฆ่าทุกคนด้วยการปล้ำอยู่ไปกัดศัตรูจนตาย เนื่องด้วยตามตำนานดั้งเดิม นางงูเงือกงองผิวดหวังใน ความรักเพราะถูกผู้หญิงด้วยกันกลั่นแกล้งแย่งความรักของตนไป ทำให้เห็นผู้หญิงทุกคนเป็นศัตรู เมื่อพบนางเสียก็เกิดความแค้นมุ่งสังหาร ไม่ยอมเลิกรา นางงูเงือกงองมีฝีมือร้ายกาจอาวุธทำร้ายไม่ได้ (นอกจากมิดหมอมของคายนะมัง) นางเสียแม้มีฝีมือก็ไม่สามารถปราบนางงูเงือกงองได้ ต้องหลบหลีก และหลบหนีอยู่ตลอดเวลา

คายนะมังส่งนางงูเงือกงองไปจัดการเก็บฤทธิชัย แต่นางงูเงือกงองกลับไปหลงรักฤทธิชัย แม้จะมุ่งฆ่านางเสีย แต่ก็ปกป้องฤทธิชัยจากพวกของนายใหญ่ ด้วยการเอาตัวฤทธิชัยไปซ่อนไว้ใน ถ้ำที่พำนักของตน ทำให้นายใหญ่โกรธมาก ส่วนดาวกับทุกคนแม้ว่าจะไม่รู้ว่านางงูเงือกงองเอาตัว ฤทธิชัยไปซ่อนไว้ที่ไหน เพราะแม่แต่เหยี่ยวสายลมก็ยังไม่เห็น เพราะพลังของนางงูเงือกงองที่ ก่อเป็นกำแพงสกัดไว้ แต่ดาวก็มั่นใจว่าฤทธิชัยจะไม่เป็นอะไร เพราะรู้ว่านางงูเงือกงองหลงใหลใน ตัวฤทธิชัย จึงใช้เวลาทั้งหมดบุกทำลายค่ายย่อยของพวกมันจนระส่ำระสาย สร้างความแค้นใจให้ นายใหญ่เพิ่มเป็นหลายเท่าทวีคูณ นายใหญ่คิดกำจัดนางงูเงือกงอง แต่ก็กลัวว่าจะไม่มีใครจัดการกับ นางเสีย สุดท้ายคิดแผนร้ายใช้ฤทธิชัยบีบบังคับนางงูเงือกงอง โดยให้สมุนไปล้อมถ้ำของนางงู เก็งกอง แล้วให้คายนะมังใช้คาถาเรียกนางงูเงือกงองออกไป พอนางงูเงือกงองออกไปพวกสมุนก็เข้าไป จับตัวฤทธิชัยเอาตัวไปขังไว้ในสถานที่ลับแห่งหนึ่ง คายนะมังใช้อาคมเรียกนางงูเงือกงองมาเพื่อใช้ คาถาเปลี่ยนร่างนางงูเงือกงองให้กลับเป็นหุ่นดั้งเดิมและหาทางบังคับที่หลัง แต่นางงูเงือกงองไหวตัว ทัน จึงเกิดการต่อสู้กัน ลูกศิษย์ทั้งสามช่วยกันรุมนางงูเงือกงอง แต่สู้ไม่ได้ คายนะมังถูกนางงูเงือกงอง

ฆ่าตาย จากนั้นก็ใช้พลังทำให้ถ้ำลึกลับฝังร่างกายะมังพร้อมมิดหมอไว้ในถ้ำ เพราะรู้ว่ามิดหมอสามารถทำลายคนได้ แต่ลูกศิษย์คนที่บาดเจ็บรอดตายหนีออกมาได้ นำเรื่องมิดหมอบอกนายใหญ่ นายใหญ่จึงให้คนไปเปิดถ้ำเอามิดหมอที่สามารถฆ่านางงูแก๊งกองมาเก็บไว้ รอจังหวะสังหารนางงูแก๊งกองภายหลังจากที่นางงูแก๊งกองหมดประโยชน์กับคนแล้ว

นายใหญ่ใช้ตัวฤทธิชัยเป็นตัวประกัน บอกถ้านางงูแก๊งกองไม่สามารถจัดการกับพวกนางเสื่อได้ ก็ฆ่าฤทธิชัยเสีย นางงูแก๊งกองแค้นใจแต่ไม่มีทางเลือก จึงตามล่านางเสื่อกับพวกอย่างดุเดือดเพื่อความรักของตน พวกนางเสื่อเผชิญหน้ากับนางงูแก๊งกองก็จำเป็นต้องถอย เพราะแม้ว่าจะรวมพลังกันแล้ว แต่พลังของนางงูแก๊งกองไม่ได้ ในที่สุดพระภิกษุก็บอกให้รู้ว่ามิดหมอของกายะมังเท่านั้นที่จะกำจัดนางงูแก๊งกองได้ ด้วยสายตาของเหยี่ยวสายลมทำให้นางเสื่อกับพวกสืบรู้ว่านายใหญ่จับฤทธิชัยไปไว้ที่ไหน จึงบุกเข้าไปช่วยฤทธิชัยไว้ได้ พร้อมกันนั้นก็บุกเข้าทำลายรังของพวกนายใหญ่ พร้อมกับพยายามค้นหามิดหมอของกายะมังที่นายใหญ่เก็บซ่อนไว้ แต่แล้วนางงูแก๊งกองก็ปรากฏตัวขึ้น นางเสื่อเผชิญหน้ากับนางงูแก๊งกอง เกิดการต่อสู้กันอย่างดุเดือด แต่สุดท้ายก็พลาดท่าถูกสมุนมือขวาของนายใหญ่ใช้มิดหมอมองข้างปีกเข้าทางด้านหลังทะลุอก ทำให้นางงูแก๊งกองสลายตัวตายไป

เมื่อนางงูแก๊งกองตาย พวกนางเสื่อก็ได้โอกาสบุกเข้าไปในขณะที่นายใหญ่ ศักดาและผู้กองสัตยาที่มีส่วนรู้เห็น ต่างพยายามทำลายหลักฐานและคิดฆ่านักรบมนตรีตัวจริงที่ถูกคุมขังทุกคน แต่นางเสื่อและฤทธิชัยเข้าไปขัดขวางช่วยไว้ได้ นายใหญ่และท่านรองศักดา รวมทั้ง สัตยาฉวยโอกาสหนีไปได้ ในที่สุดดาว จักจั่น อภิชาติและฤทธิชัย ก็บุกถึงตัวนายใหญ่จนได้ แต่พอนายใหญ่หันมา ก็ทำเอาทุกคนตะลึงอย่างคาดไม่ถึง เพราะนายใหญ่คือท่านรองก้องเกียรติ(ตัวปลอม) ท่านรองก้องเกียรติ ยิ่งสาดกระสุนเข้าใส่ทุกคนและหนีไป จากนั้นทุกคนก็เห็นไฟ จันจิรา และ จิวเอาตัวท่านรองก้องเกียรติ(ตัวจริง)กับผู้มีตำแหน่งต่างๆ ทุกคนที่ถูกจับตัวในสภาพมอมแมมออกมา ดาว จักจั่น ฤทธิชัยและอภิชาติ รีบตามนายใหญ่ไป แต่ถูกสัตยาและมือปืนที่รออยู่ สาดกระสุนเข้าใส่ ทุกคนหลบและยิงต่อสู้ จนสัตยาและมือปืนตายหมด แต่พอตามออกไปทันทีพบนายใหญ่ได้ขึ้นเฮลิคอปเตอร์ที่รออยู่แล้ว บินห่างออกไป แต่ทันใดนั้นก็มีการจรวด อาร์ พี จี พุ่งเข้าใส่เสียงระเบิดดังตูม เฮลิคอปเตอร์แตกเป็นจุล เป็นฝีมือของท่านรองก้องเกียรติ(ตัวจริง) นั่นเอง

ท่านรองก้องเกียรติแถลงข่าวให้สื่อมวลชนรู้ว่า สัญญาต่างๆที่ทำกับบริษัทต่างชาติ ล้วนเป็น โหมะ เพราะเป็นแผนของพวก Black evil ภายใต้การนำของนายใหญ่นั้นเอง แม้จะไม่พบศพของนายใหญ่ และนายใหญ่อาจจะกลับมาอีก แต่ท่านรองก็บอกว่าทุกคนพร้อมรับมืออยู่เสมอทั้งหมดต่างแสดงความยินดีต่อกันที่งานสำเร็จและนำความสงบสุขกลับมาได้อีกครั้งหนึ่ง

ละครเรื่อง เย้ยฟ้าท้าดิน

๑. การส่งเสริมความมั่นคงของชาติ

ละครเรื่อง เย้ยฟ้าท้าดิน เป็นละครที่มีเนื้อหาในการส่งเสริมความมั่นคงของชาติในด้านสังคมจิตวิทยา โดยมีเนื้อหาในการส่งเสริมการทำความดี ละเว้นความชั่ว ดำรงไว้ซึ่งคุณธรรม จริยธรรม ให้ประพฤติดุปฏิบัติตนตามครรลองคลองธรรม ระวังถึงกฎแห่งกรรมในพระพุทธศาสนา โดยผู้ที่ทำความดีย่อมได้รับสิ่งที่ดีตอบแทน หากทำความชั่วย่อมได้รับผลกระทบตอบแทน หากบุคคลใดยึดมั่นในความดีไม่ว่าจะประสบความสำเร็จทุกขยากลำบากเพียงใดก็ตาม สิ่งที่ดีจะปรากฏผลแก่ผู้กระทำดี

๒. เรื่องย่อ

“เมื่อมนุษย์คนหนึ่งร้องขอชีวิตอันเป็นนิรันดร์จากมัจจุราช และได้พรนั้นสมใจ เขาไม่รู้เลยว่าสิ่งที่เขาจะต้องตอบแทนนั้น เต็มไปด้วยความยากลำบากเพียงใด เหลือเพียงความดีที่เขายึดมั่น เท่านั้นที่เขาจะยอมสูญเสียมันไปไม่ได้ แต่เขาจะรักษามันได้ตลอดรอดฝั่ง เหมือนชีวิตที่เป็นอมตะของเขาได้หรือไม่ ในขณะที่ฝ่ายอธรรมเติบโตแข็งแรงขึ้นตลอดเวลา”

ภวินทร์นายตำรวจหนุ่มไฟแรงแห่งกองปราบไล่ล่าคนร้ายจากแก๊งอินทรี แก๊งค้ายาเสพติดข้ามชาติจนได้รับบาดเจ็บสาหัส แต่ก็สามารถสังหารสมาชิกคนสำคัญของแก๊งได้ ทำให้กลายเป็นที่หมายหัว แต่ภวินทร์ก็ไม่หวั่น เพราะเขามีความมุ่งมั่นที่จะกำจัดแก๊งอินทรีให้สิ้นซาก เพื่อล้างแค้นแทนพ่อแม่ที่ถูกแก๊งอินทรีฆ่าตายอย่างเหี้ยมโหด ตั้งแต่เขายังเป็นวัยรุ่น เนื่องจากพ่อของเขาเป็นนายตำรวจปราบปรามยาเสพติดฝีมือฉกาจ

เหตุการณ์ครั้งนั้นภวินทร์รอดตายมาได้อย่างปาฏิหาริย์ พร้อมความลับที่เขาเก็บงำเอาไว้ ไม่ยอมเปิดเผยให้ใครฟัง นั่นคือเขาเห็นเงาคำมาดิ่งวิญญาณพ่อของเขาออกไป และจากนั้นเป็นต้น มาหากเจอกับคนตายที่ไหน ภวินทร์ก็จะเห็นเงาคำที่นั่น ซึ่งเขาพยายามบอกตัวเองตลอดมาว่าเขา ตาฝ้า

ทิดชา สาวกำพร้าว้าในความอุปการะของป้าเนียม เจ้าของร้านอาหารข้างกองปราบมี น้องชายชื่อโรคชื่อนที นทีไฝฝืนอยากเป็นตำรวจและยึดถือภวินทร์เป็นฮีโร่ ขณะที่ทิดชาก็แอบรักภวินทร์อยู่แต่ไม่แสดงออก เพราะรู้ว่าภวินทร์มีแฟนอยู่แล้ว เป็นครูสอนบัลเล่ต์ที่ชื่อดวงใจ ภวินทร์เอง ก็เห็นทิดชาเป็นเหมือนน้องชาย ด้วยลักษณะห้าวๆ ลุๆ ก่อนข้างเปิดเผย

ขณะที่ภวินทร์ฟื้นจากอาการ บาดเจ็บและเริ่มต้นสืบหา หัวหน้าแก๊งอินทรี เขาก็ถูกลอบสังหารอย่างอุกอาจอีกครั้ง คราวนี้เป็นการลอบวางระเบิดไว้ที่รถยนต์ของเขา ภวินทร์อะใจ เพราะเห็นเงาคำป่วนเวียนอยู่บริเวณรถ แต่ทันทีเกิดเข้าไปแอบอยู่ในรถเพื่อจะเล่นซ่อนหากับภวินทร์ ทำให้ภวินทร์ต้องเข้าไปจับนทีโยนออกมา เขาจึงถูกแรงอัดระเบิดเข้าอย่างจัง

ก่อนสติดับวูบภวินทร์เห็นเงาคำโฉบมาหา และดิ่งวิญญาณออกจากร่าง เงาคำพา วิญญาณของภวินทร์ไปที่เขตแดนแห่งความตาย ภวินทร์เพิ่งตระหนักว่าที่แท้เงาคำนั่นคือยมทูต และอายุขัยของเขาได้หมดลง แต่ภวินทร์ไม่ยอมข้ามเขตแดนแห่งความตาย แม้ยมทูตก็ไม่สามารถ ขัดขวางพลังจิตที่เข้มแข็งของภวินทร์ได้ วิญญาณภวินทร์จึงได้กลับมาเข้าร่างเดิม

ส่วนนทีถูกทิดชานำส่งโรงพยาบาลเพราะเกิดหายใจไม่ออกหมดสติไป หมอวิเคราะห์ ว่านทีมีความผิด ปกติในเมื่คเลือดและมีสิทธิ์จะเป็นลูกเมีย ทิดชาแทบล้มทั้งยืนเพราะเธอเพิ่งสูญเสียภวินทร์ชายที่เธอรักไป แต่ขณะที่ทิดชากำลังสิ้นหวัง ภวินทร์ก็ฟื้นขึ้นบนเตียงในห้องผ่าพิสูจน์ศพ ท่ามกลางความ ตกตะลึงของคนในโรงพยาบาล ภวินทร์ขอให้หมอช่วยเย็บแต่งแผลให้และวะเย็บมณี ทิดชาถึงกับดีใจจนพูดไม่ออกที่ภวินทร์ยังไม่ตาย ส่วนนทีอาการดีขึ้นที่เห็นหน้าภวินทร์

ภวินทร์เดินทางไปรายงานตัวที่กรมตำรวจ สร้างความแปลกใจ ให้กับตำรวจ ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนตำรวจอย่างยิ่ง โดยเฉพาะผู้การวัลลภ ตำรวจกังฉินที่เป็นสายให้แก๊งค้ายา ผู้ การวัลลภมีสัมพันธ์ลึกซึ้งอยู่กับพินพาตำรวจหญิงมือขวาภวินทร์ พินพาเริ่มสงสัยพฤติกรรมวัลลภ จึงพยายามตามสืบแล้วก็พบว่าวัลลภติดต่อกับแก๊งอินทรี

พินพาตัดสินใจบอกภวินทร์ ภวินทร์จึงสะกดรอยตามวัลลภหวังว่าจะไปถึงรังแก๊งอินทรี แต่การกลับกลายเป็นว่าภวินทร์หลงกลวัลลภ ภวินทร์ถูกทอมลูกน้องตัวกลั่นของแก๊งอินทรี จับมัดเอาไปถ่วงแม่น้ำ วิญญาณภวินทร์ออกจากร่างอีกครั้ง แต่ภวินทร์ก็ตั้งต้นไม่ยอมข้ามเขตแดน แห่งความตายอีก พลังจิตของภวินทร์ชนะยมทูต

วิญญาณภวินทร์กลับเข้ร่างอีกครั้ง เขาแก้มัดตัวเองทะเลิ่งขึ้นพื้นน้ำ และอาศัยเรือหางยาวที่ผ่านมาได้ล่าจ่นเข้าตะลุมบอนกับคนร้ายได้ เมื่อกำลังตำรวจมาสมทบภวินทร์ก็ปราบคนร้ายทุกคนได้ราบคาบ จนถูกยกย่องให้เป็นฮีโร่คนใหม่ของกรมตำรวจ

ภวินทร์ได้รับมอบหมายให้ทำ คดีใหญ่ๆ และเสี่ยงตายอีกหลายคดี โดยมีพิมพาและศักดิ์นายตำรวจรุ่นน้องอีกคนคอยช่วยเหลือ ภวินทร์เริ่มมั่นใจในพลังจิตอันแรงกล้าที่ท้าทายความตายได้ แต่ดวงใจแฟนสาวของเขากลับตกอยู่ในความหวาด ระแวงกลัวภวินทร์จะเป็นอันตราย ดวงใจขอให้ภวินทร์เลิกอาชีพตำรวจ แต่ภวินทร์ไม่ยอม เขาสัญญากับดวงใจว่าเขาจะไม่ยอมตายเป็นอันขาด เพื่อให้ดวงใจสบายใจภวินทร์จึงขอหมั้นดวงใจเอาไว้ก่อน ทั้งยังพยายามพาดวงใจไปไหนมาไหนด้วย โดยเฉพาะ มาเยี่ยมมนที่ ซึ่งทำให้ทิตาแอบเจ็บปวดใจอยู่คนเดียว

ในการเข้าขัดขวางการส่งมอบยาเสพติดล็อตใหญ่ ภวินทร์ถูกแก๊งอินทรีจับฝังทั้งเป็น เมื่อวิญญาณเขาหลุดจากร่างอีกครั้ง เขาก็ต้องร้องขอความเป็นอมตะจากยมทูตเพื่อจัดคนชั่วให้สิ้นซาก มิใช่ที่ยมทูตจะตัดทอนว่าความชั่วไม่มีทางหมดไปจากโลก ตราบใดที่ยังมีมนุษย์ ภวินทร์ก็ไม่เชื่อ ยมทูตจึงยอมให้ภวินทร์กลับเข้ร่างพร้อมชีวิต ที่เป็นอมตะ โดยเตือนว่า ต่อไปเมื่ออยากตาย ภวินทร์ก็จะไม่สามารถตายได้อีก

กิตติศัพท์การตายแล้วฟื้นของภวินทร์แพร่สะพัดออกไป คนมากมายมาติดต่อขอพบตัว ส่วนมากจะขอดูของขลังที่ภวินทร์พกเอาไว้ ในจำนวนผู้คนที่มาขอดูตัว มีอาจารย์ศักดิ์สิทธิ์ผู้ที่ศึกษาเรื่องพลังจิตและโลกหลังความตาย พยายามจะเอาตัวภวินทร์ไปเป็นกรณีศึกษา แต่ภวินทร์ปฏิเสธ ขณะที่เขากำลังงมูมิใจกับชายชนะเหนือมัจจุราขอยู่ นั้น ดวงใจแฟนสาวของเขาก็ต้องจบชีวิตลง เพราะถูกคนร้ายลอบวางระเบิดในสตูดิโอ

จากนั้นคนรอบข้างภวินทร์ก็เริ่มเดือดร้อนจากการถูกข่มขู่ทำร้าย จนภวินทร์ต้องกลายเป็นคนโดดเดี่ยวเพราะไม่ยอมให้คนร้ายใช้ใครมาต่อรองกับ เขาก็ รวมทั้งทิตาและนที ความเย็นชาของภวินทร์ทำให้ทิตาเข้าใจว่า เขายังเสียใจไม่หายจากการจากไปของดวงใจ ทิตาจึงพยายามตามเอาใจภวินทร์จนเกือบถูกลูกหลงของคนร้าย

ทิตาถูกภวินทร์ไล่ตะเพิด อากาศของนทีทรุดลงอีก และต้องการเงินมารักษาเป็นจำนวนมาก ทิตาจึงตัดสินใจไปสมัครเป็นหญิงบริการในคลับแห่งหนึ่งซึ่งเผชิญ เป็นแหล่งค้าผู้หญิงรายใหญ่ที่ภวินทร์ต้องเข้าไปทลาย ภวินทร์ได้พบทิตาอีกครั้งและต่อว่าทิตาที่ยอมขายศักดิ์ศรีแลกเงิน ทิตาบอกว่าเธอสามารถขายชีวิตก็ได้ ถ้าจะแลกกับชีวิตน้องชาย คั้นนั้นภวินทร์ยอมไปพบนที ทำให้เห็นทีอาการดีขึ้น ภวินทร์จำต้องสัญญาว่าจะมาเยี่ยมมนที่บ่อยๆ ทำให้เห็นทีมีความสุขมาก

แต่แล้วภวินทร์ก็จำต้องผิดสัญญาเพราะคนร้ายเริ่มสะกดรอยและลอบทำร้ายเขา ทำให้ทิตาโกรธมากที่ภวินทร์ไม่ไปหานทีอีก ความที่ต้องหาเงินมาซื้อยาให้เห็นที ทำให้ทิตาถูกล่อลวงให้

เป็นตัวกลางในการส่งยาเสพติดของแก๊งอินทรี ซึ่งเป็นแก๊งค้ายาข้ามชาติ ทิชาได้พบกับภวินทร์อีกครั้ง เขาขอให้ทิชาเป็นสายให้ โดยจะมีค่าจ้างอย่างงาม ทิชาบอกว่าเธอตั้งใจจะถอนตัวอยู่แล้ว เพราะไม่ต้องการยุ่งเกี่ยวกับแก๊งค้ายา

ทิชาตกลงเป็นนกดต่อให้ภวินทร์ แต่ถูกเมฆาหัวหน้าแก๊งจับได้ซะก่อน เมฆายื่นข้อเสนอให้ภวินทร์ไป อาชีวะบัญชีค้ารายชื่อของนักค้ายาจากกรมตำรวจมาแลกกับทิชา ภวินทร์จำยอม เพราะหลงรักทิชาเข้าแล้ว แต่เมื่อภวินทร์เอาชีวะมาได้ทิชากลับ โดดลงแม่น้ำเพื่อจบชีวิตตัวเอง เพราะไม่ต้องการเป็นสาเหตุให้ภวินทร์ต้องขายชาติ โดยฝากให้ภวินทร์ดูแลที่ด้วย

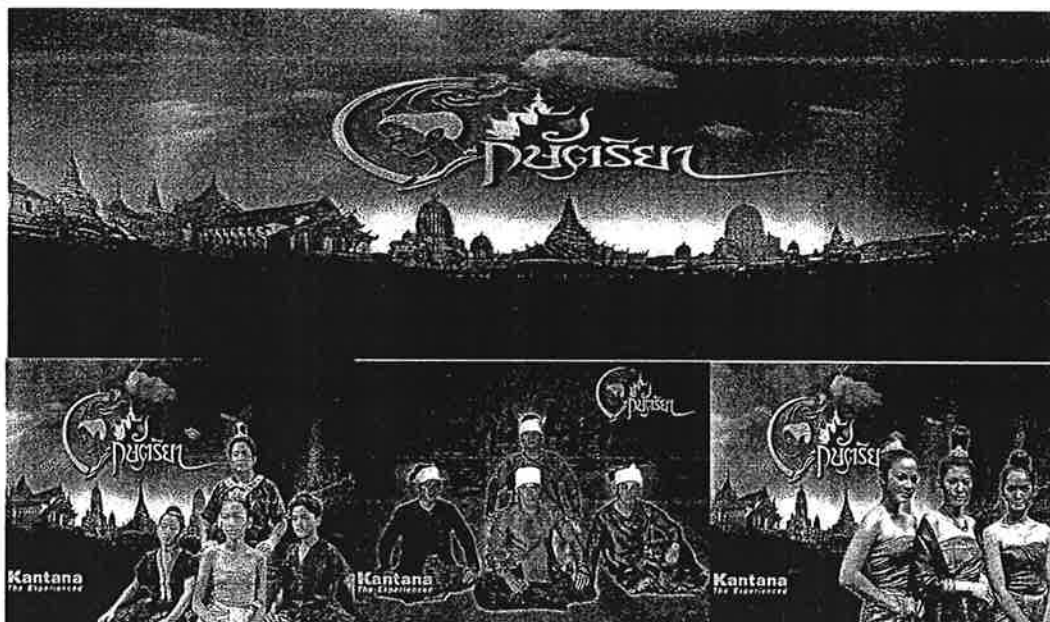
ภวินทร์บุกเข้าตะลุยกับสมุนเมฆาอย่างดุเดือด แต่เมื่อเขายังเมฆากลับพบว่ากระสุนไม่ระคายผิวเมฆาแม้แต่น้อย และแล้วภวินทร์ก็รู้ความจริงว่า ที่แท้เมฆาก็ได้พรจากยมทูต เช่นเดียวกับเขา ร้อยปีก่อนเมฆานั้นเคยเป็นตำรวจและถูกลอบสังหารเช่นเดียวกับภวินทร์ เมฆาขอชีวิตเป็นอมตะและยมทูตก็ยินยอม ตั้งแต่นั้นเมฆาก็ต้องประสบแต่ความสูญเสีย ต้องทนเห็นคนรักตายไปต่อหน้า โคนคนทรยศหักหลัง และถูกบีบบังคับจนต้องกลายมาเป็นฝ่ายอธรรม

เมื่อเมฆาได้ข่าวภวินทร์จึงแน่ใจว่า ภวินทร์คือคนประเภทเดียวกับเขา เขาต้องการให้ภวินทร์ติดต่อยมทูตให้ได้ เพื่อเขาจะขอจบชีวิตตัวเอง มิเช่นนั้นภวินทร์จะต้องสูญเสียคนที่รักคนสุดท้ายในชีวิตไป ภวินทร์รีบไปที่โรงพยาบาล ก็พบว่าที่หายไปแล้วภวินทร์พยายาม ตามหามยมทูตด้วยการ ไปทุกที่ที่เกิดมีคนตายแต่ก็ไม่พบ จนในที่สุดต้องขอให้อาจารย์ศักดิ์สิทธิ์หาวิธีให้

อาจารย์แนะนำให้ภวินทร์ใช้วิธีล่อจิด ไปรอยมทูตที่เขตแดนแห่งความตาย ยมทูตปรากฏตัวขึ้นและเตือนว่า หากภวินทร์ไม่ไปเข้าร่างของภวินทร์จะถูกทำลายและจิดของภวินทร์จะต้องล่องลอย พเนจรตลอดไป แต่ภวินทร์ก็ยื่นกรานขอให้ยมทูตบอกวิธีจบชีวิต เขากับเมฆาเพื่อรักษาความดีของโลกไว้ ในที่สุดยมทูตยอมแพ้ จิดภวินทร์ได้กลับเข้าร่างได้ทันก่อนที่จะถูกคนร้ายบุกมาทำร้าย

ภวินทร์ไปพบเมฆา เขาบอกว่ารู้ความลับของการจบชีวิตที่เป็นอมตะมาแล้ว แต่เขากับเมฆาคนใดคนหนึ่งเท่านั้นที่ทำได้ การตัดสินใจก็คือทั้งคู่ต้องประลองกันด้วยพลังแห่งจิต คนที่พ่ายแพ้คือคนที่ต้องมีชีวิตอมตะตลอดกาล ภวินทร์หรือเมฆาที่จะได้จบชีวิตอมตะสมใจ

ละครเรื่อง มหาราชกู้แผ่นดิน

๑. การส่งเสริมความมั่นคงของชาติ

ละครเรื่อง มหาราชกู้แผ่นดิน เป็นละครที่มีเนื้อหาในการส่งเสริมความมั่นคงของชาติในด้านสังคมจิตวิทยา โดยมีเนื้อหาในการปลูกฝังและส่งเสริมความรักสามัคคี ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ในการรักและหวงแหนในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

๒. เรื่องย่อ

เมื่อพระองค์ดำหรือพระนเรศวรได้เสด็จหนีจากหงสาวดีมาสู่กรุงศรีอยุธยาได้นำชาวไทยใหญ่จำนวนหนึ่งมาด้วย นั่นคือ เจ้านางมณีจันทร์และเจ้านางมณีอิน ตลอดจนขุนแสนกล้า นักรบของเจ้าไทใหญ่ อีกทั้งยังมีเจ้านายของกรุงศรีอยุธยาเข้ามาในขบวนครั้งนั้นด้วยคือ พระองค์หญิงพิจิตรจินดา กับเดือน ซึ่งเป็นพระพี่เลี้ยงและเป็นสนมของพระรามเสวย การกลับมาของพระองค์ดำทำให้พระวิสุทธิกษัตริย์ พระมหาธรรมราชาและพระเอกาทศรถหรือพระองค์ขาว ทรงดีพระทัยเป็นอย่างยิ่ง พระองค์ดำครองรักกับเจ้านางมณีจันทร์ แล้วเสด็จขึ้นไปครองเมืองพิษณุโลก พระองค์ดำทรงคิดอยู่ตลอดเวลาเรื่องที่กรุงศรีอยุธยาตกเป็นประเทศราชของหงสาวดี จึงได้จัดหาทหารฝีมือดีมาร่วมทัพ แล้วทรงเปลี่ยนกลศึกจากการยกพลจำนวนมหาศาลเข้าปะทะเข้าศึก ก็เปลี่ยนมาเป็นการใช้การรบเชิงงองโจร ทหารฝีมือดีนั้น ต่อมาได้รับเรียนพิไชยสงครามกับขุนเมืองผู้เป็นอาจารย์ของพระองค์ดำ มีจำนวน ๖ คน คือ มิ่ง เทียง บุญ เพิ่ม ขวัญ ขาม และมีขุนแสนกล้าอีกผู้หนึ่ง รวมเป็นทหารเอกคู่พระทัย ๗ คน

ส่วนทางหงสาวดี ก็ไม่ไว้ใจกรุงศรีอยุธยา เพราะรู้จักนิสัยของพระนเรศวรเป็นอย่างดี จึงหาทางทำศึกกับกรุงศรีอยุธยา แต่เมื่อยกกองทัพมาก็พ่ายกรุงศรีอยุธยา ทุกครั้ง ทำให้เมืองต่าง ๆ ที่เป็นเมืองประเทศราช ต่างคิดแข็งเมืองกัน

มังกะยอชะวาทูบตีตองชเว ผู้เป็นมเหสี ทำให้พระเจ้าอังวะ พระราชบิดาของตองชเว ไม่พอใจ แข็งเมืองเป็นขบถ จึงทรากับสุวรรณฉัตรสายเคี้ยวของอังวะจึงถูกเนรเทศออกไปจากหงสาวดี เมื่อทั้งสองกลับมาอังวะ พร้อมกับนินตยาวิกรมเหสีของสุวรรณฉัตรด้วย นันทบุเรงก็ใช้ให้เมืองประเทศราชทั้งหลายยกทัพไปตีอังวะ พระนเรศวรแกล้งเดินทัพช้าๆ เพื่อรอให้พระเจ้านันทบุเรงทำศึกกับพระเจ้าอังวะถึงแพ้นะก่อน มังกะยอชะวารักษาเมืองอยู่ ออกอุบายให้พระยาเกียรติกับพระยาราม ขุนนางมอญมาคอยรับ พระนเรศวรที่เมืองแครงพร้อมทั้งไพร่พล และมีกลศึกว่าทั้งสองคน ลวงพระนเรศวรไปฆ่าให้จงได้ ทั้งสองเคยสนิทกับพระนเรศวรมาก่อน จึงนำความไปเล่าให้พระมหาเถรคันฉ่องฟัง พระมหาเถรคันฉ่องมาเฝ้าพระนเรศวรแล้วทูลให้ทรงทราบ พระนเรศวรโกรธและประกาศอิสรภาพที่เมืองแครง ไม่ยอมขึ้นต่อหงสาวดีอีกต่อไป

พระเจ้านันทบุเรง ส่งกองทัพมาตีกรุงศรีอยุธยาอยู่หลายครั้ง แต่ก็พ่ายกลับไปทุกครั้ง การพ่ายแพ้ของหงสาวดี ทำให้เมืองประเทศราชทั้งหลายต่างแข็งเมืองขึ้น ภายในเมืองหงสาวดีก็เกิดความวุ่นวาย เนื่องด้วยเจ้ายะไข่ได้ส่งธิดามาถวายพระเจ้านันทบุเรง ทำให้สุภยา พระอัครมเหสีไม่พอใจมาก รวมถึงเจ้านางสุวันทาด้วย ยะไข่ได้ใช้ธิดาของตนเป็นสื่อตั้งฟิลิป เดอบริโต พ่อค้าชาวโปรตุเกสเข้ามาค้าขายในเมืองหงสาวดี และมีอิทธิพลทางการเมืองต่อหงสาวดีเป็นอย่างมาก ขณะที่พระนเรศวรได้รู้จักกับเซปาสเตียน ฝรั่งเศสสเปน ที่เข้ามาสอนการใช้ปืนไฟให้พระนเรศวร

พระมหาธรรมราชาสวรรคต พระนเรศวรขึ้นครองราชย์ แล้วทรงแต่งตั้งพระเอกาทศรถเป็นพระอุปราช มุขมนตรีและเจ้านายชั้นสูงในสมัยพระมหาธรรมราชาได้ถวายหญิงงามเชื้อสายราชวงศ์สุพรรณภูมิพระองค์หนึ่ง เป็นพระชายานามว่า “มณีรัตนา” เจ้านางมณีจันทร์น้อยพระทัย แต่ไม่แสดงออก ส่วนราชวงศ์สุโขทัย โดยท้าวศรีจุฬาลักษณ์ ได้ถวายนางที่มีเชื้อสายราชวงศ์สุโขทัยเป็นพระสนมเอก นามว่า “เจ้าแก้วพุ่ม” ทั้งนี้ท้าวศรีจุฬาลักษณ์คิดแค้นที่มีได้รับความรักจากพระมหาธรรมราชา จึงส่งหลานสาวมาแก้แค้นแทนตนทำให้กรุงศรีอยุธยาวุ่นวาย ส่วนขุนเมืองได้รับแต่งตั้งเป็น “เจ้าพระยาสุรสีห์” ครองเมืองพิษณุโลกแทนพระนเรศวร

ต่อมาในปี พ.ศ.๒๑๓๕ หงสาวดียกทัพใหญ่มาตีกรุงศรีอยุธยา เกิดการทำยุทธหัตถีขึ้น มังกะยอชะวาสิ้นพระชนม์บนหลังคชาธาร เจ้าสังขทัต เจ้าเมืองตองอู ซึ่งมีศักดิ์เป็นหลานของพระเจ้านันทบุเรง นำความมารายทูล ทำให้พระเจ้านันทบุเรงโกรธมาก เสวยน้ำจั้นจันจนเมาายแล้วใช้พระแสงดาบจ้วงฟันพระสุพรรณกัลยา ผู้เป็นพระมเหสีสิ้นพระชนม์พร้อมด้วยพระโอรสน้อย และพระธิดา รวมถึงท้าววรจันทร์และแม่น ผู้เป็นพี่เลี้ยงด้วย รวมถึงพระอินทรเทวีกับสุข ซึ่ง

คิดหนี แต่ก็ไม่อาจรอดพ้นความตายไปได้ ข่าวนั้นพระชนม์ของพระสุพรรณกัลยา ทำให้พระวิสุทธิกษัตริย์ถึงแก่ประชวร แต่ภายหลังก็ทรงเข้มแข็งและเป็นกำลังใจให้แก่พระราชโอรส เพื่อรอเวลาแก้แค้นให้พระสุพรรณกัลยา

เสร็จศึกหงสาวดี พระนเรศวรทรงยกกองทัพไปตีเมืองละแวก จับนักพระสัญญาได้ แล้วกวาดต้อนครัวละแวกมาเป็นเชลยได้จำนวนมาก ในครั้งนั้นพระนางเอกกษัตริย์ ธิดาพระยาละแวกถวายตัวเป็นพระสนมของพระนเรศวร ทำให้เจ้าแก้วพุ่มไม่พอใจเป็นอย่างมาก หาทางกลั่นแกล้งเอกกษัตริย์ มณีรัตน์วางตนสมเป็นพระอัคมเหสี เป็นที่ต้องพระทัยของพระวิสุทธิกษัตริย์เป็นอย่างมาก

พ.ศ. ๒๑๓๘ พระนเรศวรตัดสินใจไปตีเมืองหงสาวดี ได้ตั้งล้อมเมืองอยู่ถึง 3 เดือน แต่ต่อมาได้ข่าวศึกว่ากองทัพพระเจ้าแปร พระเจ้าอังวะ และพระเจ้าสังขทัตแห่งเมืองตองอูยกทัพมาช่วย เห็นว่าเหลือกำลังจึงเสด็จยกทัพกลับ แต่พระเจ้าแปรยกทัพมาซ้ำ ทำให้นันทบุเรงโกรธมาก พระเจ้าแปรตั้งตนเป็นอิสระไม่ขึ้นต่อหงสาวดี

เจ้าสังขทัตโอรสพระเจ้าตองอู เห็นว่าหงสาวดีกับแปรแตกแยกกัน ขณะเดียวกันก็เกรงพระบารมีของพระนเรศวรอยู่ด้วย จึงคิดจะมาเข้าพวกกับกรุงศรีอยุธยา โดยวางแผนว่าเมื่อพระนเรศวรตีกรุงหงสาวดีแตกตนก็อาจได้ครองหงสาวดี จึงลอบแต่งทูตให้นำบรรณาการมาถวายพระนเรศวร และให้ทูตกราบทูลว่าหากยกทัพไปตีหงสาวดีเมื่อใด ตนจะช่วยรบ ขณะเดียวกันเจ้าสังขทัตก็ติดต่อกับยะไข่ ซึ่งประกาศตนเป็นศัตรูกับหงสาวดี ให้เจ้ายะไข่ นำบรรณาการมาถวายพระนเรศวรด้วยเช่นกัน ทั้งนี้พระเจ้า ยะไข่ต้องการหัวเมืองมอญที่อยู่ปากน้ำอิระวดีเป็นอาณาเขต พระนเรศวรจึงเตรียมทัพไปตีหงสาวดี อีกครั้งหนึ่ง โดยให้พระยาจักรีคุมกองทัพล่วงหน้าไปสะสมเสบียงที่เมะลำเล็งก่อน

แผนการของเจ้าสังขทัตล้มเหลวเพราะที่ตองอูมีมหา เถรองค์หนึ่ง ชื่อ พระมหาเถรเสียมเพริยม ซึ่งเป็นอาจารย์ของเจ้าสังขทัตได้ทูลทัดทานไว้ พระเจ้าสังขทัตทรงเชื่อแล้วทำตามคำยุยงของมหาเถรผู้นี้ โดยให้แต่งคนออกมาเที่ยวลวงพวกมอญที่เมะตะมะว่าจะถูกทหารกรุงศรีอยุธยาจับ ชวามอญจึงพากันหลบหนี และเกิดการขบถขึ้น ขณะเดียวกันกองทัพยะไข่ก็ล้อมเมืองหงสาวดี ข่าวนั้นพระนเรศวรกำลังยกทัพใหญ่มา ก็ยิ่งทำให้พระเจ้านันทบุเรงกลัวยิ่งขึ้น เจ้าสังขทัตอาสายกทัพไปช่วยหงสาวดีรบ แต่ความจริงแล้วไปทำกลลวง ให้พระเจ้านันทบุเรงเกิดความหวาดกลัว ครั้น นันทบุเรงไปขอให้สุวรรณฉัตร ซึ่งไปอยู่ที่อังวะช่วย สุวรรณฉัตร ก็วางเฉย เช่นเดียวกับมังนรธาสอ ที่ไปเป็นเจ้าเมืองเชียงใหม่ ก็สวามิภักดิ์ต่อกรุงศรีอยุธยา ถึงกับส่งพระโอรสมาเป็นองค์จ่านำอยู่ที่ กรุงศรีอยุธยาด้วย เจ้านันทบุเรงจึงอยู่ในภาวะโดดเดี่ยว ในที่สุดก็ยอมยกให้เจ้าสังขทัตผู้เป็นหลาน ได้เป็นผู้สำเร็จราชการแทน

ต่อมาเจ้าสังขทัตหลวงพระเจ้านันทบุเรงออกจากหงสาวดีไปอยู่ที่ตองอู กองโจรยะไซ้
เข้าเมืองหงสาวดีได้ก็เผาจนหมดเมือง พระนเรศวรยกทัพมาเหลือแต่เมืองร้างก็พิโรธมาก ต่อมาเจ้า
สังขทัต เอายาพิษให้พระเจ้านันทบุเรงเสวยสวรรคต สังขทัตได้ครองตองอู ส่วนทางอังวะเมื่อเจ้า
สุวรรณฉัตรทรงทราบข่าวพระเจ้านันทบุเรงสวรรคตก็ตั้งตัว เป็นกษัตริย์ครองอังวะสืบมา และขยาย
อาณาเขตออกไปกว้างขวาง

พระนเรศวรสร้างความเป็นปึกแผ่นให้แก่กรุงศรีอยุธยาเป็นอย่างมาก ตลอดระยะเวลา
การครองราชย์ พระองค์ทรงอยู่ในกองทัพมากกว่าในพระราชวัง ทรงเสียดพระองค์เพื่อความอยู่รอด
ปลอดภัยของบ้านเมือง ด้วยความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวของพระองค์นั่นเอง ที่ทำให้พระองค์มีชัยชนะ
ได้รับการขนานนามว่า “มหाराษฎูแผ่นดิน”

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นามสกุล

จิตรลดา ดิษยนันทน์

การศึกษา

พ.ศ. ๒๕๓๑

นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พ.ศ. ๒๕๓๖

นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสื่อสารมวลชน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๔๖

หลักสูตร Director Accreditation Program รุ่นที่ ๒๒๒

สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย(IOD)

พ.ศ. ๒๕๕๖

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (ปรอ) รุ่นที่ ๒๖

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. ๒๕๒๒ - ๒๕๓๒

นักแสดงในเครือ บริษัท กันตนา กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)

พ.ศ. ๒๕๒๒-ปัจจุบัน

ผู้บริหารบริษัทในเครือ บริษัท กันตนา

พ.ศ. ๒๕๓๖-ปัจจุบัน

ผู้จัดละครกว่า ๒๐๐ เรื่อง

ตำแหน่งปัจจุบัน

- กรรมการบริษัทในเครือ บริษัท กันตนา กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
- กรรมการผู้จัดการ บริษัท กันตนา เอ็ดดูเทนเมนท์ (อินเตอร์เนชั่นแนล) จำกัด
- กรรมการมูลนิธิประดิษฐ์-ผสมสุข กัลยาจตุก
- กรรมการบริษัท บริษัท กันตนา ออร์กาไนซ์เซอร์ แอนด์ เมเนจเมนท์ จำกัด
- กรรมการบริษัท กันตนา มูฟวี ทาวน์ (๒๐๐๒) จำกัด
- รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ สถาบันกันตนา
- คณะกรรมการสภาวิชาชีพการแพร่ภาพและการกระจายเสียง (ประเทศไทย)

ผลงานความภาคภูมิใจที่ได้รับ

พ.ศ. ๒๕๕๒

รางวัลโล่เกียรติคุณบุคคลผู้ทำคุณประโยชน์และสนับสนุน
การดำเนินงานของกรมประชาสัมพันธ์

พ.ศ. ๒๕๕๓

รางวัลคุณแม่ลูกรักสิ่งแวดล้อมกรุงเทพมหานคร จากกิจกรรม
“กทม.รักสิ่งแวดล้อม น้อมถวายราชินี” จากกรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๕๕

รางวัลดาราวอร์ด เพื่อเชิดชูและยกย่องผู้บำเพ็ญ ประโยชน์
มีคุณธรรม รวมถึงเป็นต้นแบบการใช้ชีวิตที่ดีงามและทำงาน
เกื้อกูลสังคม จากเสถียรธรรมสถาน

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

เรื่อง อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทย ที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ

ผู้วิจัย จิตรลดา ดิษยพันธ์ณ์ หลักสูตร ปรอ. รุ่น ๒๖

ตำแหน่ง กรรมการ บริษัท กันตนากรูปร่าง จำกัด (มหาชน)

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ละครโทรทัศน์ เป็นรายการโทรทัศน์ที่ได้รับความนิยมแพร่หลายในกลุ่มผู้ชมทุกเพศทุกวัย และมีเนื้อหาที่ให้ความบันเทิงแก่ประชาชน แต่ในความบันเทิงดังกล่าว ได้มีการสอดแทรกเนื้อหาสาระ ความรู้ เรื่องราวที่มีความหลากหลาย ทั้งในแง่มุมมองเชิงสร้างสรรค์ ส่งเสริมพัฒนา และสะท้อนสังคมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การสอดแทรกหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา ความกตัญญู คุณธรรม จริยธรรม การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม การทำความดี การส่งเสริมความสามัคคี การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการมุ่งหมายให้เกิดความมั่นคงในชาติ จากเหตุผลดังกล่าว ละครโทรทัศน์ จึงมีหน้าที่ต้องป้องกันเจตนาของการตอบสนองความต้องการ และมีหน้าที่ต้องสังคมในการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับศีลธรรมความดีงาม ความสามัคคี ก่อให้เกิดแนวคิด เป็นเหมือนการสอนบทเรียนทางอ้อมต่อผู้รับชม (กาญจนา แก้วเทพ, ๒๕๔๓ : ๒๖๒) ซึ่งผู้ผลิตละครโทรทัศน์ จึงเป็นผู้ที่สร้างสรรค์ผลงานละคร นอกเหนือจากการสร้างเพื่อความบันเทิงใจแก่ผู้ชมแล้ว ผู้ผลิตต้องคำนึงถึงคุณค่า เนื้อหาและคุณภาพของละครเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ชม สังคม และประเทศชาติอีกด้วย

ในการดำรงอยู่ในสังคม จึงจำเป็นต้องมีความมั่นคงของสถาบันทางสังคม และมีความมั่นคงของชาติ การพัฒนาสู่ความเป็นโลกาภิวัตน์ (Globalization) ต้องมีการพึ่งพาอาศัยด้วยการบูรณาการร่วมกัน ดังนั้นความมั่นคงของชาติ จึงเป็นการดำรงเอกราช ของชาติ ให้มีความสงบสุข ประชาชนมีการดำรงชีวิตที่มั่นคง ปลอดภัย อยู่ดีมีสุข และเศรษฐกิจมีเสถียรภาพ (วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๕๔ : ๒-๔) ข้อกำหนดดังกล่าว เป็นผลประโยชน์แห่งชาติ อันเป็นกรอบในการดำรงสถานะของประเทศให้มั่นคงถาวร และการดำเนินวิถีชีวิตของประชาชนบนความหลากหลายของระบบภูมิวิเศษ เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ประเพณี การมีส่วนร่วมในการพัฒนา มุ่งสู่การพึ่งพาตนเอง ด้วยความรอบคอบ

ระมัดระวัง สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง มีภูมิคุ้มกัน มีการจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม บนพื้นฐานขององค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม บนหลักการและเหตุผล ที่มุ่งสู่การพัฒนาคนและสังคมให้เกิดความมั่นคงและสงบสุข ยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา, ๒๕๕๕ : ก)

ภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลง สะท้อนให้เห็นถึงการเผชิญกระแสของความผันผวน ทำให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับความเสี่ยงในหลายมิติ (คณะนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๕, ๒๕๕๕ : ๒๔-๒๕) รวมถึงสภาพสังคมปัจจุบัน เป็นสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร หรือ ภาพ การแสดงออก การแสดงพฤติกรรม หรือเนื้อหา ที่ถ่ายทอดมาจากสื่อประเภทละคร โทรทัศน์ จึงถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญ เพราะการนำเสนอแง่มุมของเนื้อหาละคร ในเชิงบวกและเชิงลบต่อสาธารณชน อาจมีผลต่อผู้ชมทั้งทางตรงและทางอ้อม และจากผลการศึกษาของ นภาพร ธนะนุทรัพย์ (๒๕๕๑ : ก) พบว่า สื่อละครทาง โทรทัศน์มีผลต่อพฤติกรรมต่อผู้รับชม และมีผลต่อสังคมโดยรวมไม่มากนักน้อย ซึ่งขึ้นอยู่กับสติปัญญาและสภาพแวดล้อมของผู้รับชมในการรับอิทธิพลของสื่อ นั้น ๆ ดังนั้น ละครโทรทัศน์ จึงเป็นเครื่องมือสื่อสารที่สามารถเสริมสร้างความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ ซึ่งการสร้างสรรคละครโทรทัศน์จึงต้องคำนึงถึงคุณภาพในการผลิต มีเนื้อหาสาระให้ทั้งความบันเทิง เกิดคุณประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติอย่างแท้จริง

ผู้วิจัยในฐานะของผู้บริหาร ในตำแหน่งกรรมการ บริษัท กันตนากรุ๊ป จำกัด (มหาชน) จึงมีความสนใจที่จะศึกษา อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทย ที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ เพื่อนำผลการวิจัยครั้งนี้ ไปเป็นแนวทางต่อผู้ผลิตละครโทรทัศน์ อันนำไปประกอบในการวางแผน พัฒนาและสร้างสรรค์ผลงานละครโทรทัศน์ไทยให้มีคุณภาพ สามารถเป็นสื่อกลางในการส่งเสริมความมั่นคงของชาติมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาคุณลักษณะเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของประชาชน

๒. เพื่อศึกษาอิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทยที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยประเภทต่าง ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมของประชาชน และความมั่นคงของชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เรื่อง อิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทยที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ ได้การดำเนินการวิจัย โดยมีระเบียบ แนวทางและวิธีการ ดังนี้

๑. การประมวลและสังเคราะห์ข้อมูลจากประสบการณ์ของผู้วิจัย คือ ผู้วิจัยได้ประมวลและสังเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ

๒. ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

๒.๑ ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสาร บทความ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่มีผลต่อพฤติกรรมของประชาชนอันส่งผลต่อความมั่นคงของชาติ

๒.๒ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant Interview) ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้หรือมีข้อมูลในเรื่องที่ผู้วิจัยกำลังศึกษา โดยกำหนด ผู้ที่ให้ข้อมูลแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้ผลิตละครโทรทัศน์ ผู้เขียนบท ผู้กำกับละครโทรทัศน์ ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ จำนวนทั้งสิ้น ๑๑ คน

๒.๓ การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นการจัดกิจกรรมการสนทนากลุ่มกับประชาชนทั่วไป จำนวน ๘ คน เพื่อแสดงความคิดเห็นร่วมกันต่อของละครโทรทัศน์ไทยที่มีผลต่อพฤติกรรมของประชาชนอันส่งผลต่อความมั่นคงของชาติและเพื่อให้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการแสดงทัศนคติ หรือแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

๓. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๑ แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non-Structured Interview) ใช้สำหรับการสัมภาษณ์ในเชิงลึก เกี่ยวกับ คุณลักษณะเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของประชาชน และอิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทย ที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ

๓.๒ แบบสนทนากลุ่ม ใช้สำหรับการสนทนาร่วมกัน เกี่ยวกับ คุณลักษณะเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของประชาชนและอิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทยที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ

๔. การสร้างและการทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

๔.๑ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยได้ทำการสร้างและออกแบบข้อคำถามเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับอิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทย ที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ

๔.๒ ผู้วิจัยนำข้อคำถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๒ ท่าน เพื่อทำการพิจารณาตรวจสอบเนื้อหาและ โครงสร้าง เพื่อให้ได้คำถามที่ชัดเจน ครอบคลุมเหมาะสม มีความ

สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยทำการทดสอบเครื่องมือด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์ของความสอดคล้อง (Index of Concordance : IOC) รวมถึงความสอดคล้องต้องผ่านเกณฑ์การพิจารณา มากกว่า ๐.๕ ขึ้นไป

๕. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมจากเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม โดยทำการบันทึกข้อมูลในแบบบันทึก ทำการบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม

๖. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์เนื้อหาละครโทรทัศน์ไทยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมของประชาชนและความมั่นคงของชาติ และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัย

๑. ละครโทรทัศน์ไทยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของประชาชนทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ โดยสิ่งที่ปรากฏสู่สายตาของผู้ชม จึงปรากฏคุณลักษณะเนื้อหาที่น่าเสนอทั้งด้านมืดและด้านสว่าง แสดงถึงการทำความดีและการทำความชั่ว ทำให้ละครโทรทัศน์ไทยเปรียบเสมือนดาบสองคมที่ก่อให้เกิดคุณประโยชน์และเกิดโทษในเวลาเดียวกัน อีกทั้งยังมีอิทธิพลต่อความคิด ทศนคติ อันนำไปสู่พฤติกรรมที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับวิจารณญาณในการรับชม แต่หากประชาชนนำคุณค่าที่แฝงอยู่ในละครโทรทัศน์มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของตนเอง เพื่อการดำรงอยู่ในสังคม โดยสามารถพัฒนาตน หรือกระตุ้นเตือนสติ ในการปฏิบัติตนบนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรม ก็จะสามารถเกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคมได้

๒. เพื่อศึกษาอิทธิพลของละครโทรทัศน์ไทยที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ พบว่า ละครโทรทัศน์ไทยมีอิทธิพลต่อความมั่นคงของชาติ เนื่องจากละครโทรทัศน์เป็นเครื่องมือในการเป็นสื่อกลาง ของการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ปลูกฝังค่านิยมและทัศนคติผ่านความบันเทิงที่สอดแทรกไปด้วยเนื้อสาระที่มีความหลากหลาย และประชาชนเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนทางสังคม ให้ดำเนินไปตามครรลอง และยังเป็นแรงผลักดันในการส่งเสริมบทบาททางสังคมให้มีการเชื่อมโยงกันทั้งระบบ เมื่อมีการสร้างความรู้ ทัศนคติ วิธีคิด และสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมผ่าน ละครโทรทัศน์จึงก่อให้เกิดการปลูกจิตสำนึกแก่ผู้ชม โดยการซึมซับ นำไปสู่การกระทำตนให้อยู่ในศีลธรรมอันดีงาม รวมถึงกระทำตนอันเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

๑. หน่วยงานภาครัฐ กรม กระทรวง สถาบัน สามารถมีส่วนส่งเสริม สนับสนุน หรือร่วมระดมทุน ทรัพยากร หรือแนวคิดในการร่วมกันจัดทำละครที่มีเนื้อหาในการสร้างเสริมความมั่นคงของชาติในด้านต่าง ๆ เช่น ส่งเสริมความมั่นคงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยการผลิตละครที่มีเนื้อหาในการอนุรักษ์หรือธรมรงค์ ปลูกฝังจิตสำนึกแก่ประชาชนให้มีความรักและหวงแหนพร้อมทั้งมีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในชาติให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด เป็นต้น

๒. สถานีโทรทัศน์ควรมีนโยบายหรือการสนับสนุนส่งเสริมบริษัทผู้ผลิตรายการละครโทรทัศน์ให้สร้างสรรค์ผลงานละครที่มีเนื้อหาหรือแฝงสาระความรู้ข้อคิดคติเตือนใจในการประพฤติปฏิบัติตนอันนำไปสู่ความมั่นคงของชาติในบริบทต่าง ๆ โดยสถานีควรผลิตละครโทรทัศน์ที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติ ปีละ ๑ ครั้ง เพื่อสร้างสรรค์ละครที่มีสาระ ความรู้ วิธีคิด ทักษะคิด ปมปัญหาและวิธีการแก้ปัญหา อันผูกเรื่องราวให้เข้าสู่แก่นเรื่องที่เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติในด้านในด้านหนึ่งหรือมุ่งความมั่นคงของชาติในหลาย ๆ ด้าน หรือผนวกเนื้อหาที่ต้องการสอดแทรกให้อยู่ในแก่นเรื่องเดียวกัน เพื่อยกระดับจิตใจของผู้ชม พร้อมกับพัฒนาสติปัญญา ไปจนถึงการกระทำตนอันนำไปสู่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

๓. ผู้ผลิตรายการละครโทรทัศน์และบุคลากรที่มีบทบาทหน้าที่การผลิตควรมีการวางแผนคัดสรรคับทประพันธ์และเนื้อหา รวมถึงสร้างสรรค์บทละครโทรทัศน์ที่แฝงด้วยคุณประโยชน์ต่อสังคมในแง่มุมต่างๆ ที่เป็นการส่งเสริมความมั่นคงในชาติ แล้วทำการพิจารณาตรวจสอบ รวมถึงลดทอนเนื้อหาของละครที่อาจนำไปสู่อิทธิพลหรือพฤติกรรมเลียนแบบในเชิงลบ แล้วทำการแฝงคุณค่าในเนื้อหาของละครให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ชมมากที่สุด

๔. ประชาชนในฐานะผู้ชม ควรใช้วิจารณญาณในการรับชมหรือให้คำแนะนำแก่เด็กและเยาวชน หรือบุคคลใกล้ชิด เพื่อเป็นการป้องปรามไม่ให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบที่อาจก่อให้เกิดปัญหาต่อบุคคลหรือสังคม และควรนำคติข้อคิดที่แฝงอยู่ในคุณค่าของละครโทรทัศน์มาเตือนสติหรือกระตุ้นเตือนต่อตนเอง ให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุข เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

๕. องค์กรหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ควรมีการประสานความร่วมมือ ด้วยการระดมสรรพกำลัง โดยแสวงหาทางเลือกของการผลิตละครโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาในการส่งเสริมความมั่นคงของชาติในทุกๆด้าน ซึ่งอาจเป็นการผลิตเพื่อการถ่ายทอดในวันพิเศษ เพื่อสร้างเสริมความสามัคคีให้เกิดขึ้นกับคนในชาติ ทุกภูมิภาค พร้อมกับส่งเสริมความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์อย่างยั่งยืน

ABSTRACT

Title The influence of television drama Thailand Affecting national security.

Field Social- Psychology

Name Mrs. Chitralada Disayanon **Course** NDA (JSPS) **Class** 26

Research The influence of television drama Thailand Affecting the national security of the aims of the study were 1) to study the content of television drama Thailand that influence the behavior of people, 2) to study the influence of television drama Thailand affecting national security. by collecting data from individuals associated with the production of television drama Thailand is a theatrical producer, television writer, director, television executive. Depth interviews with 11 people and 8 groups to the general population, and tools used in the research, the interviews and focus groups. By analyzing data from interviews. And focus group The study found that Drama television Thailand the material presented to the good and the evil. TV is like a double-edged sword, making Thailand the benefits and cause ill at the same time. By influencing the attitude towards the behavior of the audience. Depending on the viewing conditions. If the people behind the TV valuable applications in daily life. It can be useful to themselves and society. And Drama television Thailand influencing national security. It is a medium to instill the knowledge, understanding, values and attitudes through entertainment fielded in the content of the drama. Which the public is an important mechanism in driving social and nationally. And suggestions found organizations or agencies in all sectors. Mobilization should to promote and support the production of TV content to strengthen national security in all areas, including the promotion of policies to individual television stations. TV manufacturers are content to enhance national security by one year to broadcast in constant time difference. For guidance in strengthening the consciousness of the people to make their own social and beneficial to all involved, including the instilling love and unity. The nation, religion and king.